

Ζενοφώντος Κίβου

Ανάβασις

Α
ΕΙΩΝ
ΗΛΕΩΝ

ΗΝΑΙΣ
Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ
ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
ΣΤΑΔΙΟΥ - 44
922

3000
ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΚΟΣΜΑ

Δ. Φ. ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΟΥ Α' ΕΝ ΠΕΙΡΑΙΕΙ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ
ΚΥΡΟΥ ΑΝΑΒΑΣΕΩΣ

ΤΑ ΤΕΣΣΑΡΑ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑ ΒΙΒΛΙΑ ΚΑΤ' ΕΚΛΟΓΗΝ ΕΚΔΟΘΕΝΤΑ
ΔΙΑ ΤΗΝ Γ' ΤΑΞΙΝ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ
ΚΑΙ ΤΗΝ Α' ΤΩΝ ΑΣΤΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ ΤΩΝ ΘΗΛΕΩΝ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΟΓΔΟΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ ΙΩΑΝΝΗΣ Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΣ
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ",
44 — ΕΝ ΟΔΩ: ΣΤΑΔΙΟΥ — 44

1922

17261

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

ΚΥΡΟΣ ΚΑΙ ΒΑΒΥΛΩΝΑΣ

[Περίληψις τῶν τριῶν πρώτων βιβλίων :

I. Κατὰ τὸ ἔαρ τοῦ 4οι ὁ Κύρος μετὰ 13,000 Ἑλλήνων μισθοφόρων καὶ πολυαριθμοῦ Περσικοῦ στρατοῦ ἀναχωρήσας ἐκ Σάρδεων, τῆς πρωτεύουσας τῆς Λυδίας, προχωρεῖ διευθυνόμενος νοτιοανατολικῶς μέχρι Βαβυλῶνος. Παρὰ τὰ Κούναξα, μικρὰν κώμην πλησίον τῆς Βαβυλῶνος, συνάπτει μάχην πρὸς τὸν ἀδελφόν του βασιλέα Ἀρταξέρξη· ἐν τῇ κρισίμῃ ταύτῃ μάχῃ νικῶσιν οἱ Ἕλληνες, ἀλλ' ὁ Κύρος φονεύεται καὶ ὁ στρατὸς αὐτοῦ τρέπεται εἰς φυγὴν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ τοῦ βασιλέως, ὅστις οὕτω μένει κύριος τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

II. Ἀποθανόντος τοῦ Κύρου οἱ Ἕλληνες εὐρίσκονται ἐν ἀμηχανίᾳ, ἣτις ἀναγκάζει τὸν ἡγεμόνα αὐτῶν Κλέαρχον νὰ ἔλθῃ εἰς διαπραγματεύσεις πρὸς τὸν σατράπην Τισσαφέρην καὶ νὰ συνάψῃ μετ' αὐτοῦ συνθήκην. Κατὰ ταύτην ὁ Τισσαφέρης ὑπέσχεθη νὰ ὀδηγήσῃ ἀκινδύνως τοὺς Ἕλληνας εἰς Ἴωνίαν· ἀλλ' ὅμως οὗτος δείκνυται πρὸς αὐτοὺς προδότης· διότι, ὅτε ἔφθασαν παρὰ τὸν Ζαπάταν ποταμόν, καλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλήνων χάριν συνεννοήσεως εἰς τὴν ἑαυτοῦ σκηνήν, τοὺς μὲν λοχαγοὺς καὶ τοὺς παρακολουθήσαντας αὐτοὺς στρατιώτας φονεύει, τοὺς δὲ στρατηγοὺς συλλαβὼν στέλλει πρὸς τὸν μέγαν βασιλέα εἰς Βαβυλῶνα, ἔνθα οὗτοι καρατομοῦνται.

III. Μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ζαπάταν δολοφονίαν οἱ Ἕλληνες περιπίπτουσιν εἰς μεγίστην ἀθυμίαν καὶ ἀπελπίαν· ἐκ ταύτης ἐξάγει αὐτοὺς ὁ Ξενοφῶν παραθαρρύνας καὶ συμβουλεύσας νὰ ἐκλέξωσι νέους στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς ἀντὶ τῶν δόλφ φονευθέντων ὑπὸ τῶν Περσῶν· οἱ Ἕλληνες πεισθέντες τῇ συμβουλῇ τοῦ Ξενοφῶντος ἐκλέγουσι νέους ἄρχοντας, ἐν οἷς καὶ τὸν Ξενοφῶντα· μετὰ τοῦτο διαρκῶς ἐνοχλούμενοι ὑπὸ τῶν παρακολουθούτων αὐτοὺς Περσῶν ἐξακολουθοῦσι τὴν πορείαν διὰ τῆς Ἀσσυρίας ἔχοντες ἐκ δεξιῶν τὸν Τίγρη· τοῦτον δ' ἐπειδὴ δὲν δύνανται νὰ διαβῶσιν, ἀποφασίζουσι νὰ πορευθῶσι διὰ τῶν ὀρέων εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων].

BIBΛION TETAPTON

Α'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῶν Καρδουχείων ὄρέων.

(1, 1—28)

- § 1 Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει ἐγένετο μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα μετὰ τὴν μάχην ἐν ταῖς σπονδαῖς, ἃς βασιλεὺς καὶ οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβάντες Ἑλληνας ἐποιήσαντο, καὶ ὅσα, παραβάντος τὰς σπονδὰς βασιλέως καὶ Τισσαφέρνους, ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἑλληνας, ἐπακολουθοῦντος τοῦ Περσικοῦ στρατεύματος, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.
- § 2-4 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, ἐνθα ὁ μὲν Τίγρης ποταμὸς παντάπασιν ἄπορος ἦν διὰ τὸ βάθος καὶ μέγεθος, πάροδος δὲ οὐκ ἦν, ἀλλὰ τὰ Καρδούχεια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο, ἐδόκει δὴ τοῖς στρατηγοῖς διὰ τῶν ὄρέων πορευτέον εἶναι. ἤκουον γὰρ τῶν ἀλισκομένων, ὅτι, εἰ διέλθοιεν τὰ Καρδούχεια ὄρη, ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ τὰς πηγὰς τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ, ἦν μὲν βούλωνται, διαθήσονται, ἦν δὲ μὴ βούλωνται, περιίκοιεν. καὶ τοῦ Εὐφράτου δὲ τὰς πηγὰς ἐλέγετο οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι, καὶ ἔστιν οὕτως ἔχον. τὴν δ' εἰς τοὺς Καρδούχειους ἐμβολὴν ὧδε ποιοῦνται, ἅμα μὲν λαθεῖν πειρώμενοι, ἅμα δὲ φθάσαι, πρὶν τοὺς πολεμίους καταλαβεῖν τὰ ἄκρα.
- § 5-7 Ἦνίκα δ' ἦν ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φυλακὴν καὶ ἐλείπετο τῆς νυκτός, ὅσον σκοταίους διελθεῖν τὸ πεδίον, τηνικαῦτα ἀναστάντες ἀπὸ παραγγέλσεως, πορευόμενοι ἀφικνοῦνται ἅμα τῇ ἡμέρᾳ πρὸς τὸ ὄρος. ἐνθα δὲ Χειρίσοφος μὲν ἤγειτο τοῦ

στρατεύματος, λαβῶν τὸ ἀμφ' αὐτὸν καὶ τοὺς γυμνήτας πάντας, Ξενοφῶν δὲ σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξιν ὀπλίταις εἶπετο, οὐδένα ἔχων γυμνήτα· οὐδεὶς γὰρ κίνδυνος ἐδόκει εἶναι, μή τις, ἄνω πορευομένων, ἐκ τοῦ ὀπισθεν ἐπίσποιτο. καὶ ἐπὶ μὲν τὸ ἄκρον ἀναβαίνει Χειρίσοφος, πρὶν τινὰς αἰσθῆσθαι τῶν πολεμίων· ἔπειτα δ' ὕψηγεῖτο· ἐφείπετο δὲ αἰεὶ τὸ ὑπερβάλλον τοῦ στρατεύματος εἰς τὰς κώμας τὰς ἐν τοῖς ἄγκυσι τε καὶ μυχοῖς τῶν ὀρέων.

Ἔνθα δὴ οἱ μὲν Καρδοῦχοι, ἐκλιπόντες τὰς οἰκίας, ἔχοντες § 8-9 καὶ γυναῖκας καὶ παῖδας, ἔφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη. τὰ δὲ ἐπιτήδεια πολλὰ ἦν λαμβάνειν, ἦσαν δὲ καὶ χαλκῶμασι παμπόλλοις κατεσκευασμένοι αἱ οἰκίαι, ὧν οὐδὲν ἔφερον οἱ Ἕλληνες, οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους ἐδίωκον, ὑποφειδόμενοι, εἴ πως ἐθελήσειαν οἱ Καρδοῦχοι διέναι αὐτοὺς ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας, ἐπεὶ περ βασιλεῖ πολέμιοι ἦσαν· τὰ μέντοι ἐπιτήδεια, ὅπου τις ἐπιτυγχάνοι, ἐλάμβανον· ἀνάγκη γὰρ ἦν. οἱ δὲ Καρδοῦχοι οὔτε καλούντων ὑπήκουον οὔτε ἄλλο φιλικὸν οὐδὲν ἐποίουν.

Ἐπεὶ δὲ οἱ τελευταῖοι τῶν Ἑλλήνων κατέβαινον εἰς τὰς § 10-11 κώμας ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἤδη σκοταῖοι — διὰ γὰρ τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν ὅλην τὴν ἡμέραν ἢ ἀνάβασις αὐτοῖς ἐγένετο καὶ κατάβασις — τότε δὴ συλλεγέντες τινὲς τῶν Καρδοῦχων τοῖς τελευταίοις ἐπετίθεντο, καὶ ἀπέκτεινάν τινες, καὶ λίθοις καὶ τοξεύμασι κατέτρωσαν, ὀλίγοι ὄντες ἐξ ἀπροσδοκίτου γὰρ αὐτοῖς ἐπέπεσε τὸ Ἑλληνικόν. εἰ μέντοι τότε πλείους συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν διαφθάρηαι πολὺ τοῦ στρατεύματος. καὶ ταύτην μὲν τὴν νύκτα οὕτως ἐν ταῖς κώμαις ἠύλισθησαν· οἱ δὲ Καρδοῦχοι πυρὰ πολλὰ ἔκαον κύκλῳ ἐπὶ τῶν ὀρέων καὶ συνεῶρων ἀλλήλους.

Ἄμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ συνελθοῦσι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχα- § 12-14 γοῖς τῶν Ἑλλήνων ἔδοξε τῶν τε ὑποζυγίων τὰ ἀναγκαῖα καὶ

δυνατώτατα ἔχοντας πορεύεσθαι, καταλιπόντας τᾶλλα, καί, ὅσα ἦν νεωστὶ αἰχμάλωτα ἀνδράποδα ἐν τῇ στρατιᾷ, πάντα ἀφείναι. σχολαίαν γὰρ ἐποίουν τὴν πορείαν πολλὰ ὄντα τὰ ὑποζύγια καὶ τὰ αἰχμάλωτα, πολλοὶ δὲ οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες ἀπόμαχοι ἦσαν, διπλάσιά τε ἐπιτήδεια ἔδει πορίζεσθαι καὶ φέρεσθαι, πολλῶν τῶν ἀνθρώπων ὄντων. δόξαν δὲ ταῦτα, ἐκήρυξαν οὕτω ποιεῖν. ἐπεὶ δὲ ἀριστήσαντες ἐπορεύοντο, ὑποστήσαντες ἐν τῷ στενῷ οἱ στρατηγοί, εἴ τι εὐρίσκοιεν τῶν εἰρημένων μὴ ἀφειμένον, ἀφηροῦντο, οἱ δ' ἐπέιθοντο. καὶ ταύτην μὲν τὴν ἡμέραν οὕτως ἐπορεύθησαν, τὰ μὲν τι μαχόμενοι, τὰ δὲ καὶ ἀναπαυόμενοι.

§ 15-18 Εἰς δὲ τὴν ὑστεραίαν γίγνεται χειμῶν πολὺς, ἀναγκαῖον δ' ἦν πορεύεσθαι· οὐ γὰρ ἦν ἱκανὰ τὰπιτήδεια. καὶ ἤγειτο μὲν Χειρίσοφος, ὠπισθοφυλάκει δὲ Ξενοφῶν· καὶ οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπέτιθεντο, καὶ στενῶν ὄντων τῶν χωρίων, ἐγγὺς πρόσιόντες, ἐτόξευον καὶ ἐσφενδόων· ὥστε ἠναγκάζοντο οἱ Ἕλληνες, ἐπιδιώκοντες καὶ πάλιν ἀναγκάζοντες, σχολῇ πορεύεσθαι· καὶ θαμίνα παρήγγελλεν ὁ Ξενοφῶν ὑπομένειν, ὅτε οἱ πολέμιοι ἰσχυρῶς ἐπικέσιντο. ἐνταῦθα ὁ Χειρίσοφος ἄλλοτε μὲν, ὅτε παρεγγυῶτο, ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἤγε ταχέως· καὶ παρηγγύα ἔπεσθαι, ὥστε δῆλον ἦν, ὅτι πράγμα τι εἴη· σχολῇ δ' οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι τὸ αἴτιον τῆς ἀσπυδῆς· ὥστε ἡ πορεία ὁμοία φυγῇ ἐγίγνετο τοῖς ὠπισθοφύλαξιν. καὶ ἐνταῦθα ἀποθνήσκει ἀνὴρ ἀγαθὸς Λακωνικὸς Κλεώνυμος, τοξευθεὶς διὰ τῆς ἀσπυδος καὶ τῆς σπολάδος εἰς τὰς πλευράς, καὶ Βασίης Ἀρκᾶς διαμπερὲς τὴν κεφαλὴν.

§ 19-22 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο ἐπὶ σταθμόν, εὐθὺς ὥσπερ εἶχεν ὁ Ξενοφῶν, ἐλθὼν πρὸς τὸν Χειρίσοφον, ἠτιᾶτο αὐτόν, ὅτι οὐχ ὑπέμενε, ἀλλ' ἠναγκάζοντο φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι. «καὶ νῦν δύο καλῶ τε καὶ ἀγαθῶ ἀνδρε τέθνατον, καὶ οὔτε ἀνελεσθαι

οὔτε θάψαι ἐδυνάμεθα». ἀποκρίνεται ὁ Χειρίσοφος: «Βλέψον», ἔφη, «πρὸς τὰ ὄρη καὶ ἰδέ, ὡς ἄβατα πάντα ἐστίν· μία δ' αὐτῆ ὁδός, ἦν ὄραξ, ὀρθία, καὶ ἐπὶ ταύτῃ ἀνθρώπων ὄραν ἔξεστί σοι ὄχλον τοσοῦτον; οἱ κατειληφότες φυλάττουσι τὴν ἔκβασιν· ταῦτ' ἐγὼ ἔσπευδον καὶ διὰ τοῦτό σε οὐχ ὑπέμενον, εἴ πως δυναίμην φθάσαι· πρὶν κατειληφθαι τὴν ὑπερβολήν· οἱ δ' ἠγεμόνες, οὓς ἔχομεν, οὐ φασιν εἶναι ἄλλαν ὁδόν»: ὁ δὲ Ξενοφῶν λέγει· «Ἄλλ' ἐγὼ ἔχω δύο ἀνδρας. ἐπεὶ γὰρ ἡμῖν πράγματα παρῆχον, ἐνηδρεύσαμεν, ὅπῃ καὶ ἡμᾶς ἀναπνεύσαι ἐποίησε, καὶ ἀπεκτείναμέν τινας αὐτῶν, καὶ ζῶντας προθυμήθημεν λαβεῖν αὐτοῦ τούτου ἔνεκα, ὅπως ἠγεμόσιν εἰδῶσι τὴν χώραν χρῆσαιμεθα».

Καὶ εὐθὺς ἀγαγόντες τοὺς ἀνθρώπους, ἤλεγχον διαλαβόν- § 23-25
τες, εἴ τινα εἶδατεν ἄλλαν ὁδὸν ἢ τὴν φανεράν. ὁ μὲν οὖν ἕτερος οὐκ ἔφη, μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένῶν· ἐπεὶ δὲ οὐδὲν ὠφέλιμον ἔλεγεν, ὀρθῶντος τοῦ ἐτέρου, κατεσφάγη. ὁ δὲ λοιπὸς ἔλεξεν, ὅτι οὗτος μὲν οὐ φαίη διὰ ταῦτα εἰδέναι, ὅτι αὐτῷ ἐτύγχανε θυγάτηρ ἐκεῖ παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη· αὐτὸς δ' ἔφη ἠγγέσεσθαι δυνατὴν καὶ ὑποζυγίοις πορεύεσθαι ὁδόν· ἐρωτώμενος δ', εἴ εἴη τι ἐν αὐτῇ δυσπάριτον χωρίον, ἔφη εἶναι ἄκρον, ὃ εἰ μὴ τις προκαταλήψοιτο, ἀδύνατον ἔσεσθαι παρελθεῖν.

Ἐνταῦθα δ' ἐδόκει συγκαλέσαντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ § 26-28
ταξιαρχοὺς τῶν πελταστῶν καὶ τῶν ὀπλιτῶν· λέγειν τε τὰ παρόντα καὶ ἐρωτᾶν, εἴ τις αὐτῶν ἔστιν, ὅστις ἀνὴρ ἀγαθὸς ἐθέλοι ἀν γενέσθαι καὶ ὑποστάς ἐθελοντῆς πορεύεσθαι· ὑφίσταται τῶν μὲν ὀπλιτῶν Ἀριστώνυμος Μεθυδριεὺς Ἀρκᾶς καὶ Ἀγασίας Στυμφάλιος Ἀρκᾶς, ἀντιστασιάζων δὲ αὐτοῖς Καλλίμαχος Παρράσιος Ἀρκᾶς· καὶ οὗτος ἔφη ἐθέλειν πορεύεσθαι προσλαβὼν ἐθελοντὰς ἐκ παντὸς τοῦ στρατεύματος· «ἐγὼ γάρ», ἔφη, «οἶδα, ὅτι ἔφονται πολλοὶ τῶν νέων ἐμοῦ ἠγουμενοῦ». ἐκ τούτου ἐρωτῶσιν, εἴ τις καὶ τῶν γυμνήτων

ταξίαρχος ἐθέλοι συμπορεύεσθαι. ὑφίσταται Ἀριστέας Χίος, ὃς πολλαχοῦ πολλοῦ ἄξιος τῆ στρατιᾷ εἰς τὰ τοιαῦτα ἐγένετο.

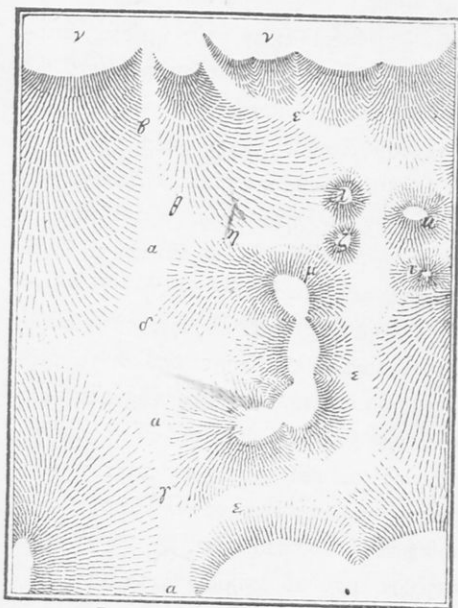
Β'. Περικύκλωσις τῆς ὑπὸ τῶν Καρδούχων κατεχομένης διόδου καὶ ἄλωσις αὐτῆς. — Ἀγῶνες τῶν ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα ὀπισθοφυλάκων.

(2, 1—23)

§ 1-2 Καὶ ἦν μὲν δειλη, οἱ δ' ἐκέλευον αὐτοὺς ἐμπαγόντας πορεύεσθαι καὶ τὸν ἡγεμόνα δῆσαντες παραδιδόασιν αὐτοῖς, καὶ συντίθενται τὴν μὲν νύκτα, ἦν λάθωσι τὸ ἄκρον, τὸ χωρίον φυλάττειν, ἅμα δὲ τῇ ἡμέρᾳ τῇ σάλπιγγι σημαίνειν καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας ἰέναι ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φανεράν ἔκβασιν, αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν ἐκβαίνοντες, ὡς ἂν δύνωνται τάχιστα. ταῦτα συνθέμενοι οἱ μὲν ἐπορεύοντο πλῆθος ὡς δισχιλίοι καὶ ὕδωρ πολὺ ἦν ἐξ οὐρανοῦ. Ξενοφῶν δὲ ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας ἡγεῖτο πρὸς τὴν φανεράν ἔκβασιν, ὅπως ταύτῃ τῇ ὁδῷ οἱ πολέμιοι προσέχοιεν τὸν νοῦν καὶ ὡς μάλιστα λάθοιεν οἱ περιμόντες. ✕

§ 3-4 Ἐπεὶ δὲ ἦσαν ἐπὶ χαράδρᾳ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἦν ἔδει διαβάντας πρὸς τὸ ὄρθιον ἐκβαίνειν, τηρικαῦτα ἐκύλινδον οἱ βάρβαροι ὀλοιστρόχους ἀμαξιαίους καὶ μείζους καὶ ἐλάττους, οἱ φερόμενοι πρὸς τὰς πέτρας πταίνοντες διεσφενδονῶντο καὶ παντάπασιν οὐδὲ πελάσαι οἶόν τ' ἦν τῇ εἰσόδῳ. ἔνιοι δὲ τῶν λοχαγῶν, εἰ μὴ ταύτῃ δύναιτο, ἄλλῃ ἐπειρῶντο καὶ ταύτῃ ἐποίουν, μέχρι σκότος ἐγένετο· ἐπεὶ δὲ ᾤοντο ἀφανεῖς εἶναι ἀπίοντες, τότε ἀπῆλθον ἐπὶ τὸ δεῖπνον· ἐτύγχανον δὲ καὶ ἀνάριστοι ὄντες αὐτῶν οἱ ὀπισθοφυλακήσαντες. οἱ μέντοι πολέμιοι οὐδὲν ἐπαύσαντο δι' ὅλης τῆς νυκτὸς κυλίνδοντες τοὺς λίθους τεκμαίρεσθαι δ' ἦν τῷ φόφῳ. ✕

Οἱ δ' ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, κύκλῳ περιιόντες, καταλαμβάνουσι τοὺς φύλακας ἀμφὶ πύρ καθημένους· καὶ τοὺς μὲν κατακάνοντες, τοὺς δὲ καταδιώξαντες αὐτοὶ ἐνταῦθ' ἔμμενον ὡς τὸ ἄκρον κατέχοντες. οἱ δ' οὐ κατεῖχον, ἀλλὰ μαστὸς ἦν ὑπὲρ αὐτῶν, παρ' ὃν ἦν ἡ στενὴ αὕτη ὁδός, ἐφ' ἣ ἐκάθηντο

- α ἡ φανερά ὁδός, 2, 8.
- β ἡ ὀρθία ὁδός, 1, 20, ἡ ἢ φανερά ἐκβασίς, 2, 2.
- γ ὁ σταθμός, 1, 19.
- δ ἡ χαράδρα, 2, 3.
- ε ἡ στενὴ ὁδός, 2, 6 (εὐδοκωτάτῃ τοῖς ὑποζυγίοις, 2, 9, πρβλ. 1, 24).
- ζ οἱ φύλακες, 2, 5.
- η ἡ ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἐφοδος, 2, 6.
- θ οἱ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ πολέμοι, 2, 6.
- ι ὁ πρῶτος λόφος, 2, 10.
- κ ὁ δεύτερος λόφος, 2, 12 κ. ε.
- λ ὁ τρίτος μαστὸς πολὺ ὀρθιώτατος, 2, 1, 14, 19, 20 (τὸ ἄκρον, 1, 25: 2, 5).
- μ ὁ ἀντίπορος λόφος, 2, 18.
- ν τὸ ὄμαλόν, 2, 16.

οἱ φύλακες. ἐφοδος μέντοι αὐτόθεν ἐπὶ τοὺς πολεμίους ἦν, οἳ ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ ἐκάθηντο.

Καὶ τὴν μὲν νύκτα ἐνταῦθα διήγαγον· ἐπεὶ δ' ἡμέρα ὑπέ- φαίνεν, ἐπορεύοντο σιγῇ συντεταγμένοι ἐπὶ τοὺς πολεμίους· καὶ γὰρ ὁμίχλη ἐγένετο, ὥστ' ἔλαθον ἐγγυὺς προσελθόντες. ἐπεὶ δὲ εἶδον ἀλλήλους, ἦ τε σάλπιγξ ἐφθέγγετο καὶ ἀλαλάξαντες ἴεντο ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους· οἱ δὲ οὐκ ἐδέξαντο, ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδόν, φεύγοντες ὀλίγοι ἀπέθνησκον· εἰς ζωνοί

γάρ ἦσαν. οἱ δὲ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἀκούσαντες τῆς σάλπιγγος εὐθὺς ἔεντο ἄνω κατὰ τὴν φανεράν ὁδόν· ἄλλοι δὲ τῶν στρατηγῶν κατὰ ἀτριβεῖς ὁδοὺς ἐπορεύοντο, ἣ ἔτυχον ἕκαστοι ὄντες, καὶ ἀναβάντες, ὡς ἐδύνατο, ἀνίμων ἀλλήλους τοῖς δόρασιν. καὶ οὗτοι πρῶτοι συνέμιξαν τοῖς προκαταλαβοῦσι τὸ χωρίον. ✠

§ 9-12

Ξενοφῶν δέ, ἔχων τῶν ὀπισθοφυλάκων τοὺς ἡμίσεις, ἐπορεύετο, ἥπερ οἱ τὸν ἠγεμόνα ἔχοντες· εὐδοωτάτη γὰρ ἦν τοῖς ὑποζυγίοις· τοὺς δὲ ἡμίσεις ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων ἔταξεν. πρὸρευόμενοι δ' ἐντυγχάνουσι λόφῳ ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένῳ ὑπὸ τῶν πολεμίων, οὓς ἦ ἀποκόψαι ἦν ἀνάγκη ἢ διεξεῦχθαι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἑλλήνων, καὶ αὐτοὶ μὲν ἂν ἐπορεύθησαν ἥπερ οἱ ἄλλοι, τὰ δὲ ὑποζύγια οὐκ ἦν ἄλλη ἢ ταύτῃ ἐκθῆναι. ἔνθα δὴ παρακελευσάμενοι ἀλλήλοις, προσβάλλουσι πρὸς τὸν λόφον ὀρθοῖς τοῖς λόχοις, οὐ κύκλῳ, ἀλλὰ καταλιπόντες ἄφροδον τοῖς πολεμίοις, εἰ βούλοιντο φεύγειν, καὶ τέως μὲν αὐτοὺς ἀναβαίνοντας, ὅπῃ ἐδύνατο ἕκαστος, οἱ βάρβαροι ἐτόξευον καὶ ἔβαλλον, ἐγγυὲς δ' οὐ προσίεντο, ἀλλὰ φυγῇ λείπouσι τὸ χωρίον. καὶ τοῦτόν τε παρεληλύθησαν οἱ Ἕλληνες καὶ ἕτερον ὀρθῶσιν ἔμπροσθεν λόφον κατεχόμενον· ἐπὶ τοῦτον αὐτίς ἐδόκει πορεύεσθαι.

§ 13

Ἐννοήσας δ' ὁ Ξενοφῶν, μή, εἰ ἔρημον καταλίποι τὸν ἠλωκότα λόφον, πάλιν λαβόντες οἱ πολέμιοι ἐπίθουιντο τοῖς ὑποζυγίοις παριούσιν — ἐπὶ πολὺ δ' ἦν τὰ ὑποζύγια ἅτε διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ πορεύόμενα — καταλείπει ἐπὶ τοῦ λόφου λοχαγούς Κηφισίδωρον Κηφισοφῶντος Ἀθηναῖον καὶ Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου Ἀθηναῖον καὶ Ἀρχαγόραν Ἀργεῖον φυγάδα, αὐτὸς δὲ σὺν τοῖς λοιποῖς ἐπορεύετο ἐπὶ τὸν δεῦτερον λόφον, καὶ τῇ αὐτῇ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν.

§ 14-16

Ἔτι δ' αὐτοῖς τρίτος μαστὸς λοιπὸς ἦν πολὺ ὀρθιώτατος ὁ ὑπὲρ τῆς ἐπὶ τῇ πυρὶ καταληφθείσης φυλακῆς τῆς νυκτὸς

ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν. ἐπεὶ δ' ἐγγὺς ἐγένοντο οἱ Ἕλληνες, λείπουσιν οἱ βάρβαροι ἀμαχητὶ τὸν μαστόν, ὥστε θαυμαστὸν πᾶσι γενέσθαι, καὶ ὑπώπτευσον δείσαντας αὐτούς, μὴ κυκλωθέντες πολιορκοῦντο, ἀπολιπεῖν. οἱ δ' ἄρα, ἀπὸ τοῦ ἄκρου καθορῶντες τὰ ὀπισθεν γιγνόμενα, πάντες ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφύλακας ἐχώρουν, καὶ Ξενοφῶν μὲν σὺν τοῖς νεωτάτοις ἀνέβαιναν ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοὺς δὲ ἄλλους ἐκέλευσεν ὑπάγειν, ὅπως οἱ τελευταῖοι λόχοι προσμίξειαν, καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν ἐν τῇ ὁμαλῇ θέσθαι τὰ ὄπλα. ✕

Καὶ ἐν τούτῳ τῇ χρόνῳ ἦλθεν Ἀρχαγόρας ὁ Ἀργεῖος § 17-1
πεφευγώς, καὶ λέγει, ὡς ἀπεκόπησαν ἀπὸ τοῦ λόφου, καὶ ὅτι τεθῆσαι Κηφισόδωρος καὶ Ἀμφικράτης καὶ ἄλλοι, ὅσοι μὴ ἀλάμενοι κατὰ τῆς πέτρας πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας ἀφίκοντο. ταῦτα δὲ διαπραξάμενοι οἱ βάρβαροι ἤκον ἐπ' ἀντίπορον λόφον τῇ μαστῇ, καὶ Ξενοφῶν διελέγετο αὐτοῖς δι' ἔρμηνέως περὶ σπονδῶν καὶ τοὺς νεκροὺς ἀπήτει. αἱ δὲ ἔφασαν ἀποδώσειν ἐφ' ᾧ μὴ κείναι τὰς οἰκίας. συνωμολογεῖ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν.

Ἐν ᾧ δὲ τὸ μὲν ἄλλο στράτευμα παρήγει, οἱ δὲ ταῦτα διε- § 19-21
λέγοντο, πάντες οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου συνερρύησαν, ἔνθα ἴσταντο οἱ πολέμιοι, ✕ καὶ ἐπεὶ ἤρξαντο καταβαίνειν ἀπὸ τοῦ μαστοῦ πρὸς τοὺς ἄλλους, ἔνθα τὰ ὄπλα ἔκειτο, ἴεντο δὴ οἱ πολέμιοι πολλῇ πλήθει καὶ θορόβῳ καὶ ἐπεὶ ἐγένοντο ἐπὶ τῆς κορυφῆς τοῦ μαστοῦ, ἀφ' οὗ Ξενοφῶν κατέβαιναν, ἐκὺλινδον πέτρους· καὶ ἐνδὲ μὲν κατέαξαν τὸ σκέλος, Ξενοφῶντα δὲ ὁ ὑπασπιστὴς ἔχων τὴν ἀσπίδα ἀπέλιπεν, Εὐρύλοχος δὲ Λουσιεὺς Ἀρκὰς προσέδραμεν αὐτῷ ὀπλίτης, καὶ πρὸ ἀμφοῖν προβεβλημένος ἀπεχώρει· καὶ οἱ ἄλλοι πρὸς τοὺς συντεταγμένους ἀπήλθον.

Ἐκ δὲ τούτου πᾶν ὄμοῦ ἐγένετο τὸ Ἑλληνικόν, καὶ ἐσκήνη- § 22-23
σαν αὐτοῦ ἐν πολλαῖς καὶ καλαῖς οἰκίαις καὶ ἐπιτηδεῖσις θαφι-

λέσιν· καὶ γὰρ οἶνος πολὺς ἦν, ὥστε ἐν λάκκοις κονιατοῖς εἶχον. Ξενοφῶν δὲ καὶ Χειρίσοφος διεπράξαντο, ὥστε λαβόντες τοὺς νεκροὺς ἀπέδωσαν τὸν ἡγεμόνα· καὶ πάντα ἐποίησαν τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν, ὅσα περ νομίζεται ἀνδράσιν ἀγαθοῖς.

[Περίληψις τοῦ κεφαλαίου 3 :

Μετὰ πορείαν ἐπὶ τῶν ἡμερῶν διὰ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων αὐλίζονται οἱ Ἕλληνες εἰς τὰς παρὰ τὸν Κεντρίτην ποταμὸν κώμας. Ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα εὐρίσκουσι δυσχερείας· πρῶτον διότι δὲν δύνανται νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν διὰ τὸ βάθος καὶ τὴν τραχύτητα αὐτοῦ, καὶ δεύτερον διότι οἱ μὲν Ἀρμένιοι καὶ ἄλλοι βάρβαροι παρατεταγμένοι πέραν τοῦ ποταμοῦ ἐμελλον νὰ κωλύσωσι τὴν διάβασιν, οἱ δὲ Καρδοῦχοι συνηθροισμένοι εἰς τὰς ὄρεινὰς κώμας ἐμελλον νὰ ἐπιτεθῶσι κατ' αὐτῶν διαβαιόντων. Κατὰ τύχην δ' ὁμως ἀνακαλύπτεται πόρος εὐδιάβατος, δι' οὗ κατορθοῦσιν οἱ Ἕλληνες νὰ διαβῶσι τὸν ποταμὸν, ἀφ' οὗ προηγουμένως δι' ἐπιδεξιῶν κινήσεων αὐτῶν τοὺς μὲν ἀπέναντι βαρβάρους ἔτρεψαν εἰς φυγὴν, τοὺς δὲ Καρδοῦχους ὀρμήσαντας εἰς ἐπίθεσιν ἀπέκρουσαν].

Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας. — Εἰρηνικὴ καὶ ἐχθρική συνάντησις αὐτῶν μετὰ τοῦ ὑπάρχου τῆς Ἀρμενίας Τιριβάζου.

(4, 1-22)

§ 1-3 Ἐπεὶ δὲ διέβησαν, συνταξάμενοι ἀμφὶ μέσον ἡμέρας ἐπορεύθησαν διὰ τῆς Ἀρμενίας πεδίον ἅπαν καὶ λείους γηλόφους οὐ μείον ἢ πέντε παρασάγγας· οὐ γὰρ ἦσαν ἐγγὺς τοῦ ποταμοῦ κώμαι διὰ τοὺς πολέμους τοὺς πρὸς τοὺς Καρδοῦχους. εἰς δὲ ἦν ἀφίκοντο κώμην, μεγάλη τε ἦν καὶ βασιλείον εἶχε τῇ σατραπίῃ καὶ ἐπὶ ταῖς πλείσταῖς οἰκίαις τύρσεις ἐπῆσαν, ἐπιτήδεια δ' ἦν δαψιλῆ. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς δύο παρασάγγας δέκα, μέχρι ὑπερῆλθον τὰς πηγὰς τοῦ

Τίγρητος ποταμοῦ, ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Τηλεβόαν ποταμόν. οὗτος δ' ἦν καλὸς μὲν, μέγας δ' οὐ. κῶμαι δὲ πολλαὶ περὶ τὸν ποταμόν ἦσαν.

Ὁ δὲ τόπος αὗτος Ἀρμενία ἐκαλεῖτο ἢ πρὸς ἐσπέραν. § 4 6
ὑπαρχος δ' ἦν αὐτῆς Τιρίβαζος, ὁ καὶ βασιλεὶ φίλος γενόμενος, καὶ ὁπότε παρείη, οὐδεὶς ἄλλος βασιλέα ἐπὶ τὸν ἵππον ἀνέβαλλεν. οὗτος προσήλασεν ἱππέας ἔχων, καὶ προπέμψας ἑρμηνέα εἶπεν, ὅτι βούλοιο διαλεχθῆναι τοῖς ἄρχουσιν. τοῖς δὲ στρατηγοῖς ἔδοξεν ἀκούσασθαι καὶ προσελθόντες εἰς ἐπήκοον ἡρώτων, τί θέλοι. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι σπείσασθαι βούλοιο, ἐφ' ᾧ μήτε αὐτὸς τοὺς Ἕλληνας ἀδικεῖν μήτε ἐκείνους κάειν τὰς οἰκίας, λαμβάνειν τε τὰπιτήδεια, ὅσων δέονται. ἔδοξε ταῦτα τοῖς στρατηγοῖς καὶ ἐσπείσαντο ἐπὶ τούτοις.

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμούς τρεῖς διὰ πεδίου παρα- § 7-9
σάγγας πεντεκαίδεκα· καὶ Τιρίβαζος παρηκολούθει ἔχων τὴν ἑαυτοῦ δύναμιν, ἀπέχων ὡς δέκα σταδίου· καὶ ἀφίκοντο εἰς βασιλεία καὶ κώμας περίξ πολλὰς πολλῶν τῶν ἐπιτηδείων μεστὰς. στρατοπεδευομένων δ' αὐτῶν γίγνεται τῆς νυκτὸς χιῶν πολλή· καὶ ἔωθεν ἔδοξε διασκηνῆσαι τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγοὺς κατὰ τὰς κώμας· οὐ γὰρ ἑώρων πολέμιον οὐδένα καὶ ἀσφαλὲς ἔδοκει εἶναι διὰ τὸ πλῆθος τῆς χιόνος. ἐνταῦθα εἶχον τὰ ἐπιτήδεια, ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ, ἱερεῖα, σίτον, οἶνους παλαιοὺς εὐώδεις, ἀσταφίδας, ὄσπρια παντοδαπά. τῶν δὲ ἀποσκεδαννυμένων τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου ἔλεγον, ὅτι κατίδοιεν νύκτωρ πολλὰ πυρὰ φαίνοντα. X

Ἐδόκει δὲ τοῖς στρατηγοῖς οὐκ ἀσφαλὲς εἶναι διασκηνοῦν, § 10-14
ἀλλὰ συναγαγεῖν τὸ στράτευμα πάλιν. ἐντεῦθεν συνήλθον· καὶ γὰρ ἔδοκει διαιθριάξιν. νυκτερευόντων δ' αὐτῶν ἐνταῦθα, ἐπιπίπτει χιῶν ἄπλετος, ὥστε ἀποκρύψαι καὶ τὰ ὄπλα καὶ τοὺς ἀνθρώπους κατακειμένους, καὶ τὰ ὑποζύγια συνεπόδισεν

ἢ χιῶν· καὶ πολλὸς ὄκνος ἦν ἀνίστασθαι κατακειμένων γὰρ ἀλειπνὸν ἦν ἢ χιῶν ἐπιπεπτωκυῖα, ὅτι μὴ παραρρυσίη. ἐπεὶ δὲ Ξενοφῶν ἐτόλμησε γυμνὸς ἀναστὰς σχιζεῖν ξύλα, τάχ' ἀναστὰς τις καὶ ἄλλος, ἐκείνοισ' ἀφελόμενος, ἔσχιζεν· ἐκ δὲ τούτου καὶ ἄλλοι ἀναστάντες πῦρ ἔκαον καὶ ἐχρίοντο· πολὺ γὰρ ἐνταῦθα εὐρίσκετο χρίμα, ὧ ἐχρῶντο ἀντ' ἐλαίου, σύειον καὶ σησάμινον καὶ ἀμυγδάλινον ἐκ τῶν πικρῶν καὶ τερμίνθινον. ἐκ δὲ τῶν αὐτῶν τούτων καὶ μύρον εὐρίσκετο· μετὰ ταῦτα ἐδόκει πάλιν διασκηνητέον εἶναι εἰς στέγας. ἐνθα δὴ οἱ στρατιῶται σὺν πολλῇ κραυγῇ καὶ ἡδονῇ ἦσαν ἐπὶ τὰς στέγας καὶ τὰ ἐπιτήδεια· ὅσοι δέ, ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν, τὰς οἰκίας ἐνέπρησαν ὑπὸ ἀτασθαλίας, δίκην ἐδίδοσαν κακῶς σκηνοῦντες.

§ 15-18 Ἐντεῦθεν ἐπεμφαν νυκτὸς Δημοκράτην Τημνίτην, ἄνδρας δόντες, ἐπὶ τὰ ὄρη, ἐνθα ἔφασαν οἱ ἀποσκευανύμενοι καθορᾶν τὰ πυρά· οὗτος γὰρ ἐδόκει καὶ πρότερον πολλὰ ἤδη ἀληθεύσαι τοιαῦτα, τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα. πορευθεὶς δὲ τὰ μὲν πυρά οὐκ ἔφη ἰδεῖν, ἄνδρα δὲ συλλαβῶν ἦκεν ἄγων ἔχοντα τόξον Περσικὸν καὶ φαρέτραν καὶ σάγαριν, οἷαν περ καὶ οἱ Ἀμαζόνες ἔχουσι. ἐρωτώμενος δὲ, ποδαπὸς εἶη, Πέρσης μὲν ἔφη εἶναι, πορεύεσθαι δ' ἀπὸ τοῦ Τιριβάζου στρατοπέδου, ὅπως ἐπιτήδεια λάβοι, οἱ δὲ ἡρώτων αὐτὸν τὸ σπάτευμα ὅπως τε εἶη καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον. ὁ δὲ εἶπεν, ὅτι Τιριβάζος εἶη ἔχων τήν τε ἑαυτοῦ δύναμιν καὶ μισθοφόρους Χάλυβας καὶ Ταόχους· παρεσκευάσθαι δὲ αὐτὸν ἔφη ὡς ἐπὶ τῇ ὑπερβολῇ τοῦ ὄρους ἐν τοῖς στενοῖς, ἢ περ μοναχῇ εἶη πορεία, ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἕλλησιν.

§ 19-22 Ἀκούσασι τοῖς στρατηγοῖς ταῦτα ἔδοξε τὸ σπάτευμα συναγαγεῖν καὶ εὐθὺς φύλακας καταλιπόντες καὶ στρατηγὸν ἐπὶ τοῖς μένουσι Σοφαίνετον Στυμφάλιον ἐπορεύοντο, ἔχοντες ἡγεμόνα τὸν ἀλόντα ἄνθρωπον. ἐπειδὴ δὲ ὑπερέβαλλον τὰ

ὄρη, οἱ πελτασταί, προϊόντες καὶ κατιδόντες τὸ στρατόπεδον, οὐκ ἔμεναν τοὺς ὀπλίτας, ἀλλ' ἀνακραγόντες ἔθεον ἐπὶ τὸ στρατόπεδον· οἱ δὲ βάρβαροι, ἀκούσαντες τὸν θόρυβον, οὐχ ὑπέμειναν, ἀλλ' ἔφευγον· ὅμως δὲ καὶ ἀπέθανόν τινες τῶν βαρβάρων, καὶ ἵπποι ἤλωσαν εἰς εἴκοσι, καὶ ἡ σκηνή, ἡ Τιρίδαζου ἑάλω καὶ ἐν αὐτῇ κλιναὶ ἀργυρόποδες καὶ ἐκπώματα καὶ οἱ ἀρτοκόποι καὶ οἱ οἰνοχόοι φάσκοντες εἶναι· ἐπειδὴ δὲ ἐπύθοντο ταῦτα οἱ τῶν ὀπλιτῶν στρατηγοί, ἐδόκει αὐτοῖς ἀπιέναι τὴν ταχίστην ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, μὴ τις ἐπίθεσις γένοιτο τοῖς καταλελειμμένοις. καὶ εὐθὺς ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι ἀπήσαν, καὶ ἀφίκοντο αὐθημερὸν εἰς τὸ στρατόπεδον.

Δ'. Κακουχία τῶν Ἑλλήνων κατὰ τὴν διὰ τῆς Ἀρμενίας πορείαν αὐτῶν. — Αἱ μετὰ τὰς κακουχίας ἡμέραι ἀναψυχῆς τῶν Ἑλλήνων ἐν ταῖς κώμαις τῆς Ἀρμενίας.

(5, 1—36)

Τῇ δ' ὑστεραίᾳ ἐδόκει πορευτέον εἶναι ὅπῃ δύναιτο τάχι- § 1-2
στα, πρὶν συλλεγῆναι τὸ στράτευμα πάλιν καὶ καταλαβεῖν τὰ στενά. συσκευασάμενοι δ' εὐθὺς ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς, ἡγεμόνας ἔχοντες πολλούς· καὶ αὐθημερὸν ὑπερβαλόντες τὸ ἄκρον, ἐφ' ᾧ ἔμελλεν ἐπιτίθεσθαι Τιρίδαζος, κατεστρατοπεδεύσαντο. ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν σταθμοὺς ἐρήμους τρεῖς παρασάγγας πεντεκαίδεκα ἐπὶ τὸν Εὐφράτην ποταμὸν, καὶ διέβαινον αὐτὸν βρεχόμενοι πρὸς τὸν ὀμφαλόν. ἐλέγοντο δ' οὐδ' αἱ πηγαὶ πρόσω εἶναι.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου στα- § 3-6
θμοὺς τρεῖς παρασάγγας δεκά. ὁ δὲ τρίτος ἐγένετο χαλεπός,

καὶ ἄνεμος βορρᾶς ἐναντίος ἔπνει, παντάπασιν ἀποκάων πάντα καὶ πηγνύς τοὺς ἀνθρώπους. ἔνθα δὴ τῶν μάντεών τις εἶπε σφαγιάσασθαι τῷ ἀνέμῳ, καὶ σφαγιάζεται· καὶ πᾶσι δὴ περιφανῶς ἔδοξεν ἀνεῖναι τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος· ἦν δὲ τῆς χιόνος τὸ βάθος ὀργυρία· ὥστε καὶ τῶν ὑποζυγίων καὶ τῶν ἀνδραπόδων πολλὰ ἀπώλετο καὶ τῶν στρατιωτῶν ὡς τριάκοντα. διεγένοντο δὲ τὴν νύκτα πῦρ κάοντες· ξύλα δ' ἦν ἐν τῷ σταθμῷ πολλά· οἱ δὲ ὀψὲ προσιόντες ξύλα οὐκ εἶχον· οἱ οὖν πάλαι ἦκοντες καὶ πῦρ κάοντες· οὐ προσέεισαν πρὸς τὸ πῦρ τοὺς ὀψίζοντας, εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς πυροὺς ἢ ἄλλο εἴ τι ἔχουσι βρωτόν· ἔνθα δὴ μετεδίδοσαν ἀλλήλοις, ὧν εἶχον ἕκαστοι. ἔνθα δὲ τὸ πῦρ ἕκάετο, διατηκομένης τῆς χιόνος, βόθροι ἐγίνοντο μεγάλοι ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον· οὐ δὴ παρῆν μετρεῖν τὸ βάθος τῆς χιόνος.

7-8 Ἐντεῦθεν δὲ τὴν ἐπιούσαν ἡμέραν ὄλην ἐπορεύοντο διὰ χιόνος, καὶ πολλοὶ τῶν ἀνθρώπων ἐβουλιμίωσαν. Ξενοφῶν δ' ὀπισθοφυλακῶν καὶ καταλαμβάνων τοὺς πίπτοντας τῶν ἀνθρώπων ἠγγόνει, ὅτι τὸ πάθος εἴη· ἐπειδὴ δὲ εἶπέ τις αὐτῷ τῶν ἐμπείρων, ὅτι σαφῶς βουλιμιῶσι, κἂν τι φάγωσιν, ἀναστήσονται, περιῶν περὶ τὰ ὑποζύγια, εἰ ποῦ τι ὀρήνη βρωτόν, διεδίδου καὶ διέπεμπε διδόντας τοὺς δυναμένους περιτρέχειν τοῖς βουλιμιῶσιν. ἐπειδὴ δὲ τι ἐμφάγοιεν, ἀνίσταντο καὶ ἐπορεύοντο.

§ 9-11 Πορευομένων δὲ Χειρίσοφος μὲν ἀμφὶ κνέφας πρὸς κώμην ἀφικνεῖται, καὶ ὕδροφορούσας ἐκ τῆς κώμης πρὸς τὴν κρήνην γυναϊκας καὶ κόρας καταλαμβάνει ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος· αὗται ἠρώτων αὐτούς, τίνας εἶεν. ὁ δ' ἐρμηνεύς εἶπε περσιστί, ὅτι παρὰ βασιλέως πορεύονται πρὸς τὸν σατράπην. αἱ δὲ ἀπεκρίναντο, ὅτι οὐκ ἐνταῦθα εἴη, ἀλλ' ἀπέχει ὅσον παρασάγγην. οἱ δ', ἐπεὶ ὀψὲ ἦν, πρὸς τὸν κωμάρχην συνεισέρχονται εἰς τὸ ἔρυμα σὺν ταῖς ὕδροφόροις. Χειρίσοφος μὲν οὖν

καὶ ὅσοι ἐδυνήθησαν τοῦ στρατεύματος, ἐνταῦθα ἐστρατοπε-
 δεύσαντο, τῶν δ' ἄλλων στρατιωτῶν οἱ μὴ δυνάμενοι διατελέ-
 σαι τὴν ὁδὸν ἐνουκτέρευσαν ἄσιτοι καὶ ἄνευ πυρός· καὶ ἐνταῦθά
 τινες ἀπώλοντο τῶν στρατιωτῶν. ✕ ¹⁰⁴

Ἐφείποντο δὲ τῶν πολεμίων συνειλεγμένοι τινὲς καὶ τὰ § 12-14
 μὴ δυνάμενα τῶν ὑποζυγίων ἤρπαζον καὶ ἀλλήλοις ἐμάχοντο
 περὶ αὐτῶν. ἐλείποντο δὲ τῶν στρατιωτῶν οἱ τε διεφθαρμένοι
 ὑπὸ τῆς χιόνος τοὺς ὀφθαλμούς οἱ τε ὑπὸ τοῦ φύχους τοὺς
 δακτύλους τῶν ποδῶν ἀποσσηπότες, ἦν δὲ τοῖς μὲν ὀφθαλ-
 μοῖς ἐπικούρημα τῆς χιόνος, εἴ τις μέλαν τι ἔχων πρὸ τῶν
 ὀφθαλμῶν ἐπορεύετο, τῶν δὲ ποδῶν, εἴ τις κινοῖτο καὶ μηδέ-
 ποτε ἡσυχίαν ἔχει καὶ εἰς τὴν νύκτα ὑπολύοιτο· ὅσοι δὲ
 ὑποδεδεμένοι ἐκοιμῶντο, εἰσεδύοντο εἰς τοὺς πόδας οἱ ἱμάν-
 τες καὶ τὰ ὑποδήματα περιεπήγνυτο· καὶ γὰρ ἦσαν, ἐπειδὴ
 ἐπέλιπε τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα, καρβάτιναι πεποιημένοι ἐκ
 τῶν νεοδάρτων βοῶν. ✕

Διὰ τὰς τοιαύτας οὖν ἀνάγκας ὑπελείποντό τινες τῶν στρα- § 15-16
 τιωτῶν· καὶ ἰδόντες μέλαν τι χωρίον διὰ τὸ ἐκλελοιπέναι
 αὐτόθι τὴν χιόνα, εἶκαζον τετηκέναι καὶ ἐτετήκει διὰ κρή-
 νην τινά, ἣ πλησίον ἦν ἀτμίζουσα ἐν νάπη. ἐνταῦθ' ἐκτρα-
 πόμενοι ἐκάθηντο καὶ οὐκ ἔφασαν πορεύεσθαι. β δὲ Ξενοφῶν,
 ἔχων τοὺς ὀπισθοφύλακας, ὡς ἦσθετο, ἔδειτο αὐτῶν πάσῃ
 τέχνῃ καὶ μηχανῇ μὴ ἀπολείπεσθαι, λέγων, ὅτι ἔπονται
 πολλοὶ πολέμιοι συνειλεγμένοι, καὶ τελευτῶν ἐχαλέπαιναν.
 οἱ δὲ σφάττειν ἐκέλευον· οὐ γὰρ ἂν δύνασθαι πορευθῆναι. ✕

✕ Ἐνταῦθα ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοὺς ἐπομένους πολεμίους § 17-18
 φοβῆσαι, εἴ τις δύναιτο, μὴ ἐπίοιεν τοῖς κάμνουσιν. καὶ ἦν
 μὲν σκότος ἤδη, οἱ δὲ προσῆσαν πολλῶν θορύβῳ, ἀμφὶ ὧν εἶχον
 διαφερόμενοι. ἐνθα δὴ οἱ ὀπισθοφύλακες, ἅτε ὑγίαινοντες,
 ἐξαναστάντες ἔδραμον εἰς τοὺς πολεμίους· οἱ δὲ κάμνοντες,
 ἀνακραγόντες, ὅσον ἐδύναντο μέγιστον, τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ

- δόρατα ἔκρουσαν. οἱ δὲ πολέμιοι δεισαντες ἤκαν ἑαυτοὺς κατὰ τῆς χιόνος εἰς τὴν νάπην, καὶ οὐδεὶς ἔτι οὐδαμοῦ ἐφθέγγετο.
- § 19-20 ✕ Καὶ Ξενοφῶν μὲν καὶ οἱ σὺν αὐτῷ εἰπόντες τοῖς ἀσθενοῦσιν, ὅτι τῇ ὑστεραίᾳ ἤξουσί τινες ἐπ' αὐτούς, πορευόμενοι, πρὶν τέτταρα στάδια διελθεῖν, ἐντυγχάνουσιν ἐν τῇ ὁδῷ ἀναπαυόμενοις ἐπὶ τῆς χιόνος τοῖς στρατιώταις ἐγκεκαλυμμένοις, καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδεμία καθειστήκει· καὶ ἀνίστασαν αὐτούς· οἱ δ' ἔλεγον, ὅτι οἱ ἔμπροσθεν οὐχ ὑποχωροῖεν. ὁ δὲ παριῶν καὶ παραπέμπων τῶν πελταστῶν τοὺς ἰσχυροτάτους ἐκέλευε σκέψασθαι, τί εἴη τὸ κωλῦον. οἱ δὲ ἀπήγγελλον, ὅτι ὅλον οὕτως ἀναπαύοιτο τὸ στράτευμα. ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα ἠὐλίσθησαν αὐτοῦ ἄνευ πυρὸς καὶ ἄδειπνοι, φυλακὰς οἷας ἐδύναντο καταστησάμενοι.
- § 21-22 Ἐπεὶ δὲ πρὸς ἡμέραν ἦν, ὁ μὲν Ξενοφῶν, πέμψας πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας τοὺς νεωτάτους, ἀναστήσαντας ἐκέλευεν ἀναγκάζειν προΐεσθαι. ἐν δὲ τούτῳ Χειρίσοφος πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης σκεφομένους, πῶς ἔχοιεν οἱ τελευταῖοι. οἱ δὲ, ἄσμενοι ἰδόντες, τοὺς μὲν ἀσθενοῦντας τούτοις παρέδωσαν κομίζειν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, αὐτοὶ δὲ ἐπορεύοντο, καὶ πρὶν εἴκοσι στάδια διεληλυθέναι, ἦσαν πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα Χειρίσοφος ἠὐλίκετο.
- § 23-24 Ἐπεὶ δὲ συνεγένοντο ἀλλήλοις, ἔδοξε κατὰ τὰς κώμας ἀσφαλὲς εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν. καὶ Χειρίσοφος μὲν αὐτοῦ ἔμενεν, οἱ δὲ ἄλλοι, διαλαχόντες ἅς ἐώρων κώμας, ἐπορεύοντο ἕκαστοι τοὺς ἑαυτῶν ἔχοντες. ἔνθα δὲ Πολυκράτης Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐκέλευσεν ἀφιέναι ἑαυτόν· καὶ λαβὼν τοὺς εὐζῶνους, θέων ἐπὶ τὴν κώμην, ἦν εὐλήχει Ξενοφῶν, καταλαμβάνει πάντας ἔνδον τοὺς κωμήτας καὶ τὸν κωμάρχην, καὶ πῶλους εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους ἑπτακαίδεκα, καὶ τὴν θυγατέρα τοῦ κωμάρχου ἐνάτην ἡμέραν νύμφην· ὁ δ' ἀνὴρ αὐτῆς λαγῶς ὄψατο θηράσων καὶ οὐχ ἦλω ἐν τῇ κώμῃ.

Αἱ δ' οἰκίαι ἦσαν κατάγειοι, τὸ μὲν στόμα ὡσπερ φρέα- § 25-27
 τος, κάτω δ' εὐρεῖαι· αἱ δὲ εἴσοδοι τοῖς μὲν ὑποζυγίοις ὀρυ-
 κταί, οἱ δὲ ἄνθρωποι κατέβαινον ἐπὶ κλίμακος. ἐν δὲ ταῖς
 οἰκίαις ἦσαν αἶγες, οἶες, βόες, ὄρνιθες, καὶ τὰ ἔκγονα τού-
 των· τὰ δὲ κτήνη πάντα χιλῶ ἔνδον ἐτρέφοντο. ἦσαν δὲ καὶ
 πυροὶ καὶ κριθαὶ καὶ ὄσπρια καὶ οἶνος κριθίνος ἐν κρατήρσιν.
 ἐνήσαν δὲ καὶ αὐταὶ αἱ κριθαὶ ἰσοχειλεῖς, καὶ κάλαμοι ἐνέ-
 κειντο, οἱ μὲν μείζους οἱ δὲ ἐλάττους, γόνατα οὐκ ἔχοντες·
 τούτους ἔδει, ὁπότε τις διψῶη, λαβόντα εἰς τὸ στόμα μύζειν.
 καὶ πάνυ ἄκρατος ἦν, εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχέοι· καὶ πάνυ ἠδὺ
 συμμαθόντι τὸ πῶμα ἦν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν τὸν ἄρχοντα τῆς κώμης ταύτης σύνδει- § 28-29
 πνον ἐποίησατο, καὶ θαρρεῖν αὐτὸν ἐκέλευε λέγων, ὅτι οὔτε
 τῶν τέκνων στερήσοιτο τὴν τε οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες
 τῶν ἐπιτηδείων ἀπίασιν, ἦν ἀγαθὸν τι τῷ στρατεύματι ἐξη-
 γησάμενος φαίνηται, ἔστ' ἂν ἐν ἄλλῳ ἔθνει γένωνται. ὁ δὲ
 ταῦτα ὑπισχεῖτο, καὶ φιλοφρονούμενος οἶνον ἔφρασεν, ἐνθα
 ἦν κατορωρυγμένος. ταύτην μὲν οὖν τὴν νύκτα διασηκνή-
 σαντες οὕτως ἐκοιμήθησαν ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις πάντες οἱ στρα-
 τιῶται, ἐν φυλακῇ ἔχοντες τὸν κωμάρχην καὶ τὰ τέκνα
 αὐτοῦ ὁμοῦ ἐν ὀφθαλμοῖς.

Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἡμέρᾳ Ξενοφῶν, λαβὼν τὸν κωμάρχην, πρὸς § 30-32
 Χειρίσσοφον ἐπορεύετο· ὅπου δὲ παρίοι κώμην, ἐτρέπετο πρὸς
 τοὺς ἐν ταῖς κώμαις καὶ κατελάμβανε πανταχοῦ εὐωχοιμέ-
 νους καὶ εὐθυμουμένους, καὶ οὐδαμῶθεν ἀφίσταν, πρὶν παρα-
 θεῖναι αὐτοῖς ἄριστον· οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ παρετίθεσαν ἐπὶ τὴν
 αὐτὴν τράπεζαν κρέα ἄρνεια, ἐρίφεια, χοίρεια, μόσχεια, ὄρνι-
 θεια, σὺν πολλοῖς ἄρτοις τοῖς μὲν πυρίνοις τοῖς δὲ κριθίνους.
 ὁπότε δὲ τις φιλοφρονούμενός τῃ βούλοιο προπιεῖν, εἰλκεν
 ἐπὶ τὸν κρατήρα, ἐνθεν ἐπικύψαντα ἔδει ῥοφούντα πίνειν
 ὡσπερ βούν. καὶ τῷ κωμάρχει ἐδίδοσαν λαμβάνειν, ὅτι βού-

λοιτο. ὁ δὲ ἄλλο μὲν οὐδὲν ἐδέχετο, ὅπου δὲ τινα τῶν συγγενῶν ἴδοι, πρὸς ἑαυτὸν ἀεὶ ἐλάμβανεν.

§ 33-34 Ἐπεὶ δ' ἤλθον πρὸς Χειρίσοφον, κατελάμβανον κάκεινους σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους τοῦ ξηροῦ χιλοῦ στεφάνοις, καὶ διακονοῦντας Ἀρμενίους παιδας σὺν ταῖς βαρβαρικαῖς στολαῖς· ταῖς δὲ παισὶν ἐδείκνυσαν ὡσπερ ἔνεοις, ὅτι δέοι ποιεῖν. ἐπεὶ δ' ἀλλήλους ἐφιλοφρονήσαντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν, κοινῇ δὴ ἀνηρώτων τὸν κωμάρχην διὰ τοῦ περισίζοντος ἐρμηνέως, τίς εἴη ἡ χώρα. ὁ δὲ ἔλεγεν, ὅτι Ἀρμενία. καὶ πάλιν ἠρώτων, τίνι οἱ ἵπποι τρέφοιντο. ὁ δ' ἔλεγεν, ὅτι βασιλεῖ δασμός· τὴν δὲ πλησίον χώραν ἔφη εἶναι Χάλυθας, καὶ τὴν ὁδὸν ἔφραζεν, ἣ εἴη.

§ 35-36 Καὶ αὐτὸν τότε μὲν ὄχθετο ἄγων Ξενοφῶν πρὸς τοὺς ἑαυτοῦ οἰκέτας, καὶ ἵππον, ὃν εἰλήφει, παλαιότερον δίδωσι τῷ κωμάρχη ἀναθρέψαντι καταθῆσαι, ὅτι ἤκουεν αὐτὸν ἱερὸν εἶναι τοῦ Ἥλιου, δεδιὼς μὴ ἀποθάνῃ· ἐκεκάκωτο γὰρ ὑπὸ τῆς πορείας· αὐτὸς δὲ τῶν πῶλων λαμβάνει, καὶ τῶν ἄλλων λοχαγῶν ἔδωκεν ἑκάστῳ πῶλον. ἦσαν δ' ἐν ταύτῃ ἵπποι μείονες μὲν τῶν Περσικῶν, θυμοειδέστεροι δὲ πολὺ. ἐνταῦθα δὲ καὶ διδάσκει ὁ κωμάρχης περὶ τοὺς πόδας τῶν ἵππων καὶ τῶν ὑποζυγίων σακία περιειλεῖν, ὅταν διὰ τῆς χιόνος ἄγωνοι· ἄνευ γὰρ τῶν σακίων κατεδύοντο μέχρι τῆς γαστρὸς.

[Περίληψις τοῦ κεφαλαίου 6 :

Μετὰ ἑπταήμερον διαμονὴν ἐν ταῖς κόμαις τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας ἐξακολουθοῦσιν οἱ Ἕλληνες τὴν πορείαν διὰ χιονοσκεποῦς ὄρεινης χώρας ἔχοντες ὀδηγὸν τὸν κωμάρχη καὶ ἐπὶ τρεῖς ἡμέρας διευθυνόμενοι πρὸς τὰ ΒΑ· τὴν δὲ τρίτην ἡμέραν ὁ κωμάρχης κακοποιηθεὶς ὑπὸ τοῦ Χειρισόφου δραπετεύει. Μετὰ ταῦτα ἄνευ ὀδηγοῦ ἐπὶ ἑπτὰ ἡμέρας πλανώμενοι φθάνουσι πρὸς τὸν Φᾶσιν ποταμόν, ὃν διαβάντες πλησιάζουσι μετὰ διήμερον πορείαν εἰς τὰς κορυφὰς τοῦ ὄρους τὰς κατεχομένας ὑπὸ τῶν Χαλύθων, Ταόχων καὶ Φασιανῶν· τούτους δ' ἐκδιώξαντες οἱ Ἕλληνες καὶ ὑπερβάντες τὸ ὄρος καταβαίνουν εἰς κόμας μεστὰς πολλῶν ἀγαθῶν].

Ε'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας τῶν Ταόχων, τῶν Χαλύβων καὶ τῶν Σκυθηνῶν. — "Αφίξεις εἰς τὸ ὄρος Θήγγην καὶ ἡ ἐξ αὐτοῦ θέα τῆς θαλάσσης.

(7, 1—27)

Ἐκ δὲ τούτων ἐπορεύθησαν εἰς Ταόχους σταθμοὺς πέντε § 1-2
 παρασάγγας τριάκοντα· καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐπέλιπεν· χωρία
 γὰρ ὄκουν ἰσχυρὰ οἱ Ταόχοι, ἐν οἷς καὶ τὰ ἐπιτήδεια πάντα
 εἶχον ἀνακεκομισμένοι. ἐπεὶ δ' ἀφίκοντο πρὸς χωρίον, ὃ
 πόλιν μὲν οὐκ εἶχεν οὐδ' οἰκίας, συνεληλυθότες δ' ἦσαν
 αὐτόσε καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες καὶ κτήνη πολλά, Χειρίσο-
 φος μὲν πρὸς τοῦτο προσέβαλλεν εὐθύς ἤκων· ἐπειδὴ δὲ ἡ
 πρώτη τάξις ἀπέκαμνεν, ἄλλη προσῆει καὶ αὐθις ἄλλη· οὐ
 γὰρ ἦν ἀθρόοις περιστῆναι, ἀλλὰ ποταμὸς ἦν κύκλῳ.

Ἐπειδὴ δὲ Ξενοφῶν ἦλθε σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι καὶ πελ- § 3-4
 τασταῖς καὶ ὀπλίταις, ἐνταῦθα δὴ λέγει Χειρίσοφος· «Εἰς
 καλὸν ἦκετε· τὸ γὰρ χωρίον αἰρετέον, τῇ γὰρ στρατιᾷ οὐκ
 ἔστι τὰ ἐπιτήδεια, εἰ μὴ ληψόμεθα τὸ χωρίον». ἐνταῦθα δὴ
 κοινῇ ἐβουλεύοντο· καὶ τοῦ Ξενοφώντος ἐρωτῶντος, τί τὸ
 κωλῶν εἶη εἰσελθεῖν, εἶπεν ὁ Χειρίσοφος· «Μία αὕτη πάρο-
 δός ἐστιν ἣν ὄρας· ὅταν δέ τις ταύτην ἐπειράται παριέναι, κυλίν-
 δουσι λίθους ὑπὲρ ταύτης ἀπὸ τῆς ὑπερεχούσης πέτρας· ὃς
 δ' ἂν καταληφθῇ, οὕτω διατίθεται». ἅμα δ' ἔδειξε συντετριμ-
 μένους ἀνθρώπους καὶ σκέλη καὶ πλευράς.

«Ἦν δὲ τοὺς λίθους ἀναλώσωσιν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ἄλλο § 5-7
 τι ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι; οὐ γὰρ δὴ ἐκ τοῦ ἐναντίου ὄρω-
 μεν, εἰ μὴ ὀλίγους τούτους ἀνθρώπους, καὶ τούτων δύο ἢ
 τρεῖς ὀπλισμένους. τὸ δὲ χωρίον, ὡς καὶ σὺ ὄρας, σχεδὸν
 τρία ἡμίπλευθρά ἐστιν, ὃ δεῖ βαλλομένους διελθεῖν· τούτου δὲ
 ἕσον πλέθρον δασὺ πίτυσι διαλειπούσαις μεγάλαις, ἀνθ' ὧν

έστηκότες ἄνδρες τί ἂν πάσχοιεν ἢ ὑπὸ τῶν φερομένων λίθων ἢ ὑπὸ τῶν κυλινδομένων; τὸ λοιπὸν οὖν ἤδη γίγνεται ὡς ἡμίπλευρον, ὃ δεῖ, ὅταν λωφήσωσιν οἱ λίθοι, παραδραμεῖν». « Ἀλλὰ εὐθύς », ἔφη ὁ Χειρίσοφος, « ἐπειδὴν ἀρξώμεθα εἰς τὸ δασὺ προΐεναι, φέρονται οἱ λίθοι πολλοί ». « Αὐτὸ ἂν », ἔφη, « τὸ δέον εἶη· θάττον γὰρ ἀναλώσουσι τοὺς λίθους. ἀλλὰ πορευώμεθα, ἔνθεν ἡμῖν μικρὸν τι παραδραμεῖν ἔσται, ἢν δυνώμεθα, καὶ ἀπελθεῖν ῥάδιον, ἢν βουλώμεθα ».

§ 8-9 Ἐντεῦθεν ἐπορεύοντο Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν καὶ Καλλιμάχος Παρράσιος λοχαγός· τούτου γὰρ ἡ ἡγεμονία ἦν τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν ἐκείνῃ τῇ ἡμέρᾳ· οἱ δὲ ἄλλοι λοχαγοὶ ἔμενον ἐν τῇ ἀσφαλεῖ. μετὰ τούτου οὖν ὑπῆλθον ὑπὸ τὰ δένδρα ἄνθρωποι ὡς ἐβδομήκοντα, οὐχ ἄθροοι, ἀλλὰ καθ' ἓνα, ἕκαστος φυλαττόμενος ὡς ἐδύνατο. Ἀγασίας δὲ ὁ Στυμφάλιος καὶ Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ οὗτοι τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγοὶ ὄντες, καὶ ἄλλοι δὲ ἐφέστασαν ἔξω τῶν δένδρων· οὐ γὰρ ἦν ἀσφαλὲς ἐν τοῖς δένδροις ἐστάναι πλέον ἢ τὸν ἓνα λόχον.

§ 10-12 Ἐνθα δὴ Καλλιμάχος μηχανᾷται τι προέτρεχεν ἀπὸ τοῦ δένδρου, ὑφ' ᾧ ἦν αὐτός, δύο ἢ τρία βήματα· ἐπεὶ δὲ οἱ λίθοι φέροντο, ἀνέχαζεν εὐπετῶς· ἐφ' ἐκάστης δὲ προδρομῆς πλέον ἢ δέκα ἄμαξαι πέτρων ἀνηλίσκοντο. ὁ δὲ Ἀγασίας ὡς ὄρᾳ τὸν Καλλιμάχον, ἃ ἐποίει, καὶ τὸ στράτευμα πᾶν θεώμενον, δείσας, μὴ οὐ πρῶτος παραδράμη εἰς τὸ χωρίον, οὔτε τὸν Ἀριστώνυμον, πλησίον ὄντα, παρακαλέσας οὔτε Εὐρύλοχον τὸν Λουσιέα, ἐταίρους ὄντας, οὔτε ἄλλον οὐδένα, χωρεῖ αὐτός καὶ παρέρχεται πάντας. ὁ δὲ Καλλιμάχος, ὡς ὄρᾳ αὐτὸν παριόντα, ἐπιλαμβάνεται αὐτοῦ τῆς ἴτους· ἐν δὲ τούτῳ παραθεῖ αὐτοὺς Ἀριστώνυμος Μεθυδριεύς, καὶ μετὰ τούτον Εὐρύλοχος Λουσιεύς· πάντες γὰρ οὗτοι ἀντεποιοῦντο ἀρετῆς καὶ ἀντηγωνίζοντο πρὸς ἀλλήλους· καὶ οὕτως ἐρίζοντες αἰρούσι

τὸ χωρίον. ὡς γὰρ ἅπαξ εἰσέδραμον, οὐδεὶς πέτρος ἄνωθεν ἤνέχθη.

Ἐνταῦθα δὴ δεινὸν ἦν θέαμα· αἱ γὰρ γυναῖκες, ῥίπτουσαι § 13-14 τὰ παιδία, εἶτα ἑαυτὰς ἐπικατερρίπτουν, καὶ οἱ ἄνδρες ὡσαύτως. ἐνταῦθα δὴ καὶ Αἰνείας Στυμφάλιος λοχαγός, ἰδὼν τινα θέοντα ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν, στολὴν ἔχοντα καλήν, ἐπιλαμβάνεται ὡς κωλύσων· ὁ δὲ αὐτὸν ἐπισπάται, καὶ ἀμφοτέρω ὄχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι καὶ ἀπέθανον. ἐντεῦθεν ἄνθρωποι μὲν πάνυ ὀλίγοι ἐλήφθησαν, βόες δὲ καὶ ὄνοι πολλοὶ καὶ πρόβατα.

Ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Χαλύβων σταθμοὺς ἑπτὰ παρα- § 15-17 σάγγας πεντήκοντα. οὗτοι ἦσαν, ὧν διήλθον, ἀλκιμώτατοι, καὶ εἰς χεῖρας ἦσαν. εἶχον δὲ θώρακας λινοῦς μέχρι τοῦ ἦτρου, ἀντὶ δὲ τῶν πτερύγων σπάρτα πυκνὰ ἐστραμμένα. εἶχον δὲ καὶ κνημίδας καὶ κράνη καὶ παρὰ τὴν ζώνην μαχαίριον ὅσον ξυήλην Λακωνικὴν, ᾧ ἔσφαττον, ὧν κρατεῖν δύναιτο, καὶ ἀποτεμόντες ἂν τὰς κεφαλὰς, ἔχοντες ἐπορεύοντο, καὶ ἤδον καὶ ἐχόρευον, ὅποτε οἱ πολέμιοι αὐτοὺς ὄψεσθαι ἔμελλον. εἶχον δὲ καὶ δόρυ ὡς πεντεκαίδεκα πήχεων, μίαν λόγχην ἔχον. οὗτοι ἐνέμενον ἐν τοῖς πολίσμασιν. ἐπεὶ δὲ παρέλθοιεν οἱ Ἕλληνες, εἶποντο αἰεὶ μαχοῦμενοι. ὄκουν δὲ ἐν τοῖς ὄχυροῖς, καὶ τὰ ἐπιτήδεια ἐν τούτοις ἀνακεκομμένοι ἦσαν ὥστε μὴδὲν λαμβάνειν αὐτόθεν τοὺς Ἕλληνας, ἀλλὰ διετρέφοντο τοῖς κτήγεσιν, ἃ ἐκ τῶν Ταόχων ἔλαβον.

Ἐκ τούτου οἱ Ἕλληνες ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν Ἄρπασον ποτα- § 18-20 μόν, εὖρος τεττάρων πλῆθρων. ἐντεῦθεν ἐπορεύθησαν διὰ Σκυθητῶν σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι διὰ πεδίου εἰς κώμας· ἐν αἷς ἔμειναν ἡμέρας τρεῖς καὶ ἐπεσιτίσαντο. ἐντεῦθεν διήλθον σταθμοὺς τέτταρας παρασάγγας εἴκοσι πρὸς πόλιν μεγάλην καὶ εὐδαίμονα καὶ οἰκουμένην, ἣ ἐκαλεῖτο Γυμνιάς. ἐκ ταύτης ὁ τῆς χώρας ἄρχων τοῖς Ἕλλησιν ἡγε-

μόνα πέμπει, ὅπως διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χώρας ἄγοι αὐτούς. ἔλθων δ' ἐκεῖνος λέγει, ὅτι ἄξει αὐτοὺς πέντε ἡμερῶν εἰς χωρίον, ὅθεν ὄφονται θάλατταν· εἰ δὲ μὴ, τεθνάναι ἐπηγγεῖλατο· καὶ ἠγγούμενος, ἐπειδὴ ἐνέβαλλεν εἰς τὴν πολεμίαν, παρεκελεύετο αἶθειν καὶ φθεῖρειν τὴν χώραν· ᾧ καὶ δῆλον ἐγένετο, ὅτι τούτου ἕνεκεν συνέλθοι, οὐ τῆς τῶν Ἑλλήνων εὐνοίας.

§ 21-24 Καὶ ἀφικνοῦνται ἐπὶ τὸ ὄρος τῆ ἡμέπτῃ ἡμέρᾳ· ὄνομα δὲ τῷ ὄρει ἦν Θήχης. ἐπεὶ δὲ οἱ πρῶτοι ἐγένοντο ἐπὶ τοῦ ὄρους, κραυγὴ πολλὴ ἐγένετο. ἀκούσας δὲ ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες ψήθησαν ἔμπροσθεν ἄλλους ἐπιτίθεσθαι πολεμίους· εἶποντο γὰρ ὀπισθεν οἱ ἐκ τῆς καομένης χώρας, καὶ αὐτῶν οἱ ὀπισθοφύλακες ἀπέκτεινάν τέ τινας καὶ ἐζώγησαν, ἐνέδραν ποιησάμενοι, καὶ γέρρα ἔλαβον δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια ἀμφὶ τὰ εἴκοσιν. ἐπειδὴ δ' ἡ βοή πλείων τε ἐγίγνετο καὶ ἐγγύτερον, καὶ οἱ αἰεὶ ἐπιόντες ἔθεον δρόμφ ἐπὶ τοὺς αἰεὶ βοῶντας, καὶ πολλῷ μείζων ἐγίγνετο ἡ βοή, ὅσῃ δὲ πλείους ἐγίγνοντο, ἐδόκει δὴ μείζον τι εἶναι τῷ Ξενοφῶντι, καὶ ἀναβάς ἐφ' ἵππον καὶ Λύκιον καὶ τοὺς ἱππέας ἀναλαβὼν παρεβόηθει· καὶ τάχα δὴ ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν «Θάλαττα, θάλαττα» καὶ παρεγγυώντων. ἔνθα δὲ ἔθεον πάντες καὶ οἱ ὀπισθοφύλακες, καὶ τὰ ὑποζύγια ἠλαύνετο καὶ οἱ ἵπποι.

§ 25-27 Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο πάντες ἐπὶ τὸ ἄκρον, ἐνταῦθα δὲ περιέβαλλον ἀλλήλους καὶ στρατηγούς καὶ λοχαγούς δακρύνοντες, καὶ ἐξαπίνης, ὅτου δὲ παρεγγυήσαντος, οἱ στρατιῶται φέρουσι λίθους καὶ ποιοῦσι κολωνὸν μέγαν. ἐνταῦθα ἀνετίθεσαν δερμάτων πλήθος ὠμοβοείων καὶ βακτηρίας καὶ τὰ αἰχμάλωτα γέρρα, καὶ ὁ ἡγεμὼν αὐτός τε κατέτεμνε τὰ γέρρα καὶ τοῖς ἄλλοις διεκελεύετο. μετὰ ταῦτα τὸν ἡγεμόνα οἱ Ἑλληνες ἀποπέμπουσι, δῶρα δόντες ἀπὸ κοινοῦ ἵππον καὶ φιάλην ἀργυρᾶν

καὶ σκευὴν Περσικὴν καὶ δαρεικοὺς δέκα· ἦται δὲ μάλιστα τοὺς δακτυλίους, καὶ ἔλαβε πολλοὺς παρὰ τῶν στρατιωτῶν. κώμηγν δὲ δείξας αὐτοῖς, οὐ σκηγήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύονται εἰς Μάκρωνας, ἐπεὶ ἐσπέρα ἐγένετο, ὄχλητο ἀπιῶν.

Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας τῶν Μακρῶνων. — Οἱ πρὸς τοὺς Κόλχους ἀγῶνες τῶν Ἑλλήνων καὶ ἄφιξις αὐτῶν εἰς Τραπεζοῦντα.

(8, 1—28)

Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν οἱ Ἕλληνες διὰ Μακρῶνων § 1-3 σταθμοὺς τρεῖς παρασάγγας δέκα. τῇ πρώτῃ δὲ ἡμέρᾳ ἀφίκοντο ἐπὶ τὸν ποταμόν, ὃς ὠρίζε τὴν τῶν Μακρῶνων καὶ τὴν τῶν Σκυθηνῶν. εἶχον δ' ὑπὲρ δεξιῶν χωρίον οἷον χαλεπώτατον καὶ ἐξ ἀριστερᾶς ἄλλον ποταμόν, εἰς ὃν ἐνέβαλλεν ὁ ὄριζων, δι' οὗ ἔδει διαβῆναι. ἦν δὲ οὗτος δασὺς δένδροισι παχέσι μὲν οὐ, πυκνοῖς δέ. ταῦτ', ἐπεὶ προσῆλθον οἱ Ἕλληνες, ἔκοπτον, σπεύδοντες ἐκ τοῦ χωρίου ὡς τάχιστα ἐξελθεῖν. οἱ δὲ Μάκρωνες, ἔχοντες γέρρα καὶ λόγχας καὶ τριχίνους χιτῶνας, κατ' ἀντιπέραν τῆς διαβάσεως παρατεταγμένοι ἦσαν, καὶ ἀλλήλοισι διεκελεύοντο, καὶ λίθους εἰς τὸν ποταμὸν ἔριπτον· ἐξικνούοντο γὰρ οὐ, οὐδ' ἔβλαπτον οὐδέν.

Ἐνθα δὴ προσέρχεται Ξενοφῶντι τῶν πελταστῶν ἀνὴρ, § 4-7 Ἀθήνησι φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων, ὅτι γινώσκῃ τὴν φωνὴν τῶν ἀνθρώπων. «καὶ οἶμαι», ἔφη, «ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι· καὶ εἰ μή τι κωλύει, ἐθέλω αὐτοῖς διαλεχθῆναι». «Ἄλλ' οὐδὲν κωλύει», ἔφη, «ἀλλὰ διαλέγου καὶ μάθε πρώτον, τίνες εἰσίν». οἱ δ' εἶπον ἔρωτήσαντες ὅτι Μάκρωνες. «Ἐρώτα τοῖνον», ἔφη, «αὐτοὺς, τί ἀντιτετάχεται καὶ χρήζουσιν ἡμῖν πολέμιοι εἶναι». οἱ δ' ἀπεκρίναντο. «Ὅτι καὶ

ὕμεις ἐπὶ τὴν ἡμετέραν χώραν ἔρχεσθε». λέγειν ἐκέλευον οἱ στρατηγοί, ὅτι «οὐ κακῶς γε ποιήσοντες, ἀλλὰ βασιλεῖ πολεμήσαντες ἀπερχόμεθα εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἐπὶ θάλατταν βυυλόμεθα ἀφικέσθαι». ἡρώτων ἐκεῖνοι, εἰ δοῖεν ἂν τούτων τὰ πιστά. οἱ δ' ἔφασαν καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν ἐθέλειν. ἐντεῦθεν διδόασιν οἱ Μάκρωνες βαρβαρικὴν λόγχην τοῖς Ἑλλησιν, οἱ δὲ Ἑλληγες ἐκεῖνοις Ἑλληνικὴν. ταῦτα γὰρ ἔφασαν πιστὰ εἶναι· θεοὺς δ' ἐπεμαρτύραντο ἀμφότεροι.

§ 8-9 Μετὰ δὲ τὰ πιστά εὐθὺς οἱ Μάκρωνες τὰ δένδρα συνεξέκοπτον, τὴν τε ὁδὸν ὠδοποιοῦν ὡς διαβιβῶντες, ἐν μέσοις ἀναμιμγμένοι τοῖς Ἑλλησιν, καὶ ἀγορὰν οἷαν ἐδύναντο παρεῖχον, καὶ παρήγαγον ἐν τρισὶν ἡμέραις, ἕως ἐπὶ τὰ Κόλχων ὄρια κατέστησαν τοὺς Ἑλληνας. ἐνταῦθα ἦν ὄρος μέγα καὶ ἐπὶ τούτου οἱ Κόλχοι παρατεταγμένοι ἦσαν. καὶ τὸ μὲν πρῶτον οἱ Ἑλληγες ἀντιπαρετάξαντο φάλαγγα, ὡς οὕτως ἄξοντες πρὸς τὸ ὄρος. ἔπειτα δὲ ἔδοξε τοῖς στρατηγοῖς βουλεύσασθαι συλλεγεῖσιν, ὅπως ὡς κάλλιστα ἀγωνιοῦνται.

§ 10-11 Ἐλεξεν οὖν Ξενοφῶν, ὅτι δοκοῖη παύσαντας τὴν φάλαγγα λόχους ὀρθίους ποιῆσαι· «ἢ μὲν γὰρ φάλαγγξ διασπασθήσεται εὐθὺς· τῇ μὲν γὰρ ἄνοδον, τῇ δὲ εὐοδον εὐρήσομεν τὸ ὄρος· καὶ εὐθὺς τοῦτο ἀθυμίαν ποιήσει, ὅταν τεταγμένοι εἰς φάλαγγα ταύτην διεσπασμένην ὀρῶσιν. ἔπειτα ἦν μὲν ἐπὶ πολλῶν τεταγμένοι προσάγωμεν, περιτεύσουσιν ἡμῶν οἱ πολέμιοι, καὶ τοῖς περιτοῖς χρήσονται, ὅτι ἂν βούλωνται· ἐὰν δὲ ἐπ' ὀλίγων τεταγμένοι ἴωμεν, οὐδὲν ἂν εἴη θαυμαστόν, εἰ διακοπεῖη ἡμῶν ἢ φάλαγγξ ὑπὸ ἀθρόων καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἐμπεσόντων· εἰ δὲ πῃ τοῦτο ἔσται, τῇ ὀλιγῇ φάλαγγι κακὸν ἔσται.

§ 12-13 » Ἀλλὰ μοι δοκεῖ ὀρθίους τοὺς λόχους ποιησαμένους τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν διαλιπόντας τοῖς λόχοις, ὅσον ἔξω τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι τῶν πολεμίων κεράτων· καὶ οὕτως ἐσόμεθα τῆς τε τῶν πολεμίων φάλαγγος ἔξω οἱ ἔσχατοι

λόχοι, καὶ ὀρθίους ἄγοντες οἱ κράτιστοι ἡμῶν πρῶτοι προσίασιν, ἣ τε ἂν εὐοδον ἦ, ταύτῃ ἕκαστος ἄξει ὁ λόχος. καὶ εἰς τε τὸ διαλείπον οὐ βράδιον ἔσται τοῖς πολεμίοις εἰσελθεῖν, ἔνθεν καὶ ἔνθεν λόχων ὄντων, διακόψαι τε οὐ βράδιον ἔσται λόχον ὀρθιον προσιόντα. ἐὰν τέ τις πιέζῃται τῶν λόχων, ὁ πλησίον βοηθήσει, ἦν τε εἰς πῃ δυνηθῇ τῶν λόχων ἐπὶ τὸ ἄκρον ἀναβῆναι, οὐδεὶς μηκέτι μείνη τῶν πολεμίων».

Ταῦτα ἔδοξε, καὶ ἐποίησαν ὀρθίους τοὺς λόχους. Ξενοφῶν § 14
 δέ, ἀπιῶν ἐπὶ τὸ εὐώνυμον ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, ἔλεγε τοῖς στρατιώταις: «Ἄνδρες, οὗτοί εἰσιν, οὓς ὄρατε, μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδῶν τὸ μὴ ἦδη εἶναι, ἔνθα πάλαι σπεύδομεν· τούτους, ἦν πως δυνώμεθα, καὶ ὤμους δεῖ καταφαγεῖν».

Ἐπεὶ δ' ἐν ταῖς χώραις ἕκαστοι ἐγένοντο καὶ τοὺς λόχους § 15-18
 ὀρθίους ἐποίησαντο, ἐγένοντο μὲν λόχοι τῶν ὀπλιτῶν ἀμφὶ τοὺς ὀγδοήκοντα, ὁ δὲ λόχος ἕκαστος σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατὸν· τοὺς δὲ πελταστὰς καὶ τοὺς τοξότας τριχῆ ἐποίησαντο, τοὺς μὲν τοῦ εὐώνυμου ἕξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξιοῦ, τοὺς δὲ κατὰ μέσον, σχεδὸν ἑξακασίους ἑκάστους. ἐκ τούτου παρηγγύησαν οἱ στρατηγοὶ εὐχεσθαι· εὐξάμενοι δὲ καὶ παιανίσαντες ἐπορεύοντο. καὶ Χειρῖσοφος μὲν καὶ Ξενοφῶν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς πελτασταί, τῆς τῶν πολεμίων φάλαγγος ἕξω γενόμενοι, ἐπορεύοντο· οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς εἶδον αὐτούς, ἀντιπαραθέντες οἱ μὲν ἐπὶ τὸ δεξιόν, οἱ δὲ ἐπὶ τὸ εὐώνυμον διεσπάσθησαν, καὶ πολὺ τῆς αὐτῶν φάλαγγος ἐν τῇ μέσῃ κενὸν ἐποίησαν. οἱ δὲ κατὰ τὸ Ἄρκαδικὸν πελτασταί, ὧν ἦρχεν Δίσχίνης ὁ Ἄκαρναν, νομίσαντες φεύγειν, ἀνακραγόντες ἔθεον· καὶ οὗτοι πρῶτοι ἐπὶ τὸ ὄρος ἀναβαίνουσιν· συνεφέρειπετο δὲ αὐτοῖς καὶ τὸ Ἄρκαδικὸν ὀπλιτικόν, ὧν ἦρχε Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος. οἱ δὲ πολέμιοι, ὡς ἤρξαντο θεῖν, οὐκέτι ἔστησαν, ἀλλὰ φυγῆ ἄλλος ἄλλῃ ἐτράπετο.

Οἱ δὲ Ἕλληνας ἀναβάντες ἐστρατοπεδεύοντο ἐν πολλαῖς § 19-21
 κώμαις καὶ ἀπιτιγδεῖα πολλὰ ἐχούσαις. καὶ τὰ μὲν ἄλλα οὐδέν,

ὅ,τι καὶ ἐθαύμασαν· τὰ δὲ σμήνη πολλὰ ἦν αὐτόθι, καὶ τῶν κη-
ρίων ὅσοι ἔφαγον τῶν στρατιωτῶν, πάντες ἄφρονές τε ἐγίνοντο
καὶ ἤμουν καὶ ὀρθὸς οὐδεὶς ἐδύνατο ἵστασθαι, ἀλλ' οἱ μὲν ὀλί-
γον ἐδηδοκότες σφόδρα μεθύουσι ἐφύκεσαν, οἱ δὲ πολὺ μαινο-
μένοις, οἱ δὲ καὶ ἀποθνήσκουσι. ἔκειντο δὲ οὕτω πολλοί, ὥσπερ
τροπῆς γεγενημένης, καὶ πολλή ἦν ἀθυμία. τῇ δ' ὑστεραίᾳ
ἀπέθανε μὲν οὐδεὶς, ἀμφὶ δὲ τὴν αὐτὴν πῶς ὥραν ἀνεφρόνουν·
τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ ἀνίσταντο ὥσπερ ἐκ φαρμακοποσίας.

§ 22-24 Ἐντεῦθεν δ' ἐπορεύθησαν δύο σταθμοὺς παρασάγγας ἑπτὰ,
καὶ ἦλθον ἐπὶ θάλατταν εἰς Τραπεζοῦντα, πόλιν Ἑλληνίδα
οἰκουμένην ἐν τῷ Εὐξεινῷ Πόντῳ, Σινωπέων ἀποικίαν ἐν τῇ
Κόλχων χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας ἀμφὶ τὰς τριάκοντα
ἐν ταῖς τῶν Κόλχων κώμαις· κἀντεῦθεν ὁρμώμενοι ἐλήζοντο
τὴν Κολχίδα. ἀγορὰν δὲ παρεῖχον τῷ στρατοπέδῳ Τραπε-
ζοῦντιοι, καὶ ἐδέξαντό τε τοὺς Ἑλληνας καὶ τὰ ξένια ἔδοσαν
βοῦς καὶ ἄλφιτα καὶ οἶνον. συνδιεπράττοντο δὲ καὶ ὑπὲρ τῶν
πλησίον Κόλχων τῶν ἐν τῷ πεδίῳ μάλιστα οἰκούντων, καὶ
ξένια καὶ παρ' ἐκείνων ἦλθον βόες.

§ 25-26 Μετὰ δὲ τοῦτο τὴν θυσίαν, ἣν εὗξαντο, παρεσκευάζοντο·
ἦλθον δ' αὐτοῖς ἱκανοὶ βόες ἀποθῆσαι τῷ Διὶ σωτήρια καὶ τῷ
Ἡρακλεῖ ἡγεμόσυνα καὶ τοῖς ἄλλοις θεοῖς, ἃ εὗξαντο. ἐποίη-
σαν δὲ καὶ ἀγῶνα γυμνικὸν ἐν τῷ ὄρει, ἐνθαπερ ἐσκήνουν.
εἶλοντο δὲ Δρακόντιον Σπαρτιάτην, ὃς ἔφυγε παῖς ὢν οἴκο-
θεν, παῖδα ἄκων κατακανὼν ξυήλῃ πατάξας, δρόμου τ' ἐπι-
μεληθῆναι καὶ τοῦ ἀγῶνος προστατῆσαι. ἐπειδὴ δὲ ἡ θυσία
ἐγένετο, τὰ δέρματα παρέδοσαν τῷ Δρακοντίῳ, καὶ ἡγεῖ-
σθαι ἐκέλευον, ὅπου τὸν δρόμον πεποικηῶς εἴη. ὁ δὲ δεῖξας
οὐπερ ἐστηκότες ἐτύγγανον, «Οὗτος ὁ λόφος», ἔφη, «κάλλι-
στος τρέχειν, ὅπου ἂν τις βούληται». «Πῶς οὖν», ἔφασαν,
«δυνήσονται παλαίειν ἐν σκληρῇ καὶ δασεῖ οὕτως;» ὁ δ' εἶπε·
«Μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ καταπεσών».

Ἦγωνίζοντο δὲ παῖδες μὲν στάδιον τῶν αἰχμαλώτων οἱ § 27-28
 πλείστοι, δόλιχον δὲ Κρήτες πλείους ἢ ἐξήκοντα, πάλιν δὲ καὶ

πυγμῆν καὶ παγκράτιον ἕτε-
 ροι· καὶ καλὴ θέα ἐγένετο·
 πολλοὶ γὰρ κατέβησαν καὶ
 ἄτε θεωμένων τῶν ἐταίρων,
 πολλὴ φιλονικία ἐγένετο.
 ἔθειον δὲ καὶ ἵπποι, καὶ ἔδει
 αὐτοῦς, κατὰ τοῦ πρανοῦς
 ἐλάσαντας, ἐν τῇ θαλάττῃ
 ὑποστρέψαντας, πάλιν ἄνω
 πρὸς τὸν βωμὸν ἄγειν. καὶ

Ἰουδαίους

κάτω μὲν οἱ πολλοὶ ἐκαλινδοῦντο· ἄνω δὲ πρὸς τὸ ἰσχυρῶς
 ὄρθιον μόλις βάρην ἐπορεύοντο οἱ ἵπποι· ἔνθα πολλὴ κραυγὴ
 καὶ γέλως καὶ παρακείμεσις ἐγένετο.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

*Α'. Διαμονή τῶν Ἑλλήνων ἐν Τραπεζοῦντι
καὶ σύσκεψις αὐτῶν περὶ τῆς περαιτέρω πορείας.*

(1, 1—17)

- § 1 Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ Ἕλληγνες, καὶ ὅσα ἐν τῇ πορείᾳ τῇ μέχρι ἐπὶ θάλατταν τὴν ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ, καὶ ὡς εἰς Τραπεζοῦντα πόλιν Ἑλληνίδα ἀφίκοντο, καὶ ὡς ἀπέθυσαν, ἃ εὗξαντο σωτήρια θύσειν, ἔνθα πρῶτον εἰς φιλίαν γῆν ἀφίκοντο, ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.
- § 2-4 Ἐκ δὲ τούτου συνελθόντες ἐβουλεύοντο περὶ τῆς λοιπῆς πορείας· ἀνέστη δὲ πρῶτος Λέων Θούριος καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Ἐγὼ μὲν τοίνυν», ἔφη, «ὦ ἄνδρες, ἀπείρηκα ἤδη συσκευαζόμενος καὶ βαδίζων καὶ τρέχων καὶ τὰ ὄπλα φέρων καὶ ἐν τάξει ἰὼν καὶ φυλακὰς φυλάττων καὶ μαχόμενος, ἐπιθυμῶ δὲ ἤδη, παυσάμενος τούτων τῶν πόνων, ἐπεὶ θάλατταν ἔχομεν, πλεῖν τὸ λοιπόν, καὶ ἐκταθεῖς ὡσπερ Ὀδυσσεὺς ἀφικέσθαι εἰς τὴν Ἑλλάδα». ταῦτα ἀκούσαντες οἱ στρατιῶται ἀνεθορύβησαν, ὡς εὖ λέγοι· καὶ ἄλλος ταῦτά ἔλεγε, καὶ πάντες οἱ παριόντες. ἔπειτα δὲ Χειρίσοφος ἀνέστη καὶ εἶπεν ὧδε· «Φίλος μοί ἐστιν, ὦ ἄνδρες, Ἀναξίβιος, ναυαρχῶν δὲ καὶ τυγχάνει. ἦν οὖν πέμψητέ με, οἶμαι ἂν ἐλθεῖν καὶ τριήρεις ἔχων καὶ πλοῖα τὰ ἡμᾶς ἄξοντα· ὑμεῖς δέ, εἴπερ πλεῖν βούλεσθε, περιμένετε, ἔστ' ἂν ἐγὼ ἔλθω· ἤξω δὲ ταχέως». ἀκούσαντες ταῦτα οἱ στρατιῶται ἤσθησάν τε καὶ ἐψηφίσαντο πλεῖν αὐτὸν ὡς τάχιστα.
- § 5-7 Μετὰ τούτον Ξενοφῶν ἀνέστη καὶ ἔλεξεν ὧδε· «Χειρίσοφος μὲν δὴ ἐπὶ πλοῖα στέλλεται, ἡμεῖς δὲ ἀναμενοῦμεν. ὅσα

μοι οὖν δοκεῖ καιρὸς εἶναι ποιεῖν ἐν τῇ μονῇ, ταῦτα ἐρῶ. πρῶτον μὲν τὰ ἐπιτήδεια δεῖ πορίζεσθαι ἐκ τῆς πολεμίας· οὔτε γὰρ ἀγορὰ ἔστιν ἱκανὴ οὔτε, ὅτου ὠνησόμεθα, εὐπορία, εἰ μὴ ὀλίγοις τισίν· ἡ δὲ χώρα πολεμία· κίνδυνος οὖν πολλοὺς ἀπόλλυσθαι, ἣν ἀμελῶς τε καὶ ἀφυλάκτως πορεύησθε ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια. ἀλλὰ μοι δοκεῖ σὺν προνομαῖς λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἄλλως δὲ μὴ πλανᾶσθαι, ὡς σφίξησθε, ἡμᾶς δὲ τούτων ἐπιμελεῖσθαι». ἔδοξε ταῦτα.

«Ἐτι τοίνυν ἀκούσατε καὶ τάδε. ἐπὶ λείαν γὰρ ὑμῶν ἐκ- § 8
πορεύονται τινες. οἶμαι οὖν βέλτιστον εἶναι ἡμῖν εἰπεῖν τὸν μέλλοντα ἐξιέναι, φράζειν δὲ καὶ ὅποι, ἵνα καὶ τὸ πλῆθος εἰδῶμεν τῶν ἐξιόντων καὶ τῶν μενόντων, καὶ συμπαρασκευάζωμεν, ἐάν τι δέη, κἂν βοηθήσῃ τι καιρὸς ἡ, εἰδῶμεν, ὅποι δεήσει βοηθεῖν, καὶ ἐάν τις τῶν ἀπειροτέρων ἐγχειρῆ ποι, συμβουλευόμεν, πειρώμενοι εἰδέναί τὴν δύναμιν, ἐφ' οὗς ἂν ἴωσιν». ἔδοξε καὶ ταῦτα.

«Ἐννοεῖτε δὲ καὶ τόδε», ἔφη. «σχολῇ τοῖς πολεμίοις § 9-11
λήξεσθαι, καὶ δικαίως ἡμῖν ἐπιβουλεύουσιν· ἔχομεν γὰρ τὰ ἐκεῖνων ὑπερκάθηται δὲ ἡμῶν. φυλακὰς δὴ μοι δοκεῖ δεῖν περὶ τὸ στρατόπεδον εἶναι· ἐάν οὖν κατὰ μέρος φυλάττωμεν καὶ σκοπῶμεν, ἦττον ἂν δύναιτο ἡμᾶς θηρᾶν οἱ πολέμιοι. ἔτι τοίνυν τάδε ὁρᾶτε. εἰ μὲν ἠπιστάμεθα σαφῶς, ὅτι ἤξει πλοῖα Χειρίσοφος ἄγων ἱκανά, οὐδὲν ἂν ἔδει ὦν μέλλω λέγειν· νῦν δ' ἐπεὶ τοῦτο ἄδηλον, δοκεῖ μοι πειρᾶσθαι πλοῖα συμπαρασκευάζειν καὶ αὐτόθεν. ἦν μὲν γὰρ ἔλθῃ ἔχων, ὑπαρχόντων ἐνθάδε ἐν ἀφθονωτέροις πλευσόμεθα· ἦν δὲ μὴ ἄγῃ, τοῖς ἐνθάδε χρῆσόμεθα· ὁρῶ δὲ ἐγὼ πλοῖα πολλάκις παραπλέοντα· εἰ οὖν, αἰτησάμενοι παρὰ Τραπεζουντίων μακρὰ πλοῖα, κατάγοιμεν καὶ φυλάττοιμεν αὐτά, τὰ πηδάλια παραλυόμενοι, ἕως ἂν ἱκανὰ τὰ ἄξοντα γένηται, ἴσως ἂν οὐκ ἀπορήσαιμεν κομιδῆς, οἷας δεόμεθα». ἔδοξε καὶ ταῦτα.

§ 12-13 «Ἐννοήσατε δ'», ἔφη, «εἰ εἰκὸς καὶ τρέφειν ἀπὸ κοινοῦ, οὕς ἂν καταγάγωμεν, ὅσον ἂν χρόνον ἡμῶν ἕνεκεν μένωσι, καὶ ναῦλον συνθέσθαι, ὅπως ὠφελούντες καὶ ὠφελῶνται». ἔδοξε καὶ ταῦτα. «Δοκεῖ τοίνυν μοι», ἔφη, «ἦν ἄρα καὶ ταῦτα ἡμῖν μὴ ἐκπεραίνηται, ὥστε ἔχειν ἀρκούντα πλοῖα, τὰς ὁδοῦς, ἃς δυσπόρους ἀκούομεν εἶναι, ταῖς παρὰ θάλατταν οἰκούσαις πόλεσιν ἐντείλασθαι ὁδοποιεῖν· πείσονται γὰρ καὶ διὰ τὸ φοβεῖσθαι καὶ διὰ τὸ βούλεσθαι ἡμῶν ἀπαλλαγῆναι».

§ 14-17 Ἐνταῦθα δὲ ἀνέκραγον, ὡς οὐ δέοι ὁδοιπορεῖν. ὁ δὲ ὡς ἔγνω τὴν ἀφροσύνην αὐτῶν, ἐπεψήφισε μὲν οὐδέν, τὰς δὲ πόλεις ἐκούσας ἔπεισεν ὁδοποιεῖν, λέγων, ὅτι θάπτον ἀπαλλάσσονται, ἦν εὐποροὶ γένωνται αἱ ὁδοί. ἔλαβον δὲ καὶ πεντηκόντορον παρὰ τῶν Τραπεζουντίων, ἣ ἐπέστησαν Δέξιππον Λάκωνα περίοικον. οὗτος, ἀμελήσας τοῦ συλλέγειν πλοῖα, ἀποδράς ᾗχετο ἔξω τοῦ Πόντου, ἔχων τὴν ναῦν. οὗτος μὲν οὖν δίκαια ἔπαθεν ὕστερον· ἐν Θράκῃ γὰρ παρὰ Σεύθῃ πολυπραγμονῶν τι ἀπέθανεν ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος. ἔλαβον δὲ καὶ τριακόντορον, ἣ ἐπεστάθη Πολυκράτης Ἀθηναῖος, ὅς, ὅποσα λαμβάνοι πλοῖα, κατήγεν ἐπὶ τὸ στρατόπεδον. καὶ τὰ μὲν ἀγώγιμα, εἴ τι ἦγον, ἐξαιρούμενοι φύλακας καθίστασαν, ὅπως σῶα εἴη, τοῖς δὲ πλοίοις ἐχρήσαντο εἰς παραγωγὴν. ἐν ᾧ δὲ ταῦτα ἦν, ἐπὶ λείαν ἐξεῆσαν οἱ Ἕλληνες, καὶ οἱ μὲν ἐλάμβανον, οἱ δὲ καὶ οὐ. Κλεαίνετος δ', ἐξαγαγὼν καὶ τὸν ἑαυτοῦ καὶ ἄλλον λόχον πρὸς χωρίον χαλεπόν, αὐτὸς τε ἀπέθανε καὶ ἄλλοι πολλοὶ τῶν σὺν αὐτῷ.

[Περίληψις τοῦ κεφαλαίου 2 :

Ἐπειδὴ τὰ τροφίμα ἤρχισαν νὰ ἐκλείπωσιν, εἰσβάλλουσιν οἱ Ἕλληνες εἰς τὴν πλησίον ὄρεινὴν χώραν τῶν Δριλῶν· οἱ Δρίλοι ἐμπρήσαντες πάντα τὰ ἀλώσιμα χωρία τῶν συρρέουσιν ἄπαντες μετὰ τῶν ὑπαρχόντων εἰς χωρίον τι ὄχυρόν, τὴν ἑαυτῶν μητροπόλιν· ταύτην οἱ Ἕλληνες μετὰ μακρὰν μάχην κυριεύουσι καὶ πυρπολοῦσι· τὴν δ' ὕστεραίαν ἐπανερχονται εἰς τὴν Τραπεζοῦντα ἔχοντες τροφάς].

Β'. Ἀφιξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Κερασσοῦντα. — Διανομή τῶν ἐκ τῶν λαφύρων χρημάτων καὶ τρόπος, καθ' ὃν χρησιμοποιεῖ ὁ Ξενοφῶν τὰ διὰ τοὺς θεοὺς παραδοθέντα αὐτῷ χρήματα.

(3, 1—13)

Ἐπεὶ δὲ οὔτε Χειρίσοφος ἦκεν οὔτε πλοῖα ἱκανὰ ἦν οὔτε § 1-3
τὰ ἐπιτήδεια ἦν λαμβάνειν ἔτι, ἐδόκει ἀπιτέον εἶναι. καὶ εἰς
μὲν τὰ πλοῖα τοὺς τε ἀσθενοῦντας ἐνεβίβασαν καὶ τοὺς ὑπὲρ
τετταράκοντα ἔτη καὶ παῖδας καὶ γυναῖκας καὶ τῶν σκευῶν,
ὅσα μὴ ἀνάγκη ἦν ἔχειν. καὶ Φιλήσιον καὶ Σοφαίνετον τοὺς
πρεσβυτάτους τῶν στρατηγῶν εἰσβιβάσαντες, τούτων ἐκέλευον
ἐπιμελεῖσθαι· οἱ δὲ ἄλλοι ἐπορεύοντο· ἡ δὲ ὁδὸς ὠδοποιημένη
ἦν. καὶ ἀφικνοῦνται πορευόμενοι εἰς Κερασσοῦντα τριταῖοι,
πόλιν Ἑλληνίδα ἐπὶ θαλάττῃ, Σινωπέων ἄποικον ἐν τῇ Κολ-
χίδι χώρα. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας δέκα· καὶ ἐξέτασις σὺν
τοῖς ὅπλοις ἐγίγνετο καὶ ἀριθμός, καὶ ἐγένοντο ὀκτακισχί-
λιοι καὶ ἑξακόσιοι. οὗτοι ἐσώθησαν· οἱ δὲ ἄλλοι ἀπώλοντο
ὑπὸ τε τῶν πολεμίων καὶ χιόνος καὶ εἴ τις νόσφ.

Ἐνταῦθα καὶ διαλαμβάνουσι τὸ ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων § 4-6
ἀργύριον γενόμενον. καὶ τὴν δεκάτην, ἣν τῷ Ἀπόλλωνι ἐξεῖ-
λον καὶ τῇ Ἐφεσίᾳ Ἀρτέμιδι, διέλαβον οἱ στρατηγοὶ τὸ μέρος
ἕκαστος φυλάττειν τοῖς θεοῖς· ἀντὶ δὲ Χειρίσοφου Νέων ὁ
Ἀσιναιὸς ἔλαβεν. Ξενοφῶν οὖν τὸ μὲν τοῦ Ἀπόλλωνος ἀνά-
θημα ποιησάμενος ἀνατίθησιν εἰς τὸν ἐν Δελφοῖς τῶν Ἀθη-
ναίων θησαυρὸν καὶ ἐπέγραψε τό τε αὐτοῦ ὄνομα καὶ τὸ
Προξένου, ὃς σὺν Κλεάρχῳ ἀπέθανε· ξένος γὰρ ἦν αὐτοῦ. τὸ
δὲ τῆς Ἀρτέμιδος τῆς Ἐφεσίας, ὅτ' ἀπῆει σὺν Ἀγησιλάφῳ
ἐκ τῆς Ἀσίας τὴν εἰς Βοιωτοὺς ὁδόν, καταλείπει παρὰ Μεγα-
βύζῳ τῷ τῆς Ἀρτέμιδος νεωκόρῳ, ὅτι αὐτὸς κινδυνεύσων

ἐδόκει ἰέναι, καὶ ἐπέστειλεν, ἦν μὲν αὐτὸς σωθῆ, αὐτῷ ἀποδοῦναι· ἦν δέ τι πάθῃ, ἀναθεῖναι ποιησάμενον τῇ Ἀρτέμιδι, ὅτι οἴοιτο χαριεῖσθαι τῇ θεῷ.

§ 7-8 Ἐπεὶ δ' ἔφευγεν ὁ Ξενοφῶν, κατοικοῦντος ἤδη αὐτοῦ ἐν Σκιλλοῦντι παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν, ἀφικνεῖται Μεγάδυζος εἰς Ὀλυμπίαν θεωρήσων, καὶ ἀποδίδωσι τὴν παρακαταθήκην αὐτῷ. Ξενοφῶν δὲ λαβὼν χωρίον ὠνεῖται τῇ θεῷ, ὅπου ἀνεῖλεν ὁ θεός. ἔτυχε δὲ διαρρέων διὰ τοῦ χωρίου ποταμὸς Σελινοῦς. καὶ ἐν Ἐφέσῳ δὲ παρὰ τὸν τῆς Ἀρτέμιδος νεῶν Σελινοῦς ποταμὸς παραρρεῖ. καὶ ἰχθύες τε ἐν ἀμφοτέροις ἔνεισι καὶ κόγχαί· ἐν δὲ τῷ ἐν Σκιλλοῦντι χωρίῳ καὶ θῆραι πάντων, ὅποσα ἐστὶν ἀγρευόμενα θηρία.

§ 9-10 Ἐποίησε δὲ καὶ βωμὸν καὶ ναὸν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου, καὶ τὸ λοιπὸν δὲ αἰεὶ, δεκατεύων τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραῖα, θυσίαν ἐποίει τῇ θεῷ, καὶ πάντες οἱ πολῖται καὶ οἱ πρόσχωροι ἄνδρες καὶ γυναῖκες μετεῖχον τῆς ἑορτῆς. παρεῖχε δὲ ἡ θεὸς τοῖς σκηνοῦσιν ἄλφιτα, ἄρτους, οἶνον, τραγήματα, καὶ τῶν θυομένων ἀπὸ τῆς ἱεράς νομῆς λάχος, καὶ τῶν θηρευομένων δέ. καὶ γὰρ θήραν ἐποιοῦντο εἰς τὴν ἑορτὴν οἱ τε Ξενοφῶντος παῖδες καὶ οἱ τῶν ἄλλων πολιτῶν, οἱ δὲ βουλόμενοι καὶ ἄνδρες συνεθήρων· καὶ ἠγλίσκετο τὰ μὲν ἐξ αὐτοῦ τοῦ ἱεροῦ χώρου, τὰ δὲ καὶ ἐκ τῆς Φολόγης, σῦες καὶ δορκάδες καὶ ἔλαφοι.

§ 11-13 Ἔστι δὲ ἡ χώρα, ἣ ἐκ Λακεδαιμόνος εἰς Ὀλυμπίαν πορεύονται, ὡς εἴκοσι στάδιοι ἀπὸ τοῦ ἐν Ὀλυμπίᾳ Διὸς ἱεροῦ. ἐνὶ δ' ἐν τῷ ἱερῷ χώρῳ καὶ λειμῶν καὶ ὄρη δένδρων μεστά, ἱκανὰς σῦς καὶ αἰγας καὶ βοῦς τρέφειν καὶ ἵππους, ὥστε καὶ τὰ τῶν εἰς τὴν ἑορτὴν ἰόντων ὑποζύγια εὐωχεῖσθαι. περὶ δὲ αὐτὸν τὸν ναὸν ἄλλος ἡμέρων δένδρων ἐφυτεύθη, ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραῖα. ὁ δὲ ναός, ὡς μικρὸς μεγάλῳ, τῷ ἐν Ἐφέσῳ εἰκασταί, καὶ τὸ ξόανον ἔοικεν, ὡς κυπαρίττινον χρυσῷ ὄντι, τῷ ἐν

Ἐφέσῳ. καὶ στήλη ἔστηκε παρὰ τὸν ναὸν γράμματα ἔχουσα·
 ΙΕΡΟΣ Ο ΧΩΡΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ. ΤΟΝ ΕΧΟΝΤΑ ΚΑΙ
 ΚΑΡΠΟΥΜΕΝΟΝ ΤΗΝ ΜΕΝ ΔΕΚΑΤΗΝ ΚΑΤΑΘΥΕΙΝ
 ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ. ΕΚ ΔΕ ΤΟΥ ΠΕΡΙΤΤΟΥ ΤΟΝ ΝΑΟΝ
 ΕΠΙΣΚΕΥΑΖΕΙΝ. ΑΝ ΔΕ ΤΙΣ ΜΗ ΠΟΙΗΙ ΤΑΥΤΑ ΤΗΙ
 ΘΕΩΙ ΜΕΛΗΣΕΙ.

**Γ'. Πορεία τῶν Ἑλλήνων διὰ τῆς χώρας
 τῶν Μοσσυνοίκων.**

(4, 1-31)

Ἐκ Κερασσούντος δὲ κατὰ θάλατταν μὲν ἐκομίζοντο, οἵπερ § 1-3
 καὶ πρόσθεν, οἱ δὲ ἄλλοι κατὰ γῆν ἐπορεύοντο. ἐπεὶ δὲ ἦσαν
 ἐπὶ τοῖς Μοσσυνοίκων ὁρίοις, πέμπουσιν εἰς αὐτοὺς Τιμησί-
 θεον τὸν Τραπεζούντιον, πρόξενον ὄντα τῶν Μοσσυνοίκων,
 ἐρωτῶντες, πότερον ὡς διὰ φιλίας ἢ διὰ πολεμίας πορεύσον-
 ται τῆς χώρας. οἱ δὲ εἶπον, ὅτι οὐ διήσοιεν· ἐπίστευον γὰρ
 τοῖς χωρίοις. ἐντεῦθεν λέγει ὁ Τιμησίθεος, ὅτι πολέμιοι τού-
 τοις εἰσὶν οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα. καὶ ἐδόκει καλέσαι ἐκείνους, εἰ
 βούλοιντο συμμαχίαν ποιήσασθαι· καὶ πεμφθεὶς ὁ Τιμησίθεος,
 ἤκεν ἄγων τοὺς ἄρχοντας.

Ἐπεὶ δὲ ἀφίκοντο, συνῆλθον οἵ τε τῶν Μοσσυνοίκων ἄρ- § 4-10
 χοντες καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων· καὶ ἔλεξε Ξενοφῶν,
 ἡρμῆνευε δὲ Τιμησίθεος· «ὦ ἄνδρες Μοσσυνοῖκοι, ἡμεῖς
 βουλόμεθά διασωθῆναι πρὸς τὴν Ἑλλάδα πεζῇ· πλοῖα γὰρ
 οὐκ ἔχομεν· κωλύουσι δὲ οὗτοι ἡμᾶς, οὓς ἀκούομεν ὑμῖν
 πολεμίους εἶναι. εἰ οὖν βούλεσθε, ἔξεστιν ὑμῖν ἡμᾶς λαβεῖν
 συμμαχούς καὶ τιμωρήσασθαι, εἰ τί ποτε ὑμᾶς οὗτοι ἡδίκη-
 κασι, καὶ τὸ λοιπὸν ὑμῶν ὑπηκόους εἶναι τούτους. εἰ δὲ ἡμᾶς
 ἀφήσετε, σκέψασθε, πόθεν αὐτῆς ἂν τοσαύτην δύναμιν λάβοιτε

σύμμαχον». πρὸς ταῦτα ἀπεκρίνατο ὁ ἄρχων τῶν Μοσσυνοίκων, ὅτι καὶ βούλοιντο ταῦτα καὶ δέχοιντο τὴν συμμαχίαν. «Ἄγετε δὴ», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι, ἂν σύμμαχοι ὑμῶν γενώμεθα, καὶ ὑμεῖς τί οἰοί τε ἔσεσθε ἡμῖν συμπράξει περὶ τῆς διόδου;». οἱ δὲ εἶπον, ὅτι «ἱκανοὶ ἐσμεν εἰς τὴν χώραν εἰσβάλλειν ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων, καὶ δεῦρο ὑμῖν πέμψαι ναῦς τε καὶ ἄνδρας, οἵτινες ὑμῖν συμμαχοῦνται τε καὶ τὴν ὁδὸν ἡγήσονται».

§ 11-14

Ἐπὶ τούτοις πιστὰ δόντες καὶ λαβόντες ὄχοντο. καὶ ἦγον τῇ ὑστεραίᾳ ἄγοντες τριακόσια πλοῖα μονόξυλα καὶ ἐν ἑκάστη τρεῖς ἄνδρας, ὧν οἱ μὲν δύο ἐκθάπτες εἰς τάξιν ἔθεντο τὰ ὅπλα, ὁ δὲ εἰς ἐνέμενον. καὶ οἱ μὲν λαβόντες τὰ πλοῖα ἀπέπλευσαν, οἱ δὲ μένοντες ἐξετάξαντο ὧδε· ἔστησαν ἀνὰ ἑκατὸν μάλιστα οἶον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις, ἔχοντες γέρρα πάντες λευκῶν βοῶν δασέα, εἰκασμένα κιττοῦ πετάλῳ, ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ παλτὸν ὡς ἐξάπηχυ, ἔμπροσθεν μὲν λόγχην ἔχον, ὀπισθεν δὲ αὐτοῦ τοῦ ξύλου σφαιροειδές. χιτωνίσκους δὲ ἐνεδεδύκεσαν ὑπὲρ γονάτων, πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου, ἐπὶ τῇ κεφαλῇ δὲ κράνη σκύτινα, οἷάπερ τὰ Παφλαγονικά, κρωδύλον ἔχοντα κατὰ μέσον, ἐγγύτατα τιαροειδῆ· εἶχον δὲ καὶ σαγάρεις σιδηρᾶς. ἐντεῦθεν ἐξῆρχε μὲν αὐτῶν εἰς, οἱ δὲ ἄλλοι ἅπαντες ἐπορεύοντο ἄδοντες ἐν ῥυθμῷ, καὶ διελθόντες διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὄπλων τῶν Ἑλλήνων, ἐπορεύοντο εὐθὺς πρὸς τοὺς πολεμίους ἐπὶ χωρίον, ὃ ἐδόκει ἐπιμαχώτατον εἶναι.

§ 15

Ἰσχυεῖτο δὲ τοῦτο πρὸ τῆς πόλεως τῆς Μητροπόλεως καλουμένης αὐτοῖς καὶ ἐχούσης τὸ ἀκρότατον τῶν Μοσσυνοίκων. καὶ περὶ τούτου ὁ πόλεμος ἦν· οἱ γὰρ αἰεὶ τοῦτ' ἔχοντες ἐδόκουν ἐγκρατεῖς εἶναι καὶ πάντων Μοσσυνοίκων, καὶ ἔφασαν τούτους οὐ δικαίως ἔχειν τοῦτο, ἀλλὰ κοινὸν ὄν καταλαβόντας πλεονεκτεῖν.

Εἶποντο δ' αὐτοῖς καὶ τῶν Ἑλλήνων τινές, οὐ ταχθέντες § 16-18
 ὑπὸ τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ ἀρπαγῆς ἕνεκεν. οἱ δὲ πολέμιοι,
 προσιόντων, τέως μὲν ἠσύχαζον· ἐπεὶ δ' ἐγγυς ἐγένοντο τοῦ
 χωρίου, ἐκδραμόντες τρέπονται αὐτούς, καὶ ἀπέκτειναν συ-
 χνοὺς τῶν βαρβάρων καὶ τῶν συναναβάντων Ἑλλήνων τινάς,
 καὶ ἐδίωκον, μέχρι οὐ εἶδον τοὺς Ἑλληνας βοηθοῦντας· εἶτα
 δὲ ἀποτραπόμενοι ᾤχοντο, καὶ ἀποτεμόντες τὰς κεφαλὰς
 τῶν νεκρῶν ἐπεδείκνυσαν τοῖς Ἑλλησι καὶ τοῖς ἑαυτῶν πολε-
 μίοις, καὶ ἅμα ἐχόρευον, νόμῳ τινὶ ἄδοντες. οἱ δὲ Ἑλληνας
 μάλα ἤγχθοντο, ὅτι τοὺς τε πολεμίους ἐπεποιήκεσαν θρασυ-
 τέρους καὶ ὅτι οἱ ἐξεληθόντες Ἑλληνας σὺν αὐτοῖς ἐπεφεύ-
 γεσαν, μάλα ὄντες συχοί· ὃ οὐπω πρόσθεν ἐπεποιήκεσαν
 ἐν τῇ στρατείᾳ.

Ξενοφῶν δὲ συγκαλέσας τοὺς Ἑλληνας εἶπεν· « Ἄνδρες § 19-21
 στρατιῶται, μηδὲν ἀθυμήσητε ἕνεκα τῶν γεγενημένων· ἴστε
 γάρ, ὅτι καὶ ἀγαθὸν οὐ μείον τοῦ κακοῦ γεγένηται. πρῶ-
 τον μὲν γὰρ ἐπίστασθε, ὅτι οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἠγείσθαι
 τῷ ὄντι πολέμοί εἰσιν, οἷσπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη· ἐπειτα
 δὲ καὶ τῶν Ἑλλήνων οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τάξεως
 καὶ ἱκανοὶ ἠγγησάμενοι εἶναι σὺν τοῖς βαρβάροις ταῦτά
 πράττειν, ἅπερ σὺν ἡμῖν, δίκην δεδώκασιν· ὥστε αὐθις ἦττον
 τῆς ἡμετέρας τάξεως ἀπολείφονται. ἀλλ' ὑμᾶς δεῖ παρα-
 σκευάζεσθαι, ὅπως καὶ τοῖς φίλοις οὖσι τῶν βαρβάρων δό-
 ξετε κρείττους αὐτῶν εἶναι, καὶ τοῖς πολεμίοις δηλώσετε,
 ὅτι οὐχ ὁμοίοις ἀνδράσι μαχοῦνται νῦν τε καὶ ὅτε τοῖς ἀτά-
 κτοῖς ἐμάχοντο ».

Ταύτην μὲν σὺν τὴν ἡμέραν οὕτως ἔμειναν· τῇ δὲ ὕστε- § 22-24
 ραίᾳ θύσαντες, ἐπεὶ ἐκαλλιερήσαντο, ἀριστήσαντες, ὀρθίους
 τοὺς λόχους ποιησάμενοι, καὶ τοὺς βαρβάρους ἐπὶ τὸ εὐώνυ-
 μον κατὰ ταῦτά ταξάμενοι, ἐπορεύοντο τοὺς τοξότας μεταξὺ
 τῶν λόχων ἔχοντες, ὑπολειπομένου μικρὸν τοῦ στόματος

τῶν ὀπλιτῶν. ἦσαν γὰρ τῶν πολεμίων οἱ, εὐζῶνοι κατατρέχοντες, τοῖς λίθοις ἔβαλλον. τούτους ἀνέστελλον οἱ τοξῆται καὶ πελτασταί. οἱ δ' ἄλλοι βάδην ἐπορεύοντο πρῶτον μὲν ἐπὶ τὸ χωρίον, ἀφ' οὗ τῇ προτεραίᾳ οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν καὶ οἱ σὺν αὐτοῖς· ἐνταῦθα γὰρ οἱ πολέμιοι ἦσαν ἀντιτεταγμένοι. τοὺς μὲν οὖν πελταστὰς ἐδέξαντο οἱ βάρβαροι καὶ ἐμάχοντο, ἐπειδὴ δὲ ἐγγὺς ἦσαν οἱ ὀπλίται, ἐτρέποντο. καὶ οἱ μὲν πελτασταὶ εὐθὺς εἶποντο, διώκοντες ἄνω πρὸς τὴν πόλιν, οἱ δὲ ὀπλίται ἐν τάξει εἶποντο.

§ 25-26 Ἐπεὶ δὲ ἄνω ἦσαν πρὸς ταῖς τῆς Μητροπόλεως οἰκίαις, ἐνταῦθα οἱ πολέμιοι ὁμοῦ δὴ πάντες γενόμενοι ἐμάχοντο καὶ ἐξηκόντιζον τοῖς παλτοῖς, καὶ ἄλλα δόρατα ἔχοντες παχέα μακρά, ὅσα ἀνὴρ ἂν φέροι μόλις, τούτοις ἐπειρῶντο ἀμύνεσθαι ἐκ χειρός. ἐπεὶ δὲ οὐχ ὑφίεντο οἱ Ἕλληγες, ἀλλὰ ὁμόσε ἐχώρουν, ἔφευγον οἱ βάρβαροι καὶ ἐντεῦθεν, λείποντες ἅπαντες τὸ χωρίον. ὁ δὲ βασιλεὺς αὐτῶν ὁ ἐν τῇ μόσσυι τῇ ἐπ' ἄκρου φηκοδομημένῃ, ὃν τρέφουσι πάντες κοινῇ αὐτοῦ μένοντα καὶ φυλάττουσιν, οὐκ ἤθελεν ἐξελθεῖν, οὐδὲ ὁ ἐν τῇ πρότερον αἰρεθέντι χωρίῳ, ἀλλ' αὐτοῦ σὺν τοῖς μοσσύνοις κατεκαύθησαν.

§ 27-29 Οἱ δὲ Ἕλληγες, διαρπάζοντες τὰ χωρία, εὕρισκον θησαυροὺς ἐν ταῖς οἰκίαις ἄρτων νενηγμένων πατρίους, ὡς ἔφασαν οἱ Μοσσύνοικοι, τὸν δὲ νέον σίτον ἔτι σὺν τῇ καλάμῃ ἀποκείμενον· ἦσαν δὲ ζεῖαι αἱ πλείσται. καὶ δελφίνων τεμάχη ἐν ἀμφορεῦσιν εὕρισκετο τεταριχευμένα καὶ στέαρ ἐν τεύχεσι τῶν δελφίνων, φ' ἐχρῶντο οἱ Μοσσύνοικοι, καθάπερ οἱ Ἕλληγες τῇ ἐλαίῳ· κάρυα δὲ ἐπὶ τῶν ἀνώγειων ἦν πολλὰ τὰ πλατέα, οὐκ ἔχοντα διαφυγὴν οὐδεμίαν. τούτῳ καὶ πλείστῳ σίτῳ ἐχρῶντο ἔφοντες καὶ ἄρτους ὀπτῶντες. οἶνος δὲ εὕρισκετο, ὃς ἄκρατος μὲν ὀξὺς ἐφαίνετο εἶναι ὑπὸ τῆς αὐστηρότητος, κερασθεῖς δὲ εὐώδης τε καὶ ἡδύς.

Οἱ μὲν δὴ Ἕλληγνες, ἀριστήσαντες ἐνταῦθα, ἐπορεύοντο εἰς § 30-31
τὸ πρόσω, παραδόντες τὸ χωρίον τοῖς συμμαχήσασι τῶν Μοσ-
συνοίκων. ὅποσα δὲ καὶ ἄλλα παρήσαν χωρία τῶν σὺν τοῖς πο-
λεμίοις ὄντων, τὰ εὐπροσοδώτατα οἱ μὲν ἔλειπον, οἱ δὲ ἐκόντες
παρεδίδοσαν. τὰ δὲ πλεῖστα τοιάδε ἦν τῶν χωρίων. ἀπειχον αἱ
πόλεις ἀπ' ἀλλήλων ἡστάδια ὄγδοήκοντα, αἱ δὲ πλέον, αἱ δὲ
μείον ἀναβοώντων δὲ ἀλλήλων συνήκουον εἰς τὴν ἐτέραν ἐκ
τῆς ἐτέρας πόλεως· οὕτως ὑψηλὴ τε καὶ κοίλη ἡ χώρα ἦν.

*Δ'. Πορεία διὰ τῆς χώρας τῶν Χαλύβων καὶ Τιβα-
ρηνῶν καὶ ἄφιξις εἰς Κοτύωρα. — Αἱ ἐν Κοτυώ-
ροις διαπραγματεύσεις τῶν Σινωπέων πρέσβεων
μετὰ τῶν Ἑλλήνων.*

(5, 1-25)

Διὰ ταύτης τῆς χώρας οἱ Ἕλληγνες, διὰ τε τῆς πολεμίας § 1-3
καὶ τῆς φιλίας, ἐπορεύθησαν ὀκτῶ σταθμούς, καὶ ἀφικνοῦνται
εἰς Χάλυθας. οὗτοι ὀλίγοι τε ἦσαν καὶ ὑπήκοοι τῶν Μοσσο-
νοίκων, καὶ ὁ βίος ἦν τοῖς πλείστοις αὐτῶν ἀπὸ σιδηρείας.
ἐντεῦθεν ἀφικνοῦνται εἰς Τιβαρηνοῦς. ἡ δὲ τῶν Τιβαρηνῶν
χώρα πολὺ ἦν πεδινωτέρα, καὶ χωρία εἶχεν ἐπὶ θαλάττῃ
ἦττον ἐρυμνά. καὶ οἱ στρατηγοὶ ἔχρηζον πρὸς τὰ χωρία
προσβάλλειν καὶ τὴν στρατιάν ὀνηθῆναί τι, καὶ τὰ ξένια, ἃ
ἦκε παρὰ Τιβαρηνῶν, οὐκ ἐδέχοντο, ἀλλ' ἐπιμείναι κελεύ-
σαντες, ἔστε βουλευσαιντο, ἐθύοντο. καὶ πολλὰ καταθυσάντων,
τέλος ἀπεδείξαντο οἱ μάντιες πάντες γνώμην, ὅτι οὐδαμῆ
προσίοντο οἱ θεοὶ τὸν πόλεμον. ἐντεῦθεν δὴ τὰ ξένια ἐδέ-
ξαντο, καὶ ὡς διὰ φιλίας πορεύομενοι δύο ἡμέρας, ἀφίκοντο
εἰς Κοτύωρα, πόλιν Ἑλληνίδα, Σινωπέων ἄποικον, οὖσαν
δ' ἐν τῇ Τιβαρηνῶν χώρᾳ.

§ 4-6 Μέχρι ἐνταῦθα ἐπέξευσε ἡ στρατιά. πλῆθος τῆς καταβάσεως τῆς ὁδοῦ ἀπὸ τῆς ἐν Βαβυλῶνι μάχης ἄχρι εἰς Κοτύωρα σταθμοὶ ἑκατὸν εἴκοσι δύο, παρασάγγαι ἑξακόσιοι καὶ εἴκοσι, στάδιοι μύριοι καὶ ὀκτακισχίλιοι καὶ ἑξακόσιοι, χρόνου πλῆθος ὀκτὼ μῆνες. ἐνταῦθα ἔμειναν ἡμέρας τετταράκοντα πέντε. ἐν δὲ ταύταις πρῶτον μὲν τοῖς θεοῖς ἔθυσαν, καὶ πομπὰς ἐποίησαν κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλήνων καὶ ἀγῶνας γυμνικούς. τὰ δ' ἐπιτήδεια ἐλάμβανον τὰ μὲν ἐκ τῆς Παφλαγονίας, τὰ δ' ἐκ τῶν χωρίων τῶν Κοτυωριτῶν· οὐ γὰρ παρεῖχον ἀγοράν, οὐδ' εἰς τὸ τεῖχος τοὺς ἀσθενούντας ἐδέχοντο.

§ 7-9 Ἐν τούτῳ ἔρχονται ἐκ Σινώπης πρέσβεις, φοβούμενοι περὶ τῶν Κοτυωριτῶν τῆς τε πόλεως, ἣν γὰρ ἐκείνων καὶ φόρον ἐκείνοις ἔφερον, καὶ περὶ τῆς χώρας, ὅτι ἤκουον δηουμένην. καὶ ἐλθόντες εἰς τὸ στρατόπεδον ἔλεγον· προηγόρει δὲ Ἐκατώνυμος, δεινὸς νομιζόμενος εἶναι λέγειν· «Ἐπεμψεν ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες στρατιῶται, ἡ τῶν Σινωπέων πόλις ἐπαινέσοντάς τε ὑμᾶς, ὅτι νικᾶτε Ἑλληνας ὄντες βαρβάρους, ἔπειτα δὲ καὶ συνησθησομένους, ὅτι διὰ πολλῶν τε καὶ δεινῶν, ὡς ἡμεῖς ἠκούσαμεν, πραγμάτων σεσφισμένοι πάρεστε. ἀξιούμεν δέ, Ἑλληνας ὄντες καὶ αὐτοί, ὑφ' ὑμῶν ὄντων Ἑλλήνων ἀγαθὸν μὲν τι πάσχειν, κακὸν δὲ μηδέν· οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς ὑμᾶς οὐδὲν πώποτε ὑπῆρξαμεν κακῶς ποιοῦντες.

§ 10-12 » Κοτυωρίται δὲ οὗτοι εἰσὶ μὲν ἡμέτεροι ἄποικοι, καὶ τὴν χώραν ἡμεῖς αὐτοῖς ταύτην παραδεδώκαμεν, βαρβάρους ἀφελόμενοι· διὸ καὶ δασμὸν ἡμῖν φέρουσιν οὗτοι τεταγμένον καὶ Κερασούντιοι καὶ Τραπεζούντιοι· ὥστε, ὅτι ἂν τούτους κακὸν ποιήσητε, ἡ Σινωπέων πόλις νομίζει πάσχειν. νῦν δὲ ἀκούομεν ὑμᾶς εἰς τε τὴν πόλιν βία παρεληλυθότας ἐνίοις σκηνοῦν ἐν ταῖς οἰκίαις καὶ ἐκ τῶν χωρίων βία λαμβάνειν, ὧν ἂν δέησθε, οὐ πείθοντας. ταῦτ' οὖν οὐκ ἀξιούμεν· εἰ δὲ ταῦτα

ποιήσετε, ἀνάγκη ἡμῖν καὶ Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας καὶ ἄλλον, ὅντινα ἂν δυνώμεθα, φίλον ποιείσθαι».

Πρὸς ταῦτα ἀναστὰς Ξενοφῶν ὑπὲρ τῶν στρατιωτῶν εἶπεν· § 13-15
 «Ἡμεῖς δέ, ὦ ἄνδρες Σινωπεῖς, ἤκομεν ἀγαπῶντες, ὅτι τὰ σώματα διεσωσάμεθα καὶ τὰ ὄπλα· οὐ γὰρ ἦν δυνατὸν ἅμα τε χρήματα ἄγειν καὶ φέρειν καὶ τοῖς πολεμίοις μάχεσθαι. καὶ νῦν, ἐπεὶ εἰς τὰς Ἑλληνίδας πόλεις ἤλθομεν, ἐν Τραπεζοῦντι μὲν, παρεῖχον γὰρ ἡμῖν ἀγοράν, ὠνούμενοι εἶχομεν τὰ ἐπιτήδεια, καὶ ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν ἡμᾶς καὶ ξένια ἔδωκαν τῇ στρατιᾷ, ἀντειμῶμεν αὐτούς, καὶ εἴ τις αὐτοῖς φίλος ἦν τῶν βαρβάρων, τούτων ἀπειχόμεθα· τοὺς δὲ πολεμίους αὐτῶν, ἐφ' οὓς αὐτοὶ ἠγοῖντο, κακῶς ἐποιοῦμεν, ὅσον ἐδυνάμεθα. ἐρωτᾶτε δὲ αὐτούς, ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον· πάρεσι γὰρ ἐνθάδε, οὓς ἡμῖν ἠγεμόνας διὰ φιλίαν ἢ πόλιν συνέπεμψεν.

»Ὅποι δ' ἂν ἐλθόντες ἀγοράν μὴ ἔχωμεν, ἂν τε εἰς βάρ- § 16-19
 βαρον γῆν ἂν τε εἰς Ἑλληνίδα, οὐχ ὕβρει, ἀλλὰ ἀνάγκῃ λαμβάνομεν τὰ ἐπιτήδεια. καὶ Καρδούχους καὶ Ταόχους καὶ Χαλδαίους, καίπερ βασιλέως οὐχ ὑπηκόους ὄντας, ὅμως, καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας, πολεμίους ἐκτησάμεθα διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια, ἐπεὶ ἀγοράν οὐ παρεῖχον. Μάκρωνας δέ, καίπερ βαρβάρους ὄντας, ἐπεὶ ἀγοράν, ὅαν ἐδύναντο, παρεῖχον, φίλους τε ἐνομιζομεν εἶναι καὶ βία οὐδὲν ἐλαμβάνομεν τῶν ἐκείνων. Κοτυωρίτας δέ, οὓς ὑμετέρους φατὲ εἶναι, εἴ τι αὐτῶν εἰλήφαμεν, αὐτοὶ αἰτίοι εἰσιν· οὐ γὰρ ὡς φίλοι προσεφέροντο ἡμῖν, ἀλλὰ κλείσαντες τὰς πύλας οὔτε εἰσω ἐδέχοντο οὔτε ἔξω ἀγοράν ἔπεμπον· ἠτιῶντο δὲ τὸν παρ' ὑμῶν ἄρμοστῆν τούτων αἴτιον εἶναι.

»Ὁ δὲ λέγεις βία παρελθόντας σκηνοῦν, ἡμεῖς ἠξιοῦμεν § 20-21
 τοὺς κάμνοντας εἰς τὰς στέγας δέξασθαι· ἐπεὶ δὲ οὐκ ἀνέφγον τὰς πύλας, ἢ ἡμᾶς ἐδέχετο αὐτὸ τὸ χωρίον, ταύτῃ εἰσελθόντες, ἄλλο μὲν οὐδὲν βίαιον ἐποιήσαμεν, σκηνοῦσι δ' ἐν

ταῖς στέγαις οἱ κάμνοντες τὰ αὐτῶν δαπανῶντες, καὶ τὰς πύλας φρουροῦμεν, ὅπως μὴ ἐπὶ τῷ ὑμετέρῳ ἀρμοστῆ ὧσιν οἱ κάμνοντες ἡμῶν, ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν ἢ κομίσασθαι, ὅταν βουλώμεθα. οἱ δὲ ἄλλοι, ὡς ὄρατε, σκηνοῦμεν ὑπαίθριοι ἐν τῇ τάξει, παρεσκευασμένοι, ἂν μὲν τις εὖ ποιῇ, ἀντευποιεῖν, ἂν δὲ κακῶς, ἀλέξασθαι.

§ 22-23 » Ἄ δὲ ἠπειλήσας, ὡς, ἦν ὑμῖν δοκῆ, Κορύλαν καὶ Παφλαγόνας συμμάχους ποιήσεσθε ἐφ' ἡμᾶς, ἡμεῖς δέ, ἦν μὲν ἀνάγκη ἡ, πολεμήσομεν καὶ ἀμφοτέροις· ἤδη γὰρ καὶ ἄλλοις πολλαπλασίοις ὑμῶν ἐπολεμήσαμεν· ἂν δὲ δοκῆ ἡμῖν καὶ φίλον ποιεῖσθαι τὸν Παφλαγόνα — ἀκούομεν δὲ αὐτὸν καὶ ἐπιθυμεῖν τῆς ὑμετέρας πόλεως καὶ χωρίων τῶν ἐπιθαλαστίων —, πειρασόμεθα συμπράττοντες αὐτῷ, ὧν ἐπιθυμεῖ, φίλοι γίνεσθαι ».

§ 24-25 Ἐκ τούτου μάλα μὲν δῆλοι ἦσαν οἱ συμπρέσβεις τῷ Ἑκατωνύμφῳ χαλεπαίνοντες τοῖς εἰρημένοις, παρελθὼν δ' αὐτῶν ἄλλος εἶπεν, ὅτι οὐ πόλεμον ποιησόμενοι ἦκοιεν, ἀλλὰ ἐπιδείξοντες, ὅτι φίλοι εἰσίν. « καὶ ξενίοις, ἦν μὲν ἔλθητε πρὸς τὴν Σινωπέων πόλιν, ἐκεῖ δεξόμεθα, νῦν δὲ τοὺς ἐνθάδε κελεύσομεν διδόναι, ἃ δύνανται· ὀρώμεν γὰρ πάντα ἀληθῆ ὄντα, ἃ λέγετε ». ἐκ τούτου ξενιά τε ἔπεμπον οἱ Κοτυωρίται, καὶ οἱ στρατηγοὶ τῶν Ἑλλήνων ἐξένιζον τοὺς τῶν Σινωπέων πρέσβεις, καὶ πρὸς ἀλλήλους πολλά τε καὶ φιλικὰ διελέγοντο τά τε ἄλλα, καὶ περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀνεπυθάνοντο, ὧν ἑκάτεροι ἐδέοντο.

[Περίληψις τῶν κεφαλαίων 6, 7 καὶ 8:

Τὴν ἐπιούσαν οἱ Ἕλληνες συγκληθέντες ὑπὸ τῶν στρατηγῶν εἰς ἐκκλησίαν συσκέπονται μετὰ τῶν Σινωπέων πρέσβων περὶ τῆς περαιτέρω πορείας· ἀποφασίσαντες δὲ τὴν διὰ θαλάσσης πορείαν πέμποσι πρέσβεις εἰς Σινώπη, ἵνα ἐπιστατήσωσιν εἰς τὴν ἀποστολὴν τῶν ἀναγκαίων πλοίων. Ἐν

τούτω τῷ μεταξύ ὁ Ξενοφῶν προτίθεται νὰ ιδρύσῃ Ἑλληνικὴν πόλιν ἐν Πόντῳ· ἀλλ', ἐπειδὴ εὐρίσκει μεγάλην ἀντίστασιν, ἀφίσταται τούτου τοῦ σκοποῦ. Μετὰ ταῦτα ἔρχονται μὲν τὰ πλοῖα παρὰ τῶν Ἡρακλεωτῶν, οὐχὶ δὲ καὶ τὰ χρήματα, ἅτινα οὗτοι εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς τοὺς στρατηγούς Τιμασίωνα καὶ Θώρακα, τοὺς συντελέσαντας εἰς τὴν ματαίωσιν τῶν σχεδίων τοῦ Ξενοφῶντος· τούτο ἐμβάλλει εἰς ἀμηχανίαν τὸν Τιμασίωνα καὶ Θώρακα, διότι δὲν δύνανται — ὡς μὴ λαβόντες τὰ χρήματα — νὰ δώσωσιν εἰς τοὺς στρατιώτας τὸν μισθόν, ὃν εἶχον ὑποσχεθῆ εἰς αὐτοὺς διὰ τὴν ἀναχώρησιν. Συνεννοηθέντες λοιπὸν μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν ἔρχονται εἰς τὸν Ξενοφῶντα καὶ προτείνουσι αὐτῷ ν' ἀποπλεύσωσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Φασιαίων καὶ νὰ καταλάβωσιν αὐτήν. Ἄλλ' ὁ Ξενοφῶν ἀρνεῖται νὰ προτείνῃ τοιοῦτόν τι εἰς τὸν στρατόν· ἀπεφασίσθη δὲ νὰ συγκαλέσωσι τοὺς στρατιώτας εἰς ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἕκαστος τῶν στρατηγῶν νὰ προσπαθῇ νὰ πείσῃ πρῶτον τοὺς ἰδικούς του λοχαγούς.

Οἱ στρατιῶται πληροφορηθέντες τὰ πραττόμενα ὀργίζονται, ἰδίως κατὰ τοῦ Ξενοφῶντος, ὃν τινες διαβάλλουσι ὡς διανοούμενον δι' ἀπάτης νὰ φέρῃ τοὺς στρατιώτας πάλιν εἰς Φᾶσιν. Ὁ Ξενοφῶν συγκαλέσας ὡς τάχιστα τὸν στρατὸν εἰς ἐκκλησίαν πρῶτον ἀποδεικνύει ὅτι τὸ περὶ αὐτοῦ λεγόμενον εἶναι συζοφαντία, ἔπειτα δὲ ὑποδείξας τὴν ἀναρχίαν καὶ ἀπειθειαν τοῦ στρατοῦ προτείνει νὰ ληφθῶσι μέτρα πρὸς θεραπείαν τούτων. Ὁ λόγος τοῦ Ξενοφῶντος ἐπιδιοκιμάζεται παρὰ πάντων καὶ ἀποφασίζεται νὰ τιμωρηθῶσι μὲν οἱ αἴτιοι τῶν κακῶν, νὰ καταδικασθῇ δὲ εἰς θάνατον, ὅστις τοῦ λοιποῦ φανῇ ἔνοχος, νὰ δικασθῶσι δὲ ὑπὸ τῶν λοχαγῶν καὶ ὅσοι ἠδίκησαν, ἀφ' ὅτου ἀπέθανεν ὁ Κύρος, καὶ τέλος νὰ γείνη καθαρμὸς τοῦ στρατεύματος.

Ἐπειδὴ ἀπεφασίσθη νὰ δώσωσι λόγον καὶ οἱ στρατηγοὶ διὰ τὰς παρελθούσας αὐτῶν πράξεις, τινὲς αὐτῶν καταδικάζονται κατηγορηθεῖς δὲ καὶ ὁ Ξενοφῶν, διότι ἔκακοποίησέ τινας, ἀπολογεῖται καὶ δεικνύει ὅτι, ὅπου ἠναγκάσθη νὰ κακοποιήσῃ τινά ἢ νὰ μεταχειρισθῇ βίαν, τὸ ἔπραξε πρὸς τὸ συμφέρον τοῦ στρατοῦ καὶ διατήρησιν τῆς πειθαρχίας· πρὸς τούτοις παραπονεῖται κατὰ τῶν στρατιωτῶν, διότι οὗτοι δὲν ἐνθυμῶνται τὰς ἐκδουλεύσεις αὐτοῦ, ἀλλὰ μόνον τὰ κακά, ὅσα ἔπαθον. Μετὰ τὸν λόγον τοῦ Ξενοφῶντος πάντες ἐπιδιοκιμάζουσι τὰς ὑπηρεσίας αὐτοῦ].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

Α. Ἡ μετὰ τῶν Παφλαγόνων συνθήκη τῶν Ἑλλήνων καὶ πλοῦς αὐτῶν εἰς Ἀρμίνην. — Ἐπάνοδος τοῦ Χειρισόφου ἐκ τοῦ Βυζαντίου καὶ ἐκλογὴ αὐτοῦ ὡς ἀπολύτου ἄρχοντος.

(1, 1—33)

1-3 Ἐκ τούτου δὲ ἐν τῇ διατριβῇ οἱ μὲν ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς ἔζων, οἱ δὲ καὶ ληζόμενοι ἐκ τῆς Παφλαγονίας. ἐκλώπευον δὲ καὶ οἱ Παφλαγόνες εὖ μάλα τοὺς ἀποσκεδαννομένους, καὶ τῆς νυκτὸς τοὺς πρόσω σκηνοῦντας ἐπειρῶντο κακουργεῖν· καὶ πολεμικώτατα πρὸς ἀλλήλους εἶχον ἐκ τούτων. ὁ δὲ Κορύλας, ὃς ἐτύγγανε τότε Παφλαγονίας ἄρχων, πέμπει παρὰ τοὺς Ἑλληνας πρέσβεις, ἔχοντας ἵππους καὶ στολὰς καλὰς, λέγοντας, ὅτι Κορύλας ἔτοιμος εἶη τοὺς Ἑλληνας μῆτε ἀδικεῖν μῆτε ἀδικεῖσθαι. οἱ δὲ στρατηγοὶ ἀπεκρίναντο, ὅτι περὶ μὲν τούτων σὺν τῇ στρατιᾷ βουλευσούντο, ἐπὶ ξένια δὲ ἐδέχοντο αὐτούς· παρεκάλεσαν δὲ καὶ τῶν ἄλλων ἀνδρῶν, οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτους εἶναι.

§ 4-6 Θύσαντες δὲ βόυς τῶν αἰχμαλώτων καὶ ἄλλα ἱερεῖα, εὐωχίαν μὲν ἀρκοῦσαν παρεῖχον, κατακειμένοι δὲ ἐν σκίμποσιν ἐδείπνουν, καὶ ἔπινον ἐκ κερατίνων ποτηρίων, οἷς ἐνετύγγανον ἐν τῇ χώρᾳ. ἐπεὶ δὲ αἱ σπονδαὶ τε ἐγένοντο καὶ ἐπαιάνισαν, ἀνέστησαν πρῶτον μὲν Θραῖκες, καὶ πρὸς αὐτὸν ὠρχήσαντο σὺν τοῖς ὄπλοις, καὶ ἤλλοντο ὑψηλά τε καὶ κούφως, καὶ ταῖς μαχαίραις ἐχρῶντο· τέλος δὲ ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον παίει, ὡς πᾶσιν ἐδόκει πεπληγέναι τὸν ἄνδρα· ὁ δ' ἔπεσε τεχνικῶς πω. καὶ ἀνέκραγον οἱ Παφλαγόνες. καὶ ὁ μὲν, σκυλεύσας τὰ ὄπλα τοῦ ἐτέρου, ἐξήει ἄδων τὸν Σιτάλιαν· ἄλλοι δὲ τῶν Θρακῶν

τὸν ἕτερον ἐξέφερον ὡς τεθνηκότα· ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθώς.

Μετὰ τοῦτο Αἰνιᾶνες καὶ Μάγνητες ἀνέστησαν, οἳ ὤρχονται § 7-8
τὴν καρπαίαν καλουμένην ἐν τοῖς ὅπλοις. ὁ δὲ τρόπος τῆς
ὀρχήσεως ἦν· ὁ μὲν, παραθέμενος τὰ ὅπλα, σπείρει καὶ ζευ-
γηλατεῖ, πυκνὰ δὲ στρεφόμενος ὡς φοβούμενος, ληστής δὲ
προσέρχεται· ὁ δ' ἐπειδὴν προΐδεται, ἀπαντᾷ ἀρπάσας τὰ
ὅπλα, καὶ μάχεται πρὸ τοῦ ζεύγους· καὶ οὗτοι ταῦτ' ἐποιοῦν
ἐν ῥυθμῷ πρὸς τὸν αὐλόν· καὶ τέλος ὁ ληστής, δήσας τὸν
ἄνδρα, καὶ τὸ ζεῦγος ἀπάγει· ἐνίοτε δὲ καὶ ὁ ζευγηλάτης
τὸν ληστήν· εἶτα παρὰ τοὺς βουῖς ζεύξας ὀπίσω τῷ χεῖρε
δεδεμένον ἐλαύνει.

Μετὰ τοῦτο Μυσοὺς εἰσῆλθεν ἐν ἑκατέρᾳ τῇ χειρὶ ἔχων § 9-11
πέλτην, καὶ τοτὲ μὲν, ὡς δύο ἀντιταττομένον, μιμούμενος
ὤρχετο, τοτὲ δὲ ὡς πρὸς ἓνα ἐχρήτο ταῖς πέλταις, τοτὲ δ'
ἐδινεῖτο καὶ ἐξεκυβίστα, ἔχων τὰς πέλτας, ὥστε ὄψιν καλὴν
φαίνεσθαι. τέλος δὲ τὸ περσικὸν ὤρχετο· κρούων τὰς πέλτας
καὶ ὠκλαζε καὶ ἐξανίστατο· καὶ ταῦτα πάντα ἐν ῥυθμῷ
ἐποίει πρὸς τὸν αὐλόν. ἐπὶ δὲ τούτῳ οἱ Μαντινεῖς καὶ ἄλλοι
τινὲς τῶν Ἀρκάδων ἀναστάντες, ἐξοπλισάμενοι ὡς ἐδύναντο
κάλλιστα, ἤσαν τε ἐν ῥυθμῷ, πρὸς τὸν ἐνόπλιον ῥυθμὸν αὐλού-
μενοι, καὶ ἐπαιάνισαν καὶ ὤρχήσαντο, ὥσπερ ἐν ταῖς πρὸς
τοὺς θεοὺς προσόδοις.

Ὅρωντες δὲ οἱ Παφλαγόνες θεινὰ ἐποιοῦντο πάσας τὰς § 12-13
ὀρχήσεις ἐν ὅπλοις εἶναι. ἐπὶ τούτοις ὄρων ὁ Μυσοὺς ἐκπε-
πληγμένους αὐτούς, πείσας τῶν Ἀρκάδων τινὰ πεπαμένον
ὀρχηστρίδα, εἰσάγει σκευάσας, ὡς ἐδύνατο κάλλιστα, καὶ
ἀσπίδα δοῦς κούφην αὐτῇ. ἡ δὲ ὤρχήσατο πυρρήχην ἐλα-
φρῶς. ἐνταῦθα κρότος ἦν πολὺς, καὶ οἱ Παφλαγόνες ἤροντο,
εἰ καὶ γυναῖκες συνεμάχοντο αὐτοῖς· οἳ δ' ἔλεγον, ὅτι αὐταὶ
καὶ αἱ τρεψάμεναι εἶεν βασιλέα ἐκ τοῦ στρατοπέδου. τῇ μὲν
νυκτὶ ταύτῃ τοῦτο τὸ τέλος ἐγένετο.

§ 14-16 Τῇ δὲ ὑστεραία προσῆγον αὐτοὺς εἰς τὸ στράτευμα· καὶ ἔδοξε τοῖς στρατιώταις μήτε ἀδικεῖν Παφλαγόνας μήτε ἀδικεῖσθαι. μετὰ τοῦτο οἱ μὲν πρέσβεις ὄχοντο· οἱ δὲ Ἕλληνες, ἐπειδὴ πλοῖα ἱκανὰ ἐδόκει παρεῖναι, ἀνάβάντες ἐπλεον ἡμέραν καὶ νύκτα πνεύματι καλῷ, ἐν ἀριστερᾷ ἔχοντες τὴν Παφλαγονίαν. τῇ δ' ἄλλη ἀφικνοῦνται εἰς Σινώπην καὶ ὠρμίσαντο εἰς Ἀρμήνην τῆς Σινώπης. Σινωπεῖς δὲ οἰκοῦσι μὲν ἐν τῇ Παφλαγονικῇ, Μιλησίων δὲ ἄποικοί εἰσιν. οὗτοι δὲ ξένια πέμπουσι τοῖς Ἕλλησιν ἀλφίτων μὲν μεδίμνους τρισχιλίους, οἴνου δὲ κεράμια χίλια καὶ πεντακόσια. καὶ Χειρίσοφος ἐνταῦθα ἦλθε, τρίτην ἔχων. καὶ οἱ μὲν στρατιῶται προσεδόκων ἄγοντά τι σφίσιν ἤκειν· ὁ δ' ἦγε μὲν οὐδέν, ἀπήγγελλε δέ, ὅτι ἐπαινοίη αὐτοὺς καὶ Ἀναξίβιος ὁ ναύαρχος καὶ οἱ ἄλλοι, καὶ ὅτι ὑπισχνεῖτο Ἀναξίβιος, εἰ ἀφίκοιντο ἔξω τοῦ Πόντου, μισθοφορὰν αὐτοῖς ἔσσεσθαι.

§ 17-18 Καὶ ἐν ταύτῃ τῇ Ἀρμήνῃ ἔμειναν οἱ στρατιῶται ἡμέρας πέντε. ὡς δὲ τῆς Ἑλλάδος ἐδόκουν ἐγγυὲς γίνεσθαι, ἤδη μᾶλλον ἢ πρόσθεν εἰσήει αὐτοὺς, ὅπως ἂν καὶ ἔχοντές τι οἴκαδε ἀφίκωνται. ἠγήσαντο οὖν, εἰ ἓνα ἔλοιντο ἄρχοντα, μᾶλλον ἂν, ἢ πολυαρχίας οὔσης, δύνασθαι τὸν ἓνα χρῆσθαι τῷ στρατεύματι καὶ νυκτὸς καὶ ἡμέρας, καὶ εἴ τι δέοι λανθάνειν, μᾶλλον ἂν κρύπτεσθαι, καὶ εἴ τι αὐτῷ δέοι φθάνειν, ἦττον ἂν ὑστερίζειν· οὐ γὰρ ἂν λόγων δεῖν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ περαίνεσθαι ἂν· τὸν δ' ἐμπροσθεν χρόνον ἐκ τῆς νικώσης ἔπραττον πάντα οἱ στρατηγοί.

§ 19-21 Ὡς δὲ ταῦτα διεννοοῦντο, ἐτράποντο ἐπὶ τὸν Ξενοφῶντα· καὶ οἱ λοχαγοὶ ἔλεγον προσιόντες αὐτῷ, ὅτι ἡ στρατιὰ οὕτω γιγνώσκει, καὶ εὖνοϊαν ἐνδεικνύμενος ἕκαστος ἐπειθεν αὐτὸν ὑποστῆναι τὴν ἀρχήν. ὁ δὲ Ξενοφῶν τῇ μὲν ἐβούλετο ταῦτα, νομίζων καὶ τὴν τιμὴν μεῖζω οὕτως ἑαυτῷ γίνεσθαι πρὸς τοὺς φίλους καὶ εἰς τὴν πόλιν τοῦνομα μεῖζον ἀφίξεσθαι

αυτοῦ, τυχὸν δὲ καὶ ἀγαθοῦ τινος ἂν αἴτιος τῇ στρατιᾷ γενέσθαι. τὰ μὲν δὴ τοιαῦτα ἐνθυμήματα ἐπῆρεν αὐτὸν ἐπιθυμεῖν αὐτοκράτορα γενέσθαι ἄρχοντα. ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοῖτο, ὅτι ἀθῆλον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ὅπη τὸ μέλλον ἔξει, διὰ τοῦτο δὲ καὶ κίνδυνος εἶη καὶ τὴν προειργασμένην δόξαν ἀποβαλεῖν, ἤπορευτο.

Ἀπορουμένῳ δὲ αὐτῷ διακρίναι ἔδοξε κράτιστον εἶναι τοῖς § 22-24
θεοῖς ἀνακοινῶσαι· καὶ παρασησάμενος δύο ἱερεῖα, ἐθύετο τῷ Διὶ τῷ βασιλεῖ, ὅσπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν ἐκ Δελφῶν· καὶ τὸ ὄναρ δὴ ἀπὸ τούτου τοῦ θεοῦ ἐνόμιζεν ἑωρακέναι, ὃ εἶδεν, ὅτε ἤρχετο ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς στρατιᾶς καθίστασθαι. καὶ ὅτε ἐξ Ἐφέσου ὠρμάτο Κύρῳ συσταθησόμενος, ἀετὸν ἀνεμιμνήσκετο ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι, ὅνπερ ὁ μάντις ὁ προπέμπων αὐτὸν ἔλεγεν, ὅτι μέγας μὲν οἰωνὸς εἶη καὶ οὐκ ἰδιωτικὸς, καὶ ἐνδοξος, ἐπίπνονος μέντοι· τὰ γὰρ ὄρνεα μάλιστα ἐπιτίθεσθαι τῷ ἀετῷ καθημένῳ· οὐ μέντοι χρηματιστικὸν εἶναι τὸν οἰωνόν· τὸν γὰρ ἀετὸν πετόμενον μᾶλλον λαμβάνειν τὰ ἐπιτήδεια. οὕτω δὲ θυομένῳ αὐτῷ διαφανῶς ὁ θεὸς σημαίνει μῆτε προσδεῖσθαι τῆς ἀρχῆς μῆτε, εἰ αἰροῖντο, ἀποδέχεσθαι. τοῦτο μὲν δὴ οὕτως ἐγένετο.

Ἡ δὲ στρατιὰ συνήλθε, καὶ πάντες ἔλεγον ἓνα αἰρεῖσθαι· § 25-28
καὶ ἐπεὶ τοῦτο ἔδοξε, προυβάλλοντο αὐτόν. ἐπεὶ δὲ ἐδόκει δῆλον εἶναι, ὅτι αἰρήσονται αὐτόν, εἴ τις ἐπιψηφίζοι, ἀνέστη καὶ ἔλεξε τάδε· «Ἐγώ, ὦ ἄνδρες, ἤδομαι μὲν ὑφ' ὑμῶν τιμώμενος, εἴπερ ἀνθρωπὸς εἶμι, καὶ χάριν ἔχω καὶ εὐχομαι δοῦναι μοι τοὺς θεοὺς αἰτιόν τινος ὑμῖν ἀγαθοῦ γενέσθαι· τὸ μέντοι ἐμὲ προκριθῆναι ὑφ' ὑμῶν ἄρχοντα, Λακεδαιμονίου ἀνδρὸς παρόντος, οὔτε ὑμῖν μοι δοκεῖ συμφέρον εἶναι, ἀλλ' ἤττον ἂν διὰ τοῦτο τυγχάνειν, εἴ τι δέοισθε παρ' αὐτῶν· ἐμοί τε αὖ οὐ πάνυ τι νομίζω ἀσφαλὲς εἶναι τοῦτο. ὁρῶ γάρ, ὅτι καὶ τῇ πατρίδι μου οὐ πρόσθεν ἐπαύσαντο πολεμοῦντες, πρὶν ἐποίη-

σαν πᾶσαν τὴν πόλιν ὁμολογεῖν Λακεδαιμονίους καὶ αὐτῶν ἡγεμόνας εἶναι. ἐπεὶ δὲ τοῦτο ὠμολόγησαν, εὐθὺς ἐπαύσαντο πολεμοῦντες καὶ οὐκέτι πέρα ἐπολιόρησαν τὴν πόλιν. εἰ σὺν ταῦτα ὄρων ἐγὼ δοκοῖην, ὅπου δυναίμην, ἐνταῦθ' ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, ἐκείνο ἐννοῶ, μὴ λίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθεῖην.

§ 29 » Ὁ δὲ ὑμεῖς ἐννοεῖτε, ὅτι ἤττον ἂν στάσις εἴη ἐνδὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν, εὖ ἴστε, ὅτι ἄλλον μὲν ἐλόμενοι οὐχ εὐρήσετε ἐμὲ στασιάζοντα· νομίζω γάρ, ὅστις, ἐν πολέμῳ ὢν, στασιάζει πρὸς ἄρχοντα, τοῦτον πρὸς τὴν ἑαυτοῦ σωτηρίαν στασιάζειν· ἐὰν δὲ ἐμὲ ἔλγηθε, οὐκ ἂν θαυμάσαιμι, εἴ τινα εὕροιτε καὶ ὑμῖν καὶ ἐμοὶ ἀχθόμενον».

§ 30-31 Ἐπεὶ δὲ ταῦτα εἶπε, πολὺ πλείονες ἐξανίσταντο λέγοντες, ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν. Ἀγασίας δὲ Στυμφάλιος εἶπεν, ὅτι γελοῖον εἶη, εἰ οὕτως ἔχοι· ἢ ὀργιοῦνται Λακεδαιμόνιοι καὶ ἐὰν σύνδειπνοι συνελθόντες μὴ Λακεδαιμόνιον συμποσίαρχον αἰρῶνται; «ἐπεὶ, εἰ οὕτω γε τοῦτο ἔχει», ἔφη, «οὐδὲ λοχαγεῖν ἡμῖν ἔξεστιν, ὡς ἔοικεν, ὅτι Ἀρχάδες ἐσμέν». ἐνταῦθα δὲ ὡς εὖ εἰπόντος τοῦ Ἀγασίου ἀνεθροῦθησαν. καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἐπεὶ ἑώρα πλείονος ἐνδέον, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες», ἔφη, «ὡς πάνυ εἰδῆτε, ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας, ἢ μὴν ἐγὼ, ἐπεὶ τὴν ὑμετέραν γνώμην ἤσθανόμην, ἐθυόμην, εἰ βέλτιον εἶη ὑμῖν τε ἐμοὶ ἐπιτρέφαι ταύτην τὴν ἀρχὴν καὶ ἐμοὶ ὑποσθῆναι καὶ μοι οἱ θεοὶ οὕτως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἐσήμηναν, ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι, ὅτι τῆς μοναρχίας ἀπέχεσθαι με δεῖ».

§ 32-33 Οὕτω δὲ Χειρίσοφον αἰροῦνται. Χειρίσοφος δ' ἐπεὶ ἤρέθη, παρελθὼν εἶπεν· «Ἄλλ', ὦ ἄνδρες, τοῦτο μὲν ἴστε, ὅτι οὐδ' ἂν ἔγωγε ἐστασιάζον, εἰ ἄλλον εἴλεσθε· Ξενοφῶντα μέντοι», ἔφη, «ὠνήσατε οὐχ ἐλόμενοι· ὡς καὶ νῦν Δέξιππος ἤδη διέβαλλεν αὐτὸν πρὸς Ἀναξίβιον, ὅ,τι ἐδύνατο, καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος. ὁ δ' ἔφη νομίζειν αὐτὸν Τιμασίῳνι μᾶλλον συνάρχειν ἂν

ἐθελῆσαι, Δαρδανεῖδοντι, τοῦ Κλεάρχου στρατεύματος, ἢ ἑμαυτῶ, Λάκωνι ὄντι. ἐπεὶ μέντοι ἔμὲ εἴλεσθε», ἔφη, «καὶ ἐγὼ πειράσομαι, ὅτι ἂν δύνωμαι, ὑμᾶς ἀγαθὸν ποιεῖν. καὶ ὑμεῖς οὕτω παρασκευάζεσθε ὡς αὔριον, ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἀναξόμενοι· ὁ δὲ πλοῦς ἔσται εἰς Ἡράκλειαν· ἅπαντας οὖν δεῖ ἐκεῖσε πειρᾶσθαι κατασχεῖν· τὰ δ' ἄλλα, ἐπειδὴν ἐκεῖσε ἔλθωμεν, βουλευσόμεθα».

Β'. "Αφίξις τῶν Ἑλλήνων εἰς Ἡράκλειαν
καὶ διαίσεις τοῦ στρατεύματος αὐτῶν.

(2, 1—19)

Ἐντεῦθεν τῇ ὑστεραίᾳ ἀναγόμενοι πνεύματι ἔπλεον καλῶ § 1-3
ἡμέρας δύο παρὰ γῆν. καὶ παραπλεύσαντες ἀφίκοντο εἰς
Ἡράκλειαν, πόλιν Ἑλληνίδα, Μεγαρέων ἀποικον, οὖσαν δ' ἐν
τῇ Μαριανδυνῶν χώρα. καὶ ὠρμίσαντο παρὰ τῇ Ἀχερουσιάδι
Χερρονήσῳ, ἔνθα λέγεται ὁ Ἡρακλῆς ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνᾳ
καταβῆναι, ἣ νῦν τὰ σημεῖα δεικνύσιν τῆς καταβάσεως τὸ βάθος
πλέον ἢ ἐπὶ δύο στάδια. ἐνταῦθα τοῖς Ἑλλήσιν οἱ Ἡρακλεῶ-
ται ξένια πέμπουσιν ἀλφίτων μεδίμνους τρισχιλίους καὶ οἶνου
κεράμια δισχιλία καὶ βοῦς εἴκοσι καὶ οἶς ἑκατόν. ἐνταῦθα διὰ
τοῦ πεδίου ρεῖ ποταμὸς Λύκος ὄνομα, εὖρος ὡς δύο πλῆθρων.

Οἱ δὲ στρατιῶται συλλεγέντες ἐβουλεύοντο τὴν λοιπὴν § 4-5
πορείαν, πότερον κατὰ γῆν ἢ κατὰ θάλατταν χρῆ πορευθῆ-
ναι ἐκ τοῦ Πόντου. ἀναστὰς δὲ Λύκων ὁ Ἀχαιὸς εἶπε· «Θαυ-
μάζω μὲν, ὦ ἄνδρες, τῶν στρατηγῶν, ὅτι οὐ πειρῶνται ἡμῖν
ἐκπορίζειν σιτηρέσιον· τὰ μὲν γὰρ ξένια οὐ μὴ γένηται τῇ
στρατιᾷ τριῶν ἡμερῶν σιτία· ὁπόθεν δ' ἐπισιτισάμενοι πορευ-
σόμεθα οὐκ ἔστιν», ἔφη. «ἐμοὶ οὖν δοκεῖ αἰτεῖν τοὺς Ἡρα-
κλεώτας μὴ ἔλαττον ἢ τρισχιλίους κυζικηνοὺς» — ἄλλος δ'
εἶπε μὴ ἔλαττον ἢ μυρίους — «καὶ ἐλομένους πρέσβεις αὐτίκα

μάλα, ἡμῶν καθημένων, πέμπειν πρὸς τὴν πόλιν, καὶ εἰδέναι, ὅτι ἂν ἀπαγγέλλωσι, καὶ πρὸς ταῦτα βουλευέσθαι.»

§ 6-8 Ἐντεῦθεν προυβάλλοντο πρέσβεις πρῶτον μὲν Χειρίσοφον, ὅτι ἄρχων ἤρητο· ἔστι δ' οἱ καὶ Ξενοφῶντα. οἱ δὲ ἰσχυρῶς ἀπεμάχοντο· ἀμφοῖν γὰρ ταῦτά ἐδόκει, μὴ ἀναγκάζειν πόλιν Ἑλληνίδα καὶ φιλίαν, ὅτι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν. ἐπεὶ δ' οὗτοι ἐδόκουν πρόθυμοι εἶναι, πέμπουσι Λύκωνα Ἀχαιὸν καὶ Καλλίμαχον Παρράσιον καὶ Ἀγασίαν Στυμφάλιον. οὗτοι ἐλθόντες ἔλεγον τὰ δεδογμένα· τὸν δὲ Λύκωνα ἔφασαν καὶ ἐπαπειλεῖν, εἰ μὴ ποιήσοιεν ταῦτα. ἀκούσαντες δ' οἱ Ἡρακλεῶται βουλευέσθαι ἔφασαν· καὶ εὐθὺς τὰ τε χρήματα ἐκ τῶν ἀγρῶν συνήγον καὶ τὴν ἀγορὰν εἴσω ἀνεσκευάσαν, καὶ αἱ πύλαι ἐκέκλειντο καὶ ἐπὶ τῶν τειχῶν ὄπλα ἐφαίνετο.

§ 9-12 Ἐκ τούτου οἱ ταραξάντες ταῦτα τοὺς στρατηγοὺς ἠτιῶντο διαφθεῖρειν τὴν πρᾶξιν· καὶ συνίσταντο οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοί· προειστήκει δὲ μάλιστα αὐτῶν Καλλίμαχος τε ὁ Παρράσιος καὶ Λύκων ὁ Ἀχαιός. οἱ δὲ λόγοι ἦσαν αὐτοῖς, ὡς αἰσχροὺς εἶη ἄρχειν Ἀθηναίων Πελοποννησίων καὶ Λακεδαιμόνιων, μηδεμίαν δύναμιν παρεχομένους εἰς τὴν στρατιάν, καὶ τοὺς μὲν πόνους σφᾶς ἔχειν, τὰ δὲ κέρδη ἄλλους, καὶ ταῦτα τὴν σωτηρίαν σφῶν κατειργασμένων· εἶναι γὰρ τοὺς κατειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιοὺς, τὸ δ' ἄλλο στρατεύματος Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί·—εἰ οὖν σωφρονοῖεν, αὐτοὶ συστάντες καὶ στρατηγοὺς ἐλόμενοι ἑαυτῶν, καθ' ἑαυτοὺς ἂν τὴν πορείαν ποιοῖντο καὶ πειρῶντο ἀγαθόν τι λαμβάνειν. ταῦτ' ἔδοξε· καὶ ἀπολιπόντες Χειρίσοφον, εἴ τινες ἦσαν παρ' αὐτῷ Ἀρκάδες ἢ Ἀχαιοί, καὶ Ξενοφῶντα, συνέστησαν καὶ στρατηγοὺς αἰροῦνται ἑαυτῶν δέκα· τούτους δὲ ἐψηφίσαντο ἐκ τῆς νικώσης, ὅτι δοκοίη, τοῦτο ποιεῖν. ἢ μὲν οὖν τοῦ παντὸς ἀρχῇ Χειρισόφῳ ἐνταῦθα κατελύθη ἡμέρα ἕκτη ἢ ἑβδόμη, ἀφ' ἧς ἠρέθη.

Ξενοφῶν μέντοι ἐβούλετο κοινῇ μετ' αὐτοῦ τὴν πορείαν § 13-14
ποιεῖσθαι, νομίζων οὕτως ἀσφαλεστέραν εἶναι ἢ ἰδίᾳ ἕκα-
στον στέλλεσθαι· ἀλλὰ Νέων ἔπειθεν αὐτὸν καθ' αὐτὸν
πορεύεσθαι, ἀκούσας τοῦ Χειρισόφου, ὅτι Κλέανδρος, ὁ ἐν
Βυζαντίῳ ἀρμοστής, φαίη τριήρεις ἔχων ἤξειν εἰς Κάλπησ
λιμένα· ὅπως οὖν μηδεὶς μετάσχοι, ἀλλ' αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν
στρατιῶται ἐκπλεύσειαν ἐπὶ τῶν τριήρων, διὰ ταῦτα συνε-
βούλευεν. καὶ Χειρισόφος, ἅμα μὲν ἀθυμῶν τοῖς γεγενημέ-
νοις, ἅμα δὲ μισῶν ἐκ τούτου τὸ στράτευμα, ἐπιτρέπει αὐτῷ
ποιεῖν, ὅ,τι βούλεται.

Ξενοφῶν δὲ ἔτι μὲν ἐπεχείρησεν, ἀπαλλαγεῖς τῆς στρα- § 15-16
τιάς, ἐκπλεύσαι· θυομένῳ δὲ αὐτῷ τῷ ἡγεμόνι Ἑρακλεῖ καὶ
κοινουμένῳ, πότερα λῶρον καὶ ἄμεινον εἴη στρατεύεσθαι ἔχοντι
τοὺς παραμεινάντας τῶν στρατιωτῶν ἢ ἀπαλλάττεσθαι, ἐσή-
μησεν ὁ θεὸς τοῖς ἱεροῖς συστρατεύεσθαι. οὕτω γίγνεται τὸ
στράτευμα τρίχα, Ἀρκάδες μὲν καὶ Ἀχαιοὶ πλείους ἢ
τετρακισχίλιοι καὶ πεντακόσιοι, ὀπλιταὶ πάντες, Χειρισόφῳ
δ' ὀπλιταὶ μὲν εἰς τετρακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ
εἰς ἑπτακοσίους, οἱ Κλεάρχου Θράκες, Ξενοφῶντι δὲ ὀπλι-
ται μὲν εἰς ἑπτακοσίους καὶ χιλίους, πελτασταὶ δὲ εἰς τρια-
κοσίους· ἵππικὸν δὲ μόνος οὗτος εἶχεν, ἀμφὶ τετταράκοντα
ἵππείας.

Καὶ οἱ μὲν Ἀρκάδες, διαπραξάμενοι πλοῖα παρὰ τῶν Ἑρα- § 17-19
κλεωτῶν, πρῶτοι πλέουσιν, ὅπως ἐξαίφνης ἐπιπεσόντες τοῖς
Βιθυνοῖς λάθοιεν ὅτι πλείστα· καὶ ἀποβαίνουσιν εἰς Κάλπησ
λιμένα. Χειρισόφος δ' εὐθὺς ἀπὸ τῆς πόλεως τῶν Ἑρακλεω-
τῶν ἀρξάμενος πεζῇ ἐπορεύετο διὰ τῆς χώρας· ἐπεὶ δὲ εἰς
τὴν Θράκην ἐνέβαλε, παρὰ τὴν θάλατταν ἦεν· καὶ γὰρ ἠσθέ-
νει. Ξενοφῶν δέ, πλοῖα λαβῶν, ἀποβαίνει ἐπὶ τὰ ὄρια τῆς Θρά-
κης καὶ τῆς Ἑρακλεωτίδος καὶ διὰ μεσογείας ἐπορεύετο.

[Περὶ ληψις τῶν κεφαλαίων 3, 4, 5 καὶ 6:

Μετὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐπιτεθέντες κατὰ τῶν Θρακικῶν κωμῶν πρὸς ἀρπαγὴν καταδιώκονται ὑπὸ τῶν ἐγγωρίων καὶ καταφυγόντες εἰς λόφον τινὰ πολιορκοῦνται· ταῦτα μαθὼν ὁ Ξενοφῶν παρορμᾷ τοὺς στρατιώτας του νὰ ἐλθωσιν εἰς βοήθειαν τῶν κινδυνεύοντων καταλαβὼν δὲ λόφον τινὰ ἄλλον καὶ ἀνάψας ἐνταῦθα πυρὰ πολλὰ ἐμβάλλει τὸν φόβον εἰς τοὺς πολιορκοῦντας Θρακᾶς, οἵτινες ἀφ' ἑσπέρας διαλύονται. Τὴν ἐπομένην οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἀπροσδοκῆτως ἀπαλλαγέντες τῆς πολιορκίας τρέπονται πρὸς τὴν Κάλπην, ἔνθα συναντῶσι τοὺς περὶ Χειρίσοφον Ἕλληνας· μετ' ὀλίγον δὲ καταφθάνουσι ἐνταῦθα καὶ οἱ περὶ Ξενοφῶντα καὶ χαίρουσι πάντες διὰ τὴν συνάντησιν καὶ συνένωσιν.

Συνενοθέντες οἱ Ἕλληνες στρατοπεδεύουσι παρὰ τὸν λιμένα τῆς Κάλπης καὶ τὴν ὑστεραίαν ἐξέρχονται εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς χώρας διὰ τροφᾶς καὶ πρὸς ταφὴν τῶν νεκρῶν· ἀφ' οὗ δ' ἔθαψαν αὐτούς, συνελθόντες τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν ἀποφασίζουσι θάνατον κατὰ παντός, ὅστις ἤθελε προτείνει διαίρεσιν τοῦ στρατοῦ, ἔτι δὲ νὰ κυβερνώσιν οἱ πρότερον στρατηγοί. Μέλλοντες δὲ νὰ ἐξακολοθήσῃσιν τὴν πορείαν διὰ ξηρᾶς κωλύονται ἐπανειλημμένως ὑπὸ τῶν ἱερῶν, ἅτινα δὲν δεικνύουσι καλὰ σημεῖα πρὸς ἀναχώρησιν. Ἄλλ' ὁ Νέων, ὁ διαδεχθεὶς τὸν ἀποθανόντα Χειρίσοφον, βλέπων τοὺς στρατιώτας εἰς κακὴν κατάστασιν δι' ἄλλειψιν τροφῶν, ἐξάγει τοὺς βουλομένους ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια· ἄλλ' ἱππεῖς τοῦ Φαρναβάζου ἐπιπεσόντες κατ' αὐτῶν φονεύουσι περὶ τοὺς 500, τοὺς δὲ λοιποὺς καταδιώξαντες ἀναγκάζουσι νὰ καταφύγωσιν εἰς τὸ ὄρος. Ὁ Ξενοφῶν μαθὼν ταῦτα ἔρχεται πρὸς βοήθειαν τῶν ἐπιλοίπων στρατιωτῶν, οὓς ἀναλαβὼν ἀπὸ τοῦ ὄρους ἄγει εἰς τὸ στρατόπεδον.

Τὴν ἐπιούσαν ἀναχωρήσαντες εἰς ὄχυράν θέσιν ὄχυροῦνται ἐν αὐτῇ διὰ τάφρου καὶ χαρακώματος· ἐπειδὴ δὲ ἤδη αἱ θυσαί ἀποβαίνουσι εὐνοϊκαί, καταλιπόντες ἐν τῷ ὄχυρωμένῳ στρατοπέδῳ τὸν Νέωνα μετὰ τῶν πρεσβυτέρων, ἐξέρχονται οἱ λοιποὶ ὑπὸ τὸν Ξενοφῶντα καὶ διελθόντες ἐν τάξει τὰ πεδία τῶν συμπλοκῶν θάπτουσι τοὺς πρότερον πεσόντας. Ὅτε δὲ εἶδον ἀπέναντι αὐτῶν τοὺς πολεμίους, τάττονται πρὸς μάχην, καὶ γενομένης συμπλοκῆς νικῶσιν αὐτούς. Μετὰ ταῦτα ἐπιστρέφουσι εἰς τὸ στρατόπεδον, στήσαντες πρότερον τρόπιον ἐν τῷ τόπῳ τῆς συμπλοκῆς.

Μετὰ τὴν νίκην αὐτὴν οἱ Ἕλληνες ἐξερχόμενοι ἀκινδύνως ἤδη πορίζονται τὰ τρόφιμα. Τέλος ἔρχεται ὁ ἀρμοστής τοῦ Βυζαντίου Κλεάνδρος μετὰ δύο μόνον τριήρων συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Λάκανος Δεξιπποῦ· ἐξ αἰτίας αὐτοῦ γεννᾶται διαφορά μετὰ τοῦ Κλεάνδρου καὶ τοῦ στρατεύματος, καθ' ἣν ὁ Κλεάνδρος δεικνύει δυσμενῆ διάθεσιν· ἄλλ' ἐξίλωθεις ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ὑπόσχεται νὰ ὀδηγήσῃ αὐτούς εἰς τὴν Ἑλλάδα· ἐπειδὴ δ' ὁμοῦς αἱ θυσαί δὲν ἐπιτρέπουσιν εἰς αὐτὸν τοῦτο, ἀπέρχεται ὑποσχεθεὶς νὰ δεχθῇ αὐτούς καλῶς, ὅταν φθάσωσιν εἰς τὸ Βυζάντιον. Οἱ δ' Ἕλληνες περὶ διὰ τῆς Βιθυνίας πορευόμενοι φθάνουσι εἰς Χρυσόπολιν].

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΒΔΟΜΟΝ

Α'. Διάβασις τῶν Ἑλλήνων εἰς Βυζάντιον καὶ ἑξαπάτησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἀναξιβίου. — Ἐξέγερσις τῶν στρατιωτῶν καὶ καθησύχασις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος.

(1, 1—32)

Ὅσα μὲν δὴ ἐν τῇ ἀναβάσει τῇ μετὰ Κύρου ἔπραξαν οἱ § 1 Ἕλληνες μέχρι τῆς μάχης, καὶ ὅσα, ἐπεὶ Κύρος ἐτελεύτησεν, ἐν τῇ πορείᾳ, μέχρι εἰς τὸν Πόντον ἀφίκοντο, καὶ ὅσα ἐκ τοῦ Πόντου πεζῇ ἐξιόντες καὶ ἐκπλέοντες ἐποίουν, μέχρι ἔξω τοῦ στόματος ἐγένοντο ἐν Χρυσοπόλει τῆς Ἀσίας, ἐν τῇ πρόσθεν λόγῳ δεδήλωται.

Ἐκ τούτου δὲ Φαρνάβαζος φοβούμενος τὸ στράτευμα, μὴ § 2-4 ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χώραν στρατεύηται, πέμψας πρὸς Ἀναξίβιον τὸν ναύαρχον — ὁ δ' ἔτυχεν ἐν Βυζαντίῳ ὄν — ἔδειτο διαθίβασαι τὸ στράτευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνεῖτο πάντα ποιήσειν αὐτῷ, ὅσα δέοι. καὶ ὁ Ἀναξίβιος μετεπέμψατο τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς εἰς Βυζάντιον, καὶ ὑπισχνεῖτο, εἰ διαβαίεν, μισθοφορὰν ἔσσεσθαι τοῖς στρατιώταις. οἱ μὲν δὴ ἄλλοι ἔφασαν βουλευσάμενοι ἀπαγγελεῖν, Ξενοφῶν δὲ εἶπεν αὐτῷ, ὅτι ἀπαλλάξοιτο ἤδη ἀπὸ τῆς στρατιᾶς καὶ βούλοιο ἀποπλεῖν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος ἐκέλευσεν αὐτὸν συνδιαβάντα ἔπειτα οὕτως ἀπαλλάττεσθαι. ἔφη οὖν ταῦτα ποιήσειν.

Σεύθης δὲ ὁ Θραξ πέμπει Μηδοσάδην καὶ κελεύει Ξενο- § 5-6 φῶντα συμπροθυμείσθαι, ὅπως διαθῆῃ τὸ στράτευμα, καὶ ἔφη αὐτῷ ταῦτα συμπροθυμηθέντι ὅτι οὐ μεταμελήσει. ὁ δ' εἶπεν· « Ἀλλὰ τὸ μὲν στράτευμα διαθήσεται· τούτου ἕνεκα μὴδὲν τελείτω μήτε ἐμοὶ μήτε ἄλλῳ μὴδεν· ἐπειδὰν δὲ διαθῆῃ, ἐγὼ

μὲν ἀπαλλάξομαι, πρὸς δὲ τοὺς διαμένοντας καὶ ἐπικαιρίους ὄντας προσφερέσθω, ὡς ἂν αὐτῷ δοκῇ».

§ 7-10 Ἐκ τούτου διαβαίνουνσι πάντες εἰς τὸ Βυζάντιον οἱ στρατιῶται. καὶ μισθὸν μὲν οὐκ ἐδίδου ὁ Ἀναξίβιος, ἐκήρυξε δὲ λαβόντας τὰ ὄπλα καὶ τὰ σκευὴ τοὺς στρατιώτας ἐξιέναι, ὡς ἀποπέμψων τε ἅμα καὶ ἀριθμὸν ποιήσων. ἐνταῦθα οἱ στρατιῶται ἤχθηοντο, ὅτι οὐκ εἶχον ἀργύριον ἐπισιτίζεσθαι εἰς τὴν πορείαν, καὶ ὀκνηρῶς συνεσκευάζοντο. καὶ ὁ Ξενοφῶν, Κλεάνδρῳ τῷ ἄρμοστῇ ξένος γεγεννημένος, προσελθὼν ἠσπάζετο αὐτὸν ὡς ἀποπλευσόμενος ἤδη. ὁ δὲ αὐτῷ λέγει· «Μὴ ποιήσης ταῦτα. εἰ δὲ μή», ἔφη, «αἰτίαν ἔξεις, ἐπεὶ καὶ νῦν τινες ἤδη σὲ αἰτιῶνται, ὅτι οὐ ταχὺ ἐξέρπει τὸ στράτευμα». ὁ δ' εἶπεν· «Ἄλλ' αἴτιος μὲν ἔγωγε οὐκ εἰμι τούτου, οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοί, ἐπισιτισμοῦ δεόμενοι, διὰ τοῦτο ἀθυμοῦσι πρὸς τὴν ἔξοδον». «Ἄλλ' ὅμως», ἔφη, «ἐγὼ σοι συμβουλεύω ἐξελθεῖν μὲν ὡς συμπορευόμενον, ἐπειδὴν δ' ἔξω γένηται τὸ στράτευμα, τότε ἀπαλλάττεσθαι». «Ταῦτα τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «ἐλθόντες πρὸς Ἀναξίβιον διαπραξόμεθα». οὕτως ἐλθόντες ἔλεγον ταῦτα.

§ 11-14 Ὁ δ' ἐκέλευεν οὕτω ποιεῖν καὶ ἐξιέναι τὴν ταχίστην συσκευασαμένους, καὶ προσανείπεν, ὅς ἂν μὴ παρῇ εἰς τὴν ἐξέτασιν καὶ εἰς τὸν ἀριθμὸν, ὅτι αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται. ἐντεῦθεν ἐξῆσαν οἱ τε στρατηγοὶ πρῶτοι καὶ οἱ ἄλλοι. καὶ ἄρδην πάντες πλὴν ὀλίγων ἔξω ἦσαν, καὶ Ἐτεόνικος εἰσήκει παρὰ τὰς πύλας ὡς, ὁπότε ἔξω γένοιτο πάντες, συγκλείσων τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβαλῶν. ὁ δὲ Ἀναξίβιος συγκαλέσας τοὺς στρατηγοὺς καὶ τοὺς λοχαγοὺς ἔλεξε· «Τὰ μὲν ἐπιτήδεια», ἔφη, «λαμβάνετε ἐκ τῶν Θρακίων κωμῶν· εἰσὶ δὲ αὐτόθι πολλαὶ κριθαὶ καὶ πυροὶ καὶ τἄλλα ἐπιτήδεια· λαβόντες δὲ πορεύεσθε εἰς Χερρόνησον, ἐκεῖ δὲ Κυνίσκος ὑμῖν μισθοδοτήσει». ἐπακούσαντες δὲ τινες τῶν στρατιωτῶν

ταῦτα ἦ καὶ τῶν λοχαγῶν τις διαγγέλλει εἰς τὸ στράτευμα. καὶ οἱ μὲν στρατηγοὶ ἐπυνθάνοντο περὶ τοῦ Σεύθου, πότερα πολέμιος εἶη ἢ φίλος, καὶ πότερα διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὄρους δέοι πορευεσθαι ἢ κύκλιφ διὰ μέσης τῆς Θράκης.

Ἐν ᾧ δὲ ταῦτα διελέγοντο, οἱ στρατιῶται ἀναρπάσαντες § 15-17
τὰ ὄπλα θέουσι δρόμῳ πρὸς τὰς πύλας, ὡς πάλιν εἰς τὸ τεῖχος εἰσιόντες. ὁ δὲ Ἐτεόνικος καὶ οἱ σὺν αὐτῷ, ὡς εἶδον προσθέοντας τοὺς ὀπλίτας, συγκλείουσι τὰς πύλας καὶ τὸν μοχλὸν ἐμβάλλουσιν. οἱ δὲ στρατιῶται ἔκοπτον τὰς πύλας καὶ ἔλεγον, ὅτι ἀδικώτατα πάσχοιεν ἐμβαλλόμενοι εἰς τοὺς πολεμίους· κατασχίσειν τε τὰς πύλας ἔφασαν, εἰ μὴ ἐκόντες ἀνοίξουσιν. ἄλλοι δὲ ἔθεον ἐπὶ θάλατταν καὶ παρὰ τὴν χηλὴν τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσιν εἰς τὴν πόλιν, ἄλλοι δέ, οἱ ἐτύγγανον ἔνδον ὄντες τῶν στρατιωτῶν, ὡς ὀρώσι τὰ ἐπὶ ταῖς πύλαις πράγματα, διακόπτοντες ταῖς ἀξίναϊς τὰ κλειθρα, ἀναπετανύασιν τὰς πύλας, οἱ δ' εἰσιπίπτουσιν.

Ὁ δὲ Ξενοφῶν, ὡς εἶδε τὰ γιγνόμενα, δεισας, μὴ ἐφ' ἀρπα- § 18-20
γὴν τράποιτο τὸ στράτευμα καὶ ἀνήκεστα κακὰ γένοιτο τῇ πόλει καὶ ἑαυτῷ καὶ τοῖς στρατιώταις, ἔθει καὶ συνεισιπτει εἴσω τῶν πυλῶν σὺν τῷ ὄχλῳ. οἱ δὲ Βυζάντιοι, ὡς εἶδον τὸ στράτευμα βίᾳ εἰσιπίπτον, φεύγουσιν ἐκ τῆς ἀγορᾶς, οἱ μὲν εἰς τὰ πλοῖα, οἱ δὲ οἴκαδε, ὅσοι δὲ ἔνδον ἐτύγγανον ὄντες, ἔξω, οἱ δὲ καθεῖλκον τὰς τριήρεις, ὡς ἐν ταῖς τριήρεσι σφίζονται, πάντες δὲ φόντο ἀπολωλέναι, ὡς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως. ὁ δὲ Ἐτεόνικος εἰς τὴν ἄκραν ἀποφεύγει. ὁ δὲ Ἀναξίβιος, καταδραμὼν ἐπὶ θάλατταν, ἐν ἀλιευτικῇ πλοίῳ περιέπλει εἰς τὴν ἀκρόπολιν, καὶ εὐθὺς μεταπέμπεται ἐκ Καλχηθόνος φρουρούς· οὐ γὰρ ἱκανοὶ ἐδόκουν εἶναι ἐν τῇ ἀκρόπολει σχεῖν τοὺς ἄνδρας.

Οἱ δὲ στρατιῶται, ὡς εἶδον Ξενοφῶντα, προσπίπτουσι πολ- § 21-24
λοὶ αὐτῷ καὶ λέγουσι· «Νῦν σοι ἔξεστιν, ὦ Ξενοφῶν, ἀνδρὶ γενέσθαι. ἔχεις πόλιν, ἔχεις τριήρεις, ἔχεις χρήματα, ἔχεις

ἄνδρας τοσούτους. νῦν ἂν, εἰ βούλοιο, σύ τε ἡμᾶς ὀνήσαις καὶ ἡμεῖς σὲ μέγαν ποιήσαιμεν». ὁ δ' ἀπεκρίνατο· «Ἄλλ' εὐ γε λέγετε καὶ ποιήσω ταῦτα· εἰ δὲ τούτων ἐπιθυμεῖτε, θέσθε τὰ ὄπλα ἐν τάξει ὡς τάχιστα». καὶ αὐτός τε παρηγγύα ταῦτα καὶ τοὺς ἄλλους ἐκέλευε παρεγγυᾶν τίθεσθαι τὰ ὄπλα. οἱ δέ, αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν ταττόμενοι, οἱ τε ὀπλίται ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ εἰς ὀκτῶ ἐγένοντο καὶ οἱ πελτασταὶ ἐπὶ τὸ κέρασ ἐκάτερον παρεδεδραμήκεσιν. τὸ δὲ χωρίον οἶον κάλλιστον ἐκτάξασθαι ἔστι, τὸ Θράκιον καλούμενον, ἔρημον οἰκιῶν καὶ πεδιόν.

§ 25 Ἐπεὶ δὲ ἔκειτο τὰ ὄπλα καὶ κατηρεμίσθησαν, συγκαλεῖ ὁ Ξενοφῶν τὴν στρατιάν καὶ λέγει τάδε· «Ὅτι μὲν ὀργίζεσθε, ὦ ἄνδρες στρατιῶται, καὶ νομίζετε δεινὰ πάσχειν ἐξαπατώμενοι, οὐ θαυμάζω. ἦν δὲ τῇ θυμῷ χαρίζομεθα καὶ Λακεδαιμονίους τε τοὺς παρόντας τῆς ἐξαπάτης τιμωρησώμεθα καὶ τὴν πόλιν τὴν οὐδὲν αἰτίαν διαρπάσωμεν, ἐνθυμεῖσθε, ἃ ἔσται ἐντεῦθεν.

§ 26-27 » Πολέμιοι μὲν ἐσόμεθα ἀποδεδειγμένοι Λακεδαιμονίοις καὶ τοῖς συμμάχοις. οἷος δ' ὁ πόλεμος ἂν γένοιτο, εἰκάζειν δὴ πάρεστιν ἑωρακότας καὶ ἀναμνησθέντας τὰ νῦν δὴ γεγενημένα. ἡμεῖς γὰρ οἱ Ἀθηναῖοι ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον τὸν πρὸς Λακεδαιμονίους καὶ τοὺς συμμάχους, ἔχοντες τριήρεις, τὰς μὲν ἐν θαλάττῃ, τὰς δ' ἐν τοῖς νεωρίοις, οὐκ ἐλάττους τριακοσίων, ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρημάτων ἐν τῇ πόλει καὶ προσόδου οὐσης κατ' ἐνιαυτὸν ἀπὸ τε τῶν ἐνδήμων καὶ τῆς ὑπερορίας οὐ μείον χιλίων ταλάντων ἄρχοντες δὲ τῶν νήσων ἀπασῶν, καὶ ἐν τε τῇ Ἀσίᾳ πολλὰς ἔχοντες πόλεις καὶ ἐν τῇ Εὐρώπῃ, ἄλλας τε πολλὰς καὶ αὐτὸ τοῦτο τὸ Βυζάντιον, ὅπου νῦν ἐσμεν, ἔχοντες κατεπολεμήθημεν οὕτως, ὡς πάντες ὑμεῖς ἐπίστασθε.

§ 28 » Νῦν δὲ δὴ τί ἂν οἴομεθα παθεῖν, Λακεδαιμονίοις μὲν καὶ τῶν ἀρχαίων συμμάχων ὑπαρχόντων, Ἀθηναίων δὲ καί, οἱ

ἐκείνοις τότε ἦσαν σύμμαχοι, πάντων προσγεγενημένων, Τισσαφέρνους δὲ καὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ἄλλων βαρβάρων πάντων πολεμίων ἡμῖν ὄντων, πολεμιωτάτου δὲ αὐτοῦ τοῦ ἄνω βασιλέως, ὃν ἤλθομεν ἀφαιρησόμενοι τὴν ἀρχὴν καὶ ἀποκτενοῦντες, εἰ δυναίμεθα; τούτων δὲ πάντων ὁμοῦ ὄντων, ἔστι τις οὕτως ἄφρων, ὅστις οἶεται ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι;

» Μὴ πρὸς θεῶν μαινώμεθα μηδ' αἰσχρῶς ἀπολώμεθα, πολέ- § 29-31
μοι ὄντες καὶ ταῖς πατρίσι καὶ τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν φίλοις τε καὶ οἰκείοις. ἐν γὰρ ταῖς πόλεσιν εἰσι πάντες ταῖς ἐφ' ἡμᾶς στρατευσομέναις, καὶ δικαίως, εἰ βάρβαρον μὲν πόλιν οὐδεμίαν ἠθελήσαμεν κατασχεῖν, καὶ ταῦτα κρατοῦντες, Ἑλληνίδα δὲ εἰς ἣν πρώτην πόλιν ἤλθομεν, ταύτην ἐξαλαπάξομεν. ἐγὼ μὲν τοίνυν εὐχομαι, πρὶν ταῦτα ἐπιδεῖν ὑφ' ὑμῶν γενόμενα, μυρίας ἐμέ γε κατὰ τῆς γῆς ὀργυιᾶς γενέσθαι. καὶ ὑμῖν δὲ συμβουλεύω, Ἑλληνας ὄντας, τοῖς τῶν Ἑλλήνων προσεστηκόσι πειθόμενους, πειρᾶσθαι τῶν δικαίων τυγχάνειν. ἐὰν δὲ μὴ δύνησθε ταῦτα, ἡμᾶς δεῖ ἀδικουμένους τῆς γούν Ἑλλάδος μὴ στέρεσθαι. καὶ νῦν μοι δοκεῖ πέμψαντας Ἀναξιβίω εἰπεῖν, ὅτι ἡμεῖς οὐδὲν βίαιον ποιήσοντες παρεληλύθαμεν εἰς τὴν πόλιν, ἀλλ' ἦν μὲν δυνώμεθα παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὐρίσκεσθαι, εἰ δὲ μή, ἀλλὰ δηλώσοντες, ὅτι οὐκ ἐξαπατῶμενοι, ἀλλὰ πειθόμενοι ἐξερχόμεθα ».

Ταῦτα ἔδοξε, καὶ πέμπουσιν Ἱερώνυμόν τε Ἡλείον ἐροῦντα § 32
ταῦτα καὶ Εὐρύλοχον Ἀρκάδα καὶ Φιλήσιον Ἀχαιοόν. οἱ μὲν ταῦτα ᾤχοντο ἐροῦντες.

[Περὶληψις τῶν λοιπῶν § § (33-40) τοῦ κεφαλαίου 1 καὶ τῶν § § 1-16 τοῦ κεφαλαίου 2:

Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἀποχωρεῖ τοῦ στρατεύματος, ἐμφανίζεται δ' ἐν αὐτῷ Θηβαῖός τις τυχοδιώκτης Κοιρατάδας, ὅστις ὑπόσχεται νὰ οδηγήσῃ τοὺς Ἑλληνας εἰς τὸ Δέλτα τῆς Θράκης παρέχων αὐτοῖς ἄφθονα τὰ τροφίμα· οἱ Ἕλληνες, ἐπειδὴ ὁ Ἀναξίβιος οὐδὲν ὠρισμένον ἀπάντησε, δέχον-

ται τὸν Κοιρατάδαν ὡς στρατηγὸν καὶ ἐξέρχονται τοῦ Βυζαντίου· ἀλλ' ὁ Κοιρατάδας μὴ δυνάμενος νὰ παρέχῃ τροφάς δι' ὅλον τὸ στράτευμα καταλείπει τὴν στρατηγίαν καὶ ἀναχωρεῖ.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ Κοιρατάδα ὁ στρατὸς ἀρχίζει νὰ διαλύηται· ἐκ τῶν στρατηγῶν ἄλλος μὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῆς Θράκης Σεύθην, ἄλλος δὲ εἰς τὴν Θρακικὴν Χερρόνησον καὶ ἄλλος νὰ διαβῇ πάλιν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἡ πειθαρχία τοῦ στρατοῦ χαλαροῦται, πολλοὶ δ' Ἑλληνες διασκορπίζονται εἰς τὰς πέριξ κειμένας πόλεις. Ἐν τῷ μεταξὺ φθάνει ὁ ἀρμοστής Ἀρίσταρχος ὡς διάδοχος τοῦ Κλεάνδρου καὶ ὁ ναύαρχος Πῶλος ὡς διάδοχος τοῦ Ἀναξιβίου· τῇ συμβουλῇ τοῦ τελευταίου πωλεῖ ὁ Ἀρίσταρχος 400 ὑπολειφθέντας ἐν Βυζαντίῳ στρατιώτας, ἐν τῷ ὁ Ἀναξιβίος μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος πλέει εἰς Πάριον, ὁπόθεν ὑπομνήσκει εἰς τὸν Φαρνάβαζον τὰ συμπεφωνημένα· ἀλλ' ὁ Φαρν. μαθὼν ὅτι ἦλθεν ἄλλος ἀρμοστής, ὁ Ἀρίσταρχος, καὶ ὅτι ὁ Ἀναξιβίος δὲν ἐνανάρχει πλέον, περὶ τούτου μὲν οὐδὲν φροντίζει, διαπραγματεύεται δὲ πρὸς τὸν Ἀρίσταρχον περὶ τῶν Κυρείων. Διὰ τοῦτο ὁ Ἀναξιβίος παρακινεῖ τὸν Ξενοφῶντα νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὸ στράτευμα καὶ ἀφ' οὗ ὀδηγήσῃ ὅσον τὸ δυνατόν πλείστους εἰς Πέρινθον νὰ διαβιβάσῃ αὐτοὺς εἰς τὴν Ἀσίαν πρὸς καταπολέμησιν τοῦ Φαρναβάζου. Ὁ Ξενοφῶν ἐπιστρέφει εἰς τὸ στράτευμα, οἱ δὲ στρατιῶται εὐχαρίστως δέχονται αὐτὸν καὶ ἀκολουθοῦσι σχεδὸν πάντες εἰς Πέρινθον· ἀλλ' ὁ Ἀρίσταρχος χαριζόμενος εἰς τὸν Φαρνάβαζον, κωλύει αὐτοὺς νὰ διαπεραιωθῶσιν ἐκ Πέρινθου εἰς Ἀσίαν. Ἐν τοιαύτῃ ἀμηχανίᾳ εὐρεθεὶς ὁ Ξενοφῶν θυσιάζει, ἵνα μάθῃ ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέπωσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὀδηγήσῃ τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην, παρ' οὗ εἶχε παρακληθῆ, πρὶν ἐπιχειρήσῃ νὰ διαβῇ εἰς τὴν Ἀσίαν, νὰ προσαγάγῃ εἰς αὐτὸν τὸν στρατὸν].

Β'. Διαπραγματεύσεις τοῦ Ξενοφῶντος μετὰ τοῦ Σεύθου.

(2, 17—38)

§ 17-18 Ὁ οὖν Ξενοφῶν, ἐπεὶ ἐδόκει τὰ ἱερά καλὰ εἶναι αὐτῷ καὶ τῷ στρατεύματι ἀσφαλῶς πρὸς Σεύθην ἵεναι, παραλαβὼν Πολυκράτην τὸν Ἀθηναῖον λοχαγὸν καὶ παρὰ τῶν στρατηγῶν ἐκάστου ἄνδρα — πλὴν παρὰ Νέωνος — ᾧ ἕκαστος ἐπίστευεν, ᾤχετο τῆς νυκτὸς ἐπὶ τὸ Σεύθου στράτευμα ἐξήκοντα στάδια. ἐπὶ δ' ἐγγυὲς ἦσαν αὐτοῦ ἐπιτυγχάνει πυροῖς ἐρήμοις· καὶ τὸ μὲν πρῶτον ᾤετο μετακχωρηκέναί ποι τὸν Σεύθην· ἐπεὶ δὲ

θορύβου τε ἤσθητο καὶ σημαινόντων ἀλλήλοις τῶν περὶ Σεύ-
θην, κατέμαθεν, ὅτι τούτου ἕνεκα τὰ πυρὰ κεκαυμένα εἶη τῇ
Σεύθῃ πρὸ τῶν νυκτοφυλάκων, ὅπως οἱ μὲν φύλακες μὴ ὄρῳντο
ἐν τῇ σκότει ὄντες, μήτε ὁπόσοι μήτε ὅπου εἶεν, οἱ δὲ προσι-
όντες μὴ λανθάνοιεν, ἀλλὰ διὰ τὸ φῶς καταφανεῖς εἶεν.

Ἐπεὶ δὲ ἤσθητο, προπέμπει τὸν ἑρμηνέα, ὃν ἐτύγχανεν § 19-22
ἔχων, καὶ εἰπεῖν κελεύει Σεύθῃ, ὅτι Ξενοφῶν πάρεστι, βου-
λόμενος συγγενέσθαι αὐτῷ. οἱ δὲ ἤρροντο, εἰ ὁ Ἀθηναῖος ὁ
ἀπὸ τοῦ στρατεύματος. ἐπειδὴ δὲ ἔφη οὗτος εἶναι, ἀναπηδή-
σαντες ἐδίωκον· καὶ ὀλίγον ὕστερον παρήσαν πελτασταὶ ὅσον
διακόσιοι, καὶ παραλαβόντες Ξενοφῶντα καὶ τοὺς σὺν αὐτῷ
ἦγον πρὸς Σεύθην. ὁ δ' ἦν ἐν τύρσει μάλα φυλαττόμενος, καὶ
ἵπποι περὶ αὐτὴν κύκλῳ ἐγκεχαλινωμένοι· διὰ γὰρ τὸν φόβον
τὰς μὲν ἡμέρας ἐχίλου τοὺς ἵππους, τὰς δὲ νύκτας ἐγκεχα-
λινωμένοις ἐφυλάττετο. ἐλέγετο γὰρ καὶ πρόσθεν Τήρης ὁ
τούτου πρόγονος ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ, πολὺ ἔχων στρατεύμα,
ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν πολλοὺς ἀπολέσαι καὶ τὰ σκευοφόρα
ἀφαιρεθῆναι· ἦσαν δ' οὗτοι Θυνοί, πάντων λεγόμενοι εἶναι
μάλιστα νυκτὸς πολεμικώτατοι.

Ἐπεὶ δ' ἐγγυὲς ἦσαν, ἐκέλευσεν εἰσελθεῖν Ξενοφῶντα ἔχοντα § 23-25
δύο, οὓς βούλοιο. ἐπειδὴ δ' ἔνδον ἦσαν, ἠσπάζοντο μὲν πρῶ-
τον ἀλλήλους καὶ κατὰ τὸν Θράκιον νόμον κέρατα οἴνου πρού-
πινον· παρῆν δὲ καὶ Μηδοσάδης τῇ Σεύθῃ, ὅσπερ ἐπρέσβευεν
αὐτῷ πάντοσε. ἔπειτα δὲ Ξενοφῶν ἤρχετο λέγειν· « Ἐπεμ-
φας πρὸς ἐμέ, ὦ Σεύθη, εἰς Καλχηδῶνα πρῶτον Μηδοσάδην
τουτονί, δεόμενός μου συμπροθυμηθῆναι διαβῆναι τὸ στρά-
τευμα ἐκ τῆς Ἀσίας, καὶ ὑπισχνόμενός μοι, εἰ ταῦτα πρά-
ξαιμι, εὖ ποιήσεις, ὡς ἔφη Μηδοσάδης οὗτος ». ταῦτα εἰπὼν
ἐπήρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἀληθῆ ταῦτα εἶη. ὁ δ' ἔφη. « Αὐθις
ἦλθε Μηδοσάδης οὗτος, ἐπεὶ ἐγὼ διέβην πάλιν ἐπὶ τὸ στρά-
τευμα ἐκ Παρίου, ὑπισχνόμενος, εἰ ἀγάγοιμι τὸ στράτευμα

πρὸς σέ, τἀλλὰ τέ σοι φίλω με χρήσεσθαι καὶ ἀδελφῷ καὶ τὰ παρὰ θαλάττη μοι χωρία, ὧν σὺ κρατεῖς, ἔσσεσθαι παρὰ σοῦ».

§ 26-30

Ἐπὶ τούτοις πάλιν ἤηρετο τὸν Μηδοσάδην, εἰ ἔλεγε ταῦτα. ὁ δὲ συνέφη καὶ ταῦτα. «Ἴθι νυν», ἔφη, «ἀφήγησαι τούτῳ, τί σοι ἀπεκρινάμην ἐν Καλχηδόνι πρῶτον». «Ἀπεκρίνω, ὅτι τὸ στράτευμα διαβήσοιτο εἰς Βυζάντιον, καὶ οὐδὲν τούτου ἔνεκα δέοι τελεῖν οὔτε σοὶ οὔτε ἄλλῳ· αὐτὸς δὲ ἐπεὶ διαβαίης, ἀπιέναι ἔφησθα· καὶ ἐγένετο οὕτως, ὥσπερ σὺ ἔλεγες». «Τί γὰρ ἔλεγον», ἔφη, «ὅτε κατὰ Σηλυβρίαν ἀφίκου;» «Οὐκ ἔφησθα οἷόν τε εἶναι, ἀλλ' εἰς Πέρινθον ἐλθόντας διαβαίνειν εἰς τὴν Ἀσίαν». «Νῦν τοίνυν», ἔφη ὁ Ξενοφῶν, «πάρεμι καὶ ἐγὼ καὶ οὗτος Φρυνίσκος, εἰς τῶν στρατηγῶν, καὶ Πολυκράτης οὗτος, εἰς τῶν λοχαγῶν, καὶ ἔξω εἰσὶν ἀπὸ τῶν στρατηγῶν ὁ πιστότατος ἐκάστῳ πλὴν Νέωνος τοῦ Λακωνικοῦ. εἰ οὖν βούλει πιστοτέραν εἶναι τὴν πρᾶξιν, καὶ ἐκείνους κάλεσαι. τὰ δὲ ὅπλα σὺ ἐλθὼν εἰπέ, ὡς Πολύκρατες, ὅτι ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν, καὶ αὐτὸς ἐκεῖ καταλιπὼν τὴν μάχαιραν εἰσιθι».

§ 31-34

Ἀκούσας ταῦτα ὁ Σεύθης εἶπεν, ὅτι οὐδενὶ ἂν ἀπιστήσειεν Ἀθηναίων· καὶ γὰρ ὅτι συγγενεῖς εἶεν εἰδέναι καὶ φίλους εὖνους ἔφη νομίζειν. μετὰ ταῦτα δ' ἐπεὶ εἰσήλθον, οὓς ἔδει, πρῶτον Ξενοφῶν ἐπήρετο Σεύθην, ὅτι δέοιτο χρήσθαι τῇ στρατιᾷ. ὁ δὲ εἶπεν ὧδε· «Μαισάδης ἦν πατήρ μοι, ἐκείνου δὲ ἦν ἀρχὴ Μελανδίται καὶ Θυνοὶ καὶ Τρανίφαι. ἐκ ταύτης οὖν τῆς χώρας, ἐπεὶ τὰ Ὀδρουσῶν πράγματα ἐνόσησεν, ἐκπεσὼν ὁ πατήρ, αὐτὸς μὲν ἀποθνήσκει νόσῳ, ἐγὼ δ' ἐξετράφημ ὀρφανὸς παρὰ Μηδόκῳ, τῷ νῦν βασιλεῖ. ἐπεὶ δὲ νεανίσκος ἐγενόμην, οὐκ ἐδυνάμην ζῆν εἰς ἀλλοτρίαν τράπεζαν ἀποβλέπων· καὶ ἐκαθεζόμεν ἐνδίφριος αὐτῷ ἰκέτης δοῦναί μοι, ὅπόσους δυνατὸς εἶη ἄνδρας, ὅπως καὶ τοὺς ἐκβαλόντας ἡμᾶς, εἴ τι δυναίμην, κακὸν ποιοίην καὶ ζῆν μὴ εἰς τὴν ἐκείνου τράπεζαν ἀποβλέπων ὥσπερ κύων. ἐκ τούτου μοι δίδωσι τοὺς ἄνδρας καὶ τοὺς

ἵππους, οὓς ὑμεῖς ὄψεσθε, ἐπειδὴν ἡμέρα γένηται. καὶ νῦν ἐγὼ ζῶ τούτους ἔχων, ληζόμενος τὴν ἑμαυτοῦ πατρίαν χώραν. εἰ δέ μοι ὑμεῖς παραγένοισθε, οἶμαι ἂν σὺν τοῖς θεοῖς βραδίως ἀπολαβεῖν τὴν ἀρχήν. ταῦτ' ἐστίν, ἃ ἐγὼ ὑμῶν δέομαι ».

« Τί ἂν οὖν », ἔφη ὁ Ξενοφῶν, « σὺ δύναιο, εἰ ἔλθοιμεν, τῇ § 35-38
τε στρατιᾷ διδόναι καὶ τοῖς λοχαγοῖς καὶ τοῖς στρατηγοῖς; λέξον, ἵνα οὗτοι ἀπαγγέλλωσιν ». ὁ δ' ὑπέσχετο τῷ μὲν στρατιώτῃ κυζικηνόν, τῷ δὲ λοχαγῷ διμοιρίαν, τῷ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν, καὶ γῆν, ὅποσῃν ἂν βούλωνται, καὶ ζεύγη καὶ χωρίον ἐπὶ θαλάττῃ τειχεισμένον. « Ἐὰν δέ », ἔφη ὁ Ξενοφῶν, « ταῦτα πειρώμενοι μὴ διαπράξωμεν, ἀλλὰ τις φόβος ἀπὸ Λακεδαιμονίων ἦ, δέξει εἰς τὴν σεαυτοῦ, ἐάν τις ἀπιέναι βούληται παρὰ σέ; » ὁ δ' εἶπε· « Καὶ ἀδελφούς γε ποιήσομαι καὶ ἐνδιφρούς καὶ κοινωνοὺς ἀπάντων, ὧν ἂν δυνώμεθα κτᾶσθαι. σοὶ δέ, ὦ Ξενοφῶν, καὶ θυγατέρα δώσω καί, εἴ τις σοὶ ἔστι θυγάτηρ, ὠνήσομαι Θρακίῳ νόμῳ, καὶ Βισάνθην οἴκησιν δώσω, ὅπερ ἐμοὶ κάλλιστον χωρίον ἐστὶ τῶν ἐπὶ θαλάττῃ ».

Γ'. Προσχώρησις τῶν Ἑλλήνων πρὸς τὸν Σεύθην.

(3, 1—14)

Ἀκούσαντες ταῦτα καὶ δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες ἀπή- § 1-2
λαυνον· καὶ πρὸ ἡμέρας ἐγένοντο ἐπὶ στρατοπέδῳ καὶ ἀπήγγειλαν ἕκαστοι τοῖς πέμψασιν. ἐπεὶ δὲ ἡμέρα ἐγένετο, ὁ μὲν Ἀρίσταρχος πάλιν ἐκάλει τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγούς· τοῖς δ' ἔδοξε τὴν μὲν πρὸς Ἀρίσταρχον ὁδὸν εἶσαι, τὸ δὲ στράτευμα συγκαλέσαι. καὶ συνήλθον πάντες πλὴν οἱ Νέωνος· οὗτοι δὲ ἀπειχον ὡς δέκα στάδια.

§ 3-6 Ἐπεὶ δὲ συνήλθον, ἀναστάς Ξενοφῶν εἶπε τάδε· « Ἄνδρες, διαπλεῖν μὲν, ἔνθα βουλόμεθα, Ἀρίσταρχος τριήρεις ἔχων κωλύει· ὥστε εἰς πλοῖα οὐκ ἀσφαλῆς ἐμβαίνειν· οὗτος δὲ αὐτὸς κελεύει εἰς Χερρόνησον βίᾳ διὰ τοῦ Ἰεροῦ ὄρους πορεύεσθαι· ἦν δέ, κρατήσαντες τούτου, ἐκείσε ἔλθωμεν, οὔτε πωλήσειν ἔτι ὑμᾶς φησιν, ὡσπερ ἐν Βυζαντίῳ, οὔτε ἐξαπατήσεσθαι ἔτι ὑμᾶς, ἀλλὰ λήψεσθαι μισθόν, οὔτε περιόψεσθαι ἔτι, ὡσπερ νυνί, δεομένους τῶν ἐπιτηδείων. οὗτος μὲν ταῦτα λέγει· Σεύθης δὲ φησιν, ἂν πρὸς ἐκείνον ἴητε, εὖ ποιήσειν ὑμᾶς, νῦν οὖν σκέψασθε, πότερον ἐνθάδε μένοντες τοῦτο βουλευσέσθε ἢ εἰς τὰ ἐπιτήδεια ἐπανελθόντες. ἐμοὶ μὲν οὖν δοκεῖ, ἐπεὶ ἐνθάδε οὔτε ἀργύριον ἔχομεν, ὥστε ἀγοράζειν, οὔτε ἄνευ ἀργυρίου ἐῷσι λαμβάνειν, ἐπανελθόντας εἰς τὰς κώμας, ὅθεν οἱ ἦιτους ἐῷσι λαμβάνειν, ἐκεῖ, ἔχοντας τὰ ἐπιτήδεια, ἀκούοντας, ὅ,τι τις ἡμῶν δεῖται, αἰρεῖσθαι, ὅ,τι ἂν ἡμῖν δοκῇ κράτιστον εἶναι. καὶ ὅτι », ἔφη, « ταῦτα δοκεῖ, ἀράτω τὴν χεῖρα ». ἀνέτειναν ἅπαντες. « Ἀπιόντες τοίνυν », ἔφη, « συσκευάζεσθε, καὶ ἐπειδὴν παραγγέλλῃ τις, ἔπεσθε τῷ ἡγουμένῳ ».

§ 7-9 Μετὰ ταῦτα Ξενοφῶν μὲν ἡγήετο, οἱ δ' εἶποντο. Νέων δὲ καὶ παρ' Ἀριστάρχου ἄγγελοι ἐπειθον ἀποτρέπεσθαι· οἱ δ' οὐχ ὑπήκουον. ἐπεὶ δ' ὅσον τριάκοντα σταδίους προσελθύθησαν, ἀπαντᾷ Σεύθης. καὶ ὁ Ξενοφῶν, ἰδὼν αὐτόν, προσελάσαι ἐκέλευσεν, ὅπως, ὅτι πλείστων ἀκούοντων, εἴποι αὐτῷ, ἃ ἐδόκει συμφέρειν. ἐπεὶ δὲ προσήλθεν, εἶπε Ξενοφῶν· « Ἡμεῖς πορευόμεθα, ὅπου μέλλει ἔξειν τὸ στράτευμα τροφήν· ἐκεῖ δ' ἀκούοντες καὶ σοῦ καὶ τῶν τοῦ Λακωνικοῦ αἰρησόμεθα, ἃ ἂν κράτιστα δοκῇ εἶναι. ἦν οὖν ἡμῖν ἡγήσῃ, ὅπου πλείστα ἐστὶν ἐπιτήδεια, ὑπὸ σοῦ νομιούμεν ξενίζεσθαι ». καὶ ὁ Σεύθης ἔφη· « Ἄλλὰ οἶδα κώμας πολλὰς ἀθρόας καὶ πάντα ἐχούσας τὰ ἐπιτήδεια, ἀπεχούσας ἡμῶν, ὅσον διελθόντες ἂν ἡδέως ἀριστῶτε ». « Ἠγοῦ τοίνυν », ἔφη ὁ Ξενοφῶν.

Ἐπει δ' ἀφίκοντο εἰς αὐτάς τῆς δειλῆς, συνῆλθον οἱ στρατιῶ- § 10-12
ται, καὶ εἶπε Σεύθης τοιάδε· «Ἐγὼ, ὦ ἄνδρες, δέομαι ὑμῶν
στρατεῦσθαι σὺν ἐμοί, καὶ ὑπισχνοῦμαι ὑμῖν δῶσειν τοῖς στρα-
τιώταις κυζικηρόν, λοχαγοῖς δὲ καὶ στρατηγοῖς τὰ νομιζόμενα.
ἔξω δὲ τούτων τὸν ἄξιον τιμῆσω. σιτία δὲ καὶ ποτά, ὡσπερ καὶ
νῦν, ἐκ τῆς χώρας λαμβάνοντες ἔχετε· ὅποσα δ' ἂν ἀλίσκηται,
ἀξιῶσω αὐτὸς ἔχειν, ἵνα ταῦτα διατιθέμενος ὑμῖν τὸν μισθὸν
πορίζω. καὶ τὰ μὲν φεύγοντα καὶ ἀποδιδράσκοντα ἡμεῖς ἱκανοὶ
ἐσόμεθα διώκειν καὶ μαστεύειν· ἂν δέ τις ἀνθιστῆται, σὺν ὑμῖν
πειρασόμεθα χειροῦσθαι». ἐπήρето ὁ Ξενοφῶν· «Πόσον δὲ ἀπὸ
θαλάττης ἀξιῶσεις συνέπεσθαί σοι τὸ στρατεύμα;» ὁ δ' ἀπε-
κρίνατο· «Οὐδαμῆ πλεῖον ἑπτὰ ἡμερῶν, μείον δὲ πολλαχῆ».

Μετὰ ταῦτα ἐδίδδοτο λέγειν τῷ βουλομένῳ· καὶ ἔλεγον § 13-14
πολλοὶ κατὰ ταῦτά, ὅτι παντὸς ἄξια λέγοι Σεύθης· χειμῶν
γὰρ εἶη καὶ οὔτε οἴκαδε ἀποπλεῖν τῷ τούτο βουλομένῳ δυνα-
τὸν εἶη, διαγενέσθαι τε ἐν φιλίᾳ οὐχ οἶόν τε, εἰ δέοι ὠνου-
μένους ζῆν, ἐν δὲ τῇ πολεμίᾳ διατρίβειν καὶ τρέφεσθαι ἀσφα-
λέστερον μετὰ Σεύθου ἢ μόνους. ὄντων δ' ἀγαθῶν τοσοῦτων,
εἰ μισθὸν προσλήψοντο, εὐρημα ἐδόκει εἶναι. ἐπὶ τούτοις
εἶπεν ὁ Ξενοφῶν· «Εἴ τις ἀντιλέγει, λεγέτω· εἰ δὲ μή, ἐπι-
ψηφιῶ ταῦτα». ἐπεὶ δὲ οὐδεὶς ἀντέλεγεν, ἐπεψήφισε, καὶ
ἔδοξε ταῦτα. εὐθύς δὲ Σεύθῃ εἶπε, ὅτι οὐστρατεύουσιντο αὐτῷ.

[Περὶλήψις τῶν §§ (15-48) τοῦ 3 κεφαλαίου καὶ τοῦ κεφαλ. 4:

Μετὰ τούτο ὁ Σεύθης καλεῖ τοὺς στρατηγοὺς καὶ λοχαγοὺς τῶν Ἑλλή-
νων εἰς δεῖπνον, καθ' ὃ συμβαίνουσι πολλὰ καὶ παράδοξα κατὰ τὰ ἔθιμα
τῶν Θρακῶν· μετὰ τὸ δεῖπνον οἱ μὲν λοχαγοὶ ἀπέρχονται εἰς τὸ στρατόπε-
δον, ὁ δὲ Σεύθης μετὰ τῶν στρατηγῶν ἐπιπεσόντες ἀνεπίστως κατὰ τῶν
κωμῶν τῶν πολεμίων καταλαμβάνουσι αὐτάς καὶ λεηλατοῦσι.

Μετὰ τὴν ἄλωσιν τῶν κωμῶν οἱ Θυνοὶ καταφεύγουσιν εἰς τὸ ὄρος· ἐν
μιά δὲ νυκτὶ ἐπιτεθέντες κατὰ τῆς κόμης, ἐνθα κατεσκήνουσι Ἕλληνας,
ἐμβάλλουσι πῦρ εἰς αὐτήν· ἄλλ' ἢ ἐπίθεσις αὐτῆ ἀποτρέπεται διὰ τῆς βοή-
θειας τοῦ Σεύθου· οἱ δὲ Θυνοὶ ὑποτάσσονται εἰς αὐτόν].

**Δ'. Δυσσαρέσκεια τοῦ Ξενοφῶντος πρὸς τὸν
Ἡρακλείδην καὶ Σεύθην.**

(5, 1-16)

- § 1-5 Ὑπερβάλλουσι δὲ πρὸς τοὺς ὑπὲρ Βυζαντίου Θράκας εἰς τὸ Δέλτα καλούμενον αὕτη δ' ἦν οὐκέτι ἀρχὴ Μαισάδου, ἀλλὰ Τήρους τοῦ Ὀδρύσου. καὶ ὁ Ἡρακλείδης ἐνταῦθα, ἔχων τὴν τιμὴν τῆς λείας, παρῆν. καὶ Σεύθης, ἐξαγαγὼν ζεύγη ἡμιονικὰ τρία, οὐ γὰρ ἦν πλείω, τὰ δ' ἄλλα βοεικὰ, καλέσας Ξενοφῶντα ἐκέλευε λαβεῖν, τὰ δ' ἄλλα διανεῖμαι τοῖς στρατηγοῖς καὶ λοχαγοῖς. Ξενοφῶν δὲ εἶπεν· «Ἐμοὶ μὲν τοίνυν ἀρκεῖ καὶ αὐτὶς λαβεῖν· τούτοις δὲ τοῖς στρατηγοῖς δωροῦ, οἳ σὺν ἐμοὶ ἠκολούθησαν, καὶ λοχαγοῖς». καὶ τῶν ζευγῶν λαμβάνει ἐν μὲν Τιμασίῳν ὁ Δαρδανεύς, ἐν δὲ Κλεάνωρ ὁ Ὀρχομένιος, ἐν δὲ Φρυνίσκος ὁ Ἀχαιός· τὰ δὲ βοεικὰ ζεύγη τοῖς λοχαγοῖς κατεμερίσθη. τὸν δὲ μισθὸν ἀποδίδωσιν, ἐξεληλυθότος ἤδη τοῦ μηνός, εἴκοσι μόνον ἡμερῶν· ὁ γὰρ Ἡρακλείδης ἔλεγεν, ὅτι οὐ πλεῖον ἐμπολήσαι. ὁ σὺν Ξενοφῶν ἀχθεσθεὶς εἶπεν ἐπομόσας· «Δοκεῖς μοι, ὦ Ἡρακλείδη, οὐχ, ὡς δεῖ, κήδεσθαι Σεύθου· εἰ γὰρ ἐκήδου, ἦκες ἂν φέρων πλήρη τὸν μισθὸν καὶ προσδανεισάμενος, εἰ μὴ ἄλλως ἐδύνω, καὶ ἀποδόμενος τὰ σαυτοῦ ἱμάτια».
- § 6-8 Ἐντεῦθεν ὁ Ἡρακλείδης ἠχθέσθη τε καὶ ἔδεισε, μὴ ἐκ τῆς Σεύθου φιλίας ἐκβληθεῖν, καί, ὅτι ἐδύνατο, ἀπὸ ταύτης τῆς ἡμέρας Ξενοφῶντα διέβαλλε πρὸς Σεύθην. οἳ μὲν δὴ στρατιῶται Ξενοφῶντι ἐνεκάλουν, ὅτι οὐκ εἶχον τὸν μισθὸν· Σεύθης δὲ ἠχθετο αὐτῷ, ὅτι ἐντόνως τοῖς στρατιώταις ἀπήντει τὸν μισθόν. καὶ τέως μὲν αἰεὶ ἐμέμνητο, ὡς, ἐπειδὰν ἐπὶ θάλατταν ἀπέλθῃ, παραδώσει αὐτῷ Βισάνθην καὶ Γάνος καὶ Νέον τεῖχος· ἀπὸ δὲ τούτου τοῦ χρόνου οὐδενὸς ἔτι τούτων

ἐμέμνητο. ὁ γὰρ Ἡρακλείδης καὶ τοῦτο διεβεβλήκει, ὡς οὐκ ἀσφαλές εἶη τεῖχῃ παραδιδόναι ἀνδρὶ δύναμιν ἔχοντι.

Ἐκ τούτου ὁ μὲν Ξενοφῶν ἐβουλεύετο, τί χρῆ ποιεῖν περὶ § 9-11
τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι· ὁ δ' Ἡρακλείδης, εἰσαγαγὼν τοὺς ἄλλους στρατηγούς πρὸς Σεύθην, λέγειν τε ἐκέλευεν αὐτούς, ὅτι οὐδὲν ἂν ἤττον σφεῖς ἀγάγοιεν τὴν στρατιάν ἢ Ξενοφῶν, τὸν τε μισθὸν ὑπισχνεῖτο αὐτοῖς ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἔκπλεων παρέσεσθαι δυοῖν μηνοῖν, καὶ συστρατεύεσθαι ἐκέλευεν. καὶ ὁ Τιμασίων εἶπεν· «Ἐγὼ μὲν τοίνυν οὐδ', ἂν πέντε μηνῶν μισθὸς μέλλῃ εἶναι, στρατευσαίμην ἂν ἄνευ Ξενοφῶντος». καὶ ὁ Φρυνίσκος καὶ ὁ Κλεάνωρ συνωμολόγουν τῷ Τιμασίωνι. ἐντεῦθεν ὁ Σεύθης ἐλοιδόρει τὸν Ἡρακλείδην, ὅτι οὐ παρεκάλει καὶ Ξενοφῶντα. ἐκ δὲ τούτου παρακαλοῦσιν αὐτὸν μόνον. ὁ δέ, γνοὺς τοῦ Ἡρακλείδου τὴν πανουργίαν, ὅτι βούλοιο αὐτὸν διαβάλλειν πρὸς τοὺς ἄλλους στρατηγούς, παρέρχεται λαβῶν τοὺς τε στρατηγούς πάντας καὶ τοὺς λοχαγούς.

Καὶ ἐπεὶ πάντες ἐπεισθήσαν, συνεστρατεύοντο καὶ ἀφι- § 12-16
κνοῦνται ἐν δεξιᾷ ἔχοντες τὸν Πόντον διὰ τῶν Μελινοφάγων καλουμένων Θρακῶν εἰς τὸν Σαλμυδησσόν. ἔνθα τῶν εἰς τὸν Πόντων πλεουσῶν νεῶν πολλαὶ ὀκέλλουσι καὶ ἐκπίπτουσι· τέναγος γάρ ἐστιν ἐπὶ πάμπολυ τῆς θαλάττης. καὶ οἱ Θρακῆες οἱ κατὰ ταῦτα οἰκοῦντες, στήλας ὀρίσάμενοι, τὰ καθ' αὐτοὺς ἐκπίπτοντα ἕκαστοι λήζονται· τέως δὲ ἔλεγον, πρὶν ὀρίσασθαι, ἀρπάζοντας πολλοὺς ὑπ' ἀλλήλων ἀποθνήσκειν. ἐνταῦθα εὐρίσκοντο πολλαὶ μὲν κλῖναι, πολλὰ δὲ κιβώτια, πολλαὶ δὲ βίβλοι γεγραμμέναι, καὶ ἄλλα πολλά, ὅσα ἐν ξυλίνοις τεύχεσι ναύκληροι ἄγουσιν. ἐντεῦθεν, ταῦτα καταστρεφάμενοι, ἀπῆσαν πάλιν. ἔνθα δὴ Σεύθης εἶχε στράτευμα ἤδη πλεόν τοῦ Ἑλληνικοῦ· ἔκ τε γὰρ Ὀδρουσῶν πολὺ ἔτι πλείους κατεβέβηκεσαν, καὶ οἱ αἰεὶ πειθόμενοι συνεστρατεύοντο. κατηγυλίσθησαν δ' ἐν τῷ πεδίῳ ὑπὲρ Σηλυβρίας, ὅσον τριάκοντα στα-

δίους ἀπέχοντες τῆς θαλάττης. καὶ μισθὸς μὲν οὐδεὶς πω ἐφαίνετο· πρὸς δὲ τὸν Ξενοφῶντα οἷ τε στρατιῶται παγχαλέπως εἶχον ὅ τε Σεύθης οὐκέτι οἰκείως διέκειτο, ἀλλ' ὁπότε συγγενέσθαι αὐτῷ βουλόμενος ἔλθοι, πολλαὶ ἤδη ἀσχολαὶ ἐφαίνοντο.

[Περὶληψις τῶν κεφαλαίων 6, 7 καὶ 8 :

Ταῦτα συνέβαινον ἐν τῷ παρὰ τὴν Σηλυβριάν στρατοπέδῳ, ὅτε οἱ Λακεδ. ἀποφασίζουσι τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ Τισσαφέρουσι καὶ πέμπουσι τὸν Θίβρωνα εἰς Ἐφεσον· οὗτος δὲ ἐπιθυμῶν νὰ μισθώσῃ τοὺς Ἕλληνας ὑπὲρ τῶν Λακεδ. ἀποστέλλει πρεσβευτὰς εἰς Θράκην· ὁ Ἡρακλείδης καὶ ὁ Σεύθης μαθόντες τοῦτο καὶ θεωρήσαντες κατάλληλον τὴν εὐκαιρίαν ν' ἀπαλλαγῶσι τῶν Ἑλλήνων προσάγουσι τοὺς πρεσβευτὰς τοῦ Θίβρωνος εἰς τὸ συνηθροισμένον στράτευμα· ἐνταῦθα τῶν Ἀρκάδων τινὲς κατηγοροῦσι τὸν Ξενοφῶντα ὡς αἴτιον τοῦ νὰ μὴ εἶναι τὸ στράτευμα μετὰ τῶν Λακεδ., ἀλλὰ νὰ ὑπηρετῇ τὸν Σεύθην. Ὁ Ξενοφῶν ἀποκρούει τὴν κατηγορίαν αὐτὴν διὰ πειστικωτάτου λόγου· ἐν τέλει δὲ ἀποφασίζει μετὰ τοῦ στρατοῦ νὰ καταλίπῃ τὸν Σεύθην καὶ νὰ προσχωρήσῃ πρὸς τὸν Θίβρωνα.

Μετὰ ταῦτα οἱ Ἕλληνες δι' ἔλλειψιν τροφίμων ἀναγκάζονται νὰ λεηλατῶσι τὰς κώμας, αἵτινες εἶχον δοθῆ ὑπὸ τοῦ Σεύθου εἰς τὸν Μηδοσάδην διὰ τὰς πρεσβευτικὰς αὐτοῦ ὑπηρεσίας· ὅτε δὲ ὁ Μηδοσάδης ἐλθὼν πρὸς τὸν Ξενοφ. ἀπῆται ἐν ὀνόματι τοῦ Σεύθου νὰ μὴ λεηλατῶσι τὰς κώμας καὶ ν' ἀπέλθωσι, ὁ Ξενοφῶν ὑπομνήσκει εἰς αὐτὸν τὰς παρασχεθείσας εἰς τὸν Σεύθην ὑπηρεσίας τῶν Ἑλλήνων καὶ παραπέμπει αὐτὸν εἰς τοὺς Λακεδ., τοὺς νῦν ἄρχοντας τοῦ στρατεύματος. Οἱ Λακεδ. ἀπαιτοῦσι τὸν ὀφειλόμενον μισθὸν τοῦ στρατεύματος ἀπειλήσαντες ὅτι αὐτοὶ θὰ βοηθήσωσι τοὺς ἀδικουμένους. Τότε ὁ Μηδοσάδης προτείνει ν' ἀναθέσωσι τὸ πρᾶγμα εἰς τὸν Σεύθην καὶ πέμπεται ὁ Ξενοφῶν, ὅστις κατορθοῖ νὰ πείσῃ τὸν Σεύθην ν' ἀποδώσῃ τὸν ὀφειλόμενον μισθόν.

Μετὰ ταῦτα ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς Θράκης διαβιβάζει τὸ στράτευμα εἰς τὴν Λάμφακον, ἐκεῖθεν δὲ προχωρεῖ μέχρι Περγάμου· ἐνταῦθα μαθὼν ὅτι ἐν τῇ πεδιάδι εὐρίσκειτο Πέρσης τις Ἀσιδάτης πλουσιώτατος ἐπιπίπτει διὰ νυκτὸς κατ' αὐτοῦ καὶ τὴν μὲν πρώτην ἡμέραν ἀποτυγχάνει, τὴν δ' ὕστεραίαν συλλαμβάνει αὐτὸν μετὰ τῆς οἰκογενείας του καὶ λαμβάνει πολλὰ χρήματα. Ἐν τούτῳ τῷ μεταξύ ἐλθόντος καὶ τοῦ Θίβρωνος εἰς Πέργαμον παραδίδει εἰς αὐτὸν τὸ στράτευμα].

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Συνοπτική ιστορία του Περσικού κράτους.

Τὸ ἀρχαῖον Περσικὸν κράτος ἰδρύθη περὶ τὸ 559 π. Χ. ἐπὶ Κύρου τοῦ πρεσβυτέρου, ὅστις ὑποτάξας τὴν Βαβυλωνίαν, Λυδίαν καὶ Μικρὰν Ἀσίαν κατέστησε τοῦτο τὸ πρῶτον ἐν Ἀσίᾳ. Ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ Καμβύσης (529-522) ἐκυρίευσε τὴν Αἴγυπτον εἰς μεγίστην δ' ἀκμὴν ἔφθασε τὸ κράτος ἐπὶ Δαρείου τοῦ Α' — τοῦ υἱοῦ τοῦ Ὑγαίσπου — (521-485), ὅστις τὴν ἐπεκταθεῖσαν ἐπικράτειαν (ἀπὸ τοῦ Ἰνδοῦ μέχρι τοῦ Ἑλλησπόντου, ἀπὸ τῆς Νοτίου Αἰγύπτου μέχρι τοῦ Κανκάσου καὶ τοῦ Ἰαξάρτου) ἐξόχως διωργάνωσεν αἱ κατὰ τῆς Ἑλλάδος δ' ὁμως ἐκστρατεῖαι του ἐναντάγησαν οἰκτρῶς παρὰ τὸν Ἄθων (492) καὶ ἐν Μαραθῶνι (490).

Ἐπὶ Ξέρξῳ τοῦ Α' (485-465) ἤρξατο ἡ ἰσχὺς τοῦ κράτους νὰ καταπίπτῃ, ἰδίᾳ διὰ τὰς ἤττας, ἃς τοῦτο παρὰ τῶν Ἑλλήνων ὑπέστη (ἐν Σαλαμῖνι τῷ 480, ἐν Πλαταιαῖς καὶ Μυκάλῃ τῷ 479, ἐν Ἐδουμέδοντι τῷ 467). Τὸν Ξέρξῳ διεδέχθη Ἀρταξέρξης Α' ὁ Μακρόχειρ (465-424) καὶ τοῦτον μετὰ μακρὰς περὶ τοῦ θρόνου ἔριδας Δαρείος Β', ὁ Νόθος (432-404). Οὗτος ἔσχεν ἐκ τῆς συζύγου του Παρυσάτιδος δύο υἱούς, Ἀρταξέρξῳ Β' τὸν Μνήμονα (βασιλεύσαντα ἀπὸ τοῦ 404-359) καὶ Κῦρον τὸν νεώτερον.

Ὁ Κῦρος παρὰ τοῦ πατρὸς του εἶχε διορισθῆ σατραπῆς τῆς Λυδίας, Μεγάλης Φρυγίας καὶ Καππαδοκίας καὶ ὡς τοιοῦτος ὑπεστήριξε τοὺς Λακεδαιμονίους, ἰδίᾳ τὸν Λύσανδρον, κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τοῦ Πελοποννησιακοῦ πολέμου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς του ἐπεδίωξε τῇ βοηθείᾳ Ἑλλήνων μισθοφόρων νὰ ἐκθρονίσῃ τὸν ἀδελφὸν του Ἀρταξέρξῳ Β' καὶ νὰ καταστῇ αὐτὸς βασιλεὺς τῆς Περσίας. Ταύτην τὴν ἐκστρατείαν, ἣν ὁ Κῦρος ἀνέλαβε τῷ 401, πραγματεύεται ἡ Κύρου Ἀνάβασις τοῦ Ξενοφῶντος.

2. Βίος Ξενοφῶντος.

Ὁ Ξενοφῶν, γεννηθεὶς ἐν Ἀθήναις πιθανῶς τῷ 430 π. Χ., ἦτο υἱὸς τοῦ Γρύλλου καὶ τῆς Διοδώρας καὶ κατήγετο ἐξ εὐπόρου καὶ εὐγενοῦς οἰκογενείας. Ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ἐγένετο πιστὸς μαθητῆς τοῦ φιλοσόφου Σωκράτους πλεῖστον ὠφεληθεὶς ἐκ τῆς διδασκαλίας αὐτοῦ.

Τῷ 401 π. Χ. καταλιπὼν τὰς Ἀθήνας ἐπορεύθη κατὰ πρόσκλησιν τοῦ φίλου του Προξένου τοῦ Βοιωτοῦ εἰς Σάρδεϊς πρὸς τὸν νεώτερον Κῦρον, ὅτε οὗτος παρεσκευάζετο νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ

τοῦ ἀδελφοῦ του Ἀρταξέρξου. Τὴν ἐκστρατείαν ταύτην ἠκολούθησεν ὁ Ξενοφῶν ὡς ἀπλοῦς ἐθελοντής. Μετὰ τὴν περὶ τὰ Κούναξα δ' ὄμως μάχην καὶ τὴν προδοσίαν τοῦ σατραποῦ Τισσαφέρνηους ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς κατώρθωσε διὰ μεγίστων κόπων καὶ κινδύνων νὰ ὀδηγήσῃ τὸν στρατὸν τῶν μυρῶν Ἑλλήνων ἐκ τοῦ βάρους τῆς Ἀσίας εἰς τὸν Εὐξείνιον πόντον καὶ ἐκεῖθεν εἰς τὴν Θράκην. Ἐνταῦθα ἐβοήθησε τὸν Σεύθην, τὸν βασιλέα τῆς Θράκης, καὶ παρεσκευάζετο νὰ ἐπανεέλθῃ εἰς τὰς Ἀθήνας. Ἀλλ' οἱ φίλοι του προσελθόντες ἔπεισαν αὐτὸν νὰ προστεθῇ μετὰ τοῦ στρατοῦ του εἰς τὸν Σπαρτιατικὸν στρατὸν (399), ὅστις τότε ὑπὸ τὸν Θίβρωνα ἐν Ἀσίᾳ ἐπολέμει πρὸς τοὺς Πέρσας.

Διὰ τοῦτο καὶ διότι ἐπολέμησε μετὰ τοῦ Κύρου, ὅστις ἦτο ἐχθρὸς τῶν Ἀθηναίων, ἐξωρίσθη ὁ Ξενοφῶν ἀπὸ τῆς πατρίδος του.

Ἀφ' οὗ δ' ἐν τῇ Ἀσίᾳ ἐπολέμησε μετὰ τῶν Σπαρτιατῶν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἑλλήνων ἀπὸ τοῦ Περσικοῦ ζυγοῦ, ἐπανῆλθεν εἰς τὴν Ἑλλάδα ἀκολουθῶν τὸν Ἀγησίλαον, τὸν βασιλέα τῆς Σπάρτης, καὶ ἐπολέμησε μετ' αὐτοῦ ἐν Κορωνεΐᾳ (394) κατὰ τῶν συμπολιτῶν του, οἵτινες παρέστησαν σύμμαχοι τῶν Θηβαίων.

Οἱ Σπαρτιαταὶ ἀναγνωρίζαντες τὰς εὐεργεσίας τοῦ Ξενοφῶντος ἔδωκαν αὐτῷ (393) ὡς δῶρον προσοδοφόρον κτήμα ἐν Σκιλλοῦντι τῆς Ἡλίδος, παρὰ τὴν Ὀλυμπίαν. Ἐνταῦθα ἔζησεν ὁ Ξενοφῶν ἐπὶ 23 ἔτη μετὰ τῆς γυναικὸς αὐτοῦ Φιλησίας καὶ τῶν τέκνων Γρύλλον καὶ Διοδώρου ἀσχολούμενος εἰς τὴν θήραν, τὴν γεωργίαν καὶ τὴν συγγραφὴν.

Ἀλλὰ μετὰ τὴν ἐν Λεύκτροις μάχην, καθ' ἣν οἱ Λακεδαιμόνιοι ἠττήθησαν ὑπὸ τῶν Θηβαίων, ἐκδιωχθεὶς ἐκ τοῦ Σκιλλοῦντος (370) κατέφυγεν εἰς Κόρινθον. Ἐκεῖ οὗτος καὶ μετὰ τὴν ἀνάκλησιν τῆς ἐξ Ἀθηνῶν ἐξουσίας του διέμεινε καὶ ἀπέθανε πλήρης ἡμερῶν περὶ τὸ 355 π. Χ.

3. Ξενοφῶντος Κύρου Ἀνάβασις.

Ὁ Ξενοφῶν συνέγραψε πλείστα συγγράμματα τούτων ἐν εἶναι ἢ Κύρου Ἀνάβασις δημοσιωμένη εἰς 7 βιβλία.

Τὸ σύγγραμμα τοῦτο ὀνομάσθη μὲν ἐκ τοῦ πρώτου μικροτέρου μέρους (βιβλ. I, κεφ. 1-6), ἐν ᾧ περιγράφεται ἡ πορεία τοῦ Κύρου ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας, ἀλλὰ κινῶσαν ὑπόθεσιν ἔχει τὴν μετὰ τὴν μάχην παρὰ τὰ Κούναξα κάθοδον τῶν μυρῶν εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον καὶ τὸν Ἑλλήσποντον.

Ἡ Ἀνάβασις συνεγράφη ἐν Σκιλλοῦντι πιθανῶς τῷ 375 π. Χ.

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

ΒΙΒΛΙΟΝ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1.

Δῆ = λοιπόν. — *ἀνάβασις* = πορεία ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας. — *ἐν ταῖς σπονδαῖς* = ἐν καιρῷ τῶν συνθηκῶν. — *βασιλεύς*, ἄνευ ἄρθρου = ὁ μέγας βασιλεὺς, δηλ. ὁ τῶν Περσῶν. — *ἄσα ἐπολεμήθη πρὸς τοὺς Ἑλλ.* = ἄσαι πολεμικαὶ πράξεις ἐγένοντο ἐναντίον τῶν Ἑλλήνων. — *παραβάντος τὰς σπ. β. καὶ Τισσ.* = ἀφ' οὗ ὁ βασιλεὺς καὶ ὁ Τισσ. παρέβη τὰς συνθήκας = μετὰ τὴν παράβασιν τῶν συνθηκῶν ὑπὸ τοῦ βασιλέως καὶ τοῦ Τισσ. — *ἐπακολούθησεν* (δηλ. *τοῖς Ἑλλησι*) *τοῦ Περσ. στρατ.* = ἐν ᾧ ἠκολούθει τοὺς Ἑλληνας τὸ Περσικὸν στρατεύμα. — *λόγος* = διήγησις.

Ἐν τῇ ἀναβάσει, δηλ. τῶν μυρίων, ἤτοι τῶν μετὰ τοῦ Κύρου ἐκστρατευσάντων Ἑλλήνων. — *μέχρι τῆς μάχης*, δηλ. τῆς παρὰ τὰ Κούναξα. — *σπονδαί*, κυρίως αἱ δι' ἐπισήμου σπονδῆς συνολογηθεῖσαι συνθήκαι, ἢ οὕτω κλεισθεῖσα εἰρήνη· *σπονδῆ* δὲ ἡ προσφορὰ ποτοῦ, δηλ. ὁ οἶνος, ὃν κατὰ τὰς ἐστιάσεις καὶ ἰδίᾳ κατὰ τὴν συνολόγησιν τῶν συνθηκῶν ἔχουνον ἐκ ποτηρίου πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν. — *βασιλεύς*, ποῖος βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἐννοεῖται; — *οἱ σὺν Κύρῳ ἀναβ.* Ἑλλ., τίνες ἐννοοῦνται; — *τοῦ Περσ. στρατ.*, ἐννοεῖται ὁ ὑπὸ τὸν σατράπην Τισσ. πολυάριθμος στρατός. — *ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ*, δηλ. ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (I-III).

§ 2—4.

Ἀφίκοντο, ὑποκμ: οἱ Ἑλληνας. — *ἐνθα=ἐκεῖσε*, *ἐνθα=ἐκεῖ*, ὅπου = εἰς ὃ μέρος. — *πανιάπασι* = καθ' ὅλοκληρίαν. — *ἄπορος* = ἀδιάβατος. — *μέγεθος* = πλάτος. — *πάροδος* = ὁδὸς παρὰ τὸν ποτα-

μὸν ἢ παραλλήλως τῇ ποταμῷ φέρουσα.—**ἀπότομος** = κρημνώδης.—**ὕπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ** = ἀκριβῶς ὑπεράνω τοῦ ποταμοῦ.—**δοκεῖ τοῖς στρατηγοῖς πορευτέον εἶναι** = φαίνεται καλὸν εἰς τοὺς στρατηγοὺς εἶναι πρὸς τὸ νὰ πορευθῶσι.—**δὴ** = (τότε) πλέον.—**ἀκούω τινός** = ἀκούω παρά τινος.—**οἱ ἀλισκόμενοι** = οἱ αἰχμάλωτοι.—**εἰ διέλθοιεν** = ἐὰν διέλθωσιν.—**περίασι**, μέλλ. τοῦ β.—**περιέρχομαι**.—**περιέρχομαι (τὰς πηγὰς)** = περικάμπτω (τὰς πηγὰς).—**οὐ πρόσω τοῦ T.** = οὐ πρόσω τῶν πηγῶν τοῦ Τίγρ.—**τὸ δὲ πρόσω** = μακρὰν.—**ἔστιν οὕτως ἔχον** = οὕτως ἔχει (τὸ πρᾶγμα, εἶτι δηλ. αἱ πηγαὶ τοῦ Εὐφράτου δὲν ἀπέχουσι πολὺ τῶν πηγῶν τοῦ Τίγρ.).—**τὴν ἐμβολὴν ποιῶμαι εἰς τοὺς Καρδούχους** = εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδούχων.—**ὥδε** = κατὰ τὸν ἐξῆς τρόπον.—**ἅμα μὲν... ἅμα δὲ** = ἀφ' ἑνὸς μὲν... ἀφ' ἑτέρου δέ.—**λανθεῖν... φθάσαι**, ἐκ τοῦ **πειρώμενοι** ὡς ἀντικμ. τῶν ἀπρμφ. νοητέον τό: **τοὺς πολεμίους**.—**λανθάνω τοὺς πολεμίους** = διαφεύγω τὴν προσοχὴν τῶν πολεμίων, δὲν ἐννοοῦμαι ὑπὸ τῶν πολεμίων.—**φθάνω τοὺς πολεμίους** = προλαμβάνω τοὺς πολεμίους.—**πειρῶμαι** (μετ' ἀπρμφ.) = προσπαθῶ (νὰ...).—**πρὶν** (μετ' ἀπρμφ.) = προτοῦ (μεθ' ὑποτακτ.).—**τὸ ἄκρον** = ἡ κορυφὴ (ὄρους).

Ἐδόκει... τοῖς στρατηγοῖς, δηλ. τῶν Ἑλλήνων ἀρχιστρατήγος ἐν τῇ στρατῇ δὲν ὑπῆρχεν αἱ ἀποφάσεις ἐλαμβάνοντο ἐν πολεμικῇ συμβουλίῃ κατὰ πλειονοψηφίαν.—**διὰ τῶν ὀρέων**, τῶν Καρδουχείων.—**τῶν ἀλισκομένων**, νοοῦνται οἱ αἰχμάλωτοι, οὓς οἱ Ἕλληνες εἶχον συλλάβει καθ' ὅδον.—**οὐ πρόσω τοῦ Τίγρητος εἶναι**, κατὰ τοὺς περιελθόντας τὰ μέρη ταῦτα αἱ πηγαὶ τοῦ Τίγρητος δὲν ἀπέχουσι τῶν τοῦ Εὐφράτου πλέον τῶν 1.500 βημάτων.—**ἔστιν οὕτως ἔχον**, ὡς ἐδείχθη κατόπιν.—**τοὺς πολεμίους**, ποῖοι ἐννοοῦνται;—**τὰ ἄκρα**, τίνων ὀρέων;

§ 5—7.

Ἦνίκα = εἶτε.—**ἦν ἀμφὶ τὴν τελ. φυλακὴν** = ἦτο περίπου ἢ τελευταία φυλακὴ = ἦτο περίπου ἢ ὥρα, καθ' ἣν γίνεται ἡ τελευταία ἀλλαγὴ τῆς φρουρᾶς τῆς νυκτός.—**λείπομαι** = ὑπολείπομαι.—**ὅσον (= τοσοῦτον, ὅσον) σκοταίους διελθεῖν τὸ π.** = τόσον μόνον (δηλ. διάστημα χρόνου) ὅσον ἐχρειάζετο νὰ διέλθωσι τὴν

πεδιάδα ἐν σκότει (= σκοτεινά). — *τηνικαῦτα* = τότε. — *ἀναστάντες* . . . *πορευόμενοι*, ἢ α' χρονική, ἢ β' τροπική. — *ἀπὸ παραγγελσεως* = κατὰ (προφορικῶς) δοθεῖσαν διαταγὴν. — *ἅμα τῇ ἡμέρᾳ* = περὶ τὰ ἐξημερώματα. — *ἐνθα δὴ* = τότε λοιπόν. — *ἡγοῦμαι τοῦ στρατεύματος* = προηγοῦμαι τοῦ στρατεύματος, ἀποτελῶ τὴν ἐμπροσθοφυλακὴν τοῦ στρ. — *τὸ ἀμφ' αὐτὸν* = οἱ στρατιῶταί του. — *οἱ ὀπισθοφύλακες ὀπλῖται* = οἱ ὀπισθοφυλακοῦντες ὀπλῖται = οἱ ὀπλῖται, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ὀπισθοφυλακὴν. — *κίνδυνός ἐστι, μὴ* (μετ' εὐκτ.) = εἶναι κίνδυνος μήπως (μεθ' ὑποτακτ.). — *ἐπίσποιο*, ἄορ. β' εὐκτ. τοῦ β. *ἐφέπομαι* = ἀκολουθῶ. — *ἄνω πορευομένων* (δηλ. αὐτῶν) = ἐν ᾧ αὐτοὶ (τίνες;) ἐπορευόντο ἄνω. — *πρὶν τινὰς αἰσθέσθαι τῶν πολεμίων* = προτοῦ τινὲς ἐκ τῶν πολεμίων ἐννοήσωσι (τοῦτο). — *ὑφηγοῦμαι* = βραδέως πορεύομαι. — *ἐφείπετο*, παρατκ. τοῦ β. *ἐφέπομαι*. — *ἀεὶ τὸ ὑπερβάλλον* (= τὸ ἀεὶ ὑπερβ.) τοῦ στρ. = τὸ μέρος τοῦ στρατοῦ, τὸ ὅποιον ἐκάστοτε διέβαινε (τὸ ὄρος). — *εἰς τὰς κόμας*, ἀποδοτέος ὁ προσδιορισμὸς εἰς τὸ *ἐφείπετο*· νοητέος δὲ καὶ εἰς τὸ *ὑφηγεῖτο*. — *τὸ ἄγκος, οὐς* = ἡ καϊλάς. — *ὁ μυχὸς* = ἡ χαράδρα.

Ἀμφὶ τὴν τελευταίαν φ., οἱ Ἕλληνες διήρουν τὴν νύκτα εἰς τρεῖς φυλακὰς· ἡ τρίτη φυλακὴ, ἣτις καὶ τελευταία ἐκαλεῖτο, κατὰ τὸν μῆνα τοῦτον τῆς εἰσβολῆς τῶν Ἑλλ. εἰς τὴν χώραν τῶν Καρδουχίων (περὶ τὰ μέσα Νοεμβρίου) ἤρχιζε περὶ τὴν 2^{αν} ὥραν μετὰ τὸ μεσονύκτιον. — *τὸ πεδίον*, δηλ. τὸ μεταξὺ τοῦ Τίγρητος ποταμοῦ καὶ τῶν Καρδουχείων ὀρέων. — *ἀπὸ παραγγέλσεως*, αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαὶ ἐδίδοτο κοινῶς πρὸς πάντας διὰ τοῦ *κῆρυκος* ἢ *σάλπιγγος* ἢ *κέρατος*· ἐναυθῆα ἢ διαταγὴ δίδεται κατ' ἰδίαν ἀπὸ ἀνδρὸς εἰς ἀνδρα (ἀνωτέρου εἰς κατώτερον). — *πρὸς τὸ ὄρος*, δηλ.; — *Χειρῖσοφος ἡγεῖτο* . . . *Ξενοφῶν* . . . *εἶπετο*, ἐν τῇ γενικῇ συνελεύσει τοῦ στρατοῦ, ἣτις ἐγένετο μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν νέων στρατηγῶν ἀντὶ τῶν δόλφ φονευθέντων ὑπὸ τοῦ Τισσ., εἶχεν ἀποφασισθῆναι νὰ πορεύωνται ἡγομένου μὲν τοῦ Χειρῖσοφου, ὀπισθοφυλακοῦντος δὲ τοῦ Ξενοφῶντος, ἐν δὲ τῷ μέσῳ βαδίζοντος τοῦ *ὄχλου*, δηλ. τῶν μὴ μαχίμων (πρὸβλ. βιβλ. III, κεφ. 2, § 37). — *γυμνήτας*, τίνες ἐκαλοῦντο *γυμνήτες* καὶ εἰς τί ἐχρησιμοποιοῦντο οὗτοι; — *πάντας*, ἐπομένως καὶ τοὺς *γυμνήτας* τῶν λοιπῶν στρατιωτικῶν τάξεων· διατὶ δὲ ὁ Χειρῖσοφος ἔλαβε μεθ' ἑαυτοῦ

τοὺς γυμνήτας πάντας; — ὀπλίταις, τίνες ἐκαλοῦντο ὀπλίται καὶ εἰς ποίας μάχας ἐχρησιμοποιοῦντο οὗτοι; — οὐδείς κίνδυνος... μή τις... ἐκ τοῦ ὀπισθεν, διότι ὁ ὑπὸ τὸν Τισσ. Περσικὸς στρατὸς εἶχεν ἤδη παύσει νὰ καταδιώκῃ τοὺς Ἕλληνας. — πρὶν... αἰσθῆσθαι, ὅτι δηλ. ὁ Χειρίσοφος ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ ὄρους. — ὑφηγεῖτο, ὁ Χειρίσοφος πρὸς τίνα σκοπὸν ἐπορεύετο βραδέως;

§ 8 — 9.

Ἐκλιπόντες, μετχ. χρονκ. — τὰς οἰκίας = τὰς ἑαυτῶν οἰκίας. — ἔχοντες καὶ γυναικας καὶ π. = μετὰ γυναικῶν καὶ παιδῶν. — ἔστι λαμβάνειν (τοὺς Ἕλληνας) τὰ ἐπιτηδεῖα πολλὰ = εἶναι δυνατόν νὰ λαμβάνωσιν οἱ Ἕλληνες τὰ τροφίμα ἐν ἀφθονίᾳ. — χαλκῶματα = χαλκᾶ σκεύη. — πάμπολυς, - πόλλη, - πολυ = παρὰ πολὺς. — κατεσκευασμένος = κεκοσμημένος, ἐφωδιασμένος. — φέρω τι = λαμβάνω τι μετ' ἑμοῦ, ἀρπάζω. — οὐδὲ τοὺς ἀνθρώπους... = καὶ τοὺς ἀνθρώπους δὲν... — ὑποφειδόμενοι, μετχ. αἰτιλγκ. — ὑποφείδομαι = φέρομαι ὀλίγον φειδωλῶς. — εἴ πως ἐθελήσειαν = (θέλοντες νὰ ἴδωσιν) ἂν ἴσως θελήσωσι. — διεύαι, τοῦ ῥ. διήμι (τινα) = ἀφίνω τινὰ νὰ διέλθῃ. — ὡς διὰ φιλίας τῆς χώρας = διὰ τῆς χώρας ὡς (διὰ) φιλίας = διὰ τῆς χώρας τῶν φιλικῶς. — ὅπου (= εἴ που) τις ἐπιτυγχάνοι (αὐτοῖς, δηλ. τοῖς ἐπιτηδεύοις) = ὁσάκις τις κᾶπου εὕρισκεν αὐτά. — ἀνάγκη ἦν, δηλ. λαμβάνειν. — οὔτε καλούντων (δηλ. τῶν Ἑλλήνων) ὑπήκουον (αὐτοῖς) = οὔτε ἐν ᾧ οἱ Ἕλλ. προσεκάλουν ὑπήκουον εἰς αὐτοὺς = οὔτε ὑπήκουον εἰς τὴν πρόσκλησιν τῶν Ἑλλήνων.

Ἐφευγον ἐπὶ τὰ ὄρη, πρὸς τίνα σκοπὸν; — ἐπέπερ βασιλεῖ π... , οἱ Καρδοῦχοι προστατευόμενοι ὑπὸ τῶν ὀρέων αὐτῶν ἰσχυρῶς ἀνθίσταντο κατὰ τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν καὶ ἔζων σχεδὸν ἔλως ἀνεξάρτητοι. — ἀνάγκη ἦν (λαμβάνειν), διατί;

§ 10 — 11.

Καταβαίνω σκοταῖος = καταβαίνω ἐν καιρῷ σκότους. — ἤδη, συναπτόεν τῷ σκοταῖοι. — διὰ... τὸ στενὴν εἶναι τὴν ὁδὸν = ἐπειδὴ ἡ ὁδὸς ἦτο στενὴ. — ἡ ἀνάβασίς τινα γίνεσθαι = ἡ ἀνάβασίς τινος διαρκεῖ. — τότε δὴ = τότε (πλέον). — τῶν Καρδοῦχων,

γενν. διαιρητ. τοῦ *τινές*. — *τόξενμα* = βέλος. — *κατατιτρώσκω* = βαρέως πληγώνω. — *ὀλίγοι ὄντες* = ἂν καὶ ἦσαν (μόνον) ὀλίγοι. — *προσδοκῆτου* = ἀπροσδοκῆτως. — *ἐπιπίπτω τινί* = εἰσβάλλω εἰς τὴν χώραν τινός. — *γάρ*, αἰτιολογεῖ τὸ *ὀλίγοι ὄντες*. — τὸ *Ἑλληνικὸν* = οἱ Ἕλληνες. — *εἰ συνελέγησαν, ἐκινδύνευσεν ἂν* = ἔάν συνηθροίζοντο (πρὸς ἀντίστασιν), θὰ ἐκινδύνευεν. — *αὐλίξομαι τὴν νύκτα ἐν ταῖς κ.* = διανυκτερεύω ἐν ταῖς κώμαις. — *συνεώρων ἀλλήλους* = ἔβλεπον ἀλλήλους ὅλοι ὅλους ὁμοῦ (πόσοι καὶ ποῦ ἕκαστοι ἦσαν).

Κατέβαινον . . . σκοταῖοι, ἡ ἀνάθασις εἰς τὸ ὄρος πότε εἶχεν ἀρχίσει; πρβλ. § 5. — *εἰς τὰς κώμας*, τὰς κειμένας ποῦ; πρβλ. § 7. — *τοῖς τελευταίοις*, δηλ. τῶν Ἑλλήνων. — *τοῦ στρατεύματος*, δηλ. τοῦ Ἑλληνικοῦ. — *οὕτως*, πῶς; — *πυρὰ πολλὰ ἔκαον . . .*, συνηθέστατος ἦτο — καὶ εἶναι ἀκόμη καὶ τώρα — ὁ τοιοῦτος τρόπος συνεννοήσεως μεταξὺ ὄρεινῶν λαῶν ἐν καιρῷ κινδύνου. — *συνεώρων ἀλλήλους*, οἱ Καρδοῦχοι παρασκευαζόμενοι εἰς ἀντίστασιν κατέλαθον τὰς κύκλω τῶν κωμῶν ὄρεινὰς διαβάσεις καὶ διὰ τῶν *πολλῶν πυρῶν* ἀνήγγελλον εἰς ἄλλους καὶ πόσοι ἕκαστοι ἦσαν καὶ ποίας θέσεις κατεῖχον.

§ 12—14.

Συνελθοῦσι τοῖς στρ. . . . ἔδοξε = συνελθόντες οἱ στρατηγοί . . . ἀπεφάσισαν. — *ὑποζύγια* = φορητὰ ζῆα. — *δυνατὸς* = εὐρωστος. — *ἔχοντας . . . καταλιπόντας*, αἱ μετχ. κατ' αἰτιατ., ἂν καὶ προηγέται· δοτκ. «*τοῖς στρατηγοῖς*». — *πορεύεσθαι . . . καί . . . ἀφεῖναι*, τὰ ἀπαρμφ. ἐκ τοῦ ἔδοξε. — *καί, ὅσα . . .* = καὶ ἀφεῖναι πάντα τὰ ἀνδράποδα, ὅσα ἦν νεωσιτὶ αἰχμάλωτα ἐν τῇ στρατιᾷ. — *ἀνδράποδα* = δοῦλοι. — *νεωσιτὶ* = πρὸ ὀλίγου. — *σχολαῖος* = βραδύς· *σχολαῖαν ποιῶ τὴν πορείαν* = ἐπιβραδύνω τὴν πορείαν. — *πολλὰ ὄντα* = ἐπειδὴ ἦσαν πολλά. — *τὰ ὑποζ. καὶ τὰ αἰχμάλωτα*, ὑποκμ. τοῦ *ἐποιοῦν* καὶ τοῦ *ὄντα*. — *τὰ αἰχμάλωτα* = οἱ αἰχμάλωτοι. — *οἱ ἐπὶ τούτοις ὄντες* = οἱ ἔχοντες τὴν ἐπιστάσιαν τούτων (τίνων;). — *ἀπόμαχος εἰμι* = ἀπέχω τῆς μάχης = δὲν δύναμαι γὰ μάχωμαι. — *διπλάσια ἐπιτήδεια* = τρόφιμα διπλασίας ποσότητος = ἄλλα τόσα τρόφιμα. — *δεῖ* (μετ' ἀπρμφ.) = παρίστα-

ται *ανάγκη* (νά...). — *πορίζομαι τι* = προμηθεύομαι τι. — *φέρομαι τι* = φέρω τι μετ' ἐμοῦ. — *πολλῶν τῶν ἀνθρ. ὄντων* = διότι ἦσαν πολλοί οἱ ἀνθρωποι = ἔνεκα τοῦ μεγάλου πλήθους τῶν ἀνθρώπων. — *δόξαν ταῦτα* = ἐπεὶ ἔδοξε ταῦτα = ἀφ' οὗ ταῦτα ἐνεκρίθησαν. — *κηρύττω* = διὰ κήρυκος καθιστῶ γνωστόν, διατάττω. — *ἀριστῶ* = γευματίζω. — *ὑποστήσαντες* (δηλ. *ἀνδρας*) . . . *ἀφηροῦντο* = τοποθετήσαντες κρυφίως ἀνδρας . . . διέταττον (αὐτούς) ν' ἀφαιρῶσιν. — *τὸ στενὸν* = στενή δίοδος. — *εἰ . . . εὕρισκοιεν . . . μὴ ἀφειμένον* = ὁσάκις εὕρισκον ὅτι δὲν εἶχεν ἀφεθῆ. — *τι . . . τῶν εἰρημένων* (δηλ. *ἀφείναι*), κατ' ἔννοιαν = τι ἐξ ἐκείνων, τὰ ὅποια κατὰ τὰς διαταγὰς τῶν στρατηγῶν ἔπρεπε ν' ἀφεθῶσι. — *τὰ μὲν τι . . . τὰ δὲ* = ἄλλοτε μὲν κάπως . . . ἄλλοτε δέ.

Συνελθοῦσι τοῖς στρ . . . ἔδοξε, πρὸλ. ἀνωτέρω ἐν § 2 «*ἔδόκει τοῖς στρατηγοῖς . . .*» ἐν τοῖς πολεμικοῖς συμβουλίαις καλοῦνται ἢ τοῦλάχιστον ὡς ἐπικρατέστεροι μνημονεύονται μόνον στρατηγοὶ καὶ λοχαγοί· ἐξαιρητικῶς μόνον καὶ ἄλλοι ἀξιωματικοὶ προκειμένου περὶ ἐθελουσίου ἀγῶνος (πρὸλ. κατωτέρω ἐν § 26 «*συγκαλέσαντας τοὺς λοχαγοὺς καὶ ταξιάρχους . . .*»). — *λοχαγοῖς*, ὁ λοχαγὸς ἦτο ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ· διώκει δὲ *λόχον*· οὗτος ἦτο στρατιωτικὸν σῶμα, συγκεῖμενον ἐξ 100 συνήθως ἀνδρῶν (*ὀπλιτῶν*)· διηρεῖτο δὲ εἰς 4 *ἐνωμοτίας*, ὧν ἐκάστη περιελάμβανεν 25 ἀνδρας ὑπὸ τὰς διαταγὰς ἑνὸς *ἐνωμοτάρχου*. — *τῶν ὑποζυγίων*, ὡς *ὑποζύγια* ἐχρησιμοποιοῦντο ἵπποι, βόες καὶ ὄνοι· ταῦτα ἔσυρον τὰς φορτηγούς ἀμάξας ἢ ἔφερον ἐπὶ τῆς βράχως των τὰ σκεύη τοῦ στρατοῦ· ἐτάσσοντο δὲ συνήθως — καθὼς καὶ ὁ *ὄχλος*, τὸ πλῆθος δηλ. τῶν μὴ μαχίμων τὸ παρακολουθοῦν τὸν στρατὸν — ἐν τῇ μέσῃ, μεταξὺ τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς καὶ ὀπισθοφυλακῆς. — *τάλλα*, δηλ. ποῖα; — *ἀπόμαχοι ἦσαν*, ὡς ἀσχολούμενοι περὶ τὰ ὑποζύγια καὶ τοὺς αἰχμαλώτους. — *ἐκήρυξαν . . .*, πῶς ἐδίδοντο αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαί; βλ. ἐν σελ. 75. — *οὕτω ποιεῖν*, δηλ.; — *ἀριστήσαντες*, φυσικὰ ὦραι φαγητοῦ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις ἦσαν ἢ πρῶτα, ἢ μεσημβρία καὶ ὁ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου χρόνος· τὸ πρῶτον φαγητόν, τὸ πρόγευμα, ἐκαλεῖτο *ἀκράτισμα* (ὡς συνιστάμενον ἐκ τεμαχίου ἄρτου βεβαπτισμένου εἰς ἄκρατον οἶνον), τὸ μεσημβρινὸν ἐκαλεῖτο *ἄριστον* καὶ τὸ ἑσπερινὸν *δεῖπνον*. — *τι . . . τῶν εἰρημένων*,

ἐν § 12' δηλ.; — οἱ δ(έ), δηλ. στρατιῶται. — ἀναπαυόμενοι, ἐκ τίνος;

§ 15 — 18.

Εἰς τὴν ὑστεραίαν (δηλ. ἡμέραν) = τῇ ὑστεραία = τὴν ἀκόλουθον ἡμέραν. — *χειμῶν πολὺς* = μεγάλη κακοκαιρία. — *ἀναγκαῖον δ' ἦν* = καὶ ὅμως ἦτο ἀνάγκη. — *ἤγοῦμαι* = προηγοῦμαι. — *ὠπισθοφυλάκει* = εἴπαιτο σὺν τοῖς ὀπισθοφύλαξι (§ 6). — *λοχυρῶς* = λουσσωδῶς. — *στενῶν ὄντων τῶν χωρίων* = ἐπειδὴ οἱ τόποι ἦσαν στενοί. — *ἐπιδιώκω* = καταδιώκω. — *ἀναχάζοντες* = ἐπιστρέφοντες εἰς τὰς θέσεις των. — *σχολῆ* = βραδέως. — *θαμινὰ* = συνεχῶς = συχνά. — *παρήγγειλε*, δηλ. τῷ Χειρισόφῳ. — *παραγγέλλω τινί* = διατάττω τινά. — *ὑπομένω* = σταματῶ, περιμένω. — *ὅτε . . . ἐπικέοιντο* (τοῦ β. ἐπείκειμαι) = ὁσάκις (= κάθε φορά πού) ἐπετίθεντο. — *ἐνιαυθα* = τότε. — *ἄλλοτε μὲν . . . ὑπέμενε, τότε δὲ οὐχ ὑπ.*, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν = *εἰ καὶ ἄλλοτε ὑπέμενε, τότε οὐχ ὑπέμενε*. — *ὅτε παρεγγυῶτο* (τοῦ β. παρεγγυῶμαι) = ὁσάκις τῷ εἶδιδετο διαταγή. — *τότε* = ἐν ταύτῃ τῇ περιστάσει. — *ἄγω*, ἀμετβ. = προχωρῶ. — *παραγγυῶ* (μετ' ἀπρμφ.) = διατάττω (νά . . .). — *πρᾶγμα τι* = δυσχέρειά τις, πρόσκομμά τι. — *σχολῆ οὐκ ἦν ἰδεῖν παρελθόντι* (δηλ. τῷ Ξενοφῶντι) = δὲν ὑπῆρχε καιρὸς εἰς τὸν Ξενοφῶντα (= δὲν εἶχεν ὁ Ξενοφῶν καιρὸν) ἀφ' οὗ προχωρήσῃ (= νὰ προχωρήσῃ καὶ) νὰ ἴδῃ. — *σπουδῆ* = ἐσπευσμένη πορεία. — *ἡ πορεία . . . τοῖς ὀπισθ.* = ἡ πορεία τῶν ὀπισθοφυλάκων. — *ὁμοίος τινι γίνομαι* = ὁμοιάζω πρὸς τι. — *ἀγαθός* = ἀνδρεῖος. — *σπολάς* = δερμάτινος θώραξ. — *διαμπερές* = πέρα πέρα. — *τὴν κεφαλὴν* (= εἰς τὴν κεφαλὴν), δηλ. τοξευθεῖς.

Εἰς τὴν ὑστεραίαν, δηλ. τὴν τρίτην ἡμέραν ἀπὸ τῆς ἀφίξεως τῶν Ἑλλήνων εἰς τὰ Καρδούχεια ὄρη (πρβλ. § 5, § 12). — *οἱ πολέμιοι*, δηλ. οἱ Καρδούχοι. — *τῶν χωρίων*, δι' ὧν διήρχοντο οἱ Ἕλληνες. — *ἐπιδιώκοντες*, τίνες; — *παρήγγελλεν . . . παρεγγυῶτο . . . παρηγγύα*, βλ. ἐν σελ. 75 « ἀπὸ παραγγέλλεως ». — *σχολῆ δ' οὐκ ἦν . . .*, ὁ Ξεν. δὲν εἶχε καιρὸν νὰ προχωρήσῃ καὶ νὰ ἐξετάσῃ τὸ αἷτιον τῆς ἐσπευσμένης πορείας, διότι οὗτος ἦτο ἀναγκαῖος ἐν τῇ ὀπισθοφυλακῇ. — *διὰ τῆς ἀσπίδος*, δύο εἶδη ἀσπίδων ὑπῆρχον: 1) ἡ μεγάλη φοειδῆς ἀσπίς, ἣτις ἐκάλυπτεν

ἄλλον τὸ σῶμα τοῦ ἀνδρός, καὶ 2) ἢ μικροτέρα κυκλικὴ ἀσπίς, ἣτις ἐκάλυπτε τὸν ὀπλίτην ἀπὸ τοῦ γόνατος μέχρι τῆς σίαγόνος (βλ. εἰκ. ἐν σελ. V). Ἀμφότεραι συνέκειντο ἐκ ξυλίνης ἢ πλεκτῆς βάσεως καὶ ἐκ δέρματος βοῶς ἐπικεκαλυμμένου διὰ μεταλλίνων πλακῶν μετὰ ἐξοχής (ὄμφαλοῦ) ἐν τῷ μέσῳ. — τῆς σπολάδος, ὁ θώραξ — ἀμυντικὸν ὄπλον, μέρος τῆς περιβολῆς τοῦ ὀπλίτου, καλύπτει τὸ ἄνω τῆς κοιλίας μέρος τοῦ κορμοῦ — ἦτο χαλκοῦς· συχὰ ἀντ' αὐτοῦ ἐχρησιμοποιεῖτο δερμάτινος, σπολάς καλούμενος (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II).

§ 19 — 22.

Σταθμὸς = κατάλυμα (πρὸς ἀνάπαυσιν στρατιωτῶν). — **ὥσπερ εἶχε** = καθὼς ἦτο καὶ εὐρίσκετο = ἄνευ τινὸς βραδύτητος· ἐνισχύει τὴν σημασίαν τοῦ εὐθύς. — **αἰτιῶμαί τινα** = κατηγορῶ τινα. — **ἠναγκάζοντο**, ὑποχμ.: ὁ Ξενοφῶν καὶ οἱ περὶ αὐτόν. — **φεύγοντες ἅμα μάχεσθαι** = συγχρόνως νὰ φεύγωσι καὶ νὰ μάχωνται. — «**καὶ νῦν δύο . . .**» = «**καὶ ἰδοὺ τῶρα τὰ ἀποτελέσματα· δύο . . .**» — **καλὸς καὶ ἀγαθὸς** = εὐπατρίδης, εὐγενής. — **καὶ οὔτε . . .** = **οὐς οὔτε . . .** — **οὔτε ἀνελέσθαι** (τοῦ β. **ἀναιροῦμαι**) **οὔτε θάψαι** = οὔτε νὰ σηκώσωμεν καὶ πάρωμεν (ἐνα θάψωμεν, εὐθύς ὡς λάθωμεν καιρὸν) οὔτε νὰ θάψωμεν (ἐν ἧ ἔθει οὔτοι ἔπεσον). — **βλέπω πρὸς τι** = στρέφω τὸ βλέμμα μου πρὸς τι. — **ὡς ἄβατα . . . ἐστι** = πόσον ἀδιάβατα εἶναι. — **μία αὕτη ὁδός, ἦν ὄρᾶς, ὀρθία** = αὕτη εἶναι ἡ μοναδικὴ ὁδός, τὴν ὁποίαν σὺ βλέπεις, καὶ αὕτη ἀπότομος. — **ἐπὶ ταύτῃ** = ἐπὶ ταύτης (τῆς ὁδοῦ). — **ἀνθρ. . . τοσοῦτον** = **ἕξεσί σοι ὄραν τοσοῦτον ὄχλον ἀνθρώπων**· ὄχλος δὲ = πληθός. — **οἱ κατειληφότες φ.** = οἱ ὅποιοι ἔχουσι καταλάβει καὶ φυλάττουσι. . . — **ἐκβασίς** = δίοδος, πέρασμα. — **ταῦτ' . . . ἔσπενδον** = διὰ ταῦτα ἔσπενδον. — **εἴ πως δυναίμην** = (διότι ἤθελον νὰ ἴδω) ἂν ἴσως ἡδυνάμην. — **φθάνω** = φθάνω πρότερον (πρωτίτερα). — **πρὶν κατειληφθαι τὴν ὑπερβολὴν (= τὴν ἐκβασιν)** = πρὶν καταληφθῆ (ὑπὸ τῶν πολεμίων) αὐτὸ τὸ πέρασμα. — **ἡγεμῶν** = ὁδηγός. — **πράγματα παρεῖχον**, ὑποχμ.: **οἱ Καρδοῦχοι**. — **πράγματα παρέχω τινί** = παρέχω ἐνοχλήσεις εἰς τινα = ἐνοχλῶ τινα. — **ἐνεδρεῦω** = στήνω ἐνέδραν (καρτέρι). — **ἄπερ** = καὶ τοῦτο (δηλ. τὸ ἐνεδρεῦσαι). — **καὶ ἡμᾶς . . .** = **ἐποίησεν ἡμᾶς καὶ ἀναπνεῦσαι**. — **ποιῶ τινα ἀναπνεῦσαι** =

δίδω καιρὸν εἰς τινα ν' ἀναπαυθῆ. — *προθυμοῦμαι* (μετ' ἀπρμφ.) = προσπαθῶ (νά...), — *λαβεῖν*, δηλ. *τινὰς αὐτῶν*. — *αὐτοῦ τούτου ἕνεκα* = ἕνεκα ἀκριβῶς τούτου· διασαφίζεται διὰ τοῦ *ὅπως ἦγ... χρησαίμεθα (αὐτοῖς)*. — *ὅπως* (μετ' εὐκτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποκτ.). — *χρῶμαι τινι ἡγεμόνι* = χρησιμοποιοῦ τινα ὡς ὁδηγόν.

**Εὐθὼν*... ὁ Ξενοφ. θέλων νὰ μάθῃ τὴν αἰτίαν τῆς ἐσπευσμένης πορείας τοῦ Χειρισόφου κατέλιπε πρὸς στιγμὴν τὴν ὀπισθοφυλακὴν καὶ προχωρήσας ἦλθε πρὸς τὸν ἐν τῇ ἐμπροσθοφυλακῇ εὐρισκόμενον Χειρισόφον. — *φεύγοντες ἅμα μάχ.*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. ἀνωτέρω ἐν § 18. — *δύο καλῶ*... τίνες; — *οὔτε ἀνελέσθαι οὔτε θάψαι*, ἱερώτατον καθήκον ἐθεώρουν οἱ Ἕλληνες τοὺς ἐν τῷ πολέμῳ πίπτοντας νὰ θάπτωσι, διότι ἐπίστευον ὅτι αἱ ψυχαὶ τῶν ἀτάφων δὲν κατήρχοντο εἰς τὸν Ἄδην, ἀλλ' ἐβασανίζοντο περιπλανώμεναι δι' αὐτὸ καὶ τὸ πρῶτον ἔργον τῶν πολεμιστῶν μετὰ τὴν μάχην ἦτο νὰ τύχωσι σπονδῶν πρὸς ἐνταφιασμόν τῶν νεκρῶν. — *ὑπερβολήν*, τὸ πέρασμα τοῦ ὄρους καλεῖται *ὑπερβολή*, διότι δι' αὐτοῦ ὑπερβαίνων τις τὸ ὄρος καταβαίνει εἰς τὴν ἐτέραν κλιτύν· τὸ αὐτὸ πέρασμα ἐνταῦθα καλεῖται καὶ *ἐκβασίς*, διότι δι' αὐτοῦ ἐκβαίνουσιν οἱ ἄνθρωποι ἀπὸ τῶν κοιλάδων καὶ φαράγγων, ἐν αἷς εὐρίσκονται πρὸ τῆς *ὑπερβολῆς*. — *οἱ δ' ἡγεμόνες... ὅπως ἡγεμόσιν...*, οἱ ὁδηγοὶ στρατεύματος ἐν ἐκστρατεία παρέχουσι σπουδαίας ὑπηρεσίας καὶ νῦν, πολλῶν δὲ μᾶλλον κατὰ τοὺς χρόνους ἐκείνους, καθ' οὓς δὲν ὑπῆρχον οἱ λεγόμενοι «*πολεμικοὶ χάρται*». — *δύο ἄνδρας*, δηλ. πολεμίους.

§ 23 — 25.

**Αγαρόντες*, τίνες; — *ἄγω τινα* = φέρω τινα (ἐνώπιόν μου). — *ἐλέγχω (τινα)* = ἀνακρίνω, ἐξετάζω (τινά). — *διαλαμβάνω* = χωρὶς (χωριστὰ) λαμβάνω = ἀποχωρίζω (τὸν ἕνα ἀπὸ τοῦ ἄλλου). — *ὁ ἕτερος* = ὁ εἷς (ἐξ αὐτῶν τῶν δύο ἀνθρώπων). — *οὐκ ἔφη* (δηλ. *εἰδέναι*) = ἔφη οὐκ εἰδέναι. — *μάλα πολλῶν φόβων προσαγομένων* = ἂν καὶ παρὰ πολλὰ μέσα πρὸς ἐκφόβισιν ἐχρησιμοποιοῦντο. — *ὄρωντος τοῦ ἑτέρου* = πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ἄλλου. — *κατεσφάγη*, παθητ. ἄορ. ὅ' τοῦ *κατασφάττω* = σφάζω, φονεύω. — *ὁ λοιπὸς* = ὁ ὑπολειφθεὶς, ὁ ἀπομείνας. — *δι' οὗτος μὲν οὐ φαίη...*

εἰδέναι, ὅτι = ὅτι οὗτος μὲν (δηλ. ὁ σφαγεὶς) εἶπεν ὅτι . . . δὲν ἐγνώριζε, διότι. — *τυγχάνει τινὶ θυγάτηρ (οὔσα)* = κατὰ τύχην ἔχει τις θυγατέρα. — *παρ' ἀνδρὶ ἐκδεδομένη* = ὑπανδρευμένη. — *αὐτός . . . ἡγήσασθαι . . . ὁδὸν* = αὐτός . . . ἡγήσασθαι ὁδόν, ἢν πορεύεσθαι καὶ ὑποζυγίοις δυνατὸν (ἔστι) = ὅτι αὐτὸς θὰ ὀδηγήσῃ δι' ὁδοῦ, ἢν (ὄχι μόνον ἀνθρώπος, ἀλλὰ) καὶ ζῶα δύναται νὰ πορεύωνται. — *δυσπάρειτον χωρίον* = τόπος, ὃν δυσκόλως δύναται τις νὰ περάσῃ = τόπος δυσδιάβατος. — *ἄκρον* = ὑψωμα, κορυφή. — *ὃ εἰ μὴ τις προκ.* = καὶ τοῦτο (δηλ. τὸ ἄκρον) εἰ μὴ τις (δηλ. τῶν Ἑλλήνων) προκαταλήψοιτο = καὶ τοῦτο ἐάν δὲν προκαταλάβωσιν οἱ Ἕλληνες. — *ἔσεσθαι*, ἐκ τοῦ ἔφη. — *παρέρχομαι* = διέρχομαι.

Τοὺς ἀνθρώπους, δηλ. τοὺς δύο ἀνδρας, οὓς ἐνεδρεύσαντες εἶχον συλλάβει οἱ περὶ τὸν Ξενοφ. (§ 22). — *ἢ τὴν φανεράν, ὁδὸς φανερά* ἐννοεῖται ἢ μοναδική καὶ ἀπότομος ὁδός, ἢν οἱ Ἕλληνες εἶχον πρὸ αὐτῶν (πρὸβλ. ἀνωτέρω « *μία δ' αὕτη ὁδός, ἢν ὄρᾱς, ὄρθία . . .* »). — *πολλῶν φόβων προσαγομένων*, πρὸς τίνα σκοπὸν ἐνταῦθα μετεχειρίσθησαν πολλὰ φόβητρα; — *ὠφέλιμον*, δηλ. διὰ τὸν στρατόν. — *ὄρωντος τοῦ ἐτέρου*, τοῦτο ἔπραξαν, ὅπως ὁ ὄρων ἐκφοβηθῆ καὶ ἀναγκασθῆ νὰ δείξῃ αὐτοῖς ἄλλην τινὰ ὁδὸν πλὴν τῆς φανεράς. — *ἐκεῖ*, ποῦ;

§ 26 — 28.

Ἐνταῦθα = τότε. — *ἐδόκει*, δηλ. αὐτοῖς (τοῖς στρατηγοῖς). — *τοὺς λ. καὶ ταξ. τῶν πελτ. καὶ ὄπλ.* = τοὺς λοχαγοὺς τῶν ὀπλιτῶν καὶ τοὺς ταξιάρχους τῶν πελταστῶν. — *λέγω τὰ παρόντα* = διηγῶμαι τὴν παρούσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων. — *ὅστις . . . ἐθέλοι ἄν* = ὅστις θὰ ἤθελε. — *ἀνὴρ ἀγαθὸς γίγνομαι* = δεικνύομαι γενναῖος ἀνὴρ. — *καὶ ὑποστάς . . .*, διασαφεῖ τὸ προηγούμενον « *ἀγαθός . . . γενέσθαι* » ἐπομένως ὁ *καὶ* = δηλαδή. — *ὑποστάς*, δηλ. τὸν κίνδυνον. — *ὑφίσταμαι* = ἀναλαμβάνω, ἀναδέχομαι. — *ἐθελοντής*, κτηγμ. τοῦ ὑποστάς = ὡς ἐθελοντής, ἐκουσίως. — *ἀντιστασιάζω τινὶ* = ἀντιφιλοτιμοῦμαι, ἀνθαμιλλῶμαι πρὸς τίνα. — *ἐμοῦ ἡγουμένου* = ἐάν ἐγὼ προηγῶμαι. — *ἐκ τούτου* = μετὰ ταῦτα. — *ἔρωτώσι*, τίνες; — *πολλαχοῦ* = ἐν πολλοῖς τόποις = πολλάκις. — *πολλοῦ ἄξιος τῆ στρατιᾷ γίγνομαι* = πολλὰς ὑπηρεσίας παρέχω εἰς

τὸ στρατεύμα.—*εἰς τὰ τοιαῦτα*—ὡς πρὸς τὰ τοιαῦτα—ἐνεκα τῆς περὶ τὰ τοιαῦτα δεξιότητος.

Τοὺς λοχαγοὺς καὶ ταξιάρχους . . . , περὶ τοῦ *λοχαγοῦ* ἐν τῇ μισθοφορικῇ στρατῇ τῶν μυρίων βλ. ἐν σελ. 78· ὁ δὲ *ταξιάρχος*, καὶ αὐτὸς ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ στρατηγοῦ ὄν, διώκει *τάξιν*, ἤτοι στρατιωτικὸν σῶμα ἀποτελούμενον ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν γυμνήτων (*πελτασιῶν*, τοξοτῶν, σφενδονητῶν)· περὶ τῆς προσκλήσεως τῶν ταξιάρχων ἐν τοῖς πολεμικοῖς συμβουλίαις βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 78.—*τῶν πελτασιῶν*, τίνες στρατιῶται ἐκαλοῦντο *πελτασται*;—*τὰ παρόντα*, ποία ἦτο ἡ παρούσα κατάστασις τῶν πραγμάτων;—*πορεύεσθαι*, πρὸς κατάληψιν δηλ. τοῦ *δυσπαρίου χωρίου*, ἕπερ ἀνωτέρω (ἐν § 25) ἀνέφερον ὁ αἰχμάλωτος.—*αὐτοῖς*, τίσι;—*καὶ οὗτος*, ὡς καὶ τίνες ἄλλοι;—*συμπορεύεσθαι*, μετὰ τίνων;—*εἰς τὰ τοιαῦτα*, δηλ. εἰς ποῖα;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1—2.

Ἦν μὲν δεῖλη, οἱ δ' ἐκέλευον . . . = *ἦν δεῖλη, ὅτι οὗτοι ἐκέλευον*.—*δεῖλη*=δειλινόν, ἐσπέρα.—*ἐμφαγόντας*, ἀόρ. β' τοῦ *ῥ. ἐνεσθίω*=τρώγω ἐσπευσμένως.—*δήσαντες*, ἀόρ. τοῦ *δῶ* (-έω)=δένω.—*συντίθενται*=συμφωνοῦσι, συνεννοοῦνται.—*χωρίον*=τόπος.—*φυλάττειν*, τὸ ἀπαρμφ. τοῦτο—ὡς καὶ τὰ κατωτέρω: *σημαίνειν, λέναι*—ἐκ τοῦ *συντίθενται*.—*σημαίνω τῇ σάλπιγγι*=δίδω σημεῖον διὰ τῆς σάλπιγγος.—*καὶ τοὺς μὲν ἄνω ὄντας λέναι*=καὶ πρὸς τούτους μὲν (δηλ. τὸν Ἀριστώνυμον, Ἀγασίαν καὶ Ἀριστέαν μετὰ τῶν ἐθελοντῶν) συνεννοοῦνται (ἀκόμη), ὅταν εἶναι (πλέον) ἐπάνω, νὰ βαδίζωσι.—*ἡ φανερά ἐκβασίς*=ἡ ἐπὶ τῆς φανερᾶς ὁδοῦ δίοδος=ἡ φανερά ὁδός.—*αὐτοὶ δὲ συμβοηθήσειν*=αὐτοὶ δὲ—ὁ Ξενοφῶν καὶ ὁ Χειρίσοφος—ὅτι συγχρόνως θὰ σπεύσωσι πρὸς βοήθειαν τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *συντίθενται*, ἕπερ ἐνταῦθα=(οὐχὶ συνεννοοῦνται, ἀλλὰ) ὑπόσχονται.—*ἐκβαίνω*=βαδίζω πρὸς τὰ ἄνω, ἀναβαίνω.—*πληθὸς ὡς δισχίλιοι*=ὄντες

περίπου δύο χιλιάδες κατά τὸ πλήθος.— *ὔδωρ πολὺ ἐστι* = πίπτει βράχαια βροχή.— *ὅπως* (μετ' εὐκτι.) = ἴνα (μεθ' ὑποτακτ).— *προσέχω τὸν νοῦν τινι* = ἔχω τὴν προσοχὴν μου ἐστραμμένην εἰς τι.— *καὶ (ὅπως)... λάθοιεν*, δηλ. τοὺς πολεμίους.— *λανθάνω τοὺς πολεμίους* = διαφεύγω τὴν προσοχὴν τῶν πολεμίων.— *ὡς μάλιστα* = ὅσον ἠδύναντο περισσότερο.— *οἱ περιόντες* = οἱ κύκλῳ πορευόμενοι (δισχιλίοι ἐθελονταί).

Δεΐλη, ἐκαλεῖτο ὁ ἀπὸ τῆς 2^{ης} μέχρι τῆς 6^{ης} μ. μ. ὥρας χρόνος διηρεῖτο εἰς «*δεΐλην πρωτῶν*» (2-4) καὶ εἰς *δεΐλην ὀψίαν* (4-6). Ἐνταῦθα νοεῖται ἡ *δεΐλη ὀψία*.— *οἱ δ (έ)*, δηλ. οἱ στρατηγοὶ Χειρίσοφος καὶ Ξενοφῶν.— *αὐτούς*, τοὺς ἐν § 27 καὶ § 28 τοῦ προηγούμενου κεφ. μνημονευθέντας.— *τὸν ἡγεμόνα*, τὸν μνημονευθέντα ἐν § 24 τοῦ προηγούμενου κεφ.— *δήσαντες*, πρὸς τίνα σκοπόν;— *συντίθενται*, τίνες μετὰ τίνων;— *τὸ ἄκρον*, τὸ ἐν κεφ. 1, § 25 μνημονευθέν.— *τὸ χωρίον*, δηλ. τὸ ἄκρον.— *τῇ σάλπιγγι σημαίνειν*, ἡ σάλπιγξ ἦτο μουσικὸν ὄργανον, συνιστάμενον ἐξ εὐθέως σωλήνος βαθμηδὸν εὐρυνομένου καὶ ἀπολήγοντος εἰς χαρονοειδὲς στόμα (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II)· διὰ τῆς σάλπιγγος ἐδίδοντο τὰ σημεῖα· διὰ ταύτης μόνον; ἐνταῦθα θὰ ἐδίδετο διὰ τῆς σάλπιγγος σημεῖον τίνος πράξεως;— *ἄνω*, δηλ. εἰς τὸ ἄκρον.— *ἐπὶ τοὺς κατέχοντας τὴν φ. ἔκβ.*, ἔννοεῖ τὸ πλήθος τῶν Καρδούχων, οἵτινες καταλαβόντες ἐφύλαττον τὴν ἐπὶ τῆς φανεράς ὁδοῦ ἔκβασιν τοῦ ὄρους· πρβλ. κεφ. 1, § 20, § 23· βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.— *ταύτῃ τῇ ὁδῷ*, δηλ. τῇ φανερᾷ, ἐφ' ἧς ἡ ἔκβασις.— *οἱ πολέμοι*, τίνες ἐννοοῦνται;

§ 3—4.

Ἐπὶ χαράδρα = πλησίον χαράδρας.— *ἦν ἔδει διαβάντας* (δηλ. αὐτούς) *πρὸς ... ἐκβαίνειν* = τὴν ὁποίαν ἔπρεπε αὐτοὶ νὰ διαβῶσιν, ἴνα ἀναβαίνωσιν εἰς ...— *τὸ ὄρθιον* = ὁ ἀνωφερὴς τόπος, ὁ ἀνήφορος.— *κυλίνδω* = κυλίω.— *ὀλοίτροχος* = στρογγύλος λίθος.— *ἄμαξιατος* = ἀρκεύωντος μέγας (ὥστε νὰ πληρῶσῃ ὀλόκληρον ἄμαξαν).— *καὶ μείους καὶ ἐλάτιους* (δηλ. λίθους), διασαφεῖ τὸ *ἄμαξιαίους*.— *φερόμενοι* = ὅτε ἐφέροντο πρὸς τὰ κάτω = ὅτε κατρεκυλοῦντο = κατὰ τὴν κατρακύλησίν των.— *πρὸς τὰς πέτρας*, συναπτέον τῷ *πταίοντες*.— *ἡ πέτρα* = ὁ βράχος· ἐν ᾧ

ὁ πέτρος = ὁ λίθος. — πταίω = προσκρούω. — διασφενδονῶ = διασκορπίζω ἐκτινάσσων μακρὰν ὡς διὰ σφενδόνης· παθητ., ὡς ἐνταῦθα = ἐκτινάσσομαι εἰς τεμάχια. — καὶ παντάπασιν = ὥστε καθ' ὅλοκληρίαν. — πελάσαι, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. τὸ: τινά· παραλείπεται ὡς γενικὸν καὶ ἀόριστον οὕτω καὶ κατωτέρω «τεκμαίρεσθαι». — πελάζω τινί = πλησιάζω εἰς τι. — οἶόν τ' ἐστὶ (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι δυνατὸν (νά...), — εἰ μὴ δύναιντο... ἐπειρῶντο, νοητέον καὶ εἰς ἀμφοτέρω τὰ β. τὸ πελάσαι = ὁσάκις δὲν ἠδύναντο νὰ πλησιάσωσι... προσεπάθουν (νὰ πλησιάσωσι). — ταύτη... ἄλλη = εἰς τοῦτο τὸ μέρος... εἰς ἄλλο μέρος. — ἀφανῆς εἰμι ἀπιῶν = δὲν φαίνομαι ἀπερχόμενος = ἀποσύρομαι (ἀποχωρῶ) ἀπαρτήρητος. — ἀπέρχομαι ἐπὶ τὸ δεῖπνον = μεταβαίνω διὰ νὰ δεῖπνήσω. — ἐτύγχανον... ἀνάριστοι ὄντες = ἦσαν ἀνάριστοι. — ἀνάριστός εἰμι = εἶμαι ἀπρογευματίστος, δὲν ἔχω προγευματίσει. — αὐτῶν, γενκ. διακρτκ. — ὀπισθοφυλακῶ = ἀποτελῶ τὴν ὀπισθοφυλακίην. — οὐδὲν παύομαι κυλίνδων = οὐδὲν ὁλοῦς παύω νὰ κυλίω. — τεκμαίρομαι (τί) τιμ = συμπεραίνω τι ἔκ τινος. — ἔστι (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι δυνατὸν (νά...), — ψόφος = κρότος.

Ἐπὶ χαράδρα, βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — ἐκύλινδον, πρὸς τίνα σκοπόν; — πρὸς τὰς πέτρας, τοῦ ὄρους. — οὐ δὲ πελάσαι... ἢ ἔννοια: ὄχι μόνον νὰ διαβῇ τις τὴν χαράδραν, ἀλλ' οὐδὲ νὰ πλησιάσῃ εἰς τὴν εἴσοδον αὐτῆς ἠδύνατο. — τῇ εἰσόδῳ, δηλ. τῆς χαράδρας. — ἀφανεῖς εἶναι, ὡς ἔκ τοῦ σκότους. — δεῖπνον, βλ. ἐν σελ. 78. — ἐτύγχανον ἀνάριστοι ὄντες, οἱ ὑπὸ τὸν Ξενοφ. ὀπισθοφύλακες δὲν εἶχον προγευματίσει ἕνεκα τῶν ἀδιαλείπτων μαχῶν αὐτῶν πρὸς τοὺς Καρδούχους (πρβλ. κεφ. 1, § 16). — αὐτῶν, διὰ τοῦ αὐτῶν ἐννοοῦνται πάντες οἱ στρατιῶται τοῦ ἑλλην. στρατοῦ. — οἱ πολέμοι οὐδὲν ἐπαύσαντο... , προφανῶς ἔκ φόβου. — τεκμαίρεσθαι, τοῦτο (δηλ. ;). — τῷ ψόφῳ, τῷ προερχομένῳ πόθην;

§ 5 — 6.

Καταλαμβάνω = συναντῶ. — ἀμφὶ πῦρ κάθημαι = κάθημαι πέριξ πυρός. — οἱ μὲν... οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ. — κατακάνοντες... καταδιώξαντες, μετχ. χρονκ. — κατακαίνω = κατακτείνω = φονεύω. — ὡς.. κατέχοντες = νομίζοντες ὅτι κατέχουσι. —

οἱ δ' οὐ κατεῖχον = πράγματι ὅμως οὗτοι δὲν κατεῖχον (τὸ ἄκρον). — μαστός = λόφος. — εἰμί ὑπέρ τινος = εἶμαι (ὑψοῦμαι) ὑπεράνω τινός. — παρά τι ἢ ὁδός ἐσσι = ἡ ὁδός διέρχεται πλησίον τινός. — κάθημαι ἐπὶ τῇ ὁδῷ = στρατοπεδεύω, κατασκηνῶ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ. — ἐφοδός ἐσιν ἐπὶ τοὺς πολεμίους = ὑπάρχει ὁδὸς βατῆ φέρουσα κατὰ τῶν πολεμίων. — αὐτόθεν = ἀπ' αὐτοῦ.

Οἱ ἔχοντες τὸν ἡγεμόνα, δηλ. οἱ δισχιλίοι ἐθελονταί (§ 2). — κύκλω περιμόντες, διὰ τῆς στενῆς καὶ ὀμαλῆς ὁδοῦ, τῆς βατῆς καὶ εἰς ὑποζύγια (πρβλ. κεφ. 1, § 25)· βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — τοὺς φύλακας, δηλ. τῶν Καρδοῦχων· βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — ἀμφὶ πῦρ καθημένους, ὡς ἐκ τοῦ ψύχους οἱ φύλακες εἶχον ἀνάψει φωτιά καὶ ἐθερμαίνοντο. — αὐτοί, τίνες; — τὸ ἄκρον, περὶ οὗ ὁ ὁδηγὸς εἶπεν ἀνωτέρω ἐν κεφ. 1, § 25. — μαστός, βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — αὐτόθεν, δηλ. ἀπὸ τοῦ τόπου, ἐνθα ἐκάθηντο οἱ φύλακες. — οἱ ἐπὶ τῇ φανεραῖ... , βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11.

§ 7 — 8.

Ἡμέρα ὑποφαίνει = ἀρχίζει νὰ φαίνηται ἡμέρα = γλυκοχαράζει. — πορεύομαι συντεταγμένος = πορεύομαι ἐν παρατάξει μάχης. — καὶ γὰρ ὀμίχλη ἐγ., ὡστ'... , ἄς ἀποδοθῆ, ὡσεὶ ἦτο: ὀμίχλης δὲ γενομένης (μετχ. αἰτλγ.), ἔλαθον ἐγγὺς προσελθόντες. — λανθάνω ἐγγὺς προσίων = λεληθότως (= χωρὶς νὰ ἐννοῶμαι) πλησιάζω. — εἶδον, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληνες καὶ οἱ Καρδοῦχοι: ἐν τῷ ὑποκμ. τοῦ κατωτέρω ῥ. ἴεντο μόνον οἱ Ἕλληνες. — ἢ τε... καὶ = ἢ... καὶ. — ἢ σάλπιγξ φθέγγεται = ἢ σάλπιγξ ἤχει. — ἴεμαι ἀλαλάζων ἐπὶ τινὰ = ὀρμῶ μετ' ἀλαλαγμῶν κατὰ τινος. — ἐπὶ τοὺς ἀνθρώπους = ἐπὶ τοὺς πολεμίους. — οὐ δέχομαι (τὴν προσβολὴν) = δὲν ἀντιτάσσομαι. — ἀλλὰ λιπόντες... , ἄς ἀποδοθῆ, ὡσεὶ ἦτο: ἀλλὰ λιπόντες τὴν ὁδὸν φεύγουσι μόνον ὀλίγοι τούτων ἀπέθνησκον. — εὗζωνοι γὰρ ἦσαν, αἰτιολογεῖ τό: ὀλίγοι ἀπέθνησκον. — εὗζωνος = ὁ ἐλαφρῶς ὀπλισμένος (καὶ ὡς τοιοῦτος δυνάμενος νὰ τρέχῃ εὐκολώτερον). — ἀκούσαντες = εὐθὺς ὡς ἤκουσαν. — ἴεμαι ἄνω = σπεύδω (τρέχω) πρὸς τὰ ἄνω. — κατὰ τὴν... = κατὰ μῆκος τῆς... = ἀνά τὴν... — ἀτριβῆς ὁδός = ἀπάτητος ὁδός. — ἦ = ἔπου. — ἀνιμῶ (ἀνά-ιμάς),

κυρίως = διὰ δερματίνων ἱμάντων ἀντλῶ ὕδωρ· εἶτα ἐν γένει (ὡς ἐνταῦθα) = ἀνέλκω, ἀνασύρω. — *συμμίγνυμι τινι* = συνενούμαι μετὰ τινος.

Ἐνταῦθα, ποῦ; — *ἐπορεύοντο συντεταγμένοι*, ὁσάκις ὁ ἐχθρὸς ἦτο πλησίον καὶ προητοιμάζοντο οἱ Ἕλλ. εἰς μάχην, ἐχρησιμοποιοῦντο μόνον ἢ πορεία ἐν παρατάξει μάχης ἢ ἢ κατὰ μέτωπον πορεία, ἐν ἣ ὁ λόχος συμπεπυκνωμένοι παρ' ἀλλήλους ἐβάδιζον. — *σιγῇ*, πρὸς τίνα σκοπόν; — *ἐπὶ τοὺς πολεμίους*, δηλ. τοὺς ἐπὶ τῇ φανερᾷ ὁδῷ καθημένους Καρδούχους, τοὺς κωλύοντας τὴν ἔκθεσιν· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — *ἡ σάλπιγξ ἐφθ...*, ὁσάκις οἱ Ἕλλ. ἦσαν πλησίον τοῦ ἐχθροῦ, ἐδίδοτο διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ἐπιθέσεως· μετὰ τοῦτο δὲ ὄρμων κατ' αὐτοῦ φωνάζοντες ἀλαλὰ ἢ ἐλελεῦ. — *τὴν ὁδόν*, ποία ὁδὸς ἐννοεῖται; — *οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον*, οὗτοι ποῦ εὕρισκοντο; πρὸλ. § 2 κ. ἐξ. — *τῆς σάλπιγγος*, δηλ. τῆς τῶν δισχιλίων. — *εὐθὺς ἔνεντο...*, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐν § 1. — *ἀτριβεῖς ὁδοῦς*, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸ: *φανεράν ὁδόν*. — *ἀναβάντες*, ποῦ; — *καὶ οὔτοι*, τίνες; — *τοῖς προκαταλαβοῦσι*, δηλ. τοῖς περὶ Ἀριστώνομον, Ἀγασίαν καὶ Ἀριστέαν δισχιλίαις, μεθ' ὧν οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον ἐξηκολούθησαν τὴν πορείαν ἀνενοχλήτως μέχρι τῆς πεδιάδος (τοῦ ὄμαλου [§ 16]). — *τὸ χωρίον*, δηλ. τὴν ἔκθεσιν.

§ 9—12.

Οἱ ἡμίσεις τῶν ὀπισθοφυλάκων = τὸ ἥμισυ τῶν ὀπισθοφυλάκων. — *ἥπερ = ταύτη τῇ ὁδῷ, ἥπερ (ἐπορεύθησαν)*. — *εὐδοξος (ὁδὸς)* = ὁδὸς εὐκολος πρὸς διάθεσιν. — *τοὺς δὲ ἡμίσεις (τῶν ὀπισθοφυλάκων)* = τὸ δὲ ἄλλο ἥμισυ τῶν ὀπισθ. — *ἐντυγχάνω τινὶ* = συναντῶ τι. — *ὑπὲρ τῆς ὁδοῦ κατειλημμένων* = ὅστις (λόφος) ἐδέσποζε τῆς ὁδοῦ καὶ εἶχε καταληφθῆ. — *οὓς ἢ ἀποκ. ἀν. ἦν ἢ διεξ. ἀπὸ τῶν ἄλ. Ἕλλ.* = καὶ τούτους ἦτο ἀνάγκη ἢ νὰ ἐκδιώξωσιν ἢ αὐτοὶ νὰ μένωσι κεχωρισμένοι — ὡς ἦσαν — ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἕλλήνων = καὶ τούτους ὤφειλον κατ' ἀνάγκην νὰ ἐκδιώξωσιν, ἐὰν δὲν ἤθελον νὰ μένωσι κεχωρισμένοι ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἕλλήνων. — *ἂν ἐπορεύθησαν* = ἠδύνατο νὰ πορευθῶσιν. — *τὰ δὲ ὑποξ.* κτλ. = *οὐκ ἦν δὲ ἄλλη ἢ ταύτη τὰ ὑποξ. ἐκβῆναι = εἰ ἦν ἄλλη ἢ ταύτη τὰ ὑποξ. ἐκβῆναι.* — *ἦν = οἶόν τ' ἦν· οἶόν τ' ἐστὶ =*

εἶναι δυνατόν. — *ἐκβαίνω* = ἄφέρχομαι. — *ἐνθα δὴ* = ; — *παρακελεύονται ἀλλήλοις* = ἐνθααρρύνουσιν ἀλλήλους (διὰ φωνῶν). — *προσβάλλω πρὸς τὸν λόφον ὀρθίους τοῖς λόχοις* = ἐφορμῶ κατὰ τοῦ λόφου μὲ ὀρθίους τοὺς λόχους. — *κύκλω* = γύρω, ὀλόγυρα. — *ἄφοδον καταλείπω τινὶ* = ἀφίνω μέρος ἀνοικτὸν εἰς τινα (διὰ τὴν φύγην). — *τέως μὲν* = ἐπὶ τινα μὲν χρόνον. — *ὄπη ἐδ.* ἕκαστος, δηλ. *ἀναβαίνειν*. — *ὄπη* = ἀπὸ οἰονδήποτε μέρος. — *ἐβαλλον*, δηλ. *λίθοις*. — *βάλλω (λίθοις) τινά* = λιθοβολῶ τινα. — *ἐγγὺς προσίεμαι* = ἀφίνω (τινά) νὰ πλησιάζῃ = *δέχομαι τὴν προσβολὴν (τινος)* = ἀντιτάσσομαι (κατὰ τινος). — *φυγῆ* = φεύγοντες (§ 7). — *τοῦτόν τε παρ. . . . καὶ ἕτερον ὀρῶσιν* = *διε τοῦτον τὸν λόφον παρεληλύθεσαν, ἕτερον ὀρῶσι*. — *παρέρχομαι* = διέρχομαι.

Ξενοφῶν, οὗτος τὸ πρῶτον εἶχεν ἐπιχειρήσει μετὰ τῶν ὀπισθοφυλάκων νὰ ἀνέλθῃ διὰ τίνος ὁδοῦ; πρβλ. § 2. — *ἐπορευέτο*,

1 λόχος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

ἄφ' οὗ καὶ αὐτὸς ἤκουσε τῆς σάλπιγγος (κατὰ τὰ συμπεφωνημένα ἐν § 1). — *ἤπερ . . .*, δηλ. διὰ τῆς στενῆς καὶ ὀμαλῆς ὁδοῦ; πρβλ. § 5. — *ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων . . .*, ὁ Ξεν. ἔταξε τὰ ὑποζύγια ἐν τῇ μέσῳ τῶν ὀπισθοφυλάκων πρὸς τίνα σκοπόν; ποῦ συνήθως ταῦτα ἐτάσσοντο; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 78. — *λόφω . . .*, ὁ λόφος οὗτος — ὁ πρῶτος —, ὅστις ἔκειτο πρὸς τὰ δεξιὰ τῆς στενῆς ὁδοῦ καὶ ἀπέναντι τῆς ὑπὸ τῶν ἐθελοντῶν ἐξ ἐφόδου κυριευθείσης θέσεως τῶν φυλάκων (§ 5· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11), βεβαίως κατελήφθη ὑπὸ τῶν βαρβάρων τῶν εἰς φυγὴν τραπέντων ἐκ τῆς φανεραῆς ὁδοῦ, οἵτινες θὰ ἐνόμισαν ὅτι δι' ἐκείνης τῆς στενῆς ὁδοῦ ἤρχοντο καὶ ἄλλοι Ἕλληνες

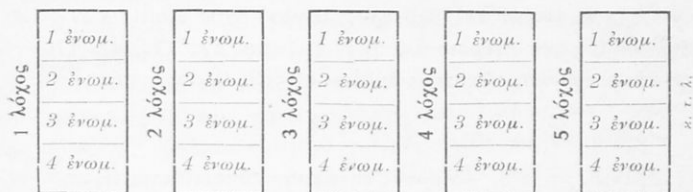
2 λόχος	1 ἐνωμ.
	2 ἐνωμ.
	3 ἐνωμ.
	4 ἐνωμ.

κ. τ. λ.

Πορεία κατὰ κέρας.

μετὰ τοὺς ἐθελοντάς. — *ἀπὸ τῶν ἄλλων Ἕλλήν.*, δηλ. ἀπὸ τῶν ἐθελοντῶν καὶ τῶν ἀμφὶ Χειρίσοφον. — *καὶ αὐτοί*, τίνες; — *ἤπερ οἱ ἄλλοι*, δηλ. οἱ ἀμφὶ Χειρίσοφον, διὰ τῆς φανεραῆς ὁδοῦ. — *ὀρθίους τοῖς λόχοις*, τὸ στράτευμα κατὰ τὴν πορείαν ἐτάσσετο ὡς ἐξῆς: ὅχι μόνον αἱ ἐνωμοταί ἐβάδιζον ἢ μία κατόπιν τῆς ἄλλης, ἀλλὰ καὶ ὁ εἰς λόχος ὀπισθεν τοῦ ἄλλου (*πορεία κατὰ κέρας*)· βλ. τὸ ἐν τῇ σελ. ταύτῃ σχ. ὁσάκις δὲ ἦτο

ἀνάγκη τὸ στράτευμα νὰ διέλθῃ ποταμὸν ἢ στενὸν τι μέρος ἢ —ὅπως ἐνταῦθα— νὰ ἐπιτεθῇ κατὰ πολεμίων κατεχόντων ὑψωμά τι, τότε ἐσχηματίζοντο οἱ καλούμενοι *ὄρθιοι λόχοι* κατὰ τὸν σχηματισμὸν τοῦτον αἱ ἐνωμοταί: ἴσταντο ἢ μία ὀπισθεν τῆς ἄλλης, οἱ δὲ λόχοι ἐτοποθετοῦντο παρ' ἀλλήλους ἀφίνοντες μεταξὺ αὐτῶν μικρὰ κενά: βλ. τὸ κάτωθι σχ. Διὰ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν ὄρθιων λόχων αἱ μὲν φυσικαὶ τοῦ ἐδάφους ἀνωμαλίας πᾶσαι ὑπερενικῶντο, ὁ δὲ ἐχθρὸς δὲν ἠδύνατο νὰ εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ μεταξὺ τῶν λόχων κενὰ μήτε νὰ διασπᾷσῃ λόχον τινά, διότι εἰς κινδυνεύοντα λόχον εὐκόλως ἠδύνατο νὰ παρέχῃσιν βοήθειαν οἱ παραπλεύρως ἰστά-

Σχηματισμὸς ὄρθιων λόχων.

μενοι. — *τέως μὲν*, ἐφ' ὅσον δηλ. οἱ Ἕλληγες ἦσαν ἀκόμη μακράν. — *αὐτοῦς*, τίνες; — *τὸ χωρίον*, δηλ. τὸν πρῶτον λόφον. — *εἰτερον... λόφον*, τὸν δευτερον· βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχῆδ. ἐν σελ. 11 — *ἐμπροσθεν*, τίνων; — *κατεχόμενον*, ὑπὸ τίνων; — *ἐπὶ τοῦτον*, δηλ. τὸν λόφον.

§ 13.

Ἐννοήσας, μετχ. αἰτλγκ. — *ἐννοῶ μὴ*... = φοβοῦμαι μήπως... — *ἐρημος* = ἀφύλακτος, ἀφρούρητος. — *ὁ ἠλωκῶς* (τοῦ β. ἀλίσκομαι) λόφος = ὁ λόφος, ὅστις εἶχε κυριευθῆ (ὑπ' αὐτῶν). — *μὴ*... *πάλιν λαβόντες (αὐτὸν — τὸν ἠλωκῶτα λόφον —) οἱ π. ἐπιθοῖντο τοῖς ὑπ. παριοῦσι* = μήπως δευτέραν φοράν καταλάβωσιν αὐτὸν οἱ πολέμοι καὶ ἐπιτεθῶσι κατὰ τῶν ὑποζυγίων καθ' ὃν χρόνον ταῦτα διήρχοντο (= κατὰ τὴν διάθασίν των). — *ἐπὶ πολὺ ἐσι τὰ ὑποζύγια* = ἐκτείνονται ἐπὶ πολὺ διάστημα (τῆς ὁδοῦ) τὰ ὑποζύγια = καταλαμβάνουσι μέγα μέρος τῆς ὁδοῦ τὰ ὑποζύγια. — *ἄτε πορευόμενα* = διότι ἐπορεύοντο. — *διὰ στενῆς τῆς ὁδοῦ* = διὰ

τῆς ὁδοῦ, ἢ ἦν στενή. — ἄτε διὰ σι. τῆς ὁδοῦ π., κατ' ἔννοιαν = διότι ἢ ὁδός, δι' ἧς ἐπορεύοντο, ἦτο στενή. — λοχαγούς, πρόσθετες πρὸ τούτου τὸ κατάλληλον ἀριθμητικόν. — Κηφισοφῶντος, δηλ. υἱόν· ἢ αὐτὴ αἰτιατικ. νοητέα καὶ εἰς τὸ Ἀμφιδήμου. — φυγὰς = ἐξόριστος. — αἰροῦσι, ὑποκμ: οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντα.

Τὸν ἠλωκότα λόφον, δηλ. τὸν πρῶτον, περὶ οὗ βλ. ἐν § 12. — Κηφισόδωρον Κηφισοφῶντος... Ἀμφικράτην Ἀμφιδήμου, ὅρα τὴν ὁμοιότητα τῶν ὀνομάτων τῶν υἱῶν πρὸς τὰ τῶν πατέρων· ἐν τῷ αὐτῷ οἴκῳ τῶν ἀρχαίων συχνάκις ἐδίδοντο ὀνόματα ἐκ τῆς αὐτῆς ῥίζης παραγόμενα ἢ ἐκ τῆς αὐτῆς λέξεως συντεθειμένα· παρ' ἡμῖν ποία συνήθεια ἐπικρατεῖ ὡς πρὸς τὰ διδόμενα ταῖς παισὶν ὀνόματα; — ἐπὶ τὸν δεύτερον λόφον, ὅστις ἀνωτέρω ἐν § 12 ἐδηλώθη διὰ τοῦ ἕτερον· βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — τῷ αὐτῷ τρόπῳ, τῷ μνημονευθέντι ἐν § 9-12 (δηλ. πῶς;).

§ 14 — 16.

Μαστός; = (§ 6). — λοιπός ἐστὶ τινι = ὑπολείπεται εἰς τινα. — ὀρθίος = ἀπότομος. — ὁ ὑπὲρ τῆς... = ὁ ὑπὲρ τῆς φυλακῆς τῆς καταληφθείσης = οὗτος δηλ., ὅστις ἔκειτο ὑπεράνω τῆς φυλακῆς (= τοῦ τόπου, ἔνθα ἦσαν οἱ φύλακες) τῆς καταληφθείσης. — ἐπὶ τῷ πυρὶ, ὁ προσδιορισμὸς οὗτος — καθὼς καὶ οἱ ἐπόμενοι: τῆς νυκτός, ὑπὸ τῶν ἐθελοντιῶν — ἀποδοτέος τῆ: καταληφθείσης. — ἐπὶ τῷ πυρὶ = πλησίον τοῦ πυρός. — τῆς νυκτός = κατὰ τὴν νύκτα. — ἀμαχητὶ = ἄνευ μάχης. — θαυμαστὸν γίγνεται πᾶσι = πάντες θαυμάζουσι = πάντες ἐκπλήττονται. — δεῖσ. αὐτοὺς μὴ... ἀπολιπεῖν = αὐτοὺς (δηλ. τοὺς βαρβάρους) ἀπολιπεῖν (τὸν μαστὸν) δεῖσαντας, μὴ... = ὅτι αὐτοὶ (δηλ. οἱ βάρβαροι) κατέλιπον τὸν λόφον, ἐπειδὴ ἐφοβήθησαν, μήπως... — οἱ δ' ἄρα = οὗτοι δὲ (δηλ. οἱ Καρδοῦχοι), καθὼς ἀπεδείχθη ἐκ τῶν ὑστέρων. — καθορῶντες, μετχ. αἰτλγκ. — τὸ ἄκρον = ὁ μαστός. — ὑπάγω = βραδέως προχωρῶ, ἐπιβραδύνω τὸ βῆμά μου. — ὅπως (μετ' εὐκτι.) = ἔνα (μεθ' ὑποτακτ.). — προσμίννυμι (τινι) = ἐνοῦμαι (μετὰ τινος). — καὶ προελθόντας κατὰ τὴν ὁδὸν... = καὶ προελθεῖν κατὰ τὴν ὁδὸν καὶ... = καὶ τότε (δηλ. μετὰ τὴν ἔνωσιν) νὰ προχωρήσωσιν εἰς τὴν ὁδὸν καὶ... — τὸ ὄμαλόν = ἡ πεδιάς. — τίθεμαι τὰ ὄπλα = ἵσταμαι.

Αὐτοῖς... λοιπὸς ἦν, δηλ. πρὸς ἄλλωσιν. — *μασιός*, πρβλ. § 6· βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — *ὁ ὑπὲρ τῆς...*, περὶ τοῦ παράγμ. πρβλ. § 5. — *τῆς νυκτός*, ποίας νυκτός; — *μὴ... πολιορκοῖντο*, ὑπὸ τίνων; — *τὰ ὀπισθεν γιγνόμενα*, δηλ. τὰ ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου. — *ἐπὶ τοὺς ὀπισθοφ.*, τοὺς κατέχοντας τὸν πρῶτον λόφον, τοὺς περὶ τοὺς τρεῖς λοχαγούς. — *ὄν τοῖς νεωτάτοις*, εἰς ἐξαιρετικὰς ὑπηρεσίας ἐλαμβάνοντο ἰδίᾳ οἱ νεώτεροι τῶν στρατιωτῶν, ἐν ᾧ τοῖς πρεσβυτέροις παρείχοντο εὐχαρίστως διευκολύνσεις. — *ἀνέβαινεν ἐπὶ τὸ ἄκρον*, πρὸς κατάληψιν αὐτοῦ. — *τοὺς δὲ ἄλλους*, τίνας; — *οἱ τελευταῖοι λόχοι*, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. καταλειφθέντες ἐπὶ τοῦ πρώτου λόφου (§ 13). — *κατὰ τὴν ὁδόν*, ἦν νῦν οὗτοι ἐβάδιζον (δηλ.); — *ἐν τῷ ὄμαλῳ*, εἰς ὃ ἔφερον καὶ αἱ δύο ὁδοί, ἢ τε *φανερὰ* (§ 8) καὶ ἢ *σιενή*; βλ. τὸ ἐν τῷ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — *ἔθεσθαι τὰ ὄπλα*, ὁσάκις οἱ ἐν πορείᾳ στρατιῶται ἦτο ἀνάγκη νὰ σταθῶσι που πάρατεταγμένοι καὶ ἀναμένοντες περαιτέρως διαταγὰς, ἐδίδοτο τὸ παράγγελμα: « *τίθεσθε τὰ ὄπλα* »· κατὰ τοῦτο τὸ μὲν δόρυ ἐπήγνυτο εἰς τὴν γῆν διὰ τοῦ *σαυρωτῆρος* — τῆς ἐν τῷ κάτω ἄκρῳ αἰχμῆς τοῦ δόρατος —, ἢ δὲ ἀσπίς ἐτίθετο ἐπὶ τῆς γῆς καὶ ἐστηρίζετο ἐπὶ τῶν γονάτων.

§ 17 — 18.

Ἦλθε πεφευγῶς = ἦλθε δρομαῖος (τρεχάτος). — *ἀπεκόπησαν*, ὑποκμ.: οἱ Ἕλληνες. — *ἀποκόπτομαι* = ἐκδιώκομαι. — *ὄσοι μὴ...* πρὸς τοὺς ὀπισθ. *ἀφίκοντο* = ὄσοι δὲν ἔφθασαν πρὸς τοὺς ὀπισθοφύλακας. — *ἀλάμενοι*, ἀρ. ἀ' τοῦ β. *ἄλλομαι* ἢ μετχ. τροπικ. — *ἄλλομαι κατὰ τῆς πέτρας* = πηδῶ κάτω ἀπὸ τοῦ βράχου. — *ἐπ' αὐτ...* *μασιῶ* = ἐπὶ λόφον ἀντίπορον τῷ *μασιῶ*. — *ἀντίπορός τινι* = ἀπέναντί τινος κείμενος. — *διαλέγομαι τινι* = διαλέγομαι μετὰ τινος. — *ἔφασαν* = *ὑπέσχοντο*. — *ἐφ' ᾧ* (μετ' ἀπρμφ.) = ἐπὶ τῷ ὄρω νὰ... — *κάειν*, ὑποκμ.: τοὺς Ἕλληνας. — *συνολογῶ τι* = παραδέχομαι τι.

Ἐν τούτῳ τῷ χρόνῳ, δηλ. πότε; — *Ἀρχαγόρας δ' Ἀργ.*, περὶ τούτου βλ. ἀνωτέρω ἐν § 13. — *ἀπεκόπησαν*, ὑπὸ τίνων; — *ἀπὸ τοῦ λόφου*, δηλ. τοῦ πρώτου, ἔνθα εἶχον καταλειφθῆ ὡς φύλακες οἱ λοχαγοὶ Κηφισόδωρος, Ἀμφικράτης καὶ Ἀρχαγόρας (πρβλ.

§ 13). — τῆς πέτρας, πέτραν ὀνομάζει ἐνταῦθα τὸν πρῶτον λόφον — πρὸς τοὺς ὀπισθοφυλάκας, τοὺς ἡμίσεις τοὺς τεταγμένους ὀπισθεν τῶν ὑποζυγίων (§ 9). — ἐπ' ἀντίπορον λόφον, ὁ λόφος οὗτος ὁ ἀντίπορος δὲν εἶναι οὐδείς ἐκ τῶν προειρημένων ἐν § 12, ἀλλὰ τέταρτός τις λόφος· βλ. τὸ ἐν τῇ κειμ. σχέδ. ἐν σελ. 11. — τῷ μαστῷ, δηλ. τῷ τρίτῳ λόφῳ, τῷ μνημονευθέντι ἐν § 14. — Ξενοφῶν, ὅστις μετὰ τῶν νεωτάτων ὀπισθοφυλάκων εὐρίσκειτο ποῦ; — περὶ σπονδῶν, βλ. ἐν σελ. 73. — τοὺς νεκροὺς ἀπῆται, πρὸς τίνα σκοπόν; βλ. ἐν σελ. 81. — ἀποδώσειν, τίνας; — τὰς οἰκίας, τίνων;

§ 19 — 21.

Παρήει, πρακτ. τοῦ ῥ. παρέρχομαι. — διαλέγομαι τι = διαλέγομαι περί τινος. οἱ ἐκ τούτου τοῦ τόπου = οἱ Καρδοῦχοι τούτων τῶν μερῶν. — συνερρῦσαν (πθτκ. ἀόρ. β' τοῦ συρρέω) = συνέρρευσαν. — ἤρξαντο, ὑποκμ: οἱ ἀμφὶ Ξενοφῶντια. — τὰ ὄπλα κεῖται (πθτκ. τοῦ τιθεσθαι τὰ ὄπλα [§ 16]) = τὰ ὄπλα κεῖνται (δηλ. ἐκεῖ, ἔνθα οἱ στρατιῶται ἔχουσι σταθῆ ἐν παρατάξει ἀναμένοντες διαταγὰς)· εἶτα = οἱ στρατιῶται ἔχουσι σταθῆ ἐν παρατάξει ἀναμένοντες διαταγὰς. — ἔμαι = ὄρμῳ. — δῆ = τότε. — πολλῶ, ἀποδοτέον καὶ εἰς τό: θορύβῳ. — γίνομαι ἐπὶ τινος = φθάνω εἰς τι. — πέτρος = μέγας λίθος. — κατέαξαν, ἀόρ. τοῦ ῥ. κατάννυμι = θραύω, τσακίζω. — ὁ ὑπασπιστής = ὁ ὑπασπιστής του. — ἔχων, μετχ. ἐπιθτκ. — ἀπέλιπε, ὁ ἀόρ. ἐνταῦθα μετὰ σημασίαν ὑπερσυντλκ. — ἀπολείπω τινά = ἐγκαταλείπω τινά. — Εὐρύλοχος... ὀπλίτης = ὁ ὀπλίτης Εὐρύλοχος. — προστρέχω τινί = τρέχω πρὸς τινά. — ἀμφῶ (γνκ. καὶ δτκ. ἀμφοῖν) = ἀμφότεροι, καὶ οἱ δύο ὁμοῦ. — προβέβλημαι πρὸ τινος = ἵσταμαι οὕτως, ὥστε νὰ προασπίζω τινά. — καὶ οἱ ἄλλοι = πρὸς τούτοις καὶ ἄλλοι. — οἱ συντεταγμένοι = ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον σταθῆ παρατεταγμένοι (πρὸς μάχην).

Τὸ ἄλλο σιγάτευμα, δηλ. οἱ ὀπισθοφυλάκες — πλὴν τῶν περὶ τὸν Ξεν. νεωτάτων — καὶ τὰ ὑποζύγια (§ 16). — παρήει, πρὸς τὸ ἀνώτατον τῆς στενῆς ὁδοῦ καὶ τὸ ὄμαλόν. — οἱ δέ, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ οἱ κατέχοντες τὸν ἀντίπορον λόφον πολέμιοι. — ταῦτα, τίνας; (§ 18). — συνερρῦσαν, εἰς τὸν ἀντίπορον λόφον. — οἱ πολέμιοι, οἱ ὀλιγώτεροι, οἱ πρῶτοι καταλαβόντες τὸν ἀντίπορον λόφον. — πρὸς τοὺς ἄλλους, οὗς δηλ. ὁ Ξεν. εἶχε διατάξει νὰ πρόχωρήσωσι καὶ

νά σταθῶσιν ἐν τῇ ὀμαλῇ (§ 16). — *ἐνθα τὰ ὄπλα ἔκειτο*, δηλ. ἐν τῇ ὀμαλῇ (§ 16)· περὶ τῆς φράσεως «*τίθεσθαι τὰ ὄπλα*» βλ. ἄνωτέρω ἐν σελ. 91 «*θέσθαι τὰ ὄπλα*». — *ἔντο*, πρὸς τὸν ἐγκαταλειφθέντα μαστόν. — *οἱ πολέμοιοι*, πάντες οἱ Καρδοῦχοι, οἱ τε συρρεύσαντες ἐκ τούτου τοῦ τόπου καὶ οἱ ὀλιγώτεροι, οἱ πρῶτοι καταλαβόντες τὸν ἀντίπορον. — *ἐνός*, δηλ. τῶν περὶ τὸν Ξεν. ὀπισθοφυλάκων. — *ὁ ὑπασπιστής*, πᾶς ἀξιωματικὸς καὶ πᾶς σχεδὸν ὀπλίτης εἶχε παρ' ἑαυτῷ ὑπηρέτην, *ὑπασπιστήν* καλούμενον οὗτος κατὰ τὴν πορείαν ἐκόμιζε τὰ ὄπλα (τὴν ἀσπίδα καὶ τὸ δόρυ) τοῦ κυρίου του καὶ προέβαλλεν αὐτὰ πρὸς προάσπισιν αὐτοῦ· μέγας ἀριθμὸς *ὑπασπιστῶν* ὑπῆρχεν ἐν τῇ στρατεύματι. — *ἀλέλιπε*, ὁ ὑπασπιστὴς τοῦ Ξεν. κατὰ τὴν κάθοδον ἐκ τοῦ μαστοῦ ἴσως ἄκων προεχώρησε πολὺ καὶ ἀφήκεν ὀπίσω τὸν βραδέως ἀποχωροῦντα Ξεν. — *πρὸ ἀμφοῖν προβεβλ.*, ὁ Εὐρύλοχος ἀπεχώρει ἰστάμενος οὕτως, ὥστε νὰ προασπίζῃ ἀμφοτέρους, δηλ. καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν Ξεν. — *καὶ οἱ ἄλλοι*, δηλ. οἱ νεώτατοι τῶν ὀπισθοφυλάκων. — *πρὸς τοὺς συντεταγμένους*, δηλ. πρὸς ἐκείνους τῶν ὀπισθοφυλάκων, οἵτινες τῇ διαταγῇ τοῦ Ξεν. προχωρήσαντες εἰς τὴν ὁδὸν εἶχον σταθῆ ἐν τῇ ὀμαλῇ παρατεταγμένοι καὶ ἀναμένοντες περαιτέρως διαταγὰς (§ 16).

§ 22—23.

Ἐκ τούτου = ; (κεφ. 1, § 28). — *πάν τὸ Ἑλληνικὸν* = πάντες οἱ Ἕλληνες. — *ὁμοῦ γίννομαι* = συνεννοῦμαι. — *ἐσκήνησαν*, κατὰ πληθ. τὸ β., διότι τὸ ὑποκμ. *πάν τὸ Ἑλληνικὸν* περιληπτικόν. — *σκηνώ (-έω)* = καταλύω. — *αὐτοῦ*, ἐπίρρ. τοπκ.: ἐπεξηγεῖται διὰ τοῦ: *ἐν πολλαῖς καὶ . . .* — *(ἐν) ἐπιτηδεῖοις δαψιλέοι* = *ἐν ἀφθόνοις ἐπιτηδεῖοις* = ἔχοντες ἀφθονα τροφίμα. — *καὶ γὰρ . . .* = διότι πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀκόμη καὶ . . . — *πολύς . . . ὥστε* = *οὕτω πολὺς . . . ὥστε*. — *λάκκοι κονιατοὶ* = λάκκοι κεχρισμένοι δι' ἀσθέστου = ἀσθεστωμένοι λάκκοι. — *εἶχον*, ὑποκμ.: οἱ κάτοικοι. — *διεπράξαντο*, ὥστε λ. τοὺς ν. ἀπ. ἰὸν ἦγ. = *διεπράξαντο*, ὥστε ἀποδόντες τὸν ἠγεμόνα ἔλαβον τοὺς νεκροὺς, κατ' ἔννοιαν = κατώρθωσαν, ὥστε νὰ λάβωσι τοὺς νεκροὺς καὶ ἀντ' αὐτῶν ν' ἀποδώσωσι τὸν ὁδηγόν. — *πάντα ποιῶ τοῖς ἀποθανοῦσιν ἐκ τῶν δυνατῶν* = ἀπονέμω πάσας τὰς δυνατὰς τιμὰς εἰς τοὺς

φονευθέντας.—*ὄσα νομίζεται* (δηλ. *γίγνεσθαι*)=ὅσα τιμὰ εἶναι συνήθεια ν' ἀπονέμονται.—*ἀγαθός* = γενναίος.

Πάν τὸ Ἑλληνικόν, δηλ. οἱ περὶ τὸν Χειρίσσοφον καὶ οἱ δισχίλιοι ἐθέλονται καὶ πάντες οἱ ὀπισθοφύλακες. — *ἐν λάκκοις κοινιοῖς*, πρὸς διαφύλαξιν τοῦ οἴνου κατεσκευάζοντο ὑπὸ τὴν γῆν ἀσβεστωμένα ὀρύγματα εὐρύχωρα, στρογγύλα καὶ τετράγωνα. — *εἶχον*, τίνα; — *διεπράξαντο*, διὰ νέων διαπραγματεύσεων αἱ ἐν § 18-19 ἀναφερόμεναι διαπραγματεύσεις εἶχον καταλήξει εἰς ἀποτέλεσμα τι; — *λαβόντες*, παρὰ τίνων; — *τοὺς νεκρούς*, πρὸς § 17. — *τὸν ἡγεμόνα*, περὶ οὗ λόγος ἐγένετο ἐν κεφ. 1, § 24, κεφ. 2, § 1, § 5 καὶ § 9. — *ὄσαπερ νομίζεται . . .*, ποῖαι τιμὰ ἀπενέμοντο εἰς τοὺς νεκρούς ἀνδρῶν γενναίων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

§ 1 — 3.

Συνταξάμενοι = συνταχθέντες. — *ἀμφὶ μέσον ἡμέρας*, συνάπτεον τῷ *συνταξάμενοι*. — *μέσον ἡμέρας* = μεσημβρία. — *πεδίον . . . καὶ . . . γηλ.*, ἀντικμ. τοῦ *ἐπορεύθησαν*. — *ἄπαν*, ἐπιρρηματικ. = καθ' ὅλην τὴν ἔκτασιν. — *λεῖτοι γήλοφοι* = ὄμαλοι (οὐχὶ πετρώδεις) λόφοι. — *μείων, ον*, συγκριτικ. τοῦ *μικρός ἢ ὀλίγος*: τὸ οὐδ. *μείον* ὡς ἐπίρρ. = ὀλιγώτερον. — *διὰ τοὺς πολέμους* = ἕνεκα τῶν πολέμων. — *εἰς δὲ ἦν . . . κώμην . . . ἦν^α* = ἡ δὲ κώμη, *εἰς ἣν ἀφίκοντο, ἣν μεγάλη*. — *βασίλειον* = ἀνάκτορον. — *τῷ σατράπῃ* = διὰ τὸν σατράπην. — *ἐπῆσαν*, παρτικ. τοῦ β. *ἔπειμι*. — *ἔπειμι ἐπὶ τινι* = ὑπάρχω ἐπάνω εἰς τι. — *τύρσις, εως, ἡ* = πύργος. — *δαψιλῆς* = ἀφθονός. — *μέχρι* = ἕως ὅτου. — *ὑπερέρχομαι τι* = ὑπερβαίνω τι. — *καλός* = ὠραίος.

Διέβησαν, δηλ. τὸν Κεντρίτην ποταμόν· ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ κειμ. περίληψιν τοῦ 3 κεφ. — *ἀμφὶ μέσον ἡμέρας*, οἱ ἀρχαῖοι διήρουν τὴν ἡμέραν εἰς 4 μέρη: 1) εἰς «*πρωτῆ*» (ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς τοῦ ἡλίου μέχρι τῆς ἐνάτης), 2) εἰς «*ἀμφὶ ἀγορὰν πλήθουσας*» (ἀπὸ τῆς 9 - 12), 3) εἰς «*μεσημβρίαν*» ἢ «*μέσον ἡμέρας*» (ἀπὸ τῆς 12 - 2 μ. μ.) καὶ 4) εἰς «*δείλην*» (ἀπὸ τῆς 2 - 6 μ. μ.). —

συνταξάμενοι, εἰς τὴν προσήκουσαν εἰς πορείαν τάξιν, διότι αὕτη εἶχε λυθῆ κατα τὴν διάβασιν τοῦ ποταμοῦ· ἢ προσήκουσα δὲ εἰς πορείαν τάξις ἦτο ἢ **κατὰ κέρας πορεία**, περὶ τῆς βλ. ἐν σελ. 88. — **παρασάγγης**, εἶναι μέτρον περσικὸν μήκους ἴσον πρὸς 5 1/2 περίπου χιλιόμετρα=στρατιωτικὴ πορεία μιᾶς ὥρας.—**τοῦ ποταμοῦ**, τίνος ποταμοῦ;—**τῷ σατράπῃ**, δηλ. τῷ Ὀρόντῃ· τὸ τέλος τῆς § 1 δηλοῖ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν οὗτος κατόκει τόσῃ πλησίον τῶν ὀρίων τῆς σατραπείας του.—**τύρσεις ἐπήσαν**, πρὸς ὑπεράσπισιν ἀπὸ τῶν ἐχθρικῶν προσβολῶν τῶν Καρδούχων· καὶ νῦν—κατὰ τοὺς περιηγητὰς—αἱ οἰκίαι τῶν προυχόντων Ἀρμενίων ἔχουσιν ἐπὶ τῆς στέγης ἐπάλλξεις χρησίμους πρὸς ὑπεράσπισιν ἀπὸ τῶν ληστρικῶν ἐπιδρομῶν καὶ μικρὸν τετράγωνον πύργον.—**ἐπιτήδεια ἦν...**, ποῦ;—**σταθμός**, ἢ λέξις εἶναι ἐν χρήσει ἐπὶ ἀποστάσεως σημαίνουσα πορείαν μιᾶς ἡμέρας.—**καλός**, διὰ τὰς περὶ τὸν ποταμὸν πολλὰς κόμας.

§ 4—6.

Ἀρμενία... ἢ πρὸς ἐσπέραν = δυτικὴ Ἀρμενία.—**ὑπαρχος** = ὑποδιοικητής.—**ὁ...γενόμενος καὶ...ἀνέβαλλεν** = ὃς ἐγένετο καὶ ἀνέβαλλεν ἢ = ὃ γενόμενος καὶ ἀναβάλλων.—**ὁπότε παρείη** = ὁσάκις (ὁ Τιρίβαζος) παρευρίσκετο.—**ἀναβάλλω τινὰ ἐπὶ τὸν ἵππον** = ὑποβοηθῶ τινὰ ν' ἀναβῆ εἰς τὸν ἵππον.—**προσηλάσεν**, ἀόρ. τοῦ ῥ. **προσελαύνω** = πλησιάζω ἔφιππος.—**εἶπεν** = διέταξε νὰ εἴπῃ.—**προσέρχομαι εἰς ἐπήκοον** = ἔρχομαι εἰς ἀπόστασιν τοιαύτην, ὥστε ν' ἀκούωμαι.—**σπεισασθαι**, ἀόρ. ἀπρμφ. τοῦ ῥ. **σπένδομαι** = συνθηκολογῶ, κάμνω συνθήκην.—**ἐφ' ᾧ** (συνηθέτερον **ἐφ' ᾧ τε**) μετ' ἀπαρμφ.=ἐπὶ τῷ ὄρῳ νὰ...—**ἀδικῶ τινὰ** = βλάπτω τινά.—**ὄσων δέοιντο** = ὄσων δέονται.—**δέομαι τινος** = χρειάζομαι τι.—**ἐπὶ τούτοις** = με αὐτοὺς τοὺς ὄρους, με αὐτὴν τὴν συμφωνίαν.

Ὑπαρχος, σατράπης τῆς Ἀρμενίας ἦτο ὁ Ὀρόντας· ὑποδιοικητῆς αὐτῆς, ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ Ὀρόντα, ἦτο ὁ Τιρίβαζος.—**καὶ βασιλεῖ**, δηλ. τῷ Ἀρταξέρξῃ.—**ὁπότε παρείη**, δηλ. εἰς τὴν περσικὴν αὐλήν.—**ἀνέβαλλε**, ἐπειδὴ οἱ ἀρχαῖοι δὲν εἶχον τοὺς σημερινοὺς ἀναβολεῖς τοὺς κρεμαμένους ἀπὸ τοῦ ἐφιππίου, ἀνέβαινον ἐπὶ τοὺς ἵππους ἢ ἀπὸ λίθων ὀλίγον ὑπεράνω τοῦ ἐδάφους ὑψουμένων ἢ ὑποδασταζόμενοι καὶ βοηθούμενοι ὑπ' ἀνθρώπων

καλουμένων *ἀναβολέων* τὸ ὑποδοχθεῖν δέ τινα ἢ ἀναβολῆς ἵππον — τὸ νὰ χρησιμεύῃ δηλ. ὡς *ἀναβολεὺς* — ἐθεωρεῖτο παρὰ Πέρσαις μεγάλη τιμή. Τοιοῦτος ἀναβολεὺς ἦτο ὁ Τιριδάζος· εἶχε δὲ λάβει τὸ τιμητικὸν τοῦτο ἀξίωμα, καθὼς λέγεται, ὡς ἀμοιδήν, διότι οὗτος κατὰ τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην τὸν τραυματισθέντα βασιλέα Ἀρταξέρξην ἀνεβίβασεν εἰς ἵππον καὶ ἔσωσεν ἐκ τῆς μάχης. — *προσήλασεν*, πρὸς τίνας; — *τοῖς ἄρχουσιν*, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς τῶν Ἑλλήνων. — *ἀκοῦσαι*, τίνος; — *εἶπτε*, δηλ. διὰ τοῦ διερμηνέως. — *σπείσασθαι*, αἱ συνθήκαι συνωμολογοῦντο δι' ἐπισήμου *σπονδῆς*, περὶ ἧς βλ. ἐν σελ. 73.

§ 7 — 9.

Δύναμις = στρατός. — *ἀπέχων ὡς δ. σταδίους* = ἐν ἀποστάσει δέκα περίπου σταδίων. — *βασιλεία* = ἀνάκτορα. — *κῶμαι πολλῶν τῶν ἐπιηδείων μεστὰι* = κῶμαι ἔχουσαι ἐν μεγάλῃ ἀφθονίᾳ τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα. — *στρατοπεδευομένων αὐτῶν* = ἐν ᾗ αὐτοὶ ἐστρατοπέδευον. — *γίνεται χιῶν* = πίπτει χιῶν. — *τῆς νυκτὸς* = ἐν καιρῷ τῆς νυκτὸς = κατὰ τὴν νύκτα. — *ἔωθεν* = ἀπὸ πρωΐας, πρωΐ-πρωΐ. — *διασκηνηῆσαι* (τοῦ β. *διασκηνώ [-έω]*) . . . *κατὰ τὰς κώμας* = διανεμόμενοι ἀνὰ τὰς κώμας νὰ κατασκηνώσωσιν. — *τὰς τάξεις καὶ τοὺς σιρ* . . ., ὑποκμ. τοῦ ἀπρμψ. — *τάξις* = τάγμα, σῶμα στρατοῦ. — *οὐ γὰρ οὐδένα* = διότι οὐδένα. — *ἀσφ. ἐδόκει εἶναι*, δηλ. τό: *διασκηνηῆσαι κατὰ κώμας τὰς τάξεις καὶ τοὺς στρατηγούς*. — *ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ* = πάντα ὅσα ἐστὶν ἀγαθὰ· κατ' ἔννοιαν = ὅσα δύνασαι νὰ φαντασθῆς καλά. — *ἱερεῖα, οἴτον κτλ.*, ἐπεξήγησις τοῦ ἀγαθὰ. — *ἱερεῖα* = ζῆα πρὸς σφαγὴν. — *ἀσιαφίς* = σταφίς. — *παντοδαπὸς* = παντὸς εἶδους. — *τῶν ἀποσκεδ. τινὲς ἀπὸ τοῦ στρατ.* = τινὲς τῶν ἀποσκεδαννυμένων ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου. — *ἀποσκεδάννυμαι* = διασκορπίζομαι, ἀπομακρύνομαι. — *νύκτωρ* = τῆς νυκτὸς =; — *πυρὰ φαίνοντα* = πυρὰ φέγγοντα, λάμποντα.

Ἐντεῦθεν, πόθεν; — *δέκα σταδίους*, δηλ. $\frac{1}{2}$ ὥραν· διότι 1 στάδιον = 3 λεπτά τῆς ὥρας. — *βασιλεία*, ἀνήκοντα τῷ Τιριδάζῳ. — *πέριξ*, δηλ. τῶν *βασιλείων*. — *στρατοπεδευομένων*, δηλ. πρὸ τῶν κωμῶν τὸ στρατόπεδον συνήθως ἰδρύετο ἐν ὑπαίθρῳ θέσει ὀπωσθήποτε ἡσφαλισμένῃ φυσικῶς. — *χιῶν πολλή*, ἡ πτώσις τῆς

χιόνος δὲν πρέπει νὰ φανῆ παράδοξος· διότι α') ἦτο Νοέμβριος μὴν περὶ τὸ τέλος καὶ β') ἡ πεδιάς, εἰς ἣν εἶχον εἰσέλθει οἱ Ἕλλη- νες, εἶχον ὕψος 4.000 ποδῶν. — τὰς τάξεις, λέγοντες οἱ παλαιοὶ τάξιν ἐνόουν πᾶν αὐτοτελὲς καὶ πρὸς μάχην παρεσκευασμένον τμήμα στρατοῦ, ὅπερ ἀριθμητικῶς δὲν ἦτο καθωρισμένον. — ἀσφαλές, τὴν παρακολούθησιν τοῦ Τιρίβ. δὲν ἐφοβήθησαν οἱ Ἕλληνες, νομίσαντες ὅτι καὶ οὗτος ἐζήτει καταφύγιον εἰς τὰς κώμας. — ἐνταῦθα, ποῦ; — ἱερεῖα, τὰ πρὸς σφαγὴν ζῆνα ὠνομά- ζοντο οὕτω, διότι ἐξ ἐκάστου τῶν σφαζομένων ζώων ἐθυσιάζετό τι τοῖς θεοῖς. — πολλὰ πυρὰ φ., ἐκ τούτου καθίστατο φανερόν ὅτι οἱ Ἀρμένιοι δὲν διέμενον — ὡς ὑπέθεσαν οἱ Ἕλληνες — ἐσκορπι- σμένοι ἀνά τὰς κώμας, ἀλλ' ὅτι πλῆθος στρατοῦ συνεκεντροῦτο περὶ τὸν Τιρίβ.

§ 10 — 14.

*Ἐδόκει = ἐφαίνετο. — δῆ = λοιπόν. — διασκηνοῦν, ἀμετάβ. = νὰ διαμένωσιν ἐσκορπισμένοι ἐδῶ καὶ ἐκεῖ ἀνά τὰς κώμας. — συναγαγεῖν, ἐκ τοῦ ἐδόκει, ὅπερ ἐνταῦθα (οὐχί = ἐφαίνετο, ἀλλὰ) = ἐφαίνετο καλόν. — ἐντεῦθεν, χρονικ. = μετὰ ταῦτα. — διαιθριά- ζειν = αἰθρίαν γίνεσθαι = ὅτι ἤρχιζε νὰ ξαστερώνη. — νυκτε- ρεούτων αὐτῶν = ἐν ᾧ διενυκτέρευον αὐτοί. — ἀπλετος = ἄφθο- νος. — ἀποκρύπτω = σκεπάζω. — κατακειμένους = οἱ ὅποιοι (πάν- τες) κατέκειντο (= ἦσαν ἐξηπλωμένοι κατὰ γῆς). — συμποδίξω τὰ ὑποζύγια = συσφίγγω τοὺς πόδας τῶν ζώων = κάμνω νὰ πιασθοῦν οἱ πόδες τῶν ζώων (ὥστε νὰ μὴ δύνανται ταῦτα νὰ κινηθῶσι). — πολὺς ὄκνος ἦν = πολὺ ὠκνοῦν = πολὺ ἐδίσταζον, ἀπέφευγον. — κατακειμένων, δηλ. αὐτῶν = ἐφ' ὅσον αὐτοὶ ἦσαν ἐξηπλωμέ- νοι κατὰ γῆς. — ἀλειονδὸν ἦν = ἦτο κάτι τι θερμαντικόν (μέσον) = παρεῖχε κάποιαν θερμότητα. — ἐπιπελιωκῦια = ἦτις εἶχε πέσει ἐπάνω (των). — ὅτω μὴ (= εἴ τι μὴ) παραρρῶνιη (τοῦ β. παραρ- ρῶ) = ἐὰν εἰς τινα δὲν ἤθελε καταρρεύσει (καταπέσει) ἐκ τῶν πλαγιῶν. — τολμῶ = λαμβάνω τὸ θάρρος. — ἀναστὰς = ἀναστῆναι καὶ... — τάχ(α) = ταχέως, εὐθύς. — τις καὶ ἄλλος = καὶ ἄλλος τις. — ἐκείνου ἀφελόμενος, δηλ. τὴν ἀξίνην. — ἀφαιροῦμαι τινός τι = λαμβάνω ἐκ τῶν χειρῶν τινός τι. — κάω = ἀνάπτω. — χρίομαι = ἀλείφομαι. — χρίμα = χρίσμα, ἀλειμμα. — σῦείος = χοίρινος,

κατεσκευασμένος ἐκ λίπους χοίρων. — *σησάμιος* = κατεσκευασμένος ἐκ σησάμου. — *ἀμυγδάλιος* = κατεσκευασμένος ἐξ ἀμυγδάλου. — *ἐκ τῶν πικρῶν*, δηλ. *ἀμυγδάλων*. — *τερμίνθινος* = κατεσκευασμένος ἐκ τερμίνθου. — *ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων* = ἐκ τούτων ἀκριβῶς τῶν ὑλῶν (κατεσκευασμένον). — *μύρον* = ἔλαιον εὐῶδες. — *διασκηνητέον εἶναι* = ὅτι πρέπει νὰ κατασκηνώσωσι (διανεμόμενοι). — *στέγη* = οἰκία, οἰκημα. — *ἦσαν . . . ἀπῆσαν*, ὁ ἐνεστώς; — *ὅτε τὸ πρότερον ἀπῆσαν* = κατὰ τὴν προτέραν ἀναχώρησίν των. — *ἐνέπρησαν*, ἄορ. τοῦ ῥ. *ἐμπίμπρημι* = καίω· ἐνταῦθα ὁ ἄορ. ἔχει σημασίαν ὑπερσντλκ. — *ὑπὸ . . .* = ἐξ . . . — *ἀτασθαλία* = ἀπερικοψία. — *δίκην δίδωμι* = τιμωροῦμαι τὸ ἐνεργτκ. τούτου: *δίκην λαμβάνω παρὰ τινος* = τιμωρῶ τινα. — *σκηνοῦντες*, μετχ. αἰτλγκ. — *σκηῶ* = εἶμαι· ἐστρατοπεδευμένος, κατασκηνώ.

Οὐκ ἀσφαλές, διατί; ποία ἀγγελία εἶχε διαβιβασθῆ εἰς τοὺς στρατηγούς; — *καὶ γάρ . . .*, ὅ' αἰτία, δι' ἣν οἱ στρατηγοὶ ἔκριναν καλὸν νὰ συναθροίσωσι τὸ στράτευμα· ποία ἦτο ἡ α'; — *ἐνταῦθα*, ποῦ; — *χιῶν ἀπλετος*, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν σελ. 96-97 «*χιῶν πολλή*». — *συνεπόδισεν*, ἐκ τοῦ ψύχους. — *γυμνός*, δηλ. ἄνευ ἱματίου (= ἐπανωφορίου), φορῶν μόνον *χιτῶνα* (= ὑποκάμισον), οὐχὶ δὲ ὀλόγυμνος. — *ἐχρίοντο*, ἵνα τὰ ὑπὸ τοῦ ψύχους πεπηγότα μέλη καταστήσωσιν εὐκίνητα. — *ἐνταῦθα*, δηλ. ἐν ταῖς κώμας. — *ἐχρῶντο*, οἱ κάτοικοι τῶν κωμῶν. — *σύειον*, τοῦτο θεραπεύει τὰ καύματα, ὠφελεῖ τὰ κατεψυγμένα ὑπὸ τῆς χιόνος μέλη καὶ ἀνακουφίζει αὐτὰ ἀπὸ τοῦ καμάτου καὶ τῶν πόνων τῶν πορειῶν. — *σησάμιον*, τὸ καὶ παρ' ἡμῖν ἔτι ἐν χρήσει ὄν καλούμενον σησάμολάδον. — *τερμίνθινον*, ἢ *τέρμινθος* εἶναι ῥητινώδες δένδρον, ἐξ οὗ συναίεται ἡ τρεμεντίνα ἢ «τσικουδιά». — *ἐκ τῶν αὐτῶν τούτων*, δηλ. ἐκ σησάμου, ἀμυγδάλου καὶ τερμίνθου. — *εἰς στέγας*, δηλ. τῶν κωμῶν. — *σὺν πολλῇ . . . ἦσαν*, διατί; διαμένοντες ἐν ὑπαίθρῳ ὑφίσταντο πολλὰς ἐνοχλήσεις ἐκ τίνος; (§ 10). — *τὸ πρότερον*, ὅτε δηλ. οἱ στρατηγοὶ ἔκριναν καλὸν νὰ συναθροίσωσι τὸ ἀνά τὰς κώμας ἐσκορπισμένον στράτευμα (§ 10). — *τὰς οἰκίας*, εἰς ἃς εἶχον διαμείνει κατὰ τὴν κατασκήνωσίν των εἰς αὐτάς. — *κακῶς*, ὡς διαμένοντες ἐν ὑπαίθρῳ καὶ ὑφιστάμενοι τὰς ἐκ τῆς χιόνος ἐνοχλήσεις.

§ 15 — 18.

Ἐντεῦθεν, χρονικ. = μετὰ ταῦτα. — **ἄνδρας δόντες** = μετ' ἀνδρῶν, μετὰ στρατιωτῶν (τινῶν). — **ἐπὶ τὰ ὄρη**, ὁ προσδιορισμὸς συναπτεὸς τῷ **ἔπεμψαν**. — **ἔφασαν καθορᾶν** = εἶχον εἶπει ὅτι ἔδλεπον. — **ἀληθεύω πολλά τοιαῦτα** = ἐν πολλαῖς ὁμοίαις περιστάσεσι λέγω τὴν ἀλήθειαν. — **τὰ ὄντα τε ὡς ὄντα καὶ τὰ μὴ ὄντα ὡς οὐκ ὄντα**, ἐπεξήγησις τοῦ ἀληθεύσαι = δηλ. καὶ τὰ ἀληθῆ ὡς ἀληθῆ καὶ τὰ ψευδῆ ὡς ψευδῆ. — **πορευθεῖς** = μετὰ τὴν πορείαν του = ἀφ' οὗ πῆγε καὶ ἐγύρισεν. — **οὐκ ἔφη ἰδεῖν** = ἔφη οὐκ ἰδεῖν. — **ἄνδρα συλλαβῶν ἦκεν ἄγων** = ἐπανήλθε φέρων ἄνδρα, ὃν συνέλαβε. — **ποδαπὸς** = ἐκ ποίας πατρίδος. — **τὸ στρ. ὀπόσον εἶη** = ὀπόσον τὸ στράτ. **εἶη** = πόσον κατὰ τὸ πλῆθος ἦτο τὸ στράτευμα. — **καὶ ἐπὶ τίνι συνειλεγμένον** (δηλ. **εἶη**) = καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν ἦτο συνηθροισμένον. — **δύναμις** = ; (§ 7). — **παρεσκ. αὐτὸν ἔφη** = εἶπεν ὅτι αὐτὸς (ὁ Τίριβ.) ἔχει προετοιμασθῆ. — ὡς ... **ἐνταῦθα ἐπιθησόμενον τοῖς Ἑλλ.** = ἔνα... ἔνα ἀκριβῶς ἐδῶ ἐπιτεθῆ κατὰ τῶν Ἑλλήνων. — **ἐπὶ τῇ ...** = ἐν τῇ... — **ὑπερβολῆ** = διαβάσις. — **ἐν τοῖς στενοῖς** = εἰς τὰ στενά. — **ἤπερ μοναχῇ εἶη πορεία** = ὅπου μόνον εἶναι δυνατὴ πορεία τις = δι' ὧν (στενῶν) μόνον δύναται τις νὰ πορευθῆ.

Ἐπέμψαν, πρὸς τίνα σκοπὸν; — **ἐπὶ τὰ ὄρη**, τίνος χώρας; — **ἔφασαν οἱ ἀποσκευδ...**, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 9. — **οὔτις**, τίς; — **τόξον Περσικόν**, τὰ περσικὰ τόξα ἦσαν μεγάλα, ὡς καὶ τὰ τῶν Κρητῶν, οἵτινες ἐφημίζοντο ὡς ἄριστοι τοξῶται τὸ τόξον — ὅπλον, δι' οὗ ἐξεπέμποντο τὰ βέλη — ἀπηρτίζετο ἐκ δύο κεράτων, ἅτινα ἐν τῷ μέσῳ ἦσαν ἠνωμένα διὰ πήχεως εἰς τὰ ἄκρα τῶν κεράτων ἦτο στερεωμένη ἡ **νευρά**, ἡ χορδὴ δηλ. ἢ κατεσκευασμένη ἐκ βοείου νεύρου ἢ δέρματος. — **φαρέτραν**, αὕτη ἦτο ξυλίνη, μεταλλίνη ἢ δερματίνη θήκη τῶν βελῶν κατὰ τὸ ἐν ἄκρον ἦτο κεκλεισμένη, κατὰ δὲ τὸ ἕτερον ἔφερε πῶμα, ἐξηρτᾶτο δὲ ἀπὸ τῶν ὤμων δι' ἱμάντος (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II). — **σάγαρις**, οὔτος ἦτο δίστομος πέλεκυς ἐν χρήσει παρὰ ταῖς Σκυθικαῖς φυλαῖς, ταῖς Ἀμαζόσι κλπ. (βλ. εἰκ. ἐν σελ. V). — **αἱ Ἀμαζόνες**, ἃς ἐγνώριζεν ὁ Ξενοφῶν ἐκ μνημείων τέχνης συχῶν ἐν Ἀθήναις.

§ 19 — 22.

Ἄκ. τοῖς στρ. ταῦτα ἔδοξε = οἱ στρατηγοί, ἀφ' οὗ ἤκουσαν ταῦτα, ἀπεφάσισαν. — **εὐθύς**, συναπτόεν τῷ ἐπορευόντο. — **στρατηγόν**, κατηγορμ. = ὡς στρατηγόν οὕτω καὶ τὸ ἡγεμόνα = ὡς ὀδηγόν. — **ἐπὶ τοῖς μένουσι** = ἐπὶ κεφαλῆς ἐκείνων, οἵτινες ἔμενον. — **ὁ ἀλόυς** = ὁ συλληφθεὶς. — **ὑπερβάλλω τὰ ὄρη** = ὑπερβαίνω τὰ ὄρη. — **μένω τινά** = περιμένω τινά. — **ἀνακραγόντες**, ἀόρ. β' τοῦ ῥ. **ἀνακράζω** = κραυγάζω δυνατά. — **ὑπομένω** = ἀνθίσταμαι. — **ἤλωσαν (= ἐάλωσαν)**, ἀόρ. τοῦ ῥ. **ἄλλισκομαι** = συλλαμβάνομαι ἢ κυριεύομαι. — **εἰς εἴκοσι**, ἢ **εἰς** = περίπου. — **κλῖναι ἀργυρόποδες** = κλίνειν μὲ ἀργυροὺς πόδας. — **ἐκπωμα** = ποτήριον. — **οἱ ἀρτοκ καὶ . . . εἶναι** = οἱ φάσκοντες εἶναι ἀρτοκόποι καὶ οἰνοχόοι. — **ἀρτοκόπος (ἀρτο-κόπος = πόπος [ἐκ τοῦ πέσσω = ζυμώνω])** = ἀρτοποιός. — **τὴν ταχίστην** (δηλ. **ὀδόν**) = τάχιστα. — **μῆ** (μετ' εὐκτ.) = μήπως (μεθ' ὑποκτ.). — **ἐπίθεσις γίγνεται τινι** = γίγνεται ἐπίθεσις κατὰ τινος. — **οἱ καταλειμμένοι** = ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶχον καταλειφθῆ. — **ἀνακαλοῦμαι τῇ σάλπιγγι** = διατάττω νὰ δοθῆ διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον πρὸς ὑποχώρησιν. — **αὐθήμερον** = **τῇ αὐτῇ ἡμέρᾳ** = κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν.

Ταῦτα, τίνας; — **συναγαγεῖν**, διότι τοῦτο κατὰ τὴν § 14 ἦτο κατανεμημένον ποῦ; — **φύλακας κατ.**, ἐν τῷ στρατοπέδῳ. — **τὸν ἀλόγια ἀνδρ.**, τὸν Πέρσην δηλ., ὃν εἶχε συλλάβει ὁ Δημοκράτης (§ 16). — **ὑπερέβαλλον τὰ ὄρη**, τίνες; — **οἱ πελτασταί**, τίνες στρατιῶται ἐκαλοῦντο **πελτασταί** καὶ εἰς τίνας μάχας ἐχρησιμοποιοῦντο οὗτοι; — **τὸ στρατόπεδον**, τῶν πολεμίων. — **τοὺς ὀπλίτας**, οἵτινες ἤρχοντο ὀπισθεν τῶν πελταστῶν. — **ἡ σκηνὴ ἢ Τριβ.**, οἱ βασιλεῖς καὶ οἱ σατράπαι τῆς Ἀσίας καὶ κατὰ τὰς ἐκστρατείας συμπαραλαμβάνον πάντα τὰ πρὸς τὴν συνήθη αὐτῶν τρυφήν καὶ πολυτέλειαν σκεύη καὶ ἐπιτήδεια οὕτω ἢ μεγάλη αὐτῶν σκηνὴ ἦτο κεκοσμημένη διὰ πολυτελῶν παραπετασμάτων καὶ ταπήτων ἐν αὐτῇ ὑπῆρχον μεγαλοπρεπεῖς κλῖναι, ἐπίχρσοι δίφροι, φιάλαι, χρυσᾶ καὶ ἀργυρᾶ ποτήρια κ. ἄλ. μεταξὺ δὲ τῶν πολυαριθμῶν θεραπόντων, οἵτινες παρηκολούθουν αὐτούς, εὕρισκοντο μουσικοί, στεφανοπλέκται, μάγειροι, ἀρτοποιοί, οἰνοχόοι, μυροποιοὶ καὶ ἄλ. — **οἰνοχόοι**, οὗτοι ἤντλουν διὰ μικροῦ τινος ἀγγείου — **τῆς οἰνοχόης** — τὸν μεμιγμένον οἶνον

ἐκ τοῦ **κρατῆρος** καὶ ἐνέχεον εἰς τὰ ποτήρια. — **ἐπύθοντο**, δηλ. παρὰ τῶν πελταστῶν. — **ἐπὶ τὸ στρατόπεδον**, δηλ. τὸ **ἐαυτῶν**, ἔνθα—κατὰ τὰ ἀνωτέρω—εἶχον καταλειφθῆ αἱ φύλακες ὑπὸ τὸν Σοφαίνετον. — **ἐπίθεις γένοιτο**, παρὰ τίνων; — **ἀνακαλεσάμενοι τῇ σάλπιγγι**, ὡσάντις παρίστατο ἀνάγκη ὁ στρατὸς νὰ παύσῃ τὴν περαιτέρω καταδίωξιν τοῦ ἠττηθέντος ἐχθροῦ, ὁ στρατηγὸς διέταττε νὰ δοθῆ διὰ τῆς σάλπιγγος τὸ σημεῖον τῆς ὑποχωρήσεως — **τὸ ἀνακλητικόν**—περὶ τῆς σάλπιγγος βλ. ἐν σελ. 84.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1—2.

Ἐδόκει (τοῖς στρατηγοῖς) πορευτέον εἶναι=εἰσφαινετο καλὸν (εἰς τοὺς στρατηγοὺς) ὅτι πρέπει νὰ πορεύωνται. — **δπη δύναιντο** = ὅσον ἠδύναντο. — **συσκευάζομαι** = μαζεύω τὰ πράγματά μου, τὰς ἀποσκευάς μου. — **ὑπερβάλλω τὸ ἄκρον** = ὑπερβαίνω τὴν κορυφὴν. — **ἐφ' ᾧ (ἄκρω)** = ἔνθα, ὅπου. — **μέλλω** = διανοοῦμαι, σκοπεύω. — **σταθμοὶ ἔρημοι** = **σταθμοὶ δι' ἐρήμης** (= ἀκατοικίτου) **χώρας**. — **πρὸς τὸν ὀμφαλὸν** = σχεδὸν μέχρις ὀμφαλοῦ. — **ἐλέγοντο οὐδὲ αἱ πηγαί**... = ἐλέγετο ὅτι καὶ αἱ πηγαὶ δὲν... — **πρόσω** = μακρὰν.

Τὸ στρατεύμα, δηλ. τοῦ Τιριβ. τὸ διασκορπισθὲν ὑπὸ τῶν πελταστῶν (πρβλ. κεφ. 4, § 21). — **τὰ στενά**, τὰ μνημονευθέντα ἐν τῇ προηγουμένῳ κεφ. (§ 18). — **συσκευασάμενοι**, ὡσάντις τὸ στρατεύμα ἔπρεπε νὰ ἐτοιμασθῆ πρὸς ἀναχώρησιν ἐκ τοῦ στρατοπέδου, μετὰ τὴν συνήθη πρὸς τοὺς θεοὺς θυσίαν ἐπὶ τῇ πρώτῳ σαλπίσματι αἱ σκηναὶ κατεστρέφοντο καὶ πᾶσαι αἱ ἀποσκευαὶ τοῦ στρατοῦ συνήγοντο. — **ἠγμεόνας πολλοὺς**, τοὺς ἀνωτέρω (κεφ. 4, § 21) αἰχμαλωτισθέντας **ἀρτοκόπους** καὶ **οἰνοχόους**; περὶ δὲ τῆς χρησιμότητος τῶν ὀδηγῶν στρατεύματος ἐν ἐκστρατείᾳ βλ. ἐν σελ. 81. — **ἐν ᾧ ἐμελλεν**..., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 4, § 18. — **κατεστρατοπεδεύσαντο**, ἐκεῖ που περὶ δὲ τῆς θέσεως, ἐν ᾗ ἰδρύνετο τὸ στρατόπεδον, βλ. ἐν σελ. 96. — **σταθμοὺς**... **παρασάγγας**, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 95. — **Εὐφράτην**, τὸν ἀνατολικὸν βραχίονα τοῦ Εὐφράτου, τὸν νῦν λεγόμενον Μουράδ.—

αί πηγαί, τίνας; — οὐ... πρόσω, σχετικῶς πρὸς τὸν ὄλον βρῶν τοῦ ποταμοῦ, διότι — κατὰ τοὺς νεωτέρους περιηγητὰς — αἱ πηγαὶ ἀπέχον ἀπὸ τῆς διαβάσεως 140 χιλιομέτρα (δηλ. πόσας ὥρας;).

§ 3 — 6.

Διὰ χιόνος πολλῆς καὶ πεδίου = διὰ μέσου πεδιάδος κεκαλυμμένης ὑπὸ πολλῆς χιόνος. — ὁ τρίτος, δηλ. σταθμός. — ἐγένετο χαλεπὸς καὶ ἔπνει, κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν = ἐγένετο χαλεπός, ὅτι (= διότι) ἔπνει. — χαλεπός = δυσάρεστος, πλήρης κακουχιῶν. — ἐναντίος = κατὰ πρόσωπον. — παντάπασιν = καθ' ὅλοκληρίαν. — ἀποκάω = κατακαίω. — πῆγνυμί τινα = ξεπαγιάζω τινά. — σφαγιάζομαι ινι = προσφέρω θυσίαν εἰς τινα. — σφαγιάζεται, ὑποκμ: ὁ μάντις. — πᾶσι περιφανῶς ἔδοξε = ὅλοι εἶδον ὀλοφάνερα. — ἀνεῖναι, ἀόρ. β' τοῦ ἀνίημι (ἀμθ.) = μετριάζομαι. — τὸ χαλεπὸν τοῦ πνεύματος = ἡ σφοδρότης τοῦ ἀνέμου. — τὸ ἀνδράποδον = ὁ αἰχμάλωτος. — διαγίγνομαι τὴν νύκτα = διέρχομαι τὴν νύκτα. — ἐν τῷ σταθμῷ, ἐνταῦθα ὁ σταθμός = τὸ κατάλυμα, τὸ μέρος, εἰς ὃ εἶχον στρατοπεδεύσει. — οἱ ὀψὲ προσιόντες = οἱ ἀργὰ προσερχόμενοι. — οἱ... ἤκοντες καὶ κᾶοντες = οὗτοι, οἱ ἤκον καὶ ἔκασον· οἱ παρτκ. ἐνταῦθα μὲ σημασίαν ὑπερσυντελκ. — πάλαι = πρότερον. — προσίεσαν, παρτκ. τοῦ β. προσίημι. — οὐ προσίημι πρὸς τὸ πῦρ τινα = δὲν ἀφίνω τινά νὰ πλησιάσῃ εἰς τὸ πῦρ. — οἱ ὀψίζοντες = οἱ βραδύτερον προσερχόμενοι. — εἰ μὴ μεταδοῖεν αὐτοῖς = ἐὰν δὲν ἔδιδον εἰς αὐτούς. — ὁ πυρὸς = σίτος, κόκκος σίτου. — ἄλλο εἶ τι (= εἶ τι [= ὄ, τι] ἄλλο) ἔχιοιεν = ὁ, τιδὴποτε ἄλλο εἶχον. — βρωτὸν = φαγώσιμον. — ἐνθα δὴ = τότε λοιπόν. — μετεδίδοσαν ἄλ. ὧν (= τοῦτων, ἃ) εἶχον ἕκαστοι = μετέδιδον εἰς ἀλλήλους ἐξ ὧν εἶχον ἕκαστοι = ὅ, τι εἶχεν ἕκαστος ἔδιδεν εἰς τὸν ἄλλον. — ἐνθα δὲ = ὅπου δέ. — διατηκομένης τῆς χιόνος = ἐπειδὴ ἡ χιὼν ἔλυονεν = συνεπεῖα τῆς τήξεως τῆς χιόνος. — βόθρος = λάκκος. — ἔστε ἐπὶ τὸ δάπεδον = μέχρι τοῦ ἐδάφους. — οὐ δὴ = καὶ ἐνταῦθα λοιπόν. — πάρεστι (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι δυνατὸν νὰ...

Ἄνεμος βορρᾶς... ἦτο ἡ πρώτη ἐδδομάς τοῦ Δεκεμβρίου. — τῶν μάντεων τις, τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλ. συνώδευον μάντις, οἵτινες προέλεγον τὰ μέλλοντα ἐκ τῆς πτήσεως τῶν πτηνῶν, ἀπὸ

τῶν ὄνειρων, ἐκ τῶν σπλάγχων τῶν θυσιαζομένων ζώων οὔτοι ἐθυσιάζον τοῖς θεοῖς καὶ διὰ τῶν θυσιῶν ἐφρόντιζον περὶ τοῦ ἐξαγνισμού τοῦ στρατοῦ.—**σφαγιάσασθαι**, ἐνταῦθα πρὸς τίνα σκοπόν; πρὸλ. εὐθὺς κατωτέρω τὸ ἀποτέλεσμα τῆς θυσίας.—**τῷ ἀνέμῳ**, οἱ ἄνεμοι—μάλιστα δὲ ὁ βορρᾶς—ἐτιμῶντο ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὡς θεοί·—**ὄργυιά**, αὕτη ἦτο μέτρον μήκους 6 ποδῶν ἢ 1 μέτρ. καὶ 85 ἑκατοστ.—**πῦρ κάοντες**, πρὸς τίνα σκοπόν;—**ξύλα οὐκ εἶχον**, διότι, ὅσον **πολλά** καὶ ἂν ἦσαν ἐν τῷ σταθμῷ, δὲν ἐπήρουν εἰς ὄλον τὸ στράτευμα.—**διατηκομένης τῆς χ.**, ὡς ἐκ τῆς θερμότητος, ἦν παρῆεν ἢ ἀνημμένη φωτιά.—**οὔ**, δηλ. εἰς τοὺς βόθρους.

§ 7—8.

Βουλιμιῶ = πάσχω ἐκ βουλιμίας· **βουλιμία** δὲ (**βου-λιμὸς**) = ἢ ὑπερβολικὴ πείνα καὶ ἢ ἐξάντλησις τῶν δυνάμεων ἐξ αἰτίας ἢ ὀλιγοσιτίας.—**ὀπισθοφυλακῶν ... καταλαμβάνων**, μετχ. ἐπιθετικ.—**καταλαμβάνω τινά** = εὐρίσκω, συναντῶ τινά.—**ὄτι τὸ πάθος εἶη** = τί ἦτο τὸ πάθημα· κατ' ἔννοιαν = ἐκ τίνος ἔπασχον.—**ἐπειδή**, χρνκ.—**τῶν ἐμπείρων** (δηλ. τοῦ πάθους) = ἐξ ἐκείνων, οἵτινες ἐγνώριζον τὸ πάθημα (= ἐκ τίνος οἱ πίπτοντες τῶν ἀνθρ. ἔπασχον).—**σαφῶς** = προφανῶς.—**περιέρχομαι περὶ τι** = περιέρχομαι, τριγυρίζω τι.—**εἴ πού τι δρώη** = ὁσάκις ἔβλεπέ τι κάπου.—**βρωτόν** = ; (§ 6).—**διαδίδωμι** = διαμοιράζω.—**διέπεμπε ... τοῖς βουλιμιῶσι** = διέπεμπε τοὺς δυναμένους **περιτρέχειν δίδοντας** (= δώσοντας) **τοῖς βουλιμιῶσιν** = ἀπέστειλεν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ τοὺς δυναμένους νὰ τρέχωσιν, ἵνα δίδωσιν εἰς τοὺς ἐκ βουλιμίας πάσχοντας.—**ἐπειδή τι ἐμφάγοιεν** (τοῦ ῥ. ἐντρώγω) = ὁσάκις ἔτρωγόν τι.

Ἐβουλιμίασαν, καὶ νῦν οἱ ὁδοιποροῦντες διὰ χίονος ὑφίστανται τοιαύτας ἐξάντλησεις ἐξ αἰτίας ἢ ὀλιγοσιτίας (τὸ ὀλιγοσάρισμα)· ἀναλαμβάνουσι δὲ τὰς δυνάμεις τῶν εὐθὺς ὡς φάγωσι καὶ πίωσί τι.—**ὀπισθοφυλακῶν**, περὶ τῆς τάξεως, ἦν ὁ Ξεν. εἶχε κατὰ τὴν πορείαν τοῦ στρατοῦ, βλ. ἐν σελ. 75.—**ἠγνόει**, πῶς συνέβαινε ν' ἀγνοῖ ὁ Ξεν. τὸ πάθημα τοῦτο; οἱ κάτοικοι τίνων μερῶν, τῶν ὄρειων ἢ πεδινῶν, γνωρίζουσι τοῦτο;—**βουλιμιῶσι**, τίνες;—**διεδίδου**, δηλ. τὸ φαγώσιμον εἰς τοὺς βουλιμιῶντας, τοὺς πλησίον αὐτοῦ εὐρισκομένους.

§ 9—11.

Πορευομένων, δηλ. αὐτῶν. — ἀμφὶ κνέφας = περὶ τὴν ἀρχὴν τοῦ σκότους (τῆς νυκτός) = ὅτε ἐσκοτείνιαζε. — ὕδροφ. ἐκ... ἐρύματος = καταλαμβάνει πρὸς τῆ κρήνη ἔμπροσθεν τοῦ ἐρύματος ὕδροφορούσας γυναῖκας καὶ κόρας ἐκ τῆς κόμης. — ἔρυμα = τεῖχος. — εἶη... ἀλλ' ἀπέχει, ὑποκμ.: ὁ σατράπης. — ὅσον = περίπου. — ἐλεί, αἰτλγκ. — κωμάρχης = ὁ προεστὼς τῆς κόμης. — εἰς τὸ ἔρυμα, ἐνταῦθα = εἰς τὴν κόμην. — ὅσοι ἐδυν. τοῦ στρατ. = ὅσοι τοῦ στρατ. ἐδυνήθησαν (δηλ. διατελέσαι τὴν ὁδόν)· ὁ ἀόρ. ἐδυνήθησαν μὲ σημασίαν ὑπερστυλκ. — διατελῶ τὴν ὁδόν = ἀποτελείωνω, διανύω τὴν ὁδόν. — νυκτερεύω = διανυκτερεύω.

Χειρῖσος, ὅστις ἦγειτο τῆς ἔμπροσθοφυλακῆς· βλ. ἐν σελ. 75. — πρὸς κόμην, τινὰ τῆς Ἀρμενίας. — πρὸς τῆ κρήνη τοῦ ἐρύματος, ἀμφοτέρω — ὡς δηλοῖ τὸ ἄρθρον — ἀνήκον τῆ κόμῃ. — οὐκ ἐνταῦθα, δηλ. ποῦ; — οἱ δ(ἐ), οἱ περὶ τὸν Χειρῖσ. — τὴν ὁδόν, τὴν μέχρι τῆς κόμης. — ἐνυκτέρευσαν, δηλ. ἐν ὑπαίθρῳ. — ἀπώλοντο, ἕνεκα τίνος αἰτίας;

§ 12—14.

Τὰ μὴ δυνάμενα, δηλ. πορεύεσθαι. — λείπομαι = ὑπολείπομαι, μένω ὀπίσω. — οἱ διεφθαρμένοι τοὺς ὀφθαλμοὺς (αἰτιατικ. τοῦ κατὰ τι)· κατ' ἔννοιαν = ὅσοι εἶχον ἀπολέσει τὴν ὄρασιν. — ὑπὸ τῆς χ... ὑπὸ τοῦ ψ, ἢ ὑπὸ = ἕνεκα. — οἱ τοὺς δακτύλους (αἰτιατικ. τοῦ κατὰ τι) τῶν π. ἀποσεσηπότες = ἐκεῖνοι, τῶν ὁποίων οἱ δάκτυλοι τῶν ποδῶν εἶχον σαπίσει (εἶχον πέσει). — τοῖς ὀφθαλμοῖς = διὰ τοὺς ὀφθαλμοὺς. — ἐπικουρημα τῆς χ. = βοήθημα, μέσον προφυλακτικὸν κατὰ τῆς χιόνος. — ἔχων ἐπορεύετο = κατὰ τὴν πορείαν ἐκράτει. — τῶν δὲ ποδῶν (= τοῖς δὲ ποσὶ) = διὰ δὲ τοὺς πόδας (δηλ. βοήθημα ἦτο). — εἰς τὴν νύκτα = διὰ τὴν νύκτα. — ὑπολύομαι (δηλ. τὰ ὑποδήματα) = λύω, ἐκβάλλω τὰ ὑποδήματά μου· τὸ ἀντίθετον ὑποδοῦμαι = φορῶ τὰ ὑποδήματά μου. — κοιμῶμαι ὑποδεδεμένος = κοιμῶμαι φορῶν τὰ ὑποδήματά μου (= μὲ τὰ παπούτσια). — εἰσδύομαι εἰς... = εἰσχωρῶ, χώνομαι μέσα εἰς... — περιπήγνυμαι = ὀλοτρόγυρα παγώνω (= κοκκαλιάζω). — καὶ γὰρ = γὰρ. — ἦσαν... πεπορημένοι = εἶχον

κατασκευασθῆ. — *ἐπιλείπει τὰ ἀρχαῖα ὑποδήματα* = καταστρέφονται (= λυώνουσι) τὰ παλαιὰ ὑποδήματα. — *καρβάτιναι* = τσαρούχια. — *βοῦς νεόδαρτος* = δέρμα βοῦς προσφάτως ἐκδαρέντος.

Τῶν πολεμίων... τινές, ἐννοεῖται οὐχὶ συντεταγμένοι ἐχθρικός στρατός, ἀλλὰ ληστρική συμμορία. — *περὶ αὐτῶν*, τίνων; — *οἱ διεφθαρμένοι τοὺς ὀφθ.*, οἱ ὀφθαλμοὶ τῶν πορευομένων διὰ τῆς χιόνης εὐκόλως προσβάλλονται ὑπὸ φλογώσεως. — *οἱ... τοὺς δακτ. τῶν ποδῶν ἀποσ.*, πρβλ. τὰ κ ρ ο π α γ ῆ μ α τ α τῶν ἡμετέρων στρατιωτῶν κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μπιζανίου. — *μέλαν τι ἔχων...*, σήμερον συνηθίζουσιν ἐν ὁμοίαις περιστάσεσι νὰ φορῶσι διόπτρας κυανᾶς ἢ φαιᾶς. — *εἰσεδύοντο εἰς...*, διότι οἱ πόδες τῶν ἦσαν πρησιμένοι ἕνεκα τοῦ ψύχους καὶ τῆς χιόνης. — *καρβάτιναι*, αὐταὶ ἦσαν ἡ εὐτελεστάτη ὑπόδησις τῶν κοινῶν ἀνθρώπων, ἰδίως δὲ τῶν χωρικῶν, ὀνομασθεῖσαι οὕτως ἀπὸ τῶν Καρῶν (Ἰσως τῶν δούλων) τῶν φορούντων τὸ πρῶτον τοιαύτην ὑπόδησιν ἀπετελοῦντο ἐκ τεμαχίου ἀκατεργάστου ἢ νεοδάτου δέρματος βοῦς, ἕπερ ἐχρησίμευεν ὡς πέλημα καὶ δι' ἱμάντων περιδένετο περὶ τὸν πόδα (βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV). Καὶ νῦν οἱ χωρικοὶ παρ' ἡμῖν φοροῦσι παρόμοια ὑποδήματα καλούμενα τσαρούχια.

§ 15—16.

**Ανάγκαι* = ταλαιπωρία, κακουχία. — *χωρίον* = μέρος γῆς, τόπος. — *διὰ τὸ ἐκλ...* *τὴν χιόνα* = διότι ἡ χιὼν εἶχε λείψει. — *εἰκάσω* (μετ' ἀπρμφ.) = συμπεραίνω (ἔτι...). — *τετηκέναι*, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιτικ: *τὴν χιόνα*. — *τήκομαι* (μετ' ἀμετβ. ἐνεργτκ. πρκμ. *τέτηκα*) = λύνω (ἀμετβ.), διαλύομαι. — *καὶ ἐτετήκει, ὁ καὶ* = καὶ πράγματι. — *κρήνη* = πηγὴ. — *ἦν ἀτμίζουσα* = ἤτιμιζεν. — *ἀτμίζω* = ἀναδίδω ἀτμούς. — *νάπη* = κοιλάς δασώδης. — *ἐνταῦθα*, τοπκ. ἐπίρρ. — *ἐκτρέπομαι (τῆς ὁδοῦ)* = ἐξέρχομαι ἀπὸ τὴν ὁδόν, λοξοδρομῶ. — *οὐ φημι* = ἀρνοῦμαι. — *ἔχων τοὺς ὀπισθοφυλάκας* = ὀπισθοφυλακῶν (§ 7). — *ὡς ἦσθετο (τοῦτο)* = εὐθὺς ὡς ἀντελήφθη τοῦτο. — *πάσῃ τέχνῃ καὶ μηχανῇ* = διὰ παντός τρόπου καὶ μέσου. — *ἀπολείπομαι* = μένω ὀπίσω. — *τελευτῶν* = τελευταῖον. — *χαλεπαίνω* = ὀργίζομαι, θυμώνω. — *σφάττειν ἐκέλευον*, δηλ. *αὐτὸν ἑαυτοὺς* = προέτρεπον αὐτὸν νὰ σφάζῃ αὐτοὺς. — *οὐ... ἂν δύνασθαι πορευθῆναι*, ἐκ τοῦ νοου-

μένου β . *ἔλεγον* = ἔλεγον ὅτι δὲν θὰ ἠδύναντο νὰ πορευθῶσι (καὶ ἐὰν δηλ. ἠθελον τοῦτο).

Ἐνταῦθα, ποῦ; — *ἐπιτραπόμενοι*, καθ' ὅσον ἡ πηγὴ δὲν ἦτο ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἀλλὰ μακρὰν αὐτῆς. — *ἔπονται... πολέμιοι...*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 12. — *ἐχαλέπαινεν*, διατί;

§ 17 — 18.

Ἐνταῦθα, χρονκ. = τότε. — *κράτιστον* = ὠφελιμώτατον. — *φοβῆσαι*, τοῦ β . *φοβῶ* = ἐκφοβίζω. — *μὴ ἐπίλοιεν τοῖς...* = ἵνα μὴ ἐπιπίπτωσι κατὰ τῶν... — *οἱ κάμνοντες* = οἱ ἀσθενεῖς. — *οἱ δέ* = οὗτοι δέ. — *διαφέρονται ἀμφὶ* (= περὶ) *ᾧν ἔχουσι* = φιλονικοῦσι δι' ὅσα ἔχουσι λάβει. — *ἄτε ὑγιαίνοντες* = ἐπειδὴ ἦσαν ὑγιεῖς. — *ἐξανίσταμαι* = σηκώνομαι. — *τρέχω εἰς τινα* = ἐφορμῶ, ἐπιπίπτω κατὰ τινος. — *ἀνακραγόντες*, ἀόρ. β' τοῦ β . *ἀνακράζω* = ἐκθάλλω κραυγὴν, κράζω. — *δείσαντες*, τοῦ β . *δέδοικα* ἢ *δέδια* = φοβοῦμαι. — *ἦκαν* (= *εἶσαν* [τοῦ β . *ἦμι*]) *ἑαυτοὺς* = ἐρρίφθησαν. — *κατὰ τῆς χιόνας* = ἀπὸ τὴν χιόνα κάτω. — *φθέγγομαι* = ἔμιλλῶ, κάμνω λόγον.

Ἐδοξε, τίσι; — *εἴ τις...*, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ὀπισθοφύλακες. — *τοῖς κάμνουσι*, περὶ ὧν βλ. ἐν § 12. — *οἱ δέ*, δηλ. οἱ πολέμιοι. — *ἀμφὶ ᾧν εἶχον διαφ.*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. ἐν § 12 «τὰ μὴ... τῶν ὑποξ. ἤρπαζον καὶ...». — *οἱ ὀπισθοφύλακες*, οἵτινες μετὰ τοῦ Ξενοφ. εἶχον ἔλθει εἰς τὴν νάπην, ὅπου ἦσαν οἱ *κάμνοντες* (§ 15-16). — *ἐξανασιάντες*, διότι ἐκάθηντο πρὸς ἀνάπαυσιν μετὰ τῶν *καμνόντων*, καθ' ὃν χρόνον ὁ Ξεν. διελέγετο πρὸς αὐτοὺς (§ 16). — *τὰς ἀσπίδας πρὸς τὰ δ. ἐκρουσαν*, πρὸς τίνα σκοπόν; περὶ τῆς ἀσπίδος βλ. ἐν σελ. 79. τὸ δὲ *δόρυ* τί ὅπλον ἦτο καὶ ἐκ πόσων μερῶν ἀποτελεῖτο; — *εἰς τὴν νάπην*, τὴν αὐτὴν μὲν πρὸς τὴν ἀνωτέρω (§ 15), ἀλλ' ὅχι εἰς τὸν αὐτὸν τόπον, ὅπου ἦσαν οἱ ἀσθενεῖς, ἀλλ' ἀπώτερον αὐτῶν καὶ εἰς μέρος κατωφερέστερον. — *ἐφθέγγατο*, δηλ. περὶ τῶν πολεμίων κατὰ πᾶσαν πιθανότητα οὗτοι φοβηθέντες ἀπῆλθον εἰς τὰ ἴδια.

§ 19 — 20.

Εἰπόντες, μετχ. χρονκ. — *ἐπ' αὐτοὺς* = εἰς αὐτοὺς (ἵνα δηλ. παραλάβωσιν αὐτοὺς). — *πορευόμενοι πρὶν...*, ἄς ἀποδοθῇ, ὥσει

ἦτο: ἐπορεύοντο· καὶ πρὶν . . . — ἐντυγχ . . . ἀναπαυομένοις . . . ἐγκεκαλ. = συναντῶσι τοὺς στρατιώτας ν' ἀναπαύονται ἐν τῇ μέσῳ τῆς ὁδοῦ ἐπὶ τῆς χιόνος σκεπασμένοι. — καὶ οὐδὲ φυλακὴ οὐδ. καθειστήκει = χωρὶς οὐδεμίᾳ φρουρᾶ νὰ ἔχη τοποθετηθῆ. — ἀνίστασαν, ἀποπειρτκ. πρατκ. = προσεπάθουν νὰ ἀνεγείρωσιν. — ὅτι (μετ' εὐκτ.) = ὅτι (μεθ' ὀριστκ.). — ὑποχωρῶ = προχωρῶ. — παριῶν καὶ παραπ. τῶν πελτ. τοὺς ἰσχυρ. = παριῶν παρὰ τοὺς ἰσχυροτάτους τῶν πελταστῶν καὶ παραπέμπων αὐτούς. — παρέρχομαι παρὰ τινα = πλησιάζω πρὸς τινα. — παραπέμπω τινὰ = ἀποστέλλω τινά. — σκέψασθαι, ἀόρ. τοῦ β. σκοποῦμαι = ἐξετάζω, παρατηρῶ. — ἐνταῦθα = τότε. — αὐλίζομαι = καταλύω, στρατοπεδεύω. — ἄδειπνος = ὁ ἄνευ τοῦ ἑσπερινοῦ φαγητοῦ, ὁ μὴ δειπνήσας.

Τέτταρα σιάδια, πόσα λεπτά τῆς ὥρας; βλ. ἐν σελ. 96. — τοῖς στρατιώταις, καὶ οὗτοι ἀνήκον εἰς τοὺς ὀπισθοφύλακας. — καὶ οὐδὲ φυλακὴ . . . , ἐν ᾗ αὕτη ἦτο ἀπαραίτητος, ἀφ' οὗ εὕρισκοντο ἐν ἐχθρικῇ χώρᾳ καὶ μάλιστα πλησίον ἐχθρῶν (§ 12, § 17). — παραπέμπων, ποῦ; — τὸ κωλύον, δηλ. τοὺς ἔμπροσθεν νὰ προχωρῶσι. — ὄλον τὸ στρ., ἐκτὸς — ἐννοεῖται — τῆς ὑπὸ τὸν Χειρίσσοφον ἔμπροσθοφυλακῆς, ἣτις ἐστρατοπέδευεν ἐν τινὶ κώμῃ (πρβλ. § 11 καὶ § 22). — οὕτως, δηλ. ἐν τῇ ὁδῷ ἐπὶ τῆς χιόνος. — οἷας ἐδύναντο, καὶ οὐχὶ τὰς κανονικάς, ἐπειδὴ πολλοὶ στρατιῶται ἦσαν ἄχρηστοι πρὸς φρούρησιν διατί;

§ 21 — 22.

Πρὸς ἡμέραν ἦν = ἐπλησίαζε νὰ ἐξημερώσῃ. — τοὺς νεωτάτους, ἀντικμ. τοῦ πέμψας καὶ ἐκέλευεν. — ἀναστήσαντας = ἐπὶ ἀναστήσωσιν· ὡς ἀντικμ. τούτου, καθὼς καὶ τοῦ ἀναγκάζειν, νοητέον τό: τοὺς ἀσθενοῦντας. — ἐν τούτῳ = ἐν τούτῳ τῷ μεταξῷ. — πέμπει τῶν ἐκ τῆς κώμης = πέμπει ἐκ τῆς κώμης τινὰς τῶν ἐν τῇ κώμῃ (= τινὰς τῶν στρατιωτῶν τῶν εὕρισκομένων ἐν τῇ κώμῃ). — σκεπομένους = ἵνα παρατηρήσωσιν. — πῶς ἔχοιεν = εἰς ποίαν κατάστασιν εὕρισκονται. — οἱ δὲ = ἐκεῖνοι δέ. — ἄσμενοι ἰδόντες = ἄσμενοι εἶδον καὶ . . . — ἄσμενος ὄρῳ = μετὰ χαρᾶς βλέπω. — κομίζειν = ἵνα κομίζωσιν.

Πρὸς τοὺς ἀσθενοῦντας, περὶ ὧν βλ. ἐν § 12. — τοὺς νεωτάτους, δηλ. τῶν ὀπισθοφυλάκων περὶ δὲ τῶν ὑπηρεσιῶν, ἃς ἀνε-

λάμβανον οἱ νεώτεροι τῶν στρατιωτῶν, βλ. ἐν σελ. 91.—*ἐν τούτῳ*, ἐν ὅσῳ δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. πεμφθέντες ἠνάγκαζον τοὺς ἀσθενεῖς νὰ προχωρῶσιν. — *οἱ τελευταῖοι*, τίνες ἐννοοῦνται; — *οἱ δέ*, δηλ. οἱ ὑπὸ τοῦ Ξεν. ἀποσταλέντες. — *ἄσμενοι ἰδόντες*, δηλ. τοὺς ὑπὸ τοῦ Χειρ. πεμφθέντας: ποία ἢ αἰτία τῆς χαρᾶς; — *τούτοις*, διότι οὗτοι — οἱ ὑπὸ τοῦ Χειρ. πεμφθέντες — κατὰ τὴν νύκτα ἠδυνήθησαν ἀνετώτερον νὰ ἀναπαυθῶσι καὶ ὡς ἐκ τούτου νῦν ἠδύνατο τὴν ἀνατεθεῖσαν τοῖς νεωτάτοις ὑπηρεσίαν εὐκολώτερον νὰ ἐκτελέσωσιν. — *αὐτοί*, τίνες; — *ἐπὶ τὸ στρατόπ.*, τὸ πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα Χειρ. ἠϋλίξετο (πρβλ § 11).

§ 23 — 24.

Συγγίγνονται ἀλλήλοις == συνεννοῦνται. — *ἔδοξε . . . σκηνοῦν* = ἔδοξε (τοῖς στρατηγοῖς) ἀσφαλές εἶναι τὰς τάξεις σκηνοῦν κατὰ τὰς κώμας. — τὰς τάξεις, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. σκηνοῦν. — *τάξις* = τάγμα. — *σκηνώ (-όω)* = κατασκηνώ, καταλύω. — *διαλαχόντες*, ἀόρ. β' τοῦ ῥ. *διαλαγχάνω* = διαμοιράζω διὰ κλήρου. — *ἄς ἐώρων κώμας* = τὰς κώμας, ἄς ἐώρων. — *ἐκέλευσεν*, ἀντκμ.: *Ξενοφῶντα* ἐπομένως ἐνταῦθα τὸ ῥ. *κελεύω* = παρακαλῶ. — *ἀφιέναι αὐτὸν* = ν' ἀφίνη αὐτὸν (δηλ. νὰ προχωρή). — *οἱ εὐζωνοὶ* = οἱ ἐλαφρῶς ὀπλισμένοι. — *θέων . . . καταλαμβάνει* = *θεῖ . . . καὶ καταλαμβάνει*. — *θέω* = τρέχω. — *εἰλήχει*, ὑπερσυντκ. τοῦ ῥ. *λαγχάνω* = λαμβάνω διὰ κλήρου. — *κωμήτης* = κάτοικος τῆς κώμας. — *κωμάρχης*; (§ 10). — *πώλους εἰς . . .* = *ἑπτακαίδεκα πώλους τρεφομένους εἰς δασμὸν βασιλεῖ*. — *πῶλοι τρεφόμενοι εἰς δασμὸν βασιλεῖ* = ἵπποι ἀδάμαστοι (= πουλάρια), οἵτινες ἐτρέφοντο ὡς φόρος διὰ τὸν βασιλέα. — *ἐνάτην ἡμέραν νύμφην* = ἐννέα ἡμερῶν νύμφην. — *ὁ ἀνήρ* = ὁ σύζυγος. — *λαγῶς ὄχκετο θηράσων* = ὄχκετο θηράσων λαγῶς. — *οἴχομαι* = ἔχω ἀπέλθει. — *θηράσων*, μετχ. τελκ. — *θηρῶ* = κυνηγῶ. — *λαγῶς*, αἰτιατκ. πληθυντκ. τοῦ ὀνόματος τῆς β' ἀτικτῆς κλίσεως λαγῶς, ὦ = λαγός, οὔ. — *ἤλω* = ἐάλω (τίνος ῥ.;

Συνεγένοντο ἀλλήλοις, οἱ περὶ Ξενοφ. καὶ οἱ περὶ Χειρ. — *τὰς τάξεις*, περὶ τῆς τάξεως βλ. ἐν σελ. 97. — *αὐτοῦ*, δηλ. πρὸς τῇ κώμῃ, ἔνθα ἠϋλίξετο. — *οἱ δὲ ἄλλοι*, δηλ. στρατηγοί. — *ἐπορευόντο*, δηλ. πρὸς αὐτάς (— τὰς κώμας —). — *τούς ἑαυτῶν*, στρατιωτάς. —

πώλους εἰς δασμόν, πᾶσα ἡ Ἀρμενία ὑπεχρεοῦτο νὰ πέμπῃ φόρον εἰς τὸν βασιλέα κατ' ἔτος 20.000 ἵππους καὶ εἰς ἄλλην χρῆσιν καὶ ὡς ἱερεῖα εἰς τὸν Ἥλιον (πρβλ. § 35).— **ἐπιτακαίδεκα**, τόσοι θὰ ἦσαν οἱ εἰς τὴν κώμην ἐκείνην ἀναλογοῦντες πῶλοι ἐκ τοῦ ὅλου φόρου τῆς Ἀρμενίας· ἐμνημόνευσε δ' ὁ Ξεν. τὸν φόρον τοῦτον ὡς παράδοξον· ἐπίσης ὡς παράδοξα μνημονεῦει εὐθύς κατωτέρω καὶ τὰ περὶ νεονύμφων.— **οὐχ ἦλω**, μετὰ τῶν ἄλλων ὑπὸ τοῦ Πολυκράτους.

§ 25—27.

Κατάγειος = ὑπόγειος.— **τὸ στόμα** (αἰτιατικ. τῆς ἀναφορᾶς) **ὥσπερ φρε.**, κατ' ἔννοιαν = καὶ εἶχον τὴν εἴσοδον ὁμοίαν πρὸς στόμιον φρέατος.— **εὐρύς** = εὐρύχωρος.— **τοῖς ὑποξυγίοις** = διὰ τὰ ζῦα.— **ὄρυκται**, δηλ. ἦσαν.— **ὄρυκτός** = ἐσκαμμένος, διὰ σκαφῆς κατεσκευασμένος.— **οἷς** (γενκ. οἶδος) = πρόβατον.— **τὰ ἐκγόνα** = τὰ νεογνά, τὰ μικρά.— **χιλὸς** = χλωρὸν χόρτον.— **πυρὸς** = ; (§ 6).— **οἶνος κριθίνος** = ζῦθος.— **κριθαὶ ἰσοχειλεῖς** = κριθαὶ ἐπιπλέουσαι (φθάνουσαι) μέχρι τῶν χειλέων.— **κάλαμοι . . γόνατα οὐκ ἔχοντες** = κάλαμοι χωρὶς κόμβους.— **ἐργεῖμαι** = εὐρίσκομαι.— **τούτους ἔδει λαβόντα μύζειν** = ἔδει τούτους λαβεῖν καὶ μύζειν (δηλ. τὸν οἶνον).— **μύζω** = βυζάνω, ἀναρροφῶ.— **ὀπίτις διψῶη** = ὀσάκτις τις ἐδίψα.— **ἄκρατος**, κυρίως = ὁ μὴ μετὰ ὕδατος κεκραμένος οἶνος· εἶτα (ὅπως ἐνταῦθα) = ὁ δυνατὸς οἶνος.— **εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχέοι** = ἐὰν δὲν ἔχυνέ τις ὕδωρ.— **συμμαθόντι** = δι' ἐκεῖνον, ὅστις εἶχε συνηθίσει (αὐτό).— **τὸ πῶμα** = τὸ ποτόν.

Κατάγειοι, οἱ Ἀρμένιοι κατεσκευάζον οὕτω τὰς οἰκίας των, ἵνα προφυλάσσωνται κατὰ τὸν χειμῶνα ἀπὸ τοῦ μεγάλου ψύχους· καὶ νῦν — κατὰ τοὺς περιγηγῆτάς — αἱ κατοικίαι τῶν Ἀρμενίων εἶναι οὕτως ὑπὸ τὴν γῆν κατεσκευασμένα, ὥστε μόλις ἢ στέγη ἐξέχει τοῦ ἐδάφους· αἱ ἐν τῇ δυτικῇ δ' ὅμως Ἀρμενίᾳ οἰκίαι ἦσαν ὅλως διαφόρως κατεσκευασμένα· βλ. ἐν σελ. 95.— **τὸ στόμα ὥσπερ φρέατος**, ἐπομένως στενόν.— **αἱ εἵσοδοι τοῖς ὑποξ.**, αὗται θὰ ὠρύσσοντο εἰς ἀπόστασίν τινα ἀπὸ τοῦ στόματος· αἱ δὲ κατωφερέστεραι καὶ πλησιέστεραι γινόμεναι κατέληγον εἰς τὸ ἔδαφος τῆς οἰκίας.— **χιλῶ**, ὁ **χιλὸς** ἦτο χλωρὸν χόρτον, πόα κεκομμένη διὰ τὰ ζῦα, διδομένη εἰς αὐτὰ ἐν τῇ φάτνῃ (οὐχὶ χόρ-

τον ἢ πόα ἐν τοῖς ἀγροῖς), μάλιστα δι' ἵππους καὶ ὑποζύγια.—
ἐνδον ἐτρέφοντο, προφανῶς κατὰ τὸν χειμῶνα μόνον.—**οἶνος κριθίνος**, τοῦτον τὸν οἶνον μετεχειρίζοντο καὶ ἄλλα ἀρχαῖα ἔθνη, οἱ Αἰγύπτιοι, Θραῖκες, Ἰθῆρες, Γαλάται καὶ Γερμανοί· νῦν ἐν Ἀρμενίᾳ — κατὰ τοὺς περιηγητάς — ὁ τοιοῦτος οἶνος εἶναι ἀγνωστος.—
ἐν κρατήρσι, ὁ κρατὴρ κυρίως ἦτο μέγα ἀγγεῖον μετ' εὐρέας στομίου, πῆλινον ἢ μεταλλινον, διὰ γλυφῶν ἐνίοτε ἢ γραφικῶν παραστάσεων ἐξωθεν κεκοσμημένον, ἐν ᾧ ἐκινῆτο ὁ οἶνος μεθ' ὕδατος· ἐνίοτε εἶχε καὶ λαβὰς (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II).—**ἐνήσαν**, δηλ. ἐν τοῖς κρατήρσι.—**κάλαμοι . . . γόν. οὐκ ἔχοντες**, ὁ ζῦθος, καθὼς φαίνεται, ἦτο ἀδιήθητος καὶ διὰ τοῦτο, ἵνα μὴ αἱ ἐπιπλεύουσαι ἐν τοῖς ἀγγεῖοις κριθαὶ εἰσέρχωνται εἰς τὸ στόμα, ἀνάγκη ἦτο νὰ ῥοφῶσιν αὐτὸν διὰ καλάμων, οἵτινες ἔπρεπε νὰ μὴ ἔχωσι κόμβους, ἵνα μὴ κωλύηται ἡ ἀνοδος τοῦ ὑγροῦ.—**τούτους**, δηλ. τοὺς καλάμους.—
εἰ μὴ τις ὕδωρ ἐπιχ., πρὸς τίνα σκοπόν; — **τὸ πῶμα**, δηλ. ὁ κριθίνος οἶνος.

§ 28 — 29.

Τὸν ἀρχοντα τῆς κώμης = τὸν **κωμάρχη** (§ 24).—**σύνδειπνον ποιοῦμαι τινα** = κάμνω τινὰ σύνδειπνόν μου = προσκαλῶ τινα εἰς δεῖπνον (ἵνα συμφάγη μετ' ἐμοῦ).—**θαρρῶ** = ἔχω θάρρος, δὲν φοβοῦμαι.—**λέγω δι** . . . = διαθεβαῖω δι . . . — **δι οὔτε . . . στερεῆσοιτο** (= **στερηθήσοιτο**) . . . **τε** = ὅτι καὶ δὲν θὰ στερηθῆ καὶ . . . — **τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἀντεμπλήσαντες** (τοῦ ῥ. **ἀντεμπλήμη**) **τῶν ἐπιτ. ἀπίαςι** = ἀφ' οὗ εἰς ἀνταμοιβὴν γεμίσωσι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐκ τῶν πρὸς τροφήν ἀναγκαίων, θ' ἀπέλθωσι κατ' ἔννοιαν = πρὸ τῆς ἀναχωρήσεώς των εἰς ἀνταμοιβὴν θὰ γεμίσωσι τὴν οἰκίαν αὐτοῦ ἐκ . . . — **ἐξηγησάμενος**, κτηγρμ. μετχ. ἐκ τοῦ **φαίνεται** = **δι ἐξηγήσατο**. — **ἐξηγοῦμαι ἀγαθόν τι τῷ στρατ.** = παρέχω ὠφέλιμόν τινα ὑπηρεσίαν εἰς τὸν στρατὸν ὡς ὁδηγὸς αὐτοῦ. — **ἔστ' ἂν . . . γένωνται** = ἔως ὅτου φθάσωσιν.—
φιλοφρονοῦμαι = παρέχω ἀπόδειξιν τῶν φιλικῶν μου διαθέσεων.—
οἶνον . . . ἐνθα ἦν κατορ. = **ἐνθα οἶνος ἦν κατορῶν γένετος** (τοῦ ῥ. **κατορῦτομαι**) = ποῦ ἦτο καταχωμένος οἶνος.—
ἔφρασε, ἀόρ. τοῦ ῥ. **φράζω**, ὑπερ ἐνταῦθα (οὐχί = λέγω, ἀλλά) = δεικνύω, φανερώνω.— **διασηκηνήσαντες** = διανεμηθέντες ἀνά τὰς

κώμας. — ἐν πᾶσιν ἀφθόνοις = ἔχοντες ἐν ἀφθονίᾳ πάντα. — ἐν φυλακῇ ἔχω = φυλάττω. — ἐν ὀφθαλμοῖς = οὕτως ὥστε νὰ βλέπωσιν (αὐτοὺς) = πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν των.

Τῆς κῆρας ταύτης, δηλ. ποίας; — ἀντεμπλήσαντες, εἰς ἀνταμοιβὴν δηλ. τοῦ ἀγαθοῦ, ὅπερ θὰ παρῆρχεν ὁ κωμάρχης εἰς τὸ στράτευμα. — τῶν ἐπιτηδείων, τὰ ὁποῖα, ἐννοεῖται, θὰ ἐλάμβανον ἐκ τῶν ἄλλων κωμητῶν. — ταῦτα, ποῖα; — οἶνον, ἴσως ἀμπέλινον καὶ ὄχι κριθίνον. — ἐνθα ἦν κατορ., δηλ. ἐν λάκκοις κονιατοῖς (περὶ ὧν βλ. ἐν κεφ. 2, § 22). — ἐν φυλ. ἔχοντες, πρὸς τίνα σκοπόν;

§ 30 — 32.

Ὅπου παρῖοι κώμην = ὅπου διήρχετο πλησίον κώμης = ἀπ' ὅποιαν κώμην ἐπέρνα. — τρέπομαι πρὸς τινα = ἐπισκέπτομαι τινα. — κατελάμβανε, αὐτοὺς (τοὺς ἐν ταῖς κώμας). — καταλαμβάνω τινὰ = εὐρίσχω τινὰ. — εὐωχοῦμαι = τρώγω καὶ πίνω καλῶς. — εὐθυμοῦμαι = εὐθυμῶ, εἶμαι εὐθυμος. — ἀφίεσαν = εἶων ἀπελθεῖν. — ἄριστον (ὄχι ὑπερθτικ. τοῦ ἀγαθός, ἀλλ' οὐσιαστικ.) = γεῦμα. — οὐκ ἦν δ' ὅπου οὐ = οὐδαμοῦ δὲ οὐ = πανταχοῦ δέ. — οἱ μὲν... οἱ δὲ = ἄλλοι μὲν... ἄλλοι δέ. — πύρινος (ἄριος) = (ἄριος) σιταρένιος. — ὁπότε τις... τῷ (= τινι) βούλοιο προπιεῖν = ὁσάκις ἤθελέ τις νὰ προπιῇ εἰς υγιείαν τινός. — ἐνθεν (= ἐξ οὗ) ἐπ. ἔδει ῥ. πίνειν = ἐξ οὗ (δηλ. κρατῆρος) ἔπρεπεν, ἀφ' οὗ σκύφη (δηλ. ὁ ἐλκόμενος), νὰ πίνῃ βοφῶν. — ὡσπερ βοῦν = ὡσπερ βοῦς (βοφῶν πίνει). — δίδωμι (μετ' ἀπρμφ.) = ἐπιτρέπω (νὰ...). — ὅ,τι βούλοιο = ὅ,τι ἤθελεν. — ὅπου... ἴδοι = ὅπου ἔβλεπεν. — τῶν συγγενῶν = τῶν ἑαυτοῦ συγγενῶν. — πρὸς ἑαυτὸν = μεθ' ἑαυτοῦ.

Κατελάμβανε... , οἱ Ἑλλ. μετὰ τὰς δεινὰς ταλαιπωρίας τῶν προηγηθεισῶν ἡμερῶν παρεδόθησαν εἰς εὐωχίαν καὶ εὐθυμίαν. — ἀφίεσαν, δηλ. τὸν Ξεν. καὶ τὸν κωμάρχην. — αὐτοῖς, τίσι; — ἄριστον, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 78. — εἶλεν, δηλ. αὐτόν, ὑπὲρ οὗ ἤθελε νὰ προπιῇ. — ἐπὶ τὸν κρατῆρα, περὶ τοῦ κρατῆρος βλ. ἐν σελ. 110. — πρὸς ἑαυτὸν ἐλάμβανεν, διότι ἐνόμιζεν ὅτι, ἐὰν αὐτὸς καὶ οἱ συγγενεῖς του ἦσαν μετὰ τοῦ Ξεν., ὀλιγώτερον θὰ ἐκινδύνευον (πρὸβλ. § 28).

§ 33 — 34.

Σκηνοῦντας ἐστεφανωμένους, ἡ μὲν α' μετχ. κατηγορητικ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **κατελάμβανον**, ἡ δὲ β' προσδιορίζει τροπικῶς τὴν α' μετχ. — **σκηνοῦντας** = **εὐωχομένους**. — **ξηρὸς χιλὸς** = ξηρὸν χορτάρι, σανός. — **τοῦ ξηροῦ χилоῦ στεφάνοις** = μὲ στεφάνους (κατεσκευασμένους) ἀπὸ τοῦ ξηρὸν χορτάρι. — **διακοινοῦντας**, κατηγορητ. μετχ. ἐξαρτωμένη ἐκ τοῦ **κατελάμβανον**. — **διακονω** = ὑπηρετῶ. — **σὺν ταῖς** . . . = **σὺν ταῖς ἑαυτῶν** . . . — **τοῖς παισίν** . . . **ὡσπερ ἐνεοῖς** = εἰς τοὺς (διακοινοῦντας) παῖδας, ὡς ἐὰν οὔτοι ἦσαν ἄφωνοι (βωβοί). — **δείκνυμι τινι** = διὰ σημείων δίδω εἰς τινα νὰ ἐννοήσῃ. — **ὅ,τι δέοι** = τί ἔπρεπε. — **φιλοφρονοῦμαι τινι** = φιλοφρόνως χαίρειζω τινά: ἐν § 29 καὶ § 32 ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν; — **κοινῇ δὴ** = ἀπὸ κοινοῦ (= καὶ οἱ δύο μαζί) πλέον. — **ἀνρωτῶ τινι** = ἐρωτῶ, ἐξετάζω τινά. — **περσίζω** = ὁμιλῶ τὴν περσικὴν γλῶσσαν. — **ὅτι Ἀρμενία**, δηλ. εἶη (= εἶναι). — **τίνι . . . τρέφονται** = χάριν τίνος τρέφονται. — **ὅτι βασ . . .**, δηλ. **τρέφονται**. — **δασμός**, κατηγορητ. = ὡς φόρος. — **ἔφη εἶναι Χάλυβας** (= **τὴν τῶν Χαλύβων**) = εἶπεν ὅτι εἶναι ἡ τῶν Χαλύβων (χώρα) — **ἔφραζεν** =; (πρβλ. § 29). — **τὴν ὁδόν . . . ἧ εἶη** = **ἧ ἡ ὁδὸς εἶη** = ποῦ εἶναι ἡ ὁδός.

¹**Ἡλθον**, τίνες; — **κἀκείνους**, δηλ. τοὺς περὶ Χειρίσοφον. — **ἐστεφανωμένους**, συνήθεια ἐπεκράτει κατὰ τὰ συμπόσια οἱ δαιτυμόνες νὰ στεφανώνωνται μὲ στεφάνους κατεσκευασμένους ἐκ μυρσίνης, ῥόδων, ἴων καὶ τῶν τοιοῦτων ἐνταῦθα ὁμοῦς διὰ τὴν ἔλλειψιν ἀνθέων οἱ στέφανοι ἦσαν κατεσκευασμένοι ἐκ ξηροῦ χόρτου. — **τοῦ ξηροῦ χилоῦ**, τοῦ ὑπάρχοντος δηλ. εἰς τὰς οἰκίας διὰ τὰ ζῆα (§ 25). — **ἐδείκνυσαν**, τίνες; — **ὡσπερ ἐνεοῖς**, οἱ παῖδες ἦσαν ὁλονεὶ ἄφωνοι, διότι ἠγνόουν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν. — **ἡ χώρα**, εἰς ἣν εὐρίσκοντο. — **ὅτι βασ. δασμός**, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 24. — **τὴν ὁδόν**, τὴν ἀγούσαν δηλ. εἰς τὴν χώραν τῶν Χαλύβων.

§ 35 — 36.

Αὐτόν, συναπτόεν τῷ **ἄγων**, ἔπερ προσδιορίζει τροπικῶς τὸ **ᾤχετο** = ἀπῆλθε φέρων αὐτόν. — **οἰκέται** = οἱ οἰκεῖοι καὶ οἱ συγγενεῖς. — **παλαιότερος** = γηροντότερος, κάπως γηροντικός. — **δίδωμι**

τινά *τινι* (μετ' ἀπρμφ.) = δίδω τινά εἰς τινα (ἴνα . . .). — *ἀναθρέψαντι* = ἀφ' οὗ τὸν θρέψῃ καὶ τὸν καταστήσῃ εἰς τὴν προτέραν βίωμην. — *καταθύω* = *θύω*. — *ὅτι*, αἰτλγκ. — *ἱερὸς τοῦ Ἑλίου* = ἀφιερωμένος εἰς τὸν Ἑλίον. — *δέδοικα ἢ δέδια (μή . . .)* = φοβοῦμαι (μήπως . . .). — *ἐκεκάκωτο*, ὑπερσντλκ. τοῦ β. *κακοῦμαι* = ταλαιπωροῦμαι. — *τῶν πῶλων*, δηλ. ἔνα. — *οἱ ταύτη ἵπποι* = οἱ ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ ἵπποι. — *μειλones* (δηλ. *τὸ σῶμα*) = βραχυσωμότεροι, κοντότεροι. — *θυμοειδής* = δυσπειθής, ζωηρός. — *ἐνταῦθα δὴ* = τότε λοιπόν. — *σακίον* = μικρὸς σάκος. — *περιειλῶ* = περιτυλίσσω. — *διαν . . . ἄγωσιν* = ὁσάκις πορεύονται. — *καταθύομαι* = βυθίζομαι, χώνομαι.

Αὐτόν, τίνα; — *ἑαυτοῦ*, δηλ. (οὐχὶ τοῦ Ξεν., ἀλλὰ) τοῦ κωμάρχου. — *εἰλήφει*, ἐκ τῶν ἀλόντων εἴκοσι, ὅτε καὶ ἡ Τιριβάζου σκηνὴ ἐάλω (κεφ. 4, § 21). — *αὐτόν*, οὐχὶ τὸν ἵππον, ὃν *εἰλήφει* ὁ Ξεν., ἀλλὰ πάντα ἵππον. — *ἱερὸν τοῦ Ἑλίου*, τὸν Ἑλίον οἱ Πέρσαι ἐλάτρευον ὡς θεὸν (Μίθραν) καὶ εἰς αὐτὸν ἔθυσον ἵππους. — *τῶν πῶλων*, τῶν διὰ βασιλικὸν φόρον προωρισμένων. — *τῶν λοχαγῶν*, δηλ. μόνον τῆς ὀπισθοφυλακῆς· διότι ἄλλως — ἐὰν δηλ. ὁ Ξεν. ἔδιδεν ἐκάστῳ τῶν λοχαγῶν ὄλου τοῦ στρατεύματος — δὲν θὰ ἤρχον οἱ 17 πῶλοι, οὓς ὁ Ξεν. *κατέλαβεν εἰς δασμὸν βασιλεῖ τρεφομένους* (§ 24). — *οἱ ταύτη*, δηλ. οἱ ἐν τῇ Ἀρμενίᾳ. — *θυμοειδέστεροι*, καὶ νῦν οἱ μικροὶ τὸ σῶμα ἵπποι τῆς Ἀρμενίας φημίζονται διὰ τὴν ταχύτητα καὶ τὸ θυμοειδές. — *Ἰσακία*, ταῦτα περιτυλισσόμενα περὶ τοὺς πόδας τῶν ζῴων καθίστων τὸ πέλμα πλατύτερον καὶ ἐκώλυον τὴν μέχρι τῆς κοιλίας κατάδυσιν κατὰ τὴν διὰ χιόνος πορείαν. — *κατεδύοντο*, τίνες;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 7.

§ 1 — 2.

Εἰς Ταόχους = εἰς τὴν χώραν τῶν Ταόχων. — *τὰ ἐπιτήδεια ἐπιλείπει* = τὰ τρῶφιμα τελειώνουσι (σώνονται). — *χωρία ἰσχυρὰ* = τόποι ὄχυροί, μέρη ὄχυρά. — *εἶχον ἀνακεκομισμένοι* = ἀνακεκομισμένοι ἦσαν. — *ἀιακομίζομαι τι* = κομίζω, μεταφέρω τι. — *συνεληλυθότες ἦσαν* = *συνεληλύθησαν*. — *συνέρχονται* = συνα-

θροίζονται. — *αὐτίσε* = εἰς αὐτὸ τὸ μέρος, ἐκεῖ. — *προσβάλλω πρὸς τι* = προσβάλλω τι. — *εὐθύς ἤκων* = εὐθύς ὡς ἔφθασεν = εὐθύς μετὰ τὴν ἀφίξίν του. — *ἐπειδὴ . . . ἀπέκαμνε* (= ἀποκάμνοι) = ὁσάκις ἐκουράζετο. — *τάξις* = τάγμα, σῶμα στρατοῦ. — *οὐ . . . ἦν* (= *ἐξῆν* [δηλ. *αὐτοῖς*]) *ἀθροοῖς περιστῆναι* = δὲν ἦτο δυνατόν αὐτοὶ συμπεπυκνωμένοι νὰ περικυκλώσωσιν. — *ἀλλὰ* = ἐπειδὴ.

Ἐκ τούτων, δηλ. τῶν κωμῶν, περὶ ὧν λόγος ἐγένετο ἐν τῇ τέλει τοῦ προηγουμένου κεφ.: ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῇ κειμ. περίληψιν τοῦ 6 κεφ. — *ἐπορεύθησαν*, κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ Ἰανουαρίου τοῦ ἔτους 400. — *σταθμούς . . . παρασάγγας*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 97. — *ἀνακεκομισμένοι*, ἢ *ἀνά* δηλοῖ ὅτι τὰ *χωρία*, ἐν οἷς ἔκουν οἱ Τάχοι, ἔκειντο ἐφ' ὑψηλοῦ. — *πρὸς χωρίον*, κατὰ τινὰς πιθανῶς εἶναι τὸ νῦν καλούμενον Ὀλτι. — *Χειρσοφος*, ὅστις ἤγειτο τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς βλ. ἐν σελ. 75. — *πρὸς τοῦτο*, ποῖον; — *ἡ τάξις*, βλ. ἐν σελ. 97. — *περιστῆναι*, δηλ. τὸν τόπον, ὃν προσέβαλλον. — *κύκλω*, δὲν πρέπει νὰ ληφθῇ ἐν τῇ ἀκριβεῖ τῆς λέξεως σημασίᾳ, διότι τὸ μέρος, ἐξ οὗ ἐγένετο ἡ προσβολή, ἦτο ἐλεύθερον ἀπὸ τοῦ ποταμοῦ· ἐπομένως ὁ ποταμὸς περιέριε τὸ *χωρίον* ἀπὸ τριῶν μόνον μερῶν.

§ 3—4.

Καὶ πελτ. καὶ ὀπλίταις, παράθεσις τοῦ σὺν τοῖς ὀπιυθοφ. = μετὰ τῶν ὀπισθοφυλάκων, οἵτινες ἀπετελοῦντο ἐκ πελταστῶν καὶ ὀπλιτῶν = μετὰ τῶν πελταστῶν καὶ ὀπλιτῶν τῆς ὀπισθοφυλακῆς. — *εἰς καλὸν* (δηλ. *καιρὸν*) = εἰς κατάλληλον περίστασιν. — *τὸ χωρίον αἰρετέον* (ἔστι) = πρέπει νὰ κυριευθῇ ὁ τόπος. — *κοινῇ* = ἀπὸ κοινοῦ, καὶ οἱ δύο μαζί. — *ἐρωτῶντος*, μετχ. αἰτλγκ. — *τί τὸ κωλύον εἶη* = *τί κωλύοι* = τί ἐμποδίζει. — *μία αὕτη . . . ἔστι* = αὕτη εἶναι ἡ μόνη . . . — *πάροδος* = στενὴ εἴσοδος, μονοπάτι. — *ταύτη* = διὰ ταύτης (δηλ. τῆς παρόδου). — *παριέναι*, τοῦ ῥ. *παρέρχομαι* = διαβαίνω, περνῶ. — *ὑπὲρ ταύτης*, ἢ *ὑπὲρ* = ὑπεράνω. — *ἡ πέτρα* = ὁ βράχος· ἐν τῇ ὁ *πέτρος* = ; — ὅς *δ' ἂν καταληφθῇ* (ὑπὸ τῶν λίθων), κατ' ἔννοιαν = ὅντινα εὗρωσιν οἱ λίθοι. — *οὕτω διατίθεται* = εἰς ταύτην τὴν κατάστασιν καταγῆ, ἰδοὺ τί παθαίνει· διασαφίζεται διὰ τῆς ἐπομέ-

νης προτάσεως. — ἄμα = συγχρόνως. — *καὶ σκέλη καὶ πλευράς*, αἰτιατικ. τοῦ κατὰ τι εἰς τὸ *συντετριμμένους*. — *ἄνθρωποι συντετριμμένοι καὶ σκ. καὶ πλευράς* = ἄνθρωποι ἔχοντες συντετριμμένα καὶ σκέλη καὶ πλευράς.

Σὺν τοῖς διπισθοφ., περὶ τῆς τάξεως, ἣν εἶχεν ὁ Ξεν. κατὰ τὴν πορείαν τοῦ στρατοῦ, βλ. ἐν σελ. 75. — *ἐβουλεύοντο*, τίνες; — *εἰσελθεῖν*, ποῦ; — *κυλίνδουσι*, τίνες; — *ὑπὲρ ταύτης*, δηλ. τῆς παρόδου. — *ἀπὸ τῆς . . . πέτρας*, ὅπου ἴσταντο οἱ πολέμιοι. — *ἔδειξε*, τίς;

§ 5-7.

Ἀναλίσκω καὶ ἀναλῶ (-όω) τι = ἐξοδεύω, ἐξαντλῶ τι. — *ἄλλο τι* (δηλ. ἔστι) *ἢ οὐδὲν κωλύει παριέναι*; = ἄρα γε ὑπάρχει ἄλλο τι κωλύον ἡμᾶς νὰ διαθαινῶμεν; — *δῆ* = βεβαίως. — *ἐκ τοῦ ἐναντίου* = ἀντικρῦ (ἡμῶν). — *ὀλίγους τούτους ἀνθρ.* = *ὀλίγους ἀνθρώπους*, *τούτους (οὓς ὀρῶμεν)* = ὀλίγους ἐκεῖ ἀνθρώπους. — *δύο ἢ τρεῖς* = μόνον δύο ἢ τρεῖς. — *τὸ χωρίον*, ἐνταῦθα = τὸ διάστημα. — *τρία ἡμίπλευρα* = ἐν καὶ ἡμισυ πλῆθρον. — *βάλλομαι* = κτυποῦμαι. — *ὄσον πλῆθρον* = περίπου ἐν πλῆθρον. — *δασὺ (ἔστι) λίτυσι διαλ. μεγάλαις* = εἶναι κατάφυτον ἐκ πευκῶν μεγάλων, αἱ ὁποῖαι ἀφίνουσι μεταξὺ κενὰ διαστήματα. — *ἀνθ' ὧν* = ὅπισθεν τῶν ὁποίων (δηλ. πευκῶν). — *φερόμενοι* = ῥιπτόμενοι. — *κυλινδόμενοι ἢ κυλινδούμενοι* = κυλιόμενοι. — *τὸ λοιπὸν . . . ἤδη* = ἐκεῖνο, τὸ ὅποιον ἀκόμη ὑπολείπεται. — *γίνεται ὡς* = ἀνέρχεται περίπου εἰς . . . — *παραδραμεῖν*, ὑποκμ. τοῦ *δεῖ*. — *παρατρέχω* = διατρέχω. — *λωφῶ* = παύω. — *λωφῶσιν οἱ λίθοι* = παύει ἢ λιθοβολία. — *ἀλλά*, πρὸ τούτου νοητέα ἢ πρότασις: ὀρθῶς λέγεις. — *εἰς τὸ δασὺ* = εἰς τὸ κατάφυτον (ἐκ πευκῶν) μέρος. — *πολλοί*, κτηγμ. = ἐν ἀφθονία. — *αὐτὸ ἄν . . . τὸ δέον εἶη* = αὐτὸ ἴσα ἴσα θὰ ἔπρεπε νὰ γείνη (= θὰ γηυχόμεθα νὰ γείνη). — *ἀλλὰ πορευόμεθα* = ἐμπρὸς λοιπὸν ἄς πορευόμεθα. — *ἐνθεν* = ἐκεῖσε, *ἐνθεν* = εἰς ἐκεῖνο τὸ μέρος (δηλ. τοῦ δασέος), ὀπίθεν. — *ἡμῖν μικρόν τι . . . ἔσται* = θὰ ἔχωμεν μικρόν τι διάστημα. . . — *ἣν δυνάμεθα*, δηλ. *παραδραμεῖν*. — *ἀπελθεῖν* = νὰ ἐπιστρέψωμεν ὀπίσω, νὰ ὀπισθοχωρήσωμεν. — *ῥάδιον*, δηλ. ἔσται. — *ἣν βουλώμεθα*, δηλ. *ἀπελθεῖν*.

Ἡμίπλευρα, τὸ πλέθρον ἦτο μέτρον μήκους 100 ποδῶν ἢ 31 μέτρων τὰ τρία ἡμίπλευρα πόσα μέτρα ἦσαν; — **βαλλομένων**, δηλ. ὑπὸ τῶν λίθων. — **ιούτου**, δηλ. τοῦ χωρίου. — **ἀνθ' ὧν**, ἢ ἀντὶ λέγεται ἐν σχέσει πρὸς τοὺς Ἕλληνας, οἵτινες εἶχον τὰς πίτυς ἔμπροσθεν ἑαυτῶν. — **φερομένων** — **κυλινδομένων**, οἱ χειροπληθεῖς λίθοι ρίπτονται, οἱ δὲ μεγαλύτεροι κυλίνονται. — **αὐτό . . .**, δηλ. τὸ νὰ ρίπτονται πλεῖστοι ὅσοι λίθοι ἐναντίον μας. — **ἔφη**, ὁ Ξεν. — **μικρόν τι**, τὸ λοιπὸν ἡμίπλευρον.

§ 8 — 9.

Ἐντεῦθεν, τοπικὸν ἢ χρονικόν; — **ἡ ἡγεμονία τινός ἐστι** = ἔχει τις τὴν ἀρχηγίαν. — **τῶν ὀπισθοφυλάκων λοχαγῶν** = μεταξὺ τῶν λοχαγῶν τῆς ὀπισθοφυλακῆς. — **ἐν τῷ ἀσφαλεῖ** = ἐν τῇ ἀσφαλεῖ θέσει των. — **ὑπέρχομαι** = ὑπείσέρχομαι. — **ἀθροοί**; (§ 2). — **καθ' ἕνα** = ἕνας-ἕνας χωριστά. — **καὶ οὗτοι** = ὡσαύτως. — **λοχαγοὶ ὄντες** = λοχαγοί. — **καὶ ἄλλοι δὲ** = καὶ ἄλλοι πρὸς τούτοις. — **ἐφίστασαν**, ὑπερσντλκ. τοῦ β. **ἐφίσταμαι** = ἵσταμαι. — **ἐν τοῖς δένδροις** = μεταξὺ τῶν δένδρων. — **ἐστάναι πλέον ἢ τὸν . . .** = νὰ ἵστανται περισσότεροι τοῦ . . .

Ἡ ἡγεμονία, οὐχὶ ὁ αὐτὸς λοχαγὸς μετὰ τοῦ λόχου του προεπορεύετο πάντοτε, ἀλλὰ κατὰ σειρὰν πάντες· ἐκάστου δὲ ἡ ἡγεμονία κατὰ τὴν πορείαν διήρκει μίαν μόνον ἡμέραν. — **ἐν τῷ ἀσφαλεῖ**, δηλ. ἐν θέσει, εἰς ἣν δὲν ἠδύναντο νὰ φθάσωσιν οἱ ριπτόμενοι λίθοι. — **μετὰ τούτου**, δηλ. τοῦ Καλλιμάχου. — **καὶ οὗτοι**, ὡς καὶ τίς ἄλλος; — **οὐκ ἄρα . . . ἐστάναι**, διατί; — **ἢ τὸν ἕνα λόχον**, δηλ. τοῦ Καλλιμάχου· περὶ τοῦ λόχου, καθὼς καὶ περὶ τοῦ λοχαγοῦ, βλ. ἐν σελ. 78· ἐνταῦθα ὁ λόχος τοῦ Καλλ. ἐκ πόσων περίπου ἀνδρῶν ἀπετελεῖτο;

§ 10 — 12.

Μηχανῶμαι τι = ἐφευρίσκω, ἐπινοῶ τέχνασμα τι. — **προτρέχω** = τρέχω ἔμπρός. — **δύο ἢ τρία β.** = δύο ἕως τρία βήματα. — **ἐπεὶ . . . φέροντο** = ὡσάκις ἐρρίπτοντο. — **ἀναχάσω εὐπειῶς** = ὑποχωρῶ εὐκινήτως, ταχέως. — **ἐφ' ἐκάστης προδρομῆς** = εἰς ἕκαστον τρέξιμον πρὸς τὰ ἔμπρός. — **ἄμαξα πέτρων** = ἄμαξιτιά,

φορτίον ἀμάξης ἐκ πέτρων.—πέτρος = μέγας λίθος (=κοτρώνι)· ἐν ᾧ πέτρα = ; — τὸν Καλλ., ἃ ἐποίει = ἃ ὁ Καλλιμάχος ἐποίει. — τὸ σι. πᾶν θεώμενον, ἢ μετχ. ἐκ τοῦ ὄρα = ὅτι ὅλον τὸ στράτευμα παρετήρει. — μὴ οὐ (μεθ' ὑποτακτ.) = μήπως δὲν (μεθ' ὑποτακτ.). — παρατρέχω εἰς... = φθάνω εἰς... — οὔτε... παρακαλέσας = χωρὶς νὰ προσκαλέσῃ οὔτε... — εἰταῖρος = φίλος, σύντροφος. — χωρεῖ αὐτὸς = προχωρεῖ μόνος. — παρέρχομαί τινα = ξεπερνῶ τινα. — παριόντα = ὅτι ἔμπροσθέν του ἐπορεύετο. — ἐπιλαμβάνομαί τινος τῆς ἴτιος = πιάνω τινὰ ἀπὸ τὴν ἴτυν. — ἡ ἴτιος = ἡ περιφέρεια τῆς ἀσπίδος. — παραθέω τινὰ = παρέρχομαί τινα. — ἀντιποιοῦμαι ἀρετῆς = ἐπιδιώκω τὴν δόξαν τῆς ἀνδρείας, φιλοτιμοῦμαι νὰ φαίνομαι ἀνδρεῖος. — ἐρίζω = ἀμιλλῶμαι. — αἰρῶ = κυριεύω· ποῖον τὸ παθητικόν του; — ἠνέχθη (παθ. ἀόρ. τοῦ β. φέρομαι) = ἐρρίφθη.

Ἄνεχαζεν, δηλ. ὄπισθεν τοῦ δένδρου· πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν; — θεώμενον, ἃ δηλ. ἐποίει Καλλ. — εἰς τὸ χωρίον, τὸ ὄχυρόν δηλ. μέρος, ὃ κατεῖχον οἱ πολέμοι (§ 2). — πλησίον, τίνος; — εἰταίρους ὄντας, τὸν Ἄριστ. καὶ Εὐρύλ. — οὐδεὶς ἠνέχθη, διότι οἱ λίθοι εἶχον πλέον ἐξαντληθῆ (πῶς;).

§ 13—14.

Ῥίπτουσαι = ἀφ' οὗ (πρῶτα) ἔρριπτον. — τὰ παιδία = τὰ ἑαυτῶν παιδία. — ἑαυτὰς ἐπικατερρίπτουν = ἐρρίπτοντο κάτω καὶ αὐτὰ προσέτι. — ἰδὼν τινα θέοντα... σιολὴν ἔχοντα καλὴν = ὅτε εἶδὲ τινα μὲ ὠραίαν σιολὴν ὅτι ἔτρεχε. — ὡς ῥίψοντα ἑαυτὸν = ἵνα ῥίψῃ (κάτω) ἑαυτόν. — ἐπιλαμβάνεται (δηλ. αὐτοῦ) ὡς κωλύσων (δηλ. αὐτὸν) = πιάνει αὐτόν μὲ σκοπὸν νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. — ἐπισπῶμαί τινα = συμπαρασύρω τινὰ. — ὄχοντο κατὰ τῶν πετρῶν φερόμενοι = κατὰ τῶν πετρῶν ἠνέχθησαν = κατεκρημνίσθησαν κάτω ἀπὸ τοὺς βράχους. — ἐντεῦθεν = ἐνταῦθα. — καὶ πρόβατα, δηλ. πολλὰ.

Ἐνταῦθα, ὅτε δηλ. οἱ Ἕλληνες εἰσέδραμον εἰς τὸ ἀλωθὲν χωρίον. — ῥίπτουσαι, δηλ. κάτω εἰς τοὺς κρημνοὺς. — αὐτὸν, τίνα;

§ 15 — 17.

Διὰ Χαλύβων = διὰ τῆς χώρας τῶν Χαλύβων. — *ῶν* (= *τούτων*, *οὗς*) *διηλθον ἄλκ.* = γενναιότατοι ἐκ τούτων, διὰ τῆς χώρας τῶν ὁποίων διηλθον. — *εἰς χεῖρας ἔρχομαι* = ἔρχομαι εἰς συμπλοκὴν. — *ἦτρον* = τὸ ὑπογάστριον, τὸ ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν μέρος. — *σπάρτον* = σχοινίον. — *πυκνὰ ἐστραμμένα* = σφικτὰ πλεγμένα. — *ῶσον ξυήλην* = *τοσοῦτον* (= τόσον μέγα) *ῶσον ἐστὶ ξυήλη.* — *ῶν κρατεῖν δύναιντο* = πάντας, ὧσων ἠδύνατο νὰ γίνωσι κύριοι. — *ἀποτεμόντες* (= *ὀπίτε ἀποτέμειεν*) *ἂν ἐπορευόντο* = ὁσάκις ἀπέκοπτον συνήθιζον νὰ πορεύονται. — *τὰς κεφαλὰς, ἀντικμ. τοῦ ἀποτεμόντες καὶ τοῦ ἔχοντες.* — *ὡς* = περίπου. — *μίαν* = μόνον *μίαν.* — *πόλισμα* = πόλις. — *ἐπεὶ παρέλθοιεν* = ὁσάκις διήρχοντο. — *μαχούμενοι* (μέλλ. τοῦ ῥ. *μάχομαι*) = ἵνα πολεμήσωσι (κατ' αὐτῶν). — *τὰ ὄχυρᾶ* = ὄχυραὶ θέσεις. — *ἀνακεκομισμένοι ἦσαν* = ; (§ 1). — *ὥστε μὴδὲν λαμβάνειν...* = ὥστε νὰ μὴ δύνανται νὰ λαμβάνωσι τίποτε... — *αὐτόθεν* = ἐκ ταύτης τῆς χώρας. — *ἀλλὰ...* = ὅτινες διὰ τοῦτο... — *διατρέφομαί τινι* = τρέφομαι διὰ τινος. — *ἐκ τῶν Ταόχων* = ἐκ τῆς χώρας τῶν Ταόχων. — *ἔλαβον* = *εἰλήφεσαν.*

Ἐπορεύθησαν, ὁδηγούμενοι ὑπὸ τῶν αἰχμαλωτισθέντων Ταόχων. — *οὔτοι, τίνες;* — *ῶν διηλθον*, διὰ τῶν χωρῶν τίνων ἄλλων εἶχον διέλθει μέχρι τοῦδε οἱ Ἕλληνες; — *εἰς χεῖρας ἦσαν* (τοῖς Ἕλλ.), τοῦτο εἶχον πράξει: πρότερον ἄλλοι ἐχθροί; — *ἀντὶ τῶν πετρύγων*, τὸ κατώτερον μέρος τοῦ θώρακος, τὸ καλύπτον τὸ ὑπογάστριον, ἀπέληγεν εἰς πλατείας λωρίδας ἐκ δέρματος, πολ- λάκις ὑπὸ μεταλλίνων ἐλασμάτων κεκαλυμμένας: αὗται ἐλέγοντο *πτέρυγες* (βλ. εἰκ. ἐν σελ. II). — *κνημῖδας*, αὗται ἐκ χαλκῶν πλακῶν συγκείμεναι ἐκάλυπτον τὰς κνήμας ἀπὸ τῶν γονάτων μέχρι τῶν σφυρῶν, ἐσωτερικῶς δὲ ἦσαν ἐπεστρωμένοι πιθανῶς διὰ μαλακωτέρου τινὸς πιλῆματος. — *κράνη*, ταῦτα ἦσαν περικεφαλαῖαι, χρήσιμοι εἰς τοὺς πολεμιστὰς πρὸς ἄμυναν. — *ξυήλην*, ἡ *ξυήλη* ἦτο μάχαιρα δρεπανοειδῆς ἐν χρήσει παρὰ τοῖς Λακεδ. — *μίαν λόγχην*, τὸ δόρυ τῶν Χαλύβων εἶχε μίαν μόνον *λόγχην* (= αἰχμῆν) πρὸς τὰ ἄνω τὸ ἐλληνικὸν δόρυ εἶχε μίαν μόνον; — *αὐτόθεν*, πόθεν; — *ἂ ἐκ τῶν T. ἔλαβον*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 14.

§ 18—20.

Εὖρος . . . = τοῦ ὁποίου τὸ πλάτος ἦτο . . . — *διὰ Σκυθ.* = διὰ τῆς χώρας τῶν Σκυθητῶν. — *διὰ πεδίου εἰς* . . . = καὶ ἀφ' οὗ διήλθον διὰ πεδιάδος ἔφθασαν εἰς . . . — *ἐπισιτίζομαι* = προμηθεύομαι τροφίμα. — *πρὸς πόλιν* . . . = καὶ ἔφθασαν εἰς πόλιν . . . — *ὄπως* (μετ' εὐκτκ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — *διὰ τῆς ἑαυτῶν πολεμίας χ.* = διὰ τῆς χώρας τῆς ἐχθρικής εἰς αὐτὸν καὶ τοὺς ὑπηκόους του. — *πέντε ἡμερῶν* = ἐντὸς πέντε ἡμερῶν. — *χωρίον* = θέσις, μέρος. — *εἰ δὲ μὴ*, δηλ. *ἄξει εἰς χωρίον ὄθεν* κτλ. — *τεθνάναι ἐπηγγεῖλατο* = ἐδήλωσεν ὅτι προσφέρεται νὰ θανατωθῆ. — *καὶ ἦγ.* *ἐπειδὴ ἐνέβ.* = καὶ ὅτε ὁδηγῶν (αὐτοὺς) εἰσέβαλλεν. — *παρακελεύετο*, δηλ. *τοῖς Ἑλλήσι.* — *παρακελεύομαι τινι* = προτρέπω τινά. — *αἶθω* = καίω. — *ῥ* = ἐκ τούτου δέ. — *ὅτι . . . συνέλθοι* (= *σὺν τοῖς Ἑλλήσιν ἔλθοι*) = ὅτι ἦλθε μετὰ τῶν Ἑλλήνων. — *οὐ τῆς τῶν Ἑλλ. εὐνοίας*, ἐκ τοῦ *ἔνεκεν* = καὶ ὄχι ἀπὸ ἀγάπην πρὸς τοὺς Ἑλλ.

Πλήθρων, βλ. ἐν σελ. 115. — *ἐπισιτίσαντο*, τὸ *ἐπισιτίσασθαι* ἦτο ἀναγκαῖον κατὰ τὴν § 17. — *ἐκ ταύτης*, δηλ. τῆς Γυμνιάδος. — *τῆς χώρας*, δηλ. τῶν Σκυθητῶν. — *ἑαυτῶν*, ἀντὶ ἑαυτοῦ, διότι μετὰ τοῦ ἀρχοντος συνυπονοοῦνται καὶ οἱ ὑπήκοοι αὐτοῦ (δηλ. οἱ Σκυθηνοί). — *ἐκεῖνος*, δηλ. ὁ ἡγεμῶν. — *τούτου ἔνεκεν*, δηλ. τίνος;

§ 21—24.

Καὶ ἀφικνοῦνται = καὶ πράγματι φθάνουσι. — *ὄνομά τινι ἐστὶ* = ὀνομάζεται τις. — *γίγνομαι ἐπὶ τινος* = φθάνω ἐπάνω εἰς τι. — *ὤήθησαν*, ἄορ. τοῦ β. οἶομαι = νομίζω. — *αὐτῶν*, ἐκ τοῦ τινός. — *ζωγρῶ (-έω)* = συλλαμβάνω ζῶντα, αἰχμαλωτίζω. — *ἐνέδραν ποιοῦμαι* = ἐνεδρεύω. — *δασύς* = πυκνότριξ, πυκνόμαλλος. — *βοῦς* = δέρμα βοός. — *ὠμοβόειος* = ὁ κατεσκευασμένος ἀπὸ ἀκατέργαστον δέρμα. — *γέρρα δασειῶν βοῶν ὠμοβόεια* = γέρρα κατεσκευασμένα ἀπὸ πυκνότριχα ἀκατέργαστα δέρματα βοῶν. — *πλείων τε ἐγίνετο καὶ ἐγγύτερον* (δηλ. *ἐγίνετο*) = ἐγίνετο (βαθμηδόν) μεγαλυτέρα καὶ πλησιεστέρα. — *οἱ ἀ εἰ ἐπιόντες . . . ἐπὶ τοὺς ἀ εἰ βοῶντας* = οἱ ἐκάστοτε κατόπιν ἐρχόμενοι (στρατιῶ-

ται... πρὸς τοὺς ἀκκαπαύστως κραυγάζοντας. — *πολλῶ μείζων* = *ισοσῦτῳ μείζων*. — *ἄσφ δὴ* = ἄσον βέβαια. — *ἔδόκει δὴ*... *τῷ Ξεν.* = τότε πλεόν ὁ Ξεν. ἐνόμισεν. — *μείζον τι εἶναι* = ὅτι εἶναι κατὰ τι σπουδαιότερον. — *ἀναλαμβάνω τινά* = παραλαμβάνω τινά μαζί μου. — *παραβοηθῶ* = τρέχω εἰς βοήθειαν. — *τάχα δὴ* = εὐθύς πλεόν. — *ἀκούουσι βοῶντων τῶν στρατιωτῶν... καὶ παρεγγυώντων* (δηλ. *τοῖς ἐπιούσι*) = ἀκούουσι τοὺς στρατιώτας νὰ φωνάζωσι... καὶ νὰ προτρέπωσι τοὺς κατόπιν ἐρχομένους (νὰ σπεύσωσι δηλ. ἕνα ἴδωσι τὴν θάλασσαν). — *ἐνθα δὴ* = τότε πλεόν. — *τὰ ὑποζύγια ἐλαύνεται* = τὰ ὑποζύγια κτυποῦνται διὰ νὰ τρέχωσι.

Ἀφικνουῦνται, κατὰ τὰ τέλη Ἰανουαρίου τοῦ 400. — *ἐπὶ τὸ ὄρος*, δηλ. τὴν ἴβειν, τὴν ἐν § 20 δηλωθεῖσαν διὰ τῆς λέξεως *χωρίον*. — *κραυγὴ πολλὴ ἐγ.*, ἕνεκα τίνος; — *ἀκούσας*, τίνος; — *ἄλλους*, δηλ. ἢ οἱ ὀπισθεν ἀκολουθοῦντες αὐτοῦς. — *ἐκ τῆς καομένης χ.*, δηλ. τῶν Συκθητῶν (§ 20). — *γέρρα*, ταῦτα ἦσαν τετράγωνοι ἀσπίδες πλεκταὶ ἐκ κλάδων οἰσῦας (ιτέας) ἢ λύγων καὶ κεκαλυμμένοι διὰ δερμάτων βοείων ἀκατεργάστων τοιαύτας ἀσπίδας ἔφερον οἱ Πέρσαι, Βαβυλώνιοι, Χαλδαῖοι κ. ἄ. — *ἐγγύτερον*, δηλ. πρὸς τὸ ὀπισθεν ἐρχόμενον λοιπὸν στράτευμα. — *μείζον τι*, δηλ. ἢ ἐχθρική τις προσβολή. — *ἀκούουσι*, τίνος; — *ἔθειον*, ποῦ;

§ 25 — 27.

Τὸ ἄκρον = ἡ κορυφή. — *ἐνταῦθα δὴ* = τότε πλεόν. — *περιβάλλω τινά* = ἐναγκαλιζομαι τινά. — *ἐξακίνης* = ἐξαίφνης. — *δοῦ δὴ παρεγγυήσαντος* (δηλ. *τινός*) = *παρεγγυήσαντός τινος*, ὅστις δὴ ἦν = κατὰ προτροπήν τίνος, ὃν ἀγνοῶ τίς ἦτο. — *κολωνός* = ὕψωμα, λόφος. — *ἀνατίθημι* = ἐπιθέτω. — *δέρματα ὤμοβόεια* = ἀκατέργαστα δέρματα ἐκ βοῶν. — *βακτηρία* = ῥάβδος. — *αἰχμάλωτα γέρρα* = λαφυραγωγηθέντα γέρρα. — *κατατέμνω τι* = κόπτω τι εἰς τεμάχια. — *διακελεύομαι τινι* = *παρακελεύομαι τινι* (§ 20). — *ἀποπέμπω τινά* = ἀπολύω, ἀφίνω τινά ν' ἀπέλθῃ. — *δῶρα*, κατγρμ. = ὡς δῶρα. — *ἀπὸ κοινοῦ* = ἀπὸ τῶν κοινῶν τῶν ἀνηκόντων εἰς ἄλλους. — *σκευή* = ἐνδυμασία. — *μάλιστα* = πρὸ πάντων. — *δακτύλιος* = δακτυλίδιον. — *οὐ σκηνήσουσι, καὶ τὴν ὁδόν, ἣν πορεύονται εἰς Μ.* = ὅπου ἠδύναντο νὰ καταλύσωσι, καὶ τὴν ὁδόν, τὴν ὁποίαν ἠδύναντο νὰ πορευθῶσι

διὰ νὰ ἔλθωσιν εἰς τὴν χώραν τῶν Μακρῶνων. — ὥχετο ἀπιῶν = ἀνεχώρησεν.

Ἐπὶ τὸ ἄκρον, τοῦ ὄρους Θήχου. — **ποιοῦσι κολωνόν**, ἀντὶ τροπαίου εἰς ἔνδειξιν τῆς νίκης, ἣν κατήγαγον καθ' ὄλων τῶν μέχρι τοῦδε ἐχθρῶν. — **δερμάτων πλήθος**, τοιαῦτα δέρματα θὰ εἶχον πολλὰ ἐκ τῶν βοῶν τῶν πρὸς διατροφὴν αὐτῶν σφαγέντων κατὰ τοὺς προηγηθέντας σταθμούς· ταῦτα δ' ἐφύλαττον ὡς παντοειδῶς χρήσιμα. — **τὰ αἰχμάλωτα γέρεα**, περὶ τοῦ πράγμ. βλ. ἐν § 22. — **κατέτεμνε**, ἵνα καταστήσῃ αὐτὰ ἀχρηστα. — **διεκελεύετο**, τί; — **ἀπὸ κοινοῦ**, μέρος τῶν λαφύρων ἕθεωρεῖτο ὡς κοινὸν κτήμα ἔλου τοῦ στρατοῦ. — **φιάλην**, αὕτη ἦτο εὐρὺ καὶ ἀδαθὲς ποτήριον ἢ λεκάνιον πρὸς πόσιν ἢ πρὸς ἔκχυσιν σπονδῶν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VII). — **σκευὴν Περσικὴν**, αὕτη ἦτο ἱμάτιόν τι, δηλ. ἐπάνω τοῦ χιτῶνος φερόμενον (ἐπανωφόριον), εὐρὺ καὶ μακρὸν μὲ πλατείας χειρίδας, πορφυροβαφές· τὸ ἱμάτιον τοῦτο, ὅπερ ἐκαλεῖτο καὶ **κάνδυσ**, ἦτο ἀρχικῶς μηδικόν· μετέπειτα δὲ παρέλαβον αὐτὸ παρά τῶν Μήδων καὶ οἱ Πέρσαι. — **δαρεικούς**, ὁ **δαρεικὸς** ἦτο νόμισμα χρυσοῦν ἔχον ἀξίαν 20 ἀργυρῶν ἀττικῶν δραχμῶν· τὸ νόμισμα τοῦτο, κοπὴν ὑπὸ Δαρείου τοῦ Ὑστάσπου καὶ ἐκ τοῦ ὀνόματος τούτου οὕτως ὀνομασθέν, εἶχεν ἔνθεν μὲν τὸν τύπον τοῦ βασιλέως τρέχοντος, φέροντος δ' ἐπὶ κεφαλῆς τιάραν, περὶ τοὺς ὤμους φαρέτραν, δόρυ ἐν τῇ δεξιᾷ καὶ τόξον ἐν τῇ ἐκτεταμένῃ ἀριστερᾷ· ἐτέρωθεν δὲ οὐδένα εἶχε τύπον παραστατικόν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV). — **τοὺς δακτυλίους**, οὓς ἔφερον οἱ στρατιῶται· συνήθιζον οἱ ἐλεύθεροι τῶν Ἑλλ. νὰ φέρωσι δακτύλιον, ἐπὶ τῆς σφενδόνης τοῦ ὁποίου ἐνεχαράσσετο θεὸς τις ἢ ἀνὴρ ἢ καὶ ἄλλα τινὰ σημεῖα· τοὺς δακτυλίους οἱ Ἑλλ. μετεχειρίζοντο ὡς σφραγίδας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 8.

§ 1—3.

Διὰ Μακρῶνων = διὰ τῆς χώρας τῶν Μακρῶνων. — **ορίζω** = χωρίζω. — **τὴν τῶν Μ. καὶ τὴν τῶν...** = τὴν χώραν τῶν Μ. ἀπὸ τῆν τῶν... — **ὑπὲρ δεξιῶν** = ἄνωθεν πρὸς τὰ δεξιὰ. — **χωρίον** = θέσις, τόπος. — **οἶον (=ὡς) χαλεπώτατον** = τὰ μάλιστα

δύσβατον. — ἐξ ἀριστερᾶς (χειρὸς) = πρὸς τὰ ἀριστερά. — ἐμβάλλω εἰς ποταμόν = χύνομαι εἰς ποταμόν. — οὗτος = αἱ ὄχθαι τούτου. — δασὺς δένδρεσι (= δένδροις) π. μὲν οὐ, πυκνοῖς δὲ = κατάφυτος ἐκ δένδρων ὄχι μεγάλων, ἀλλὰ πυκνῶν. — προσέρχομαι = πλησιάζω. — χιτῶνες τρίχινοι = χιτῶνες κατεσκευασμένοι ἐκ τριχῶν. — καὶ ἀντιπέραν τῆς δ. = ἀντικρὺ τοῦ μέρους, δι' οὗ ἔμελλον νὰ διαβῶσι. — διακελεύομαι τινι = ; (κεφ. 7, § 26). — λίθους εἰς τὸν ποταμόν ἔρριπτον = ἔρριπτον λίθους, ἀλλὰ... εἰς τὸν ποταμόν. — ἐξικνοῦντο, δηλ. τῶν Ἑλλ. — ἐξικνοῦμαι τινος = φθάνω τινά. — οὐ δὲ βλάπτω οὐδὲν = καὶ δὲν ἐπιφέρω καμμίαν βλάβην.

Ἐντεῦθεν, πόθεν; — ἐπὶ τὸν ποταμόν, δηλ. τὸν Ἄρπασον (κεφ. 7, § 18). — ἄλλον ποταμόν, ἄγνωστον τίνα. — ὁ ὀρίζων, δηλ. ποῖος; — δι' οὗ, ἀναφέρεται εἰς τὸν ἄλλον ποταμόν καὶ οὐχὶ εἰς τὸν ὀρίζοντα. — οὗτος, δηλ. ὁ ἄλλος ποταμός. — προσῆλθον, ποῦ; — ἔκοπτον, ἵνα ἀνοίξωσι δρόμον. — γέρεα, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 120. — τριχίλους χιτῶνας, πρβλ. τὰς νῦν παρὰ ταῖς χωρικοῖς συνήθεις κ.ά. π. α. ς. — διεκελεύοντο, δηλ. πρὸς ἐπίθεσιν. — ἐξικνοῦντο, τίνες;

§ 4 — 7.

Τῶν πελτασιῶν ἀνὴρ = στρατιώτης τις πελταστής. — Ἄθ. φάσκων δεδουλευκέναι, λέγων = ὅστις, καθὼς ἔλεγεν, εἶχε χρηματίσει· δοῦλος ἐν Ἀθήναις, καὶ ὅστις ἐθεδαίου. — γινώσκω τὴν φωνήν = ἐννοῶ τὴν γλῶσσαν. — «καὶ οἶμαι» ἔφη = «(καὶ τόσον καλὰ μάλιστα), ὥστε», προσέθηκε, «νομίζω. — ἐμὴν ταύτην πατρίδα εἶναι = ὅτι αὕτη ἡ χώρα εἶναι πατρίς μου. — ἔφη, ὑποχμ.: ὁ Ξενοφῶν. — ἀλλ' οὐδὲν... = οὐδὲν... — ἐρωτήσαντος (δηλ. αὐτοῦ) = ἀφ' οὗ αὐτὸς ἠρώτησε. — τί ἀντιτειάχαιαι (= ἀντιεταγμένοι εἰσὶ) = διατὶ ἔχουσιν ἀντιπαραταχθῆ. — καὶ χρῆζουσι = καὶ τί (= διατὶ) χρῆζουσι. — χρῆζω = θέλω. — δι καὶ... = χρῆζομεν πολέμιοι εἶναι ὑμῖν, ὅτι (= διότι) καὶ κτλ. — ὅτι οὐ κακῶς γε ποιήσοντες (δηλ. ἐρχόμεθα ἐπὶ τὴν ὑμετέραν χώραν) = ὅτι ἐρχόμεθα εἰς τὴν ἰδικὴν σας χώραν οὐχὶ ὅπως κακοποιήσωμεν ὑμᾶς. — εἰ δοῖεν ἂν = ἂν ἠμποροῦν νὰ δώσουν. — (τὰ) πιστά = πράγματα, δι' ὧν πείθεται τις καὶ πιστεύει, ἔχει ἐμπιστοσύνην ἔπομ. = ἐγγυήσεις. — δίδωμι (τὰ) πιστά τινος = δίδω ἐγγυήσεις περὶ

τινος, διὰ τι. — ἐντεῦθεν, τοπικὸν ἢ χρονικόν; — ταῦτα... πιστὰ εἶναι = ὅτι τοῦτο (ἢ ἀνταλλαγὴ δηλ. λόγῃς) εἶναι ἐγγύησίς τις. — ἔφρασαν, ὑποκμ.: οἱ Μάκρωνες. — ἐπιμαρτύρομαι τοὺς θεοὺς = ἐπικαλοῦμαι τοὺς θεοὺς ὡς μάρτυρας.

Τῶν ἀνθρώπων, τούτων (δηλ.); — οἱ δ' εἶπον..., δηλ. οἱ πολέμιοι οἱ ἐπὶ τῆς ἀπέναντι ἔχθης παρατεταγμένοι. — λέγειν ἐκέλευον, τίνα; — εἰ δοῖεν ἄν, τίνες; — τούτων, δηλ. τοῦ ὅτι οἱ Ἕλλ. δὲν ἔρχονται εἰς τὴν χώραν τῶν Μακρ. ἐπὶ κακῷ σκοπῷ, ἀλλ' ὅτι ἀπέρχονται εἰς τὴν Ἕλλ. καὶ ὅτι ποθοῦσι νὰ φθάσωσιν εἰς θάλασσαν. — καὶ δοῦναι καὶ λαβεῖν, δηλ. τὰ πιστά. — ταῦτα... πιστὰ εἶναι, παρὰ τοῖς Μάκρωνσιν ἢ ἀνταλλαγὴ λόγῃς ἐθεωρεῖτο ὡς ἐγγύησίς τις· παρ' ἄλλοις τὰ πιστὰ ἦσαν δεξιά, ὄρκοι, ὄμμοι κ.τ.τ. — θεοὺς ἐπεμαρτ., οἱ Μάκρ. καὶ οἱ Ἕλλ. ἐπεκαλέσθησαν τοὺς θεοὺς ὡς μάρτυρας τίνος πράξεως;

§ 8 — 9.

Μετὰ τὰ πιστά, κατ' ἔννοιαν = μετὰ τὴν συνομολόγησιν τῆς συνθήκης. — συνεξέκοπτον = ἐξέκοπτον σὺν τοῖς Ἕλλησι. — τὴν ὁδὸν ὁδοποιῶ = ἐπιπεδῶ τὴν ὁδόν, τὴν δύσβατον ὁδὸν κάμνω βατήν. — ὡς διαβιβῶντες... παρήγαγον, εἰς ταῦτα νοητέον ὡς ἀντικμ.: τοὺς Ἕλληνας. — ὡς διαβιβῶντες (μέλλ. τοῦ β. διαβιβάζω) = ἵνα διαβιδάσωσι, ἵνα διευκολύνωσι τὴν διάβασιν. — ἐν μέσοις... τοῖς Ἕλλησι = ἐν τῷ μέσῳ τῶν Ἑλλήνων. — παρέχω ἀγορὰν (τινι) = παρέχω, προμηθεύω εἰς τινὰ τροφίμα πρὸς ἀγοράν. — παράγω = παρακολουθῶν ὁδηγῶ. — ἐν τρισὶν ἡμέραις = ἐντὸς τριῶν ἡμερῶν. — ἕως = ἕως ὅτου. — καθίστημι τινα ἐπὶ τι = φέρω τινὰ εἰς τι. — ἐπὶ τὰ Κ. ὄρια = εἰς τὰ ὄρια τῆς χώρας τῶν Κόλχων. — φάλαγγα = εἰς φάλαγγα. — ὡς οὕτως ἄξοντες = ἵνα οὕτως προχωρήσωσι. — βουλευσασθαι συλλεγεῖσι = συλλεγῆναι καὶ βουλευσασθαι. — ὅπως... ἀγωνιοῦνται = πῶς ν' ἀγωνισθῶσιν. — ὡς κάλλιστα = ὅσον τὸ δυνατόν καλύτερα.

Οἶαν ἠδύναντο, ἐπομένως τὰ παρεχόμενα τροφίμα ἦσαν ἀφθονα καὶ ἀρκούντως καλά; — παρεῖχον, τίσι; — ἐνταῦθα, δηλ. ἐπὶ τοῖς ὄριοις τῆς χώρας τῶν Κόλχων. — ἀντιπαρετάξαντο φ., ὁσάκις ὁ ἐχθρὸς ἦτο πλησίον καὶ ἐγένετο προετοιμασία πρὸς μάχην, ἐχρησιμοποιεῖτο ἢ κατὰ μέτωπον πορεία, ἐν ἧ ὁ λόχοι

ἢ αἱ ἐνωμοταῖα συμπεπυκνωμένοι παρ' ἀλλήλους ἐβάδιζον. — οὕτως, δηλ. παρατεταγμένοι εἰς φάλαγγα. — ἔδοξε τοῖς στρατ., βλ. ἐν σελ. 74.

§ 10—11.

“Οἱ δοκοῖη (δηλ. αὐτῶ) = ὅτι φαίνεται καλὸν εἰς αὐτόν. — παύσαντας (δηλ. αὐτοὺς [τοὺς στρατηγούς]) τὴν φ. = ἀφ' οὗ αὐτοὶ διαλύσῃσι τὴν εἰς φάλαγγα παράταξιν (τοῦ στρατοῦ). — τῇ μὲν ... τῇ δὲ = ἀλλοῦ μὲν ... ἀλλοῦ δέ. — ἄνοδος, ον = ἀδιάβατος. — εὐόδος, ον = εὐδιάβατος. — τοῦτο, διασφαεῖται διὰ τῆς ἐπομένης προτάσεως: *ὅταν ... ὀρῶσιν.* — *ἀθυμίαν ποιῶ (τινι)* = προξενῶ (εἰς τινὰ) ἀθυμίαν (ὀλιγοψυχίαν) = κάμνω (τινὰ) νὰ μικροψυχῆσῃ (νὰ δειλιάσῃ). — *ἔπειτα* = ἐκτὸς δὲ τούτου. — *ἦν ... προσάγωμεν* = ἐὰν ἐπερχώμεθα. — *τεταγμένοι ἐπὶ πολλῶν* = παρατεταγμένοι οὕτως ὥστε ἢ φάλαγξ νὰ ἔχῃ πολὺ βάθος. — *περιτεύω τινός* = ὑπερφάλαγγῶ τινά. — *τοῖς περιτοις χρ. ὅ,τι ἂν β.* = τοὺς πλεονάζοντας (κατὰ τὰ δύο ἄκρα τῆς παρατάξεως) στρατιώτας τῶν θὰ μεταχειρισθῶσιν εἰς ὅ,τι ἂν θέλωσι (= θὰ χρησιμοποίησωσι καθ' ἡμῶν, καθ' οἷονδὴποτε τρόπον θελήσωσι). — *τεταγμένοι ἐπ' ὀλίγων* = παρατεταγμένοι οὕτως ὥστε ἢ φάλαγξ νὰ ἔχῃ ὀλίγον βάθος. — *οὐδὲν ἂν εἴη θ.* = οὐδὲν θαυμασιὸν ἔσται. — *εἰ διακοπεῖη* = ἐὰν διασπασθῇ. — *ὑπὸ ἀνθρώων καὶ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἐμπεσόντων* = ὑπὸ βελῶν καὶ ἀνθρώπων ἀνθρώων ἐμπεσόντων = ὑπὸ ἀνθρώπων καὶ βελῶν, τὰ ὅποια πάντα ὁμοῦ σωρηδὸν ἤθελον ἐπιπέσει (καθ' ἡμῶν). — *πῆ* = κάπου, εἰς τι μέρος. — *κακόν* = ὀλέθριον.

Δόχους ὀρθίους, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 88. — *ἡ μὲν ...*, διὰ τούτου δηλοῦται ἢ α' αἰτία, δι' ἣν ὁ Ξεν. φρονεῖ ὅτι πρέπει νὰ σχηματίσῃσι λόχους ὀρθίους ἢ δ' δηλοῦται κατωτέρω διὰ τοῦ: «*ἔπειτα ἦν μὲν ...*». — *ὅταν τεταγμ... ὀρῶσιν*, δηλ. οἱ στρατιῶται. — *διεσπασμένην ...*, ὅταν μὲν ἢ φάλαγξ βαδίξῃ συμπεπυκνωμένη, θαρροῦσιν οἱ στρατιῶται ὅταν δ' αὕτη κατὰ τὴν πορείαν διασπασθῇ, οἱ στρατιῶται ἀθυμοῦσι, διότι φοβοῦνται μὴ ὁ ἐχθρὸς εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ κενά, τὰ γενόμενα κατὰ τὴν διάσπασιν τῆς φάλαγγος. — *ἐπὶ πολλῶν ... ἐπ' ὀλίγων*, ἢ φάλαγξ κατὰ τὰς περιστάσεις εἶχεν ἄλλοτε μὲν μικρότερον τὸ μέτωπον καὶ

μεγαλύτερον τὸ βάθος, ἄλλοτε δὲ τοῦναντίον. — *τοῦτο*, δηλ. ἡ διάσπασις τῆς φάλαγγος. — *τῇ ὄλῃ φ. κακὸν ἔσται*, διατί;

§ 12 — 13.

Ἄλλα = τοῦναντίον. — *ποιησαμένους (ἡμᾶς) . . . = ποιήσασθαι (ἡμᾶς) καὶ . . . = τοσοῦτον χωρίον κατασχεῖν τοῖς λόχοις* = τοσοῦτον χῶρον νὰ καταλάβωμεν διὰ τῶν λόχων. — *διαλιπόντας* = ἀφ' οὗ ἀφήσωμεν κενὰ διαστήματα ἐν τῷ μεταξυ. — *ὅσον ἔξω κτλ. = ὅσον (= ὥστε) τοὺς ἐσχάτους λόχους γενέσθαι ἔξω τῶν κεράτων τῶν πολεμίων* = ὥστε οἱ τελευταῖοι λόχοι νὰ εὐρεθῶσιν ἔξω τῶν πτερύγων τοῦ βαρβαρικοῦ στρατοῦ. — *ἐσόμεθα . . . οἱ ἔσχ. λόχοι* = θὰ εἴμεθα ἡμεῖς, δηλ. οἱ τελευταῖοι λόχοι = ἡμεῖς μὲ τοὺς τελευταίους λόχους. — *οἱ κράτιστοι* = οἱ ἀνδρειότατοι. — *προσίασι* = θὰ πλησιάσωσι (τὸν ἐχθρόν). — *ἧ τε . . . ταυτῆ* = καὶ ὅπου . . . ἐκεῖ. — *ἄξει*, ἀμτθ. = θὰ ἔλθῃ. — *τὸ διαλείπον* = τὸ κενὸν μεταξυ τῶν λόχων διάστημα. — *ἐνθεν καὶ ἐνθεν λόχων ὄντων* = διότι καὶ ἐξ ἀμφοτέρων τῶν μερῶν (θὰ) εἶναι λόχοι. — *διακόπτω* = διασπῶ. — *προσιόντια* = προχωροῦντα, βαδίζοντα (κατὰ τοῦ ἐχθροῦ). — *εἷς* = εἷς καὶ μόνον. — *οὐδεὶς μηκέτι μείνῃ* = οὐκ ἔστι φόβος ἔτι μὴ τις μείνῃ = δὲν εἶναι πλέον φόβος μήπως μείνῃ τις = ἐξ ἅπαντος οὐδεὶς θὰ μείνῃ πλέον.

Τοὺς ἐσχάτους λόχους, ὡς πρὸς τὰς πτέρυγας. — *ἡμῶν*, ἰδίᾳ τῶν λοχαγῶν. — *ὁ πλησίον*, δηλ. λόχος. — *ἐπὶ τὸ ἄκρον*, τίνος;

§ 14.

Ἀπιῶν = ἐν ᾧ μετέβαινε. — *τὸ εὐώνυμον (κέρας)* = τὸ ἀριστερὸν κέρας. — *οὗτοί εἰσι . . . μόνοι ἔτι ἡμῖν ἐμποδῶν* = οὗτοι (ἐκεῖ) . . . μόνοι ἀκόμη μᾶς ἐμποδίζουσιν. — *τὸ μὴ ἤδη εἶναι*, αἰτιατικ. τῆς ἀναφορᾶς τοῦ: *ἐμποδῶν εἰσι* τὸ δὲ μὴ κατὰ τὴν ἡμετέραν ἀντίληψιν πλεονάζει = ἀπὸ τοῦ νὰ εἴμεθα (= ἀπὸ τοῦ νὰ φθάσωμεν) πλέον. — *ἐνθα = ἐκεῖσε*, *ἐνθα = ἐκεῖ* . . . ὅπου. — *πάλαι* = πρὸ πολυ. — *καὶ ὠμούς . . .* = καὶ ὠμοὺς ἀκόμη . . .

Ἔδοξε, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς. — *ἐπὶ τὸ εὐών*, ἀπὸ τοῦ δεξιοῦ, ἐν τῷ δεξιῷ κέρατι εἶχον συνέλθει πρὸς σύσκεψιν (§ 9) πάντες οἱ ἀξιωματικοὶ περὶ τὸν Χειρίσσοφον, ὅστις ἠγεῖτο μὲν,

ὁσάκις ἐπορεύετο ἢ φάλαγξ ἐπὶ κέρως, εἶχε δὲ τὸ δεξιόν, ὁσάκις τὸ στράτευμα ἦτο τεταγμένον εἰς φάλαγγα· ὁ δὲ Ξενοφ. ὠπισθοφυλάκει ἢ εἶχε τὸ εὐώνυμον. — τοῖς στρατιώταις, οὐχὶ τοῖς ἑαυτοῦ, ἀλλὰ πᾶσι τοῖς στρατιώταις. — οὗτοι . . . μόνοι, τίνες ἐννοοῦνται; — ἐνθα . . . σπεύδομεν, δηλ. εἰς τὴν θάλασσαν, ὁπόθεν ἔμελλον νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὴν πατρίδα των.

§ 15 — 18.

Ἐν ταῖς χώραις γίνονται = ἔρχονται εἰς τὰς θέσεις των. — σχεδὸν εἰς τοὺς ἑκατὸν (δηλ. ἐγένετο), κατ' ἐννοιαν = περιεἶχε σχεδὸν ἑκατὸν ἄνδρας. — τριχῆ ἐποιήσαντο = ἔταξαν εἰς τρία μέρη. — τοὺς μὲν τοῦ εὐων. ἔξω, τοὺς δὲ τοῦ δεξ. (δηλ. ἔξω), τοὺς δὲ κ. μέσον, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τοὺς: τοὺς πελι. καὶ τοὺς τοξότας = ἄλλους μὲν ἔξω τοῦ ἀριστεροῦ κέρατος, ἄλλους δὲ ἔξω τοῦ δεξιοῦ, ἄλλους δὲ ἐν τῷ κέντρῳ. — ἔξ. ἐκάστους, κατ' ἐννοιαν = ἀνὰ ἑξακοσίους ἐν ἑκάστῳ μέρει. — παρεγγυῶ = διατάττω. — παιανίζω = ψάλλω τὸν παιᾶνα· παιᾶν δὲ = ᾄσμα πολεμικόν. — ἔξω γενόμενοι = ἔξω. — ἀντιπαραθέοντες = ἀντικρὺ τῶν Ἑλλ. παραλλήλως πρὸς τὸ μέτωπον αὐτῶν τρέχοντες. — πολὺ = μέγα μέρος. — κενὸν ποιῶ = ἀφίνω κενόν. — οἱ κατὰ τὸ Ἀρκαδικόν (δηλ. ὀπλιτικόν) πελι., κατ' ἐννοιαν = οἱ πελτασταὶ τῶν Ἀρκάδων ὀπλιτῶν. — φεύγειν (δηλ. τοὺς πολεμίους) = ὅτι οἱ πολέμοι φεύγουσι. — συνεφέπομαι τινι = συνακολουθῶ τινα. — τὸ Ἀρκ. ὄπλιτ., ὦν = οἱ Ἀρκαῖδες ὀπλιταί, ὦν. — ὡς ἤρξαντο, ὑποκμ.: οἱ πελιασταί. — ἔστησαν, α' ἀόρ. ἦ β'; — ἄλλος ἄλλῃ = ἄλλος ἐδῶ καὶ ἄλλος ἐκεῖ. — φυγῆ ἰρέπομαι = τρέπομαι εἰς φυγὴν, φεύγω.

Ταῖς χώραις . . . ἐγ., ἐκ τοῦ δεξιοῦ δηλ. κέρατος, ὅπου εἶχον συνέλθει πρὸς σύσκεψιν· πρβλ. § 14. — ἑκαστοὶ, δηλ. τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν. — τοῦ εὐωνύμου . . ., οἱ Ἑλλ. συνήθιζον νὰ συντάσσωνται εἰς τρία χωριστὰ μέρη, δηλ. εἰς τὸ δεξιόν (κέρως), τὸ εὐώνυμον καὶ τὸ μέσον. — ἔξακ. ἐκάστους, κατὰ ταῦτα ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς ἀποτελεῖται νῦν ἐξ 9.800 ἀνδρῶν ἐκ πόσων ἀνδρῶν ἀπετελεῖτο οὗτος κατὰ τὴν πρώτην ἐπιθεώρησιν τὴν ὑπὸ τοῦ Κύρου γενομένην ἐν Κελαιναῖς τῆς Φρυγίας; πρβλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 9. — παρηγγύησαν, ἐνταῦθα ἢ διαταγὴ μετε-

δόθη ἀπὸ στόματος εἰς στόμα· πῶς ἄλλως ἐδίδοντο αἱ στρατιωτικαὶ διαταγαί; βλ. ἐν σελ. 75. — *εὐχεσθαι*, ἐπικειμένης μάχης ἐτελεῖτο θυσία, δι' ἧς ἐξητάζετο ἡ βούλησις τῶν θεῶν ἐνταῦθα ἀντὶ τῆς θυσίας γίνεται προσευχή πρὸς τοὺς θεοὺς. — *παιανίσαντες*, πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς μάχης οἱ Ἕλλ. ἔψαλλον πρὸς τιμὴν τοῦ Ἄρεως τὸν *παιᾶνα*, ἐπικαλούμενοι δι' αὐτοῦ τὴν βοήθειαν τοῦ θεοῦ. — *Χειρίσοφος καὶ Ξεν.*, ποῖον κέρασ διψῆκει ὁ α' καὶ ποῖον ὁ β'; βλ. ἐν σελ. 125. — ὡς εἶδον αὐτούς, δηλ. *γενομένους ἔξω τῆς φάλαγγος*. — *ἀντιπαραθέοντες*, ἵνα ἀποφύγῃσι τὴν ὑπερφαλάγγησιν. — *οἱ κατὰ τὸ Ἄρκ. πελτ.*, νοοῦνται οἱ κατὰ μέσον ταχθέντες.

§ 19 — 21.

Καὶ τάπιπῆδεια . . . = ἐχούσαις καὶ τάπιπῆδεια π. — *τὰ ἄλλα οὐδὲν* = τῶν ἄλλων οὐδὲν (δηλ. ἦν). — *ὄ,τι καὶ ἐθαύμασαν, κατ' ἔννοιαν* = ἄξιον καὶ τοῦ παραμικροῦ θαυμασμοῦ. — *τὰ δὲ σμήνη . . . = μόνον τὰ σμήνη τῶν μελισσῶν . . . τῶν κηρίων . . τῶν στρατιωτῶν, ἢ α' γενκ.* ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἔφαγον, ἢ β' ἐκ τοῦ ὄσοι· *κηρίον* δὲ = κηρήθρα, μελόπιττα. — *ἄφρων γίγνομαι* = χάνω τὰς φρένας μου, τὸ λογικόν μου. — *ἤμουν*, παρατακτ. τοῦ ῥ. *ἐμῶ (-έω)* = κάμνω ἔμετον, ξερνῶ. — *οἱ ἐδηδοκότες* (παρακμ. τοῦ ῥ. *ἐσθίω*) = ὅσοι εἶχον φάγει. — *σφόδρα μεθύοντες (ἄνθρωποι)* = πολὺ (= στουππὶ) μεθυσμένοι ἄνθρωποι. — *ἔφεσαν*, τοῦ ῥ. *ἔοικα (ἰνι)* = ὁμοιάζω πρὸς τινα. — *οἱ δὲ πολὺ μαιν.* = *οἱ δὲ πολὺ ἐδηδοκότες ἐφέσαν (οἱ μὲν) μαινομένοις* (ἄνθρώποις). — *ἀποθνήσκουσι*, ποίας ἐγκλ. ὀριστικῆς ἢ μετοχῆς; ἐκ τῶν ἐπομένων φαίνεται τοῦτο « . . . ἀπέθανε μὲν οὐδεῖς ». — *οὕτω πολλοὶ* = τόσον πολλοί. — *ὡσπερ τροπῆς γενομένης* = σὺν νὰ εἶχε γείνει ἡττὰ τις καὶ καταστροφή τοῦ στρατεύματος. — *ἦν* = ἐπεκράτει. — *πως* = περίπου. — *ἀναφρονῶ* = ἐπανερχομαι εἰς τὰς φρένας μου. — *τρίτῃ δὲ καὶ τετάρτῃ* = κατὰ τὴν τρίτην δὲ ἡμέραν ἢ κατὰ τὴν τετάρτην. — *ὡσπερ ἐκ φαρμ.* = ὅπως ἐγείρεται τις μετὰ τὴν πόσιν φαρμάκου = σὺν νὰ εἶχον πάρει προηγουμένως κανένα φάρμακον.

Ἄναβάντες, ποῦ; — *τὰ μὲν ἄλλα*, τὰ ὅποια δηλ. εἶδον ἐνταῦθα. — *αὐτόθι*, δηλ. ποῦ; — *ἄφρονες ἐγίνοντο*, τὸ μέλι

τοῦτο τὸ καὶ **μαινόμενον** λεγόμενον εἶναι τοιοῦτον, διότι αἱ μέλισσαι ἀπολέγουσιν αὐτὸ ἐξ ἀνθέων ἐρεικοειδοῦς θάμνου, ὅστις καλεῖται **Ῥοδόδεδρον** ἢ — κατ' ἄλλους — **Ἀζαλέα**· καὶ νῦν ἐτι — κατὰ τοὺς νεωτέρους περιηγητάς — κατ' ἐκεῖνα τὰ μέρη πωλεῖται μέλι τὸ μὲν χρωμα σκοτεινόν, τὴν δὲ γεῦσιν ὑπόπικρον, ὕπερ ὤμὸν ἐσθιόμενον ἐπιφέρει τὰ αὐτὰ συμπτώματα, οἷα τὰ παρὰ Ξεν. μνημονεύμενα. — **τὴν αὐτὴν ὥραν**, καθ' ἣν δηλ. εἶχον φάγει τὰς κηρήθρας. — **ἐκ φαρμακ.**, τὸ ὑπονοούμενον φάρμακον εἶναι ἢ καθάρσιόν τι ἰσχυρὸν ἢ ναρκωτικόν.

§ 22 — 24.

Οικουμένη πόλις = πολυάνθρωπος πόλις. — **ἐν τῷ Εὐξ.** **Πόντῳ** = παρὰ τὸν Εὐξεινον Πόντον. — **ὀρμῶμαι** = ξεκινῶ, ἔχω ὀρμητήριον. — **λήζομαι** = λεηλατῶ. — **ἀγορὰν παρέχω** = ; πρβλ. § 8. — **ξένια**, κτηρμ. = ὡς δῶρα φιλοξενίας. — **ἄλφαιτα** = κρίθινον ἄλευρον. — **συνδιαπράττομαι ὑπὲρ τινος** = διαπραγματεύομαι συγχρόνως ὑπὲρ τινος = μεσιτεύω ὅπως γείνη συνθήκη πρὸς ὄφελός τινος. — **οἱ πλησίον Κόλχοι** = οἱ γείτονές των Κόλχοι. — **μάλιστα** = πρὸ πάντων. — **ξένια**, καὶ ἐνταῦθα κτηρμ. = ; — **καὶ παρ' ἐκ.** = καὶ παρ' ἐκεῖνων ἀκόμη. — **ἦλθον** = ἐκομίσθησαν.

ἦλθον, κατὰ τὰς ἀρχὰς Φεβρουαρίου τοῦ 400 π. Χ. — **εἰς Τραπ.**, ἐνταῦθα νοεῖται οὐχὶ ἡ πόλις, ἀλλ' ἡ περιοχὴ καὶ τὰ πέριξ τῆς Τραπ. πρβλ. κατωτέρω: **ἐδέξαντο** (εἰς τὴν πόλιν). — **Ἑλληνίδα**, διότι ἡ Σινώπη, ἣς ἀποικία ἦτο ἡ Τραπεζοῦς, ἦτο ἀποικία τῶν Μιλησίων. — **ἐδέξαντο**, δηλ. εἰς τὴν πόλιν. — **ὑπὲρ τῶν Κόλχων**, οὗς **ἐλήζοντο** οἱ Ἕλλ.· κατὰ ταῦτα ποῖος ὄρος θὰ ὠρίζετο ἐν τῇ συνθήκῃ, ἣν οἱ Τραπ. ἐνήργουν νὰ γείνη μεταξὺ Κόλχων καὶ Ἕλλ.; — **παρ' ἐκείνων**, τίνων; — **ἦλθον**, πρὸς τίνας;

§ 25 — 26.

τὴν θυσίαν παρασκευάζομαι = προετοιμάζω τὴν θυσίαν. — **εὔξαντο**, ὁ ἀόρ. ἔχει ἐνταῦθα σημασίαν ὑπερστυλ. — **εὔχομαι θυσίαν** = ὑπόσχομαι, τάζω θυσίαν. — **ἱκανοί** (μετ' ἀπρμφ.) = ἀρκετοί (ὥστε νὰ . . .). — **ἀποθύω σωτήρια (ἱερά)** = προσφέρω τὴν θυσίαν, ἣν ἔταξα, διὰ τὴν σωτηρίαν. — **ἀποθύω ἡγεμόσυνα (ἱερά)** = προσφέρω τὴν θυσίαν, ἣν ἔταξα, διὰ τὴν εὐτυχῆ καθο-

διήγησιν.—**ποιῶ ἀγῶνα**=διοργανώνω ἀγῶνα.—**γυμνικός**=ἀνήκων ἢ κατάλληλος πρὸς σωματικὰς ἀσκήσεις· **γυμνικός ἀγὼν**=ἀγὼν εἰς τὴν πάλην καὶ εἰς ἄλλας σωματικὰς ἐπιδειξιότητας.—**εἶλοντο**, ἀόρ. τοῦ β. **αἰροῦμαι**=ἐκλέγω.—**ἔφυγε**... **οἴκοθεν**=ἠναγκάσθη νὰ φύγῃ ἐκ τῆς πατρίδος του.—**ἄκων**=χωρὶς νὰ θέλῃ, ἀκουσίως.—**κατακανῶν**... **πατάξας**, ἢ ἀ' μετχ. αἰτλγκ., ἢ β' τροπκ.—**κατακαίνω**=φονεύω.—**παιάσω**=κτυπῶ.—**δρόμος**=τόπος, ἐνθα γίνεται ὁ ἀγὼν τοῦ δρόμου=στάδιον.—**δρόμου ἐπιμεληθῆναι**... **προσιατῆσαι**, τὰ ἀπρμφ.—καθαρῶς τελκ.—**ἔξαρτ.** ἐκ τοῦ **εἶλοντο**=ἵνα φροντίσῃ περὶ κατασκευῆς προχείρου σταδίου... ἵνα...—**προσιατῶ τοῦ ἀγῶνος**=εἶμαι ἐπιμελητῆς τοῦ ἀγῶνος.—**ἡγεῖσθαι (αὐτοῖς)**=νὰ ὀδηγῆ (αὐτούς).—**ὅπου τὸν δρ. πεποιηκῶς εἶη**=ἐκεῖ, ὅπου εἶχε διαχαράξει (=ἐτοιμάσει) τὸ στάδιον.—**δειξας οὐπερ**=ἀφ' οὗ ἔδειξε τὸν τόπον, ἐν ᾧ ἀκριβῶς...—**κάλλιστος τρέχειν**=καταλληλότατος εἰς τὸ νὰ τρέχῃ τις.—**ἐν σκληρῷ καὶ δασεῖ οὕτως**=ἐν τόσῳ ἀνωμάλῳ καὶ συνδένδρῳ τόπῳ.—**μᾶλλον τι ἀνιάσεται ὁ κατ.**=(τόσῳ τὸ καλύτερον.) ὅστις πέσῃ, θὰ πονέσῃ κάπως περισσότερον (παρὰ ἐὰν...;).

Εὔξαντο, οἱ Ἕλλ. μετὰ τὴν προδοσίαν τοῦ Τισσαφέρνους εὐρισκόμενοι ἐν μεγίστῃ στενοχωρίᾳ ὑπεσχέθησαν νὰ προσφέρωσι θυσίαν εἰς τὸν Δία καὶ εἰς ἄλλους θεούς, εὐθύς ὡς φθάσωσιν εἰς φιλικὴν χώραν (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 2, § 9).—**τῷ Ἡρακλεῖ**, ὁ Ἡρακλῆς ἔθεωρεῖτο ὡς προστάτης τῶν ἐν ταῖς πορείαις ταλαιπωρουμένων.—**ἔφυγε**, ὁ διαπράξας ἀκούσιον φόνον ὤφειλε νὰ εἶναι μακρὰν τῆς πατρίδος, ἕως ὅτου συνδιαλλαχθῆ μετὰ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος· τοῦτο δ' ἐγένετο ἐκτίνοντος τοῦ φονέως ποσὸν τι χρηματικὸν ὀριζόμενον ὑπὸ τῶν συγγενῶν τοῦ φονευθέντος.—**ξυήλη**, περὶ ταύτης βλ. ἐν σελ. 118.—**τὰ δέσματα**, δηλ. τῶν θυσιασθέντων ζώων· ταῦτα παρέδωκαν εἰς τὸν Δρακόντιον, ἵνα χρησιμεύσωσιν ὡς ἄθλα εἰς τοὺς νικητάς.—**δυνήσονται**, οἱ ἀγωνιζόμενοι.—**ἐν σκληρῷ καὶ**... , συνήθως ὁ τόπος, ἐν ᾧ ἴσχοῦντο οἱ νέοι ἐν τῇ πάλῃ, ἦτο ὀμαλός.

§ 27 - 28.

Ἀγωνίζομαι στάδιον... **δόλιχον**... **πάλην** κτλ.=ἀγωνίζομαι εἰς ἄπλοῦν δρόμον... εἰς μακρὸν δρόμον... εἰς τὴν πάλην κτλ.

— *τῶν αἰχμ. οἱ πλεῖστοι* = ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ τοῦ ἀριθμοῦ τῶν αἰχμικλῶτων. — *καὶ καλὴ θεά . . .* = καὶ οὕτω ὠραῖον θέαμα . . . — *καταβαίνω (εἰς τὸ στάδιον)* = λαμβάνω μέρος εἰς τοὺς ἀγῶνας. — *ἄτε θεωμένων τῶν ἐταίρων* = ἐπειδὴ οἱ συστρατιωταὶ τῶν παρετήρων αὐτούς. — *πολλὴ φιλονικία γίνεται* = μεγάλη ἄμιλλα ὑπάρχει. — *θέουσιν ἵπποι* = γίνεται ἵπποδρομία. — *ἔδει αὐτούς (δηλ. τοὺς ἵππους) . . . ἄγειν (δηλ. τοὺς ἱππέας)* = ἔπρεπε νὰ ὀδηγῶσιν οἱ ἱππεῖς αὐτούς (δηλ. τοὺς ἵππους). — *κατὰ τοῦ πρᾶνου ἑλάσαντας . . . ὑποστρέξαντας (δηλ. τοὺς ἱππέας)* = ἀφ' οὗ οἱ (ἀγωνιζόμενοι) ἱππεῖς τρέξωσι μὲ τοὺς ἵππους τῶν εἰς τὸν κατήφορον στραφέντες . . . — *ἐν τῇ θαλάττῃ* = παρὰ τὴν θάλασσαν. — *κάτω καλινδοῦμαι* = κυλίσσομαι εἰς τὸν κατήφορον. — *οἱ πολλοὶ* = οἱ περισσότεροι (ἐκ τῶν ἵππων). — *τὸ ἰσχυρῶς ὀρθιον* = ἡ λίαν ἀνωφερῆς θέσις. — *βάδην* = βῆμα πρὸς βῆμα. — *ἐνθα* = τότε. — *πολλὴ κραυγὴ καὶ γ . . .* = μεγάλαι κραυγαὶ καὶ γέλωτες καὶ ξεφωνητὰ δυνατὰ πρὸς παρόρμησιν (τῶν διαγωνιζομένων) ἠκούοντο.

Στάδιον, ὁ δρόμος ἦτο τεσσάρων εἰδῶν· ἀπλοῦς δρόμος ἢ *στάδιον*, *δίαυλος*, *δόλιχος* καὶ *ὀπλίτης δρόμος*· κατὰ τὸν πρῶτον ὄφειλον οἱ διαγωνιζόμενοι νὰ διατρέξωσιν ἅπαξ τὸ στάδιον, τὸ ὅποιον εἶχε μῆκος 600 ποδῶν ἤτοι 186 μέτρων περίπου, εἰς τὸν *δίαυλον* δ' ἐπέστρεφον πάλιν εἰς τὸ μέρος, ἀφ' οὗ ὠρμήθησαν, ὥστε διήνυσον δύο στάδια· ὁ *δόλιχος* ἦτο μακρὸς δρόμος, ἑπταπλάσιος τοῦ σταδίου, καὶ ὁ τέταρτος δρόμος, ὁ *ὀπλίτης*, συνίστατο εἰς τοῦτο, ὅτι οἱ ἀγωνιζόμενοι ἔφερον ἀσπίδα, θώρακα, κράνος καὶ κνημίδας, ἀργότερον δὲ μόνον ἀσπίδα καὶ κράνος. — *τῶν αἰχμ. οἱ πλεῖστοι*, ἐπειδὴ παῖδες ἐλευθέρων δὲν ὑπῆρχον ἐν τῷ στρατῷ, ἐπετρέπη νὰ διαγωνισθῶσι καὶ οἱ αἰχμάλωτοι βάρβαροι παῖδες, ὅπερ ἐν Ἑλλάδι δὲν ἦτο ἐπιτετραμμένον. — *πυγμῆν*, οἱ πυγμυχοῦντες περιείλισσον τὰς χεῖρας δι' ἱμάντων ἐκ σκληροῦ δέρματος ἐχόντων μικροὺς τινὰς μεταλλίλους ὄγκους, ἵνα τὰ πλήγματα αἰσθητότερα γίνωνται. — *παγκράτιον*, τοῦτο ἦτο συνδυασμὸς δύο ἀγῶνων, πάλης καὶ πυγμῆς· κατὰ τὸν ἀγῶνα τοῦτον αἱ χεῖρες δὲν περιείλισσοντο δι' ἱμάντων. — *ἔτεροι*, δηλ. *ἡγωνίζοντο*. — *κατέβησαν*, δηλ. εἰς τὸν τόπον, τὸν ὠρισμένον διὰ τοὺς ἀγῶνας (ὅστις ἔκειτο χαμηλότερον ὡς πρὸς τοὺς θεατὰς), ἵνα ἀγω-

νισθῶσιν.— *πρὸς τὸν βωμόν*, ἐφ' οὗ ἐγένοντο αἱ ἀνωτέρω (§ 25) μνημονευθεῖσαι θυσίαι· ὁ βωμὸς χρησιμεύει ἐνταῦθα ὡς ἀφετηρία (=βαλβίς) καὶ ὡς τέρμα τῶν ἀγωνιζομένων ἵππεων ὡς *καμπτήρ*—σημεῖον δηλ. περὶ ὃ ἐστράφησαν οἱ ἵππεῖς, ἵνα ἐπανάλθωσιν—ἐχρησίμωσε ποῖος τόπος;

ΒΙΒΛΙΟΝ ΠΕΜΠΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1.

Δῆ = λοιπὸν. — *ἀνάβασις* = πορεία ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας.— *μέχρι ἐπὶ θ. τὴν ἐν τῷ Εὐξ.* Π. = μέχρι τῆς θαλάσσης τῆς ἀνηκούσης εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον = μέχρι τῆς θαλάσσης τοῦ Εὐξείνου Πόντου. — *ὡς* = πῶς.— *ἀπέθυσαν, ἃ εὐξ. σωτ. θύσειν* = *ἀπέθυσαν σωτήρια* (δηλ. *ιερά*), ἃ εὐξ. θύσειν. — *ἀποθύω σωτήρια* = ἐκπληρῶ τὰς ἐπὶ τῇ σωτηρίᾳ θυσίας.— *εὐξάντο*, ὁ ἀόρ. ἐνταῦθα ἔχει σημασ. ὑπερσντλκ.— *εὐχομαι* (μετ' ἀπρμφ.) = ὑπόσχομαι, τάζω (νὰ...)—*ἐνθα πρῶτον... ἀφίκοιντο* = εὐθὺς ὡς (κυρίως = ἐκεῖ ὅπου πρῶτον) ἤθελον φθάσει.— *λόγος* = διήγησις.

Ὡς ἀπέθυσαν, ἃ..., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 25.— *ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ*, δηλ. ἐν τοῖς προηγουμένοις βιβλίοις (I-IV).

§ 2—4.

Ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα.— *ἐβουλευόντο* = ἤρχισαν νὰ σκέπτονται.— *ἐγὼ τοίνυν* = (ζητεῖται τί πρέπει νὰ πράξωμεν περὶ τῆς λοιπῆς πορείας) ἐγὼ λοιπὸν.— *ἀπείρηκα*, πρkm. τοῦ β. *ἀπαγορεύω* = κουράζομαι.— *συσκευαζόμενος καὶ β. καὶ...*, αἰ μετχ. κατηρητκ. ἐξαρτώμενοι ἐκ τοῦ ἀπείρηκα καὶ ἀναλυόμενοι διὰ τοῦ νὰ καὶ ὑποτκτ.— *συσκευάζομαι* = ἐτοιμάζω τὰς ἀποσκευάς μου.— *ἐν τάξει ἔρχομαι* = πορεύομαι ἐν (στρατιωτικῇ) παρατάξει.— *φυλακὰς φυλάττω* = φρουρῶ.— *πανσάμενος...*

τῶν πόνων = ἐπὶ ἀν' οὗ) *παύσωμαι*... *τῶν πόνων* τὸ δὲ *παύομαι τῶν πόνων* = ἀπαλλάττομαι (ἡσυχάζω) ἀπὸ τοῦς κόπους. — *θάλαττιαν ἔχω* = εὐρίσκομαι πλησίον θαλάσσης, ἔχω ἐνώπιόν μου θάλασσαν. — *πλέω* = ταξιδεύω διὰ θαλάσσης. — *τὸ λοιπόν* = τὸν ἐπίλοιπον χρόνον. — *ἐκταθεῖς* = ἐξηπλωμένος (ἐπὶ πλοίου) καὶ κοιμώμενος. — *ἀναθορυβῶ* = μετὰ θορύβου ἐπιδοκίμαζω. — *ὡς* (μετ' εὐκτ.) = ὅτι (μεθ' ὀριστ.). — *εὖ λέγω* = ὀρθῶς ὁμιλῶ. — *ὁ παριῶν* (τοῦ β. *παρέρχομαι*) = ὁ παρουσιαζόμενος (ἐνώπιόν τινος) ὅπως ὁμιλήσῃ. — *ναυαρχῶν δὲ καὶ τυγχ.* = *τυγχάνει δὲ καὶ ναυαρχῶν* = κατὰ τύχην δὲ εἶναι (ἔχει μόνον φίλος μου, ἀλλὰ) καὶ ναύαρχος. — *ἂν ἐλθεῖν* = ὅτι ἤθελον ἐπανελθεῖν. — *τὰ ἡμᾶς ἄξοντα* = τὰ ὅποια δύνανται νὰ φέρωσιν ἡμᾶς. — *ἔστ' ἂν... ἐλθῶ* = ἕως ὅτου ἐπανελθῶ. — *ἤξω* = θὰ ἐπανελθῶ. — *ἤσθησαν*, παθτικ. ἀόρ. τοῦ β. *ἤδομαι* = εὐχαριστοῦμαι. — *πλεῖν* = ἀποπλεῖν.

³*Ἐκ τούτου*, δηλ. μετὰ τὴν θυσίαν καὶ τοὺς ἀγῶνας, οὓς ἐτέλεσαν οἱ Ἕλληνες ἐν Τραπεζοῦντι (πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 25-28). — *συνελθόντες*, τίνες; — *ἀνέστη*, οἱ ὁμιλοῦντες ἐν τῇ συνελεύσει ἀνίσταντο, ἐν ᾧ οἱ λοιποὶ παρευρισκόμενοι ἐκάθηγτο. — *τούτων τῶν πόνων*, δηλ. ποίων; — *ὥσπερ Ὀδυσσεύς*, ὅστις — ὡς γνωστὸν — πολλὰ ταλαιπωρηθεὶς ἐπανήλθεν εἰς τὴν πατρίδα τοῦ Ἰθάκην ἐπὶ πλοίου τῶν Φαίακων κοιμώμενος. — *ναυαρχῶν*, δηλ. τοῦ ἐν Βυζαντίῳ ναυλοχοῦντος σπαρτιατικοῦ στόλου ἐν Σπάρτῃ ἐξελέγετο κατ' ἔτος εἰς ναύαρχος, ὅστις ἠγεῖτο τοῦ στόλου τῶν Λακεδ. — *πέμπητε*, πρὸς αὐτόν, δηλ. τὸν Ἀναξίβιον. — *τριήρεις* — *πλοῖα*, αἱ μὲν *τριήρεις* ἦσαν πολεμικὰ πλοῖα ἔχοντα τρεῖς σειρὰς κωπῶν ἐκατέρωθεν, τὴν μίαν ἄνωθεν τῆς ἄλλης (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VI), τὰ δὲ *πλοῖα* ἦσαν πλοῖα μεταγωγικὰ αἱ *τριήρεις*, τὰς ὁποίας μὲ τὰ *πλοῖα* θὰ ἐξήτει ὁ Χειρίσ. παρὰ τοῦ Ἀναξ., ἐχρειάζοντο πρὸς ἀσφάλειαν. — *τὰ ἡμᾶς ἄξοντα*, ποῦ; — *αὐτόν*, δηλ. τὸν *Χειρίσοφον*.

§ 5 — 7.

³*Ἐπὶ πλοῖα* = διὰ πλοῖα = ἵνα φέρῃ πλοῖα. — *σιέλλομαι* = ἐτοιμάζομαι πρὸς ἀναχώρησιν, ἀναχωρῶ. — *καιρὸς εἶναι ποιεῖν* = ἔτι πρέπει νὰ πράττωμεν. — *ἐν τῇ μονῇ* = κατὰ τὴν (ἐνταῦθα) διαμο-

νήν μας. — τὰ ἐπιτήδεια = τὰ ἀναγκαῖα τρόφιμα. — ἀγορὰ ἔστι
 ἱκανή = τὰ πρὸς ἀγορὰν (παρεχόμενα) τρόφιμα εἶναι ἀρκετά. —
 οὔτε οἷου ὠνησόμεθα εὐπορία (δηλ. ἔστι) = οὔτε εὐπορία
 ἔστι τούτου, οἷου ὠνησ. = οὔτε ὑπάρχει εὐπορία τούτου, μετὸ
 ὅποιον (= χρημάτων, μετὰ τὰ ὅποια) ν' ἀγοράσωμεν = οὔτε ἔχομεν
 ἄφθονα χρήματα, μετὰ τὰ ὅποια ν' ἀγοράσωμεν. — εἰ μὴ = ἐκτός. —
 πολεμία, δηλ. ἐστί· τὸ αὐτὸ β. νοητέον καὶ εἰς τὸ κίνδυνος. —
 ἐπὶ τὰ ἐπιτήδεια = διὰ τὰ τρόφιμα, πρὸς προμήθειαν τῶν τροφι-
 μων. — ἀλλὰ = (ἔθεν δὲν πρέπει ἀμελῶς καὶ ἀπροφυλάκτως νὰ
 πορευώμεθα) ἀλλὰ τὸναντίον. — μοι δοκεῖ . . . λαμβάνειν = ἡ
 γνώμη μου εἶναι νὰ λαμβάνωμεν. — ἄλλως = ἀσκόπως. — πλανῶμαι
 = περιπλανῶμαι, περιφέρομαι. — ὡς = ἴνα. — ἡμᾶς δὲ τ. ἐπιμ., ἐκ
 τοῦ δοκεῖ = ἡμεῖς δὲ (δηλ. οἱ στρατηγοί) νὰ φροντίζωμεν διὰ ταῦτα
 (= διὰ πᾶν ὅ,τι χρειάζεται πρὸς ἐκτέλεσιν τούτων).

Ἀναμενοῦμεν, τίνα; — ἐκ τῆς πολεμίας, δηλ. χώρας. —
 ὠνησόμεθα, τί; — προνομαί, αὗται ἦσαν ἐκδρομαί συντεταγμέ-
 νου στρατοῦ εἰς χώραν ἐχθρικήν πρὸς συλλογὴν τροφῶν ἔθεν ἐκ-
 στρατεία τακτική, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰς μονομερεῖς λεηλασίας.
 — τούτων, τίνων;

§ 8.

Τάδε, ἀναφέρεται εἰς τὰ ἐπόμενα = τὰ ἐξῆς· ἐν ᾧ τὸ ταῦτα ποῦ
 ἀναφέρεται; — ἐπὶ λείαν = διὰ λείαν. — γὰρ = βεβαίως. — ἐκπο-
 ρεύομαι = ἐξέρχομαι. — βέλτιστον = ὠφελιμώτατον. — τὸν μέλ-
 λοντα ἐξιέναι, ὑποκμ. τοῦ εἰπεῖν = ὁ μέλλων νὰ ἐξέλθῃ (εἰς λείαν)
 νὰ ἀνακοινώσῃ (τοῦτο) εἰς ἡμᾶς. — ὅποι, δηλ. μέλλει ἐξιέναι =
 εἰς ποῖον μέρος μέλλει νὰ ἐξέλθῃ. — συμπαρασκευάζω = ὁμοῦ
 παρασκευάζω. — ἐάν τι δέῃ (δηλ. συμπαρασκευάζειν) = ὅ,τι χρειά-
 ζεται. — κἀν . . . ἤ . . . εἰδῶμεν = καὶ (ἴνα) ἐάν . . . καιρὸς . . . ἤ . . .
 εἰδῶμεν. — καιρὸς = ἀνάγκη. — ὅποι δεήσει β. = εἰς ποῖον
 μέρος θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ στέλλωμεν βοήθειαν. — καὶ ἐάν τις . . .
 ἐγχειρῆ ποι, συμβουλευόμεν = καὶ ἴνα, ἐάν τις . . . ἐπιχειρῆ νὰ
 κινηθῆ κατά τινος, συμβουλευόμεν (αὐτόν). — ἀπειρότερος = κά-
 πως ἄπειρος. — πειρῶμαι = προσπαθῶ. — ἐφ' οὗς ἂν ἴωσι =
 τούτων, ἐφ' οὗς ἂν ἴωσι = τούτων, καθ' ὧν ἐκάστοτε ἐπέρχον-

ται· τὸ β. (Ἰωσι) κατὰ πληθυντικόν, διότι τὸ τίς, εἰς ὃ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν.

Συμ παρασκευάζωμεν, μετὰ τίνων;

§ 9 — 11.

Ἔγνωνό τι = σκέπτομαι τι. — **σχολή** (δηλ. ἐστὶ) τοῖς πολεμίοις = οἱ πολέμιοι ἔχουσι καιρόν. — **λήξεσθαι**, δηλ. ἡμᾶς. — **λήξομαι τινα** = κάμνω ληστρικός ἐπιδρομὰς κατὰ τινος. — **ἐπιβουλεύω τινι** = ἐπιβουλεύομαι τινα, σκέπτομαι τὸ κακόν τινος. — **ὑπερκάθημαί τινος** = εἶμαι ἐστρατοπεδευμένος ὑπεράνω τινός. — **φυλακαί** = φρουραί. — **κατὰ μέρος** = κατὰ σειράν, ὃ εἰς μετὰ τὸν ἄλλον. — **σκοπῶ** = παρατηρῶ. — **ἦτιον ἂν δύναιντο** = δυσκολώτερον θὰ ἠδύναντο. — **θηρᾶν**, ἐνταῦθα = **λήξεσθαι**. — **ἔτι τοίνυν...** = ἀλλ' ἀκόμη καὶ... — **τάδε ὁρᾶτε** = εἰς τὰ ἐξῆς προσέχετε. — **ἐπίσταμαι** = γνωρίζω. — **οὐδὲν ἂν ἔδει (= τούτων, α)** μέλλω λέγειν = οὐδεμίαν ἀνάγκη θὰ ἦτο τούτων, τὰ ὅποια μέλλω νὰ λέγω = θὰ ἦσαν περιττὰ ὅσα μέλλω νὰ λέγω. — **ἦν γὰρ ἔλθῃ**, ὑποκμ.: **Χειρισόφος**. — **ὑπαρχόντων (πλοίων) ἐνθάδε** = ἐπειδὴ θὰ ὑπάρχωσι πλοῖα (καὶ) ἐδῶ. — **ἐν ἀφθονωτέροις (πλοίοις) πλευσόμεθα** = θὰ πλευσώμεν ἔχοντες ἀφθονώτερα (πλοῖα). — **παραπλέω** = πλέω παρὰ τὴν παραλίαν. — **μακρὰ πλοῖα**, ἀντικμ. τοῦ **αἰτησάμενοι**. — **κατάγω πλοῖα** = συλλαμβάνω πλοῖα καὶ φέρω αὐτὰ εἰς τὸν λιμένα. — **παραλύομαι τὸ πηδάλιον** = ἀφαιρῶ τὸ πηδάλιον (= τὸ τιμόνι). — **ἰκανός** = ἀρκετός. — **ἕως ἂν...** = ἔστ' ἂν... (§ 3). — **τὰ ἄξοντα** = ; πρβλ. § 4. — **οὐκ ἂν ἀπορήσαιμεν** = δὲν θὰ εὐρισκόμεθα εἰς ἔλλειψιν = θὰ εἶχομεν. — **κομιδῆς, οἷας...** = **τοιαύτης κομιδῆς, οἷας...** — **κομιδῆ**, κυρίως = μεταφορὰ· ἐνταῦθα = μέσον πρὸς μεταφοράν. — **δέομαι τινος** = χρειάζομαι τι.

Σχολή τοῖς π., διότι ἡμεῖς εἴμεθα ἠναγκασμένοι νὰ παραμείνωμεν ἐνταῦθα ἐπὶ μακρόν. — **συμ παρασκευάζειν**, δηλ. μετὰ τοῦ Χειρισόφου. — **αὐτόθεν**, πόθεν; — **ἔχων, τί;** — **πλοῖα**, ποῖα ἐκαλοῦντο; βλ. ἀνωτέρω ἐν σελ. 132. — **μακρὰ πλοῖα**, ταῦτα ἦσαν πολεμικὰ πλοῖα ἐν γένει ἄνευ προσδιορισμοῦ τῶν ἐκατέρωθι σειρῶν τῶν κωπῶν· εἰδικώτερον ποῖα πολεμικὰ πλοῖα ἐκαλοῦντο **τριήρεις**; — **αὐτά**, δηλ. τὰ **παραπλέοντα πλοῖα**, ὧν ἡ σύλληψις ἤθελε γείνει τῇ βοήθειᾳ τῶν **μακρῶν πλοίων** τῶν Τραπεζουντιῶν.

— τὰ *πηδάλια*, τὸ *πηδάλιον* ἦτο εἶδος κώπης κινουμένης διὰ λαβῆς· ἕκαστον πλοῖον εἶχεν ἀνά ἓν πηδάλιον ἑκατέρωθεν τῆς πρύμνης, ἅπερ ἐστρέφοντο ὑφ' ἑνὸς ἀνδρὸς (βλ. εἰκ. ἐν σελ. VII). — τὰ *πηδ. παραλυόμενοι*, πρὸς τίνα σκοπόν; — *κομιδῆς, οἴας δ.*, δηλ. πλοίων.

§ 12 — 13.

Εἰ εἰκὸς (δηλ. ἐστὶ) = εἰάν δὲν εἶναι δίκαιον. — *τρέφω* = διατρέφω, διατηρῶ. — *ἀπὸ κοινοῦ* = κοινῇ δαπάνῃ. — *οὓς ἂν καταγάγωμεν* = ἐκείνους, τῶν ὁποίων τὰ πλοῖα θὰ ὀδηγήσωμεν εἰς τὸν λιμένα. — *ὅσον ἂν χρόνον...* = ἕως ἂν... — *συντίθεμαι ναῦλον* = συμφωνῶ περὶ τοῦ ναύλου. — *καὶ ὠφελ.*, ὁ *καὶ* = ὁμοίως, ὡσούτως. — *δοκεῖ μοι* κτλ., ἡ σύνταξις: *δοκεῖ μοι ἐντείλασθαι ταῖς παρὰ θ. οἰκούσαις πόλεσιν ὁδοποιεῖν τὰς ὁδοὺς*. — *δοκεῖ μοι* (μετ' ἀπρμφ.) = μοὶ φαίνεται καλὸν (να...). — *ἐντέλλομαι τινι* (μετ' ἀπρμφ.) = διατάττω τινὰ (να...). — *αἱ παρὰ θ. οἰκούσαι (= οἰκούμεναι) πόλεις* = αἱ παραθαλάσσιαι πόλεις. — *ὁδοποιῶ τὰς ὁδοὺς* = κάμνω διαβατὰς τὰς ὁδοὺς. — *ἄς ἀκούομεν εἶναι* = περὶ τῶν ὁποίων ἀκούομεν ἐκ φήμης ὅτι εἶναι. — *δύσπορος* = δυσδιάβατος. — *ἦν ἄρα* (= ἐάν τυχόν)... *πλοῖα*, αἱ προτάσεις αὗται κατὰ τὴν μετάφρασιν ἄς προταχθῶσι τῆς κυρίας προτάσεως: *δοκεῖ μοι* κτλ. — *ἡμῖν*, δοτκ. χαριστική. — *ἐκπεραίνεται τι* = κατορθοῦται τι, λαμβάνει τι αἰσίαν ἔκβασιν. — *διὰ τὸ φοβεῖσθαι* = διότι φοβοῦνται.

Ἄπὸ κοινοῦ, βλ. ἐν σελ. 121. — *ὠφελοῦντες*, δηλ. ἡμᾶς· πῶς; — *ὠφελῶνται*, πῶς; — *καὶ ταῦτα*, ἕσα δηλ. σᾶς ἀνέφερα ὡς πρὸς τὴν παρασκευὴν αὐτόθεν πλοίων μεταγωγικῶν. — *διὰ τὸ φοβεῖσθαι*, μήπως δηλ. τιμωρηθῶσιν ὑπὸ τοῦ στρατοῦ, ἐάν δὲν ὑπακούσωσιν εἰς τὰς διαταγὰς αὐτοῦ.

§ 14 — 17.

Ἐνταῦθα = τότε. — *ἀνέκραγον*, ἄορ. β' τοῦ ῥ. *ἀνακράζω* = κραυγάζω. — *ὡς* (μετ' εὐκτκ.) = ὅτι (μεθ' ὀριστκ.). — *ἀφροσύνη* = ἀνοησία. — *οὐδὲν ἐπιψηφίζω* = δὲν θέτω εἰς ψηφοφορίαν τὴν πρότασιν. — *ἐκὼν ὁδοποιῶ* = ἐκουσίως διορθῶν τὰς ὁδοὺς. — *ἀπαλλάξονται*, ὑποκμ.: *οἱ Ἕλληνες*. — *ἀπαλλάττομαι*, ἐνταῦθα ἀμετβτ.

= ἀναχωρῶ.— ἡ ἐπέστησαν = τῆς ὁποίας πλοίαρχον διώρισαν· τὸ παθκ. τούτου κατωτέρω «ἡ ἐπεσιάθη». — ἀποδράς ὄχετο = ἀπέδρα. — δίκαια πάσχω = λαμβάνω δικαίαν τιμωρίαν = δικαίως τιμωροῦμαι. — πολυπραγμονῶ τι = ἀναμιγνύομαι ἀτόπως καὶ ἄνευ ἀνάγκης εἰς ξένην τινὰ ὑπόθεσιν. — ἀπέθανεν ὑπὸ . . ., διατι τὸ β' λαμβάνει τὴν πρόθεσιν; — ὀπόσα λαμβάνοι πλοῖα = ὅσα πλοῖα συνελάμβανε. — τὰ ἀγώγμια ἐξαιροῦμαι = τὰ φορτία ἐξάγω (ἐκ τῶν πλοίων εἰς τὴν ξηράν). — ἦγον... καθίστασαν... ἐχρήσαντο, τοῦ α' ὡς ὑποκμ. εἶναι τὰ πλοῖα, τῶν δὲ δύο ἄλλων ποῖον τὸ ὑποκμ.; — ὅπως σῶα εἶη = ἵνα ἀσφαλῶς φυλάσσωνται. — εἰς παραγωγὴν = πρὸς πλοῦν ἀνά τὴν παραλίαν (ἵνα λήξωνται). — ἐπὶ λείαν = ; πρβλ. § 8. — χαλεπὸς = δυσπρόσιτος, ὀχυρὸς.

Ὁ δέ, δηλ. ὁ Ξενοφῶν. — ἐπεψήφισεν οὐδέν, τὸ δικαίωμα τοῦ ἐπιψηφίζειν ἐν ταῖς στρατείαις εἶχεν ὁ στρατηγός, πολλῶν δὲ τοιούτων ὑπαρχόντων ὁ ἐκάστοτε ἀγορεύων καὶ προτείνων, ὡς ἐνταῦθα ὁ Ξεν. — τὰς δὲ πόλεις, δηλ. τὰς παρὰ θάλατταν οἰκώσας (§ 13). — πεντηκόντορον (ναῦν), αὕτη ἦτο πλοῖον μὲ 50 κώπας, ἀνά 25 ἐκατέρωθεν βλ. εἰκ. ἐν σελ. V. — περιόικον, οἱ κάτοικοι τῆς Λακωνικῆς ἦσαν εἰλωτεῖς, περιόικοι, Σπαρτιαταί· οἱ περιόικοι κατοικοῦντες τὴν ἐκτὸς τῆς Σπάρτης χώραν τῆς Λακωνικῆς ἦσαν μὲν ὑπήκοοι τῶν Σπαρτ., διετήρουν ὁμως τὴν προσωπικὴν αὐτῶν ἐλευθερίαν ὡς ὑποταχθέντες ἐκουσίως εἰς τοὺς Σπαρτ. — τὴν ναῦν, ποῖαν ναῦν ἐννοεῖ; — ἔλαβον, παρὰ τίνων; — τριακόντορον (ναῦν), αὕτη ἦτο πλοῖον μὲ 30 κώπας, ἀνά 15 ἐκατέρωθεν. — ἐπὶ τὸ στρατόπεδον, δηλ. εἰς τὸν λιμένα τῆς Τραπεζοῦντος, ἔνθα ἦτο τὸ στρατόπεδον. — εἰς παραγωγὴν, κατὰ τὰ ἐν § § 10 καὶ 11 ἀποφασισθέντα. — ἐλάμβανον, δηλ. λείαν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

§ 1 — 3.

Ἦν (μετ' ἀπρμφ.) εἶτι = ἦτο δυνατόν πλέον (νά . . .). — ἀπιτέον εἶναι = ὅτι πρέπει νὰ ἀπέλθωσιν. — οἱ ὑπὲρ τετταράκοντα ἔτη = οἱ ὑπερβάντες τὸ τεσσαρακοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των. — τῶν σκευῶν, γενκ. διαιρητκ. τοῦ «ὄσα». — τούτων, ἀντικμ. τοῦ

ἐπιμελεῖσθαι. — **ἐπιμελοῦμαι τινος** = φροντίζω περί τινος. — **ὠδοποιημένη ἦν** = ἦτο διωρθωμένη (πρὸς εὐκόλον πορείαν). — **ἀφικνοῦμαι τριταῖος εἰς...** = φθάνω τῇ τρίτῃ ἡμέρᾳ εἰς... — **ἄποικος (πόλις)** = ἀποικία. — **ἐξέτασις σὺν τοῖς ὄπλοις... καὶ ἀριθμὸς** = ἐπιθεώρησις καὶ ἀπαρίθμησις τοῦ στρατοῦ ὀπλισμένου (= μὲ τὰ ὄπλα του). — **ἐγένοντο** = εὐρέθησαν. — **καὶ εἴ τις νόσῳ (δηλ. ἀπώλετο)**, κατ' ἔννοιαν = καὶ τινες ἐξ ἀσθενείας.

Χεῖρ. ἦκεν, μετὰ τῶν προσδοκωμένων πλοίων· περί τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1, § 4 καὶ ἐξ. — **λαμβάνειν**, δηλ. **σὺν προνομαῖς** (κεφ. 1, § 7). — **ἀπιτέον**, δηλ. ἐκ τῆς Τραπεζοῦντος. — **εἰς μὲν τὰ πλοῖα**, τὰ εἰς τὸν λιμένα τῆς Τραπεζοῦντος ὀδηγηθέντα διὰ τῆς βίας (κεφ. 1, § 16). — **παῖδες καὶ γυν.**, δηλ. αἰχμαλώτους. — **εἰσβιβάσαντες**, ποῦ; — **τούτων**, δηλ. τῶν εἰς τὰ πλοῖα ἐπιβιβάσθέντων ἀσθενῶν, παίδων κτλ. — **πορευόμενοι**, πεζῇ ἢ κατὰ θάλασσαν; — **ἔμειναν**, ἀναμένοντες τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ Χεῖρ. — **ἐξέτασις ἐγγίνετο**, ὑπὸ τίνων; πρὸς τίνα δὲ σκοπὸν ἐγένετο ἐνταῦθα ἢ ἐπιθεώρησις τοῦ στρατοῦ; — **σὺν τοῖς ὄπλοις**, διότι καὶ ταῦτα ἔπρεπε νὰ ἐπιθεωρηθῶσι· ἐπιθεωρήσεις ἐγένοντο συνήθως καὶ **ἄνευ τῶν ὄπλων**. — **ὅκτι καὶ ἐξ.**, πόσοι ἦσαν κατ' ἀρχὰς οἱ μετὰ τοῦ Κύρου ἐκστρατεύσαντες μισθοφόροι Ἕλλ.; πρβλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 9.

§ 4 — 6.

Ἐνιαῦθα, τοπκ. — **καὶ** = προσέτι. — **διαλαμβάνω** = διαμοιράζομαι. — **τὸ ἀργύριον γενόμενον** = τὰ προελθόντα χρήματα. — **ἀπὸ τῶν αἰχμαλώτων** (οὐδ.) = ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν αἰχμαλώτων. — **ἡ δεκάτη** (δηλ. **μερίς**) = τὸ δέκατον μέρος. — **ἐξαιρῶ τι τινι** = ἀποχωρίζω (ἐκ τῶν λαφύρων) τι διὰ τινα. — **τὸ μέρος ἕκαστος** (δηλ. **λαβὼν**) = λαβὼν ἕκαστος τὸ ἀναλογοῦν αὐτῷ μέρος. — **φυλάττειν**, καθαρῶς τελκ. ἀπρμφ. = ἵνα φυλάττῃ (αὐτό). — **τοῖς θεοῖς** = διὰ τοὺς δύο τούτους θεούς. — **τὸ τοῦ Ἀπόλλ.** (δηλ. **μέρος**) **ἀνάθημα ποιοῦμαι** = τὸ ὀρισμένον διὰ τὸν Ἀπόλλ. μέρος διατάττω νὰ μετατραπῇ εἰς ἀφιέρωμα· κατ' ἔννοιαν: διατάττω νὰ κατασκευασθῇ ἐκ τοῦ ὀρισμένου διὰ τὸν Ἀπόλλ. χρηματικοῦ μέρους ἀφιέρωμά τι. — **ἀνατίθημι** = ἀφιερώνω. — **ἀποθνήσκει** = φονεύεται, θανατοῦται. — **ξένος** = φίλος. — **τὸ τῆς Ἀργ. τῆς Ἐφ.**

(δηλ. μέρος) = τὸ ὠρισμένον διὰ τὴν Ἐφεσίαν Ἀρτέμιδα μέρος. — **ἀπέρχομαι τὴν εἰς Β. ὁδὸν** = πορεύομαι εἰς Βοιωτίαν. — **νεωκόρος** = φύλαξ ναοῦ καὶ ἐπιμελητής. — **οἷτι** = διότι. — **κινδυνεύσω** . . . **λέγει** = ὅτι πορεύεται πρὸς κίνδυνον. — **ἐπέστειλεν**, ἀόρ. τοῦ ῥ. **ἐπιστέλλω** = παραγγέλλω. — **ἦν δέ τι πάθη** = εἰς δὲ ἀποθάνη. — **ἀναθεῖναι ποιησάμενον** (δηλ. **ἀνάθημα**) = ἀφ' οὗ διατάξῃ νὰ κατασκευασθῇ (ἐκ τούτου τοῦ διὰ τὴν Ἀρτ. ὠρισμένου χρηματικοῦ μέρους) ἀφιέρωμά τι ν' ἀφιέρωσῃ αὐτό κατ' ἔννοιαν = νὰ διατάξῃ νὰ κατασκευασθῇ ἀφιέρωμά τι. — **οἷτι οἶοιτο** = περὶ τοῦ ὁποίου ἐνόμιζεν οὗτος. — **χαρίζομαι τινι** = εὐχαριστῶ τινα, εἶμαι ἀρεστὸς εἰς τινα.

Ἐνιαῦθα, ποῦ; — **ἀπὸ τῶν αἰχμ.**, νοοῦνται ἄνθρωποι, ζῦα, σκευή κ. ἄ. — **τὴν δεκάτην**, οἱ ἀρχαῖοι ἐκ τῶν ἐν πολέμῳ λαφύρων ἀπεχώριζον τὸ δέκατον καὶ προσέφερον εἰς τοὺς θεοὺς εἴτε εἰς χρήματα εἴτε — συνηθέστερον — εἰς τεχνούργημά τι. — **τῷ Ἀπόλλ.**, δηλ. τῷ ἐν Δελφοῖς. — **τῷ Ἀπόλλ. . . τῷ Ἀρτ.**, οἱ θεοὶ οὗτοι ἐθεωροῦντο σωτήρες τῆς υγείας καὶ ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. — **τοῖς θεοῖς**, δηλ. τῷ Ἀπόλλ. καὶ τῷ Ἀρτ. — **Νέων**, ὡς ὑποστράτηγος καὶ ἀντιπρόσωπος τοῦ ἀπόντος (ποῦ;) Χειρισόφου. — **ἔλαβε**, τί; — **ἀνατίθει**, πιθανώτατα εὐθύς μετὰ τὴν ἐν Κορωνεῖα μάχην (394) ἐλθὼν ὁ ἴδιος εἰς Δελφοὺς μετὰ τοῦ Ἀγῆσ., ὅστις καὶ αὐτὸς ἀφιερώνει εἰς τὸν θεὸν τὴν δεκάτην τῶν ἐξ Ἀσίας λαφύρων. — **τὸν ἐν Δελφοῖς . . .**, ὁ ἐν Δελφοῖς **θησαυρὸς** τῶν Ἀθην. ἦτο ἴδρυμά τι πρὸς φύλαξιν τῶν ἀφιερωμάτων τῶν προσφερομένων εἰς Δελφοὺς ἐξ Ἀθηνῶν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. III)· τοιοῦτους **θησαυροὺς** εἶχον καὶ ἄλλαι πόλεις (ὡς αἱ Θηβαί, ἡ Σικυών, ἡ Κνίδος κ. ἄ.) διὰ τὰ ἀφιερώματά των μάλιστα ἐν Ὀλυμπίᾳ καὶ ἐν Δελφοῖς. — **ἐπέγραψε**, τὸ **ἀνάθημα** ἔφερε πολλακίς ἐπιγραφὴν τοῦ ἀναθέντος καὶ τῆς ἀφορμῆς, ἐξ ἧς ἐγένετο ἡ ἀνάθεσις. — **ὅς σὺν Κλ. ἀπέθανε**, ὑπὸ τίνος; πρβλ. βιβλ. II, κεφ. 5, § 31 κ. ἐξ. — **ὅτι ἀπῆει σὺν Ἀγ. . .**, τῷ 394· περὶ τοῦ πράγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 72. — **καταλείπει**, ἐν Ἐφέσῳ.

§ 7—8.

Ἐπεὶ ἔφευγεν ὁ Ξεν. κατοικ. ἤδη αὐτοῦ . . . = **ἐπεὶ ἔφευγεν ὁ Ξεν. καὶ κατῴκει ἤδη αὐτός.** — **φεύγω** = εἶμαι ἐξό-

ριστος. — *θεωρήσων*, μετχ. τελκ. — *θεωρῶ* = εἶμαι *θεωρῶς* εἰς ἀγῶνας = παρευρίσκομαι εἰς ἀγῶνας. — *ἀποδίδωμι* = δίδω ὀπίσω τὸ ἀντίθετον *ἀπολαμβάνω* = λαμβάνω ὀπίσω. — *παρακαταθήκη* = τὸ ἐμπιστευθὲν χρῆμα. — *χωρίον* = κτῆμα, ἔπαυλις. — *ὠνοῦμαι τί τινι* = ἀγοράζω τι διὰ τινος. — *ἀνεῖλεν*, ἄορ. τοῦ β. *ἀναιρῶ* = χρησιμοδοτῶ. — *καί . . . δὲ* = καὶ προσέτι. — *νεῶς* = ναός. — *κόγχα* = κογχύλια. — *πάντων, ὅποσα . . . θηρία* = πάντων τῶν *θηρίων, ὅποσα ἐστὶν ἀγρευόμενα*. — *ἀγρεύω* = συλλαμβάνω ἐν θήρῃ, θηρεύω *ἀγρευόμενα θηρία* = ἀγρεύσιμα θηρία.

Ἐφευγεν ὁ Ξεν., περὶ τοῦ πράγμ. βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 72. — *κατοικοῦντος ἐν Σκιλλ.*, ἀπὸ τοῦ 393 βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 72. — *ἀφικνεῖται*, τῆ 384 ἐπομένως μετὰ πόσα ἔτη ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεως τοῦ Ξεν. ἐν Σκιλλ.; — *θεωρήσων*, ποίους ἀγῶνας; *θεωροὶ* δ' ἐκαλοῦντο οἱ πεμπόμενοι, ἵνα ἐπερωτήσῃσι μαντεῖα ἢ ἐπιδώσωσιν ἀναθήματα ἢ τελέσωσι θυσίας ἢ καὶ νὰ παραστῶσιν ὡς ἀντιπρόσωποι τῆς πολιτείας εἰς τελετήν, ἀγῶνας κ.τ.τ. — *λαβῶν*, δηλ. *τὴν παρακαταθήκην*. — *τῇ θεῷ*, ποίαν θεὰν ἔννοεῖ; — *ἀνεῖλεν*, δηλ. *ὠνεῖσθαι* τὸν χρησμὸν ὁ θεὸς ἔδωκεν ἐκ τοῦ ἀναθυμῶντος χάσματος καὶ διὰ τοῦ στόματος τῆς Πυθίας. — *ὁ θεός*, ὁ ἐν Δελφοῖς Ἀπόλλων. — *τὸν τῆς Ἀρτ. νεών*, οὗτος ἦτο ὀνομαστός θεωρούμενος ὡς ἐν τῶν ἐπτὰ θαυμάτων τοῦ κόσμου τὸν ναὸν αὐτὸν ἐπυρπόλησεν ὁ Ἡρόστρατος κατὰ τὴν νύκτα, καθ' ἣν ἐγενεῖτο ὁ Μ. Ἀλέξανδρος (τῆ 356 π. X.).

§ 9—10.

Ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ ἀργυρίου = μὲ τὰ ἱερὰ χρήματα. — *τὸ λοιπὸν αἰεὶ* = ἐν τῇ μέλλοντι πάντοτε. — *δεκατεῦω τι* = λαμβάνω τὸ δέκατὸν τινος. — *τὰ ἐκ τοῦ ἀγροῦ ὠραῖα* = οἱ ὠριμοὶ καρποὶ οἱ παραγόμενοι ἐν ταῖς ἀρμοδίαις ἐποχαῖς τοῦ ἔτους. — *οἱ πολῖται* = οἱ (νῦν) συμπολιταὶ του. — *πρόσχωρος* = ὁ ἐν τοῖς περιχώροις κατοικῶν. — *τοῖς σκηνοῦσι* = τοῖς εὐωχουμένοις. — *ἄλφιτα* = κρίθινον ἄλευρον. — *τραγήματα* = τρωγάλια. — *τὰ θυόμενα ἀπὸ τῆς ἱερᾶς νομῆς* = τὰ θυσιαζόμενα ζῆα, τὰ ὅποια ἐλαμβάνοντο ἐκ τῶν ἱερῶν βοσκημάτων. — *λάχος* = μέρος ἐκ τούτου ἐξαρτ. αἰ γενικ. *τῶν θυομένων . . . τῶν θηρευομένων*. — *καί . . . δὲ* = καὶ προσέτι. — *θήραν ποιοῦμαι* = *θηρῶ*. — *εἰς τὴν εορτὴν* =

διὰ τὴν ἑορτήν. — **οἱ δὲ βουλ. καὶ ἄνδρες συνεθήρων** = ἀλλὰ καὶ ἄνδρες μαζί ἐκυνήγουν, ὅσοι ἤθελον (δηλ. νὰ κυνηγῶσιν). — **ἠλίσκετο ἐξ . . . = ἠλίσκετο . . . ἐν** τὸ δὲ ἀλίσκομαι = θηρεύομαι, συλλαμβάνομαι ἐν θήρῃ. — **σὺς** = χοῖρος.

Βωμός, ἐκαλεῖτο ὁ τόπος, ἐφ' οὗ ἐγίνετο ἡ θυσία πρὸς τιμὴν θεοῦ τινος· κατὰ τοὺς παλαιότερους χρόνους οἱ βωμοὶ κατεσκευάζοντο ἐκ χορτοπλίνθων ἢ πλίνθων ἀτάκτως σωρευομένων· βραδύτερον δ' ἐκτίζοντο ἐκ μεγάλων λελαξευμένων λίθων καὶ ἐκοσμοῦντο μὲ στεφάνους καὶ ἄνθη. Τὸ σχῆμα τῶν βωμῶν ἦτο διάφορον ὅτε μὲν οὗτοι ἦσαν στρογγύλοι, ὅτε δὲ τετράγωνοι ἢ ἐπιμήκεις. — **οἱ πολῖται**, δηλ. οἱ Σκιλλοῦντιοι. — **τῆς εορτῆς**, ἣτις ἀναπόσπαστος οὖσα τῆς θυσίας ἐπηκολούθει. — **ἄλφιστα**, ταῦτα ἐν εἶδει πλακοῦντος ἐτρώγοντο. — **τραγήματα**, ταῦτα εἶναι ξηροὶ καρποὶ μετὰ τὸ φαγητὸν παρατιθέμενοι, ὡς κάρυα, ἀμύγδαλα, κάστανα κ.τ.τ. — **οἱ Ξεν. παῖδες**, δηλ. ὁ Γρύλλος καὶ ὁ Διόδωρος· βλ. εἰσαγ. ἐν σελ. 72. — **οἱ τῶν ἄλλων π.**, δηλ. παῖδες.

§ 11 — 13.

Ἔστι = κεῖται. — **ἡ πορεύονται** = ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, δι' ἣς πορεύονται = ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἣτις φέρει. — **ὡς εἶκ. στάδια**, παράθεσις τοῦ ἔστιν ἢ χώρα = εἰς ἀπόστασιν εἴκοσι περίπου σταδίων. — **ἐνι = ἔνεστι**. — **λειμῶν = λειμῶνες**. — **ἱκανός** (μετ' ἀπρμφ.) = κατάλληλος (εἰς τὸ νὰ . . .). — **ὥστε . . . εὖωχεῖσθαι** = οὕτως ὥστε νὰ εὕρισκωσιν ἄφθονον φορβήν. — **δένδρα ἡμερα** = δένδρα καλλιεργημένα. — **ὅσα ἐστὶ τρωκτὰ ὠραῖα** = ὅσα φέρουσι καρπούς, οἵτινες τρώγονται ὡς ἐπιδορπίσματα, ὅταν ὠριμάσωσιν. — **ὡς μικρὸς μεγάλῳ** (δηλ. **ἔστιν εἰκασθῆναι**), κατ' ἔννοιαν = ἐν σμικρῷ. — **εἴκασται** = ἔχει ὁμοιότητα. — **ξόανον** = ἄγαλμα. — **ἔοικα** = ὁμοιάζω. — **ὡς κυπαρίτινον χρυσοῦ ὄντι** (δηλ. **ἔστιν εοικέναι**) = ἐφ' ὅσον δύναται νὰ ὁμοιάζῃ τὸ ἐκ ξύλου κυπαρίσσου ἄγαλμα πρὸς τὸ ἐκ χρυσοῦ. — **στήλη ἔστηκε γράμματα ἔχουσα** = ἦτο στημένη στήλη μὲ (τοιαύτην) ἐπιγραφὴν. — **ἱερός (ἔστι) τῆς Ἄρτέμ.** = ἀφιερωμένος εἶναι εἰς τὴν Ἄρτέμιδα. — **τὸν ἔχοντα καὶ καρπ.** . . . **καταθύειν . . . ἐπισκ.**, τὰ ἀπρμφ. ἀντὶ προστακτ. = ὁ ἔχων καὶ καρπούμενος καταθύετω καὶ ἐπισκευαζέτω. — **καταθύω** = θύω. — **ἐκάστου ἔτους** = καθ' ἕκαστον ἔτος. — **τὸ**

περιττόν = τὸ περίσσευμα. — *τῇ θεῷ μελήσει* = θὰ φροντίσῃ ἡ θεὰ = ἡ θεὰ θὰ τιμωρήσῃ (αὐτόν).

Ἐἴκοσι στάδιοι, περὶ τοῦ σταδίου βλ. ἐν σελ. 96. — *περὶ τὸν ναόν*, δηλ. τῆς Ἀρτέμιδος. — *τρωκτὰ ὄρατα*, νοοῦνται τὰ κάρυα, κάστανα, ἀμύγδαλα κ. τ. τ., τὰ μετὰ τὸ φαγητὸν παρατιθέμενα. — *ἱερὸς ὁ χ...*, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ξεν. ἦσαν ἐν χρήσει μόνον τὰ κεφαλαῖα γράμματα ἄνευ τόνου, πνεύματος καὶ στίξεως, ἅτινα τὸ πρῶτον εἰσῆχθησαν ὑπὸ τῶν Ἀλεξανδρινῶν λογίων (κατὰ τὸν 3^{ον} π. X. αἰῶνα).

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

§ 1—3.

Κομίζομαι = πορεύομαι. — *οἴπερ* = ὅσοι ἀκριβῶς. — *εἰμι ἐπὶ τοῖς ὁρίοις* = εἶμαι (εὐρίσκομαι) εἰς τὰ σύνορα. — *ἐρωτῶντες* = διατάττοντες (αὐτόν) νὰ ἐρωτᾷ. — *πότερον...* = ἄν... — *ὡς διὰ φίλ. ἢ πολ.... τῆς χώρας* = διὰ τῆς χώρας των ὡς φίλοι ἢ ὡς ἐχθροί. — *ὅτι οὐ διήσοιεν* (τοῦ β. *διήμι*) = ὅτι δὲν θ' ἀφήσωσιν αὐτοὺς νὰ διέλθωσιν. — *ἐπίστευον γὰρ τοῖς χωρίοις* = (ἀπεκρίθησαν δ' οὕτω) διότι εἶχον πεποιθήσιν εἰς τὸ ὄχυρόν τῆς χώρας των. — *ἐντεῦθεν* = μετὰ τοῦτο. — *οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα* = οἱ κατοικοῦντες ἀντικρῦ. — *εἰ βούλοιντο* = (ἵνα ἐρωτήσωσιν) ἐὰν θέλωσιν.

Οἴπερ καὶ πρόσθεν, δηλ. οἱ ἀσθενεῖς, οἱ ὑπὲρ τὰ τετταράκοντα ἔτη, οἱ παῖδες καὶ αἱ γυναῖκες (πρβλ. κεφ. 3, § 1). — *πρόξενον*, ἐκαλεῖτο *πρόξενος* ὁ πολίτης πολιτείας τινός, ὅστις ἐξελέγετο ὑπὸ ἄλλης πολιτείας καὶ εἶχε καθήκον νὰ ὑποδέχεται, ξενίζῃ, περιποιῆται τοὺς πρέσβεις καὶ πολίτας τῆς πόλεως, ἣν ἀντεπροσώπευε, καὶ ἐν γένει νὰ ὑποστηρίξῃ τὰ συμφέροντα τῆς διορισάσης αὐτὸν πόλεως. — *λέγει, τίσι;* — *τούτοις*, δηλ. *τοῖς Μοσσυνοίοις*. — *οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα*, νοοῦνται οἱ δυτικοὶ Μοσσυνοῖοι, οἵτινες ἦσαν πολέμοι τῶν ἀνατολικῶν Μοσσυνοίκων, τῶν κωλύοντων εἰς τοὺς Ἕλληνας τὴν δίοδον. — *τοὺς ἄρχοντας*, τίνων;

§ 4 — 10.

Διασώζομαι πρὸς... = φθάνω σῶος εἰς... — *πεζῆ* = διὰ ξηρᾶς. — *οὐς ἀκούομεν* = περὶ τῶν ὁποίων ἀκούομεν. — *ἔξεσι μοι* (μετ' ἀπρμφ.) = δύναμαι (νά...), — *ἀδικῶ τινά τι* = κάμνω ἀδικίαν τινά εἰς τινα. — *τὸ λοιπὸν* = ἐν τῷ μέλλοντι. — *ὑπηκόους εἶναι τούτους*, μετὰ τὸ *ἔξεσιν ὑμῖν* ἀνεμένετο τό: *ὑπηκόους ἔχειν τούτους*: ἐτέθη τὸ *ὑπηκόους εἶναι* ὡσεὶ προηγείτο ἀντὶ τοῦ *ἔξεσιν ὑμῖν τὸ οἶόν τέ ἐστι*. — *αὐθις* = εἰς ἄλλην περίστασιν, εἰς τὸ μέλλον. — *ἄγετε δὴ* = ἐμπρὸς λοιπὸν (εἶπατε). — *τί ἡμῶν δεήσεσθε χρήσασθαι* = εἰς τί θὰ χρειασθῆτε ἡμᾶς διὰ νὰ μᾶς μεταχειρισθῆτε = εἰς τί θὰ μᾶς χρησιμοποιήσητε. — *τί... ἡμῖν συμπράξαι* = εἰς τί... νὰ συμπράξῃτε με ἡμᾶς = εἰς τί νὰ μᾶς βοηθήσητε. — *οἶός τέ εἰμι* = εἶμαι εἰς θέσιν, εἶμαι ἱκανός. — *περὶ τῆς διόδου* = ὡς πρὸς τὴν διέλευσίν μας. — *οἱ δὲ εἶπον, ὅτι «ἐκ...»* = *οἱ δὲ εἶπον «ἱκανοί...»* — *ἐκ τοῦ ἐπὶ θάτερα (= τὰ - ἔτερα)* = ἐκ τοῦ ἀντιθέτου μέρους, ἐκ τοῦ ἄλλου μέρους. — *τὴν τῶν ὑμῖν τε καὶ ἡμῖν πολεμίων*, παράθεσις εἰς τό: *εἰς τὴν χώραν* = εἰς τὴν χώραν τῶν κοινῶν ἡμῶν ἐχθρῶν. — *δεῦρο* = ἐδῶ. — *συμμαχοῦνται*, μέλλ. τοῦ ῥ. *συμμάχομαι*. — *συμμάχομαί τινι* = συμπολεμῶ μετὰ τινος = εἶμαι σύμμαχος τινος. — *ἠγγήσονται*, δηλ. *ὑμῖν*. — *ἠγοῦμαί τινι τὴν ὁδόν* = δεικνύω εἰς τινα τὴν ὁδόν.

Ἀφίκοντο, τίνες; — *οὔτοι*, τίνες ἐννοοῦνται; — *τιμωρήσασθαι*, τίνας; — *εἰ ἡμᾶς ἀφήσετε*, χωρὶς δηλ. νὰ κάμητε με ἡμᾶς συμμαχίαν. — *τοσαύτην δ.*, ὅσην δηλ. ἡμεῖς ἔχομεν. — *ὁ ἀρχων*, ὁ ὁμιλῶν ἐν ὀνόματι πάντων τῶν ἀρχόντων (τῶν μνημονευθέντων ἐν §§ 3 καὶ 4). — *περὶ τῆς διόδου*, διὰ τῆς χώρας τίνων; — *ἱκανοί ἐσμεν...*, οἱ ἄρχοντες τῶν Μοσσ. ἐν τῷ λόγῳ τῶν ἀναφέρουσι μόνον τὰς ὠφελείας, ἃς θὰ παρείχον οὔτοι εἰς τοὺς Ἑλλ. παραλείπουσι δὲ ν' ἀναφέρωσι τὴν ὠφέλειαν, ἣν θὰ εἶχον οἱ Μοσσ. ἐκ τῆς συμμαχίας τῶν Ἑλλ., ὡς εὐκόλως ἐννοουμένην: ποία δὲ θὰ ἦτο αὕτη;

§ 11 — 14.

Ἐπὶ τούτοις = με τούτους τοὺς ἔρους. — *πιστὰ* = ; πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 7. — *πιστὰ δίδωμι καὶ λαμβάνω*, κατ' ἐννοιαν

= κάμνω συνθήκηνη ἦ — ὅπως ἐνταῦθα — συμμαχίαν μετὰ τινος. — εἰς τάξιν τίθεμαι τὰ ὄπλα = παρατάσσομαι. — **καὶ οἱ μὲν** = καὶ οὗτοι μὲν. — **ἐκτάττομαι** = παρατάττομαι. — **ἔστησαν**, ἀ' ἀόρ. ἦ β' ; — **μάλιστα**, μετ' ἀριθμητικ. = περίπου. — **οἶον χοροὶ ἀντιστοιχοῦντες ἀλλήλοις** = ὡς χοροὶ τεταγμένοι εἰς δύο μέρη ἀντικρύζοντα πρὸς ἀλλήλα. — **λευκῶν βοῶν δασέα** (= **δασειῶν**) = κατεσκευασμένα ἐκ πυκνομάλλων δερμάτων λευκῶν βοῶν. — **εἰκασμένος τινὶ** = ὅμοιος πρὸς τι. — **πέταλον** = φύλλον. — **παλιτὸν ὡς ἐξάπηχυ** = ἀκόντιον ἔχον μῆκος ἕξ περίπου πήχεων. — **αὐτοῦ τοῦ ξύλου**, γενκ. τῆς ὕλης = ἕξ αὐτοῦ τοῦ ξύλου. — **σφαιροειδῆς** = ὅμοιος πρὸς σφαῖραν, στρογγύλος. — **χιτωνίσκοι ὑπὲρ γονάτων** = χιτωνίσκοι μὴ φθάνοντες εἰς τὰ γόνατα (ἐπομένως = ;). — **πάχος ὡς λινοῦ στρωματοδέσμου** = κατὰ τὸ πάχος τοσοῦτους, ὡς τὸ πάχος λινοῦ στρωματοδέσμου = τόσον παχεῖς, ὅσον λινοῦς στρωματοδέσμος (=σάκκος ἐκ χονδροῦ λινοῦ ὑφάσματος). — **κράνη σκύτινα**, δηλ. **ἐφόρου**, ὕπερ νοητέον ἐκ τοῦ ἐνεδεδύκεσαν. — **σκύτινος** = δερμάτινος. — **οἰάπερ τὰ . . .** = ἀκριβῶς ὅμοια πρὸς τὰ . . . — **κρωβύλος** = λόφος (περικεφαλαίας). — **κατὰ μέσον** = εἰς τὸ μέσον. — **ἐγγύτατα ιαροειδῆ** = ὁμοιάζοντα παρὰ πολὺ πρὸς **τιάραν**. — **ἐντεῦθεν** = μετὰ ταῦτα. — **ἐξῆρχε**, δηλ. **ἄδων**. — **ἐξάρχω** (μετὰ μετχ.) = κάμνω ἀρχὴν (νὰ . . .). — **ἐν ῥυθμῷ**, συναπτέον τῷ **ἐπορευόντο**. — **διὰ τῶν τάξεων καὶ διὰ τῶν ὄπλων** = διὰ μέσου τῶν τάξεων τῶν ὀπλιτῶν. — **χωρίον** = φρούριον. — **ἐπίμαχος** = εὐπρόσβλητος.

Πιστά, βλ. ἐν σελ. 123. — **ἐνέμενε**, ποῦ ; — **καὶ οἱ μὲν**, δηλ. οἱ μένοντες ἐντὸς τῶν μονοξύλων. — **οἱ δὲ μένοντες**, δηλ. οἱ ἐκβάντες. — **γέγρα**, βλ. ἐν σελ. 120. — **ἐν δὲ τῇ δεξιᾷ**, δηλ. ἕκαστος ἔχων. — **ἐμπροσθεν μὲν . . . ὀπισθεν δέ**, δηλ. τοῦ παλιτοῦ. — **αὐτοῦ τοῦ ξύλου**, ἕξ οὗ δηλ. καὶ τὸ παλιτόν. — **σφαιρ.**, ἐπομένως τὰ ἀκόντια τῶν Μοσσ. δὲν ἀπέληγον κατὰ τὸ ἕτερον ἄκρον εἰς **στύρακα** ὡς τὰ ἑλληνικὰ δόρατα. — **κρωβύλον**, τὸ κόσμημα τοῦτο τοῦ κράνου τῶν Μοσσ. θὰ ἦτο ἢ τρίχινον ἢ πλέγμα ἐκ δερματίνων λωρίων· ὁ δὲ **κρωβύλος** κυρίως ἦτο πλέγμα τι τῶν τριχῶν τῆς κεφαλῆς ἀναδοῦμενον εἰς τὴν κορυφὴν (κότσορ) ὕπερ ἔφερον οἱ ἀρχαῖοι Ἀθηναῖοι. — **ιαροειδῆ**, ἢ **τιάρα** ἦτο περσικὸν

κάλυμμα τῆς κεφαλῆς, κωνοειδές. — *σαγάρεις*, βλ. ἐν σελ. 99. — *πρὸς τοὺς πολεμίους*, τίνες ἐννοοῦνται;

§ 15.

Οἰκοῦμαι = κείμαι. — *τῆς Μητρ. καλουμένης αὐτοῖς* = ἦτις ὑπ' αὐτῶν ἐκαλεῖτο Μητρόπολις (= πρωτεύουσα). — *ἔχω τι* = κατέχω τι. — *τὸ ἀκρότατον τῶν Μ.* = τὸ ὑψηλότερον μέρος τῆς χώρας τῶν Μοσσ. — *ἀεὶ* = ἐκάστοτε. — *ἐγκρατῆς τινοσ* = κύριός τινοσ. — *κοινὸν ὄν* = ἐν ᾧ ἦτο (ποτε) κοινὸν (πᾶσι τοῖς Μοσσ.). — *πλεονεκτεῖν*, εἶδκ. ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *ἔφασαν*. — *πλεονεκτῶ* = ὑπερέχω.

Περὶ τούτου, δηλ. τοῦ πρὸ τῆς πόλεως χωρίου. — *ἔφασαν*, οἱ σύμμαχοι τῶν Ἑλλ. Μοσσ. (οἱ ἀνατολικοὶ ἢ οἱ δυτικοί;). — *τούτους*, τίνες Μοσσ. ἐννοοῦνται; — *τοῦτο*, δηλ. τὸ χωρίον.

§ 16 — 18.

Οὐ ταχθ... ἀλλὰ ἀρπ. *ἔνεκεν* = οὐχὶ κατὰ διαταγὴν τῶν στρατηγῶν, ἀλλὰ διὰ ν' ἀρπάσῃσι λάφυρα. — *προσιόντων* (δηλ. αὐτῶν) = ἐν ᾧ αὐτοὶ προσήρχοντο. — *τέως* = ἐπὶ τινα χρόνον. — *ἐγένοντο...* *τρέπονται*, τίνα τὰ ὑποκμ.; — *ἐκτρέχω* = ἐξορμῶ. — *τρέπομαι τινα* = τρέπω τινὰ εἰς φυγὴν. — *συχνοὶ* = πολλοί. — *οἱ συναναβάντες* = οἱ συνακολουθήσαντες. — *μέχρι οὗ* = ἕως οὗτου. — *βοηθῶ* = σπεύδω εἰς βοήθειαν. — *ἀποτραπόμενοι ὄχοντο* = ἀπετράποντο. — *ἀποτρέπομαι* = στρέφομαι πρὸς τὰ ὀπίσω. — *νόμος* = μουσικὸς ῥυθμὸς, ἦχος. — *μάλα* = πολὺ. — *ἄχθομαι* = λυποῦμαι. — *δι*, αἰτλγ. — *μάλα*, συναπτέον τῷ *συχνοί*. — *όντες*, μετχ. ἐνδτκ. — *δ* = τοῦτο δέ. — *οὐπω πρόσθεν...* = ποτὲ ἄλλοτε δέν...

Αὐτοῖς, τίσι; — *ἀποτεμόντες...* *ἐχὸρ...* *ἄδοντες*, πρβλ. ὁμοίως συνηθείας τῶν Χαλύβων (βιβλ. IV, κεφ. 7, § 16). — *τοῖς ἐαυτῶν πολεμίους*, τίνες ἐννοοῦνται; — *οἱ δὲ Ἑλλ.*, δηλ. οἱ μὴ μετὰ τῶν Μοσσ. *συναναβάντες*. — *ἐπεποιήκεσαν*, οἱ σύμμαχοι τῶν Ἑλλ. Μοσσ. — *οἱ ἐξελθόντες*, δηλ. οἱ *συναναβάντες*. — *σὺν αὐτοῖς*, δηλ. τοῖς Μοσσ. — *ἐπεποιήκεσαν*, τίνες;

§ 19 — 21.

Μηδὲν ἀθυμήσητε = μὴ ἀθυμήσητε. — *ἐνεκά τινοσ* = διὰ τι. — *ἴστε* (τοῦ ῥ. *οἶδα*), προστακτ. ἐγκλίσ., ἐν ᾧ τὸ κατωτέρω *ἐπι-*

στασθε ὀριστικῆς.—καὶ ἀγαθὸν=καὶ κάποιο καλόν.—οὐ μείον = μεγαλύτερον.—ἤγοῦμαι τινι = ὀδηγῶ τινὰ ἐν ᾧ ἤγοῦμαι τινος = ; —τῷ ὄντι = πράγματι.—πολέμιοι εἰσιν (τούτοις), οἷσπερ καὶ ἡμᾶς ἀνάγκη (δηλ. πολέμιους εἶναι)=εἶναι πολέμιοι τούτων, τῶν ὁποίων καὶ ἡμεῖς εἰμεθα ἠναγκασμένοι νὰ εἰμεθα πολέμιοι.—οἱ ἀμελήσαντες τῆς σὺν ἡμῖν τ.=οἱ ἀδιαφορήσαντες διὰ τὴν ἰδικήν μας παράταξιν = οἱ μὴ θελήσαντες νὰ μάχωνται συντεταγμένοι μεθ' ἡμῶν.—ἅπερ σὺν ἡμῖν, δηλ. ἐπραξάν.—δίκην δίδωμι = τιμωροῦμαι.—αὐθις = ; πρβλ. § 7.—ἥτιον = δυσκολώτερον.—ἀπολείπομαι τινος = ἀποχωρίζομαι, ἀπομακρύνομαι τινος.—ὅπως . . . δόξετε . . . καὶ . . . δηλώσετε = πῶς νὰ φανῆτε... καί... νὰ δεῖξετε.—τοῖς φιλ. οὔσι τῶν β., κατ' ἔννοιαν = εἰς τοὺς φίλους ἡμῶν βαρβάρους.—κρείττων τινός = ἀνώτερος, ἀνδρειότερός τινος.—ὁμοίοις . . . νῦν τε καὶ ὅτε . . . = πρὸς ὁμοίους . . . καὶ τῶρα καθὼς καὶ τότε, ὅτε . . . κατ' ἔννοιαν = οἱ ἄνδρες, καθ' ὧν θὰ πολεμήσωσι τῶρα, θὰ εἶναι πολλοὶ διαφορετικοὶ ἀπὸ τοὺς ἀτάκτους, καθ' ὧν πρὸ ὀλίγου ἐπολέμησαν.

Τοῦ κακοῦ, τοῦ γενομένου ἡμῖν (δηλ. ;). —οἱ μέλλοντες ἡμῖν ἤγ., ἐννοοῦνται οἱ Μοσσ. οἱ ἐκ τοῦ ἐπέκεινα (§ 3). —οἷσπερ καὶ . . ., τίνες ἐννοοῦνται, πρὸς οὓς κατ' ἀνάγκην καὶ οἱ Ἕλλ. εἶναι ἐχθροί;—οἱ ἀμελ. τῆς σὺν ἡμῖν τ., περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 16 «οὐ ταχθέντες...».—ταυτιά . . . ἅπερ, δηλ. ποῖα;—αὐτῶν, δηλ. τῶν ἀμελησάντων τῆς σὺν ἡ. τάξεως.

§ 22 — 24.

Θύσαντες . . . ἀριστήσαντες . . . ποιησάμενοι, αἱ μετχ. δὲν συνδέονται πρὸς ἀλλήλας, διότι ἡ μία προσδιορίζει τὴν ἄλλην ἄς ἀποδοθῶσιν εἰς τὴν νέαν, ὡσεὶ ἦτο: τῇ δὲ ὕσι. ἔθυσαν καί, ἐπεὶ ἔκαλλ., ἠρίσισαν μετὰ τοῦτο δὲ ὀρθ' . . . ποιησάμενοι, καὶ . . . ταξάμενοι, ἐπορεύοντιο . . . —καλλιερῶμαι = ἔχω εὐνοϊκὰ σημεῖα ἐν τινι θυσίᾳ.—ἀριστῶ (-ᾶω) = γευματίζω.—κατὰ ταυτιά = κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον.—ὑπολειπομένον μικρὸν τοῦ στόματος τῶν ὀπλ. = οὕτως ὥστε τὸ μέτωπον τῶν ὀπλιτῶν νὰ εἶναι ὀλίγον τι ὀπίσω (δηλ. τοῦ μετώπου τῶν τοξοτῶν) κατ' ἔννοιαν = οὕτως ὥστε οἱ τοξόται νὰ ἴστανται ὀλίγον τι πρὸ τοῦ μετώπου τῶν ὀπλιτῶν.—ἦσαν . . . οἷ=τίνες.—εὐξωνοὶ κατ . . . =εὐξωνοὶ

ὄντες κατέτρεχον καὶ . . . ἔβαλλον.—*εὐζωνος* = ἐλαφρῶς ὀπλισμένος. — *κατατρέχω* = τρέχω πρὸς τὰ κάτω. — *ἀνασιέλλω τινὰ* = ἀπώθω, δὲν ἀφίνω τινὰ νὰ πλησιάσῃ. — *ἐπὶ τὸ χ.* = ἐναντίον τοῦ φρουρίου. — *ἐτρέφθησαν* = *ἐτρέποντο*· ἐνταῦθα ὁ ἀόρ. ἔχει σημασ. ὑπερσυντλκ. — *δέχομαί τινα* = ὑπομένω τὴν προσβολὴν τινος. — *τρέπομαι* = τρέπομαι εἰς φυγὴν· ἐν § 16 ἔχει τὴν αὐτὴν σημασίαν τὸ β.;

Οὕτως, δηλ. ἀπρακτοί. — *θύσαντες*, βλ. ἐν σελ. 127 («*εὐχέσθαι*»). — *ὀρθίους τοὺς λόχους*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 88. — *τοὺς βαρβάρους*, δηλ. τοὺς Μοσσ., τοὺς συμμάχους τῶν Ἑλλ. — *κατὰ ταῦτά*, δηλ. πῶς; — *ἦσαν γάρ . . .*, αἰτιολογεῖ διατι ἔταξαν τοὺς τοξότας πρὸ τῶν ὀπλιτῶν. — *κατατρέχοντες*, διατι ἢ πρὸθ. *κατά*; πρβλ. § 15 «*τὸ ἀκρότατον . . .*». — *οἱ δ' ἄλλοι*, δηλ. Ἑλλ. — *πρῶτον μὲν*, ἢ ἀπόδοσις κατωτέρω ἐν § 25 «*ἐπεὶ δὲ ἄνω ἦσαν*». — *ἀφ' οὗ τῆ περ . . .*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 16. — *οἱ βάρβαροι ἐτρέφθησαν—ἐδέξ. οἱ βάρβαροι*, τίνες ἐννοοῦνται διὰ τῶν α' καὶ τίνες διὰ τῶν β'; — *οἱ σὺν αὐτοῖς*, δηλ. *συναναβάντες τῶν Ἑλλ.* (§ 16). — *ἐτρέποντο*, τίνες; — *πρὸς τὴν πόλιν*, δηλ. *τὴν καλουμένην Μητρόπολιν* (§ 15).

§ 25 — 26.

Πρὸς τινι = πλησίον τινός. — *ἐνταῦθα* = τότε. — *δομοῦ γίγνομαι* = συναθροίζομαι, συγκεντρώνομαι ἐπὶ ταῦτό. — *δῆ* = ἦδη. — *ἐξακοντίζουσι τοῖς παλτοῖς* = κτυπῶσι μὲ τὰ ἀκόντια. — *καὶ ἄλλα δ.* = καὶ ἐκτὸς τούτων δόρατα. — *παχέα μακρά, ὅσα* = τόσον παχέα καὶ μακρά, ὥστε ταῦτα. — *ἀμύνεσθαι*, δηλ. *τοὺς Ἑλλ.* — *ἀμύνομαί τινα* = ἀποκρούω τινά. — *ἐκ χειρὸς* = ἐκ τοῦ πλησίον. — *ὑφίεμαι* = ὑποχωρῶ. — *δμόσε χωρῶ* = προχωρῶ, ἵνα συμπλακῶ μετὰ τινος = ἐφορμῶ κατὰ τινος. — *μόσσουν* = ξύλινος πύργος. — *ὁ ἐπ' ἄκρον ᾠκοδομημένος* = ὁ κατεσκευασμένος ἐπὶ ὑψηλοτάτης θέσεως (τῆς πόλεως). — *οὐδὲ ὁ ἐν τῷ περ. αἰρ. χωρίῳ* = καθὼς οὐδὲ ὁ βασιλεὺς (ὁ ἄρχων) τοῦ πρότερον κυριευθέντος φρουρίου. — *τοῖς μοσσύνοις*, κατὰ μεταπλασμὸν ἢ δτκ. πληθ. δευτερόκλιτος, ἐν ᾧ ἀνωτέρω ἢ δτκ. ἐνικῇ τριτόκλιτος (*μόσσουσι*).

Ἄνω ἦσαν, τίνες; — *τοῖς παλτοῖς*, περὶ ὧν ἐγένετο λόγος ἀνωτέρω ἐν § 12. — *καὶ ἐντεῦθεν*, καθὼς δηλ. καὶ ἐκ τῆς πρώτης

των θέσεως (§ 24). — τὸ χωρίον, δηλ. τὴν Μητρόπολιν. — ὁ ἐν τῷ μόσσυνη, δηλ. διαμένων. — αὐτοῦ, δηλ. ἐν τῷ μόσσυνη. — οὐδὲ ὁ ἐν . . . , ἐκ τούτου φαίνεται ὅτι καὶ τὸ πρότερον κυριευθὲν χωρίον (§ 24) εἶχε βασιλέα, ὃν ὁ Ξεν. νῦν μόνον ἐν παρόδῳ μνημονεύει. — κατεκαύθησαν, δηλ. ἀμφότεροι οἱ βασιλεῖς μετὰ τῆς ἀκολουθίας των κατεκάησαν δὲ οὗτοι ὑπὸ τῶν Ἑλλ. ὡς μὴ θέλοντες νὰ παραδοθῶσιν αὐτοῖς.

§ 27 — 29.

Πάτριοι θησαυροὶ = ἀποθήκαι πατροπαράδοτοι. — ἄρτοι νενημένοι (τοῦ ῥ. νέω) = συσσωρευμένοι ἄρτοι. — νέος σῖτος = σῖτος ἐφετινός. — καλάμη = τὸ στέλεχος τοῦ σίτου. — ἀπόκειμαι = κατὰ μέρος κεῖμαι = φυλάττομαι. — ἦσαν ζειαὶ αἱ πλείσται = ἦν δὲ ὁ πλείστος (σῖτος) ζειαί· ζειαί δὲ = εἶδος σιτηροῦ (πιθανῶς τὸ «ἀσπροσίτι»). — τέμαχος = τεμάχιον. — ταριχεύω = ἀλατίζω, παστώνω. — στέαρ = πάχος, ἄλειμμα. — τεῦχος = ἀγγεῖον, δοχεῖον. — τῶν δελφίνων, ἡ γενκ. συναπτεὰ τῷ στέαρ. — καθάπερ = καθώς. — κάρνα τὰ πλατέα = κάστανα. — τὸ ἀνώγειον = τὸ ὑπερφῶν τῆς οἰκίας. — διαφυῆ = φυσικὸν χωρίσμα διαχωρίζον τὸν καρπὸν τῶν καρύων (= καρυδίων). — τούτω (= τούτοις [δηλ. τοῖς καρύοις]) καὶ πλείστω σίτω ἐχρ. = ταῦτα πολὺ συνήθως μετεχειρίζοντο ὡς τροφήν. — ἔψω = βράζω. — ὀπιῶ (-άω) = ψήνω. — ἄκρατος (οἶνος) = ὁ μὴ κεκραμένος μεθ' ὕδατος οἶνος (= ἄδολος). — ὀξὺς = ξινός. — ὑπό τινος = ἐνεκά τινος. — αὐστηρότης = δριμύτης. — κεράννυμι (οἶνον ὕδατι) = ἀναμιγνύω οἶνον με ὕδωρ.

Ἄμφορεὺς, οὗτος ἦτο ἀγγεῖον με δύο λαβὰς χρησιμεῖον πρὸς ἐναπόθεσιν οἴνου, ἐλαίου, στέατος ἢ τεταριχευμένων ἰχθύων ἢ το μᾶλλον ἢ ἦττον ἐπιμήκηης, εἶχε στόμα στενὸν καὶ βάσιν πρὸς τὰ κάτω ἀμφοτέρων δὲ τινων ἢ βάσις ὀξύνεται, διότι ἐνεπηγνύοντο οὗτοι ἐν τοῖς ὑπογειοῖς εἰς τὴν γῆν (βλ. εἰκ. ἐν σελ. I). — ἔψοντες, αὐτὰ (δηλ. ;). — ἄρτους, κατεσκευασμένους ἐκ τούτων, δηλ. τῶν πλατέων καρύων.

§ 30 — 31.

Εἰς τὸ πρόσω = πρὸς τὰ ἐμπρός. — ὀπόσα δὲ καὶ . . . = τῶν δ' ἄλλων χωρίων τῶν σὺν τοῖς πολ. ὄντων ὀπόσα παρήσαν. —

χωρία σὺν τοῖς πολεμίοις ὄντα = ἐχθρικά μέρη. — *παρῆσαν* = παρήρχοντο. — *εὐπρόσδοτος* = εὐκόλως πλησιαζόμενος, εὐπρόσιτος. — *οἱ μὲν . . . οἱ δέ* = ἄλλοι μὲν . . . ἄλλοι δέ. — *αἱ δὲ πλέον . . . αἱ δὲ μείον* = ἄλλαι περισσότερον καὶ ἄλλαι ὀλιγώτερον. — *ἀναβοώντων ἀλλήλων συνακούουσι* = ἀκούουσι τὰς ἀμοιβαίας φωνάς των. — *εἰς τὴν ἐτ. ἐκ τῆς ἐτ. πόλεως* = ἐκ τῆς ἐτέρας πόλεως εἰς τὴν ἐτέραν = ἐκ τῆς μιᾶς πόλεως εἰς τὴν ἄλλην. — *οὕτως ὑψηλὴ καὶ κοίλη ἦν* = τόσον ὑψηλὰ ὄρη εἶχε καὶ τόσας μεταξὺ αὐτῶν κοιλάδας.

Τὸ χωρίον, δηλ. τὴν Μητρόπολιν. — *παρῆσαν*, οἱ Ἑλλ. — *οἱ μὲν . . . οἱ δέ*, δηλ. τῶν ἐχθρῶν. — *παρεδίδουσαν*, τίνᾳ; — *στάδια*, βλ. ἐν σελ. 96. — *συνήκουον*, τίνες; — *οὕτως ὑψηλὴ . . .*, ἐπομένως ἢ χώρα εἶχε καὶ τὸν ἀέρα λεπτότερον, εὐκολύνοντα τὴν εἰς μεγάλας ἀποστάσεις ἀκοήν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1 — 3.

Εἰς Χάλυβας = εἰς τὴν χώραν τῶν Χαλύβων. — *ὁ βίος ἐστὶ τινα ἀπό υἱος* = ζῆ τις ἀπὸ τινος. — *σιδηρεία* = κατεργασία τοῦ σιδήρου. — *χωρία* = μέρη, τόποι. — *ἐπὶ θαλάττῃ* = παρὰ τὴν θάλασσαν. — *ἐρυμνός* = ὀχυρός. — *χερῆζω* = θέλω. — *προσβάλλω πρὸς τι* = προσβάλλω τι. — *τὴν στρατιάν*, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμψ. *ὀνηθῆναι*. — *δνίνημι* = ὠφελῶ. — *καὶ τὰ ξένια, ὁ καὶ* = καὶ ὡς ἐκ τούτου. — *ξένια* = δῶρα. — *οὐκ ἐδέχοντο* = δὲν ἤθελον νὰ δέχωνται. — *ἐπιμένω* = περιμένω. — *ἔστε βουλευσάιντο* = ἕως ἔτου σκεφθῶσι. — *πολλὰ καταθυσάντων* (δηλ. αὐτῶν) = ἐπεὶ αὐτοὶ πολλὰ κατέθυσαν. — *πολλὰ καταθύω* = πολλὰ ζῆα θυσιάζω. — *ἀποδείκνυμαι γνώμην* = ἐκφράζω τὴν γνώμην μου. — *ὅτι* (μετ' εὐκτικ.) = ὅτι (μεθ' ὀριστικ.). — *οὐδαμῆ* = κατ' οὐδένα τρόπον. — *προσίεμαι τὸν πόλεμον* = ἐγκρίνω τὸν πόλεμον. — *φιλία (χώρα)* = φιλικὴ χώρα. — *ἄποικος (πόλις)* = ἀποικία.

Διὰ ταύτης τῆς χώρας, δηλ. ποίας; — *σταθμούς*, βλ. ἐν σελ. 95. — *ἀφικνοῦνται εἰς X.*, τῆ 2^α Ἀπριλίου τοῦ 400. — *πεδινωτέρα* — *ἦτιον ἐρυμνά*, δηλ. τῆς τῶν Μοσσυνοίκων. — *τὰ*

ξένια, ταῦτα ἐνταῦθα ἦσαν ἰδίως τρόφιμα.—*κελεύσαντες*, δηλ. τοὺς φέροντας τὰ ξένια.—*ἐθύοντο*, βλ. ἐν σελ. 127.—*οἱ μάντιες*, τὸν στρατὸν τῶν Ἑλλ. συνώδευον μάντιες, ἵνα οὗτοι πρὸ πάσης σπουδαίας ἐπιχειρήσεως, ἰδίᾳ πρὸ τῆς ἀνάρξεως τῆς μάχης, ζητῶσι τὴν συμβουλὴν τῶν θεῶν.—*ἀφίκ. εἰς Κοτ.*, τῇ 4^η Ἀπριλίου.

§ 4—6.

Μέχρι ἐνταῦθα = ἕως ἐδῶ.—*πεζεύω* = πορεύομαι πεζῇ.—*πλήθος* = μῆκος.—*τῆς καταβάσεως*, ἡ γενκ. ἐξαρτ. ἐκ τοῦ: *τῆς ὁδοῦ*.—*ἀπὸ τῆς μάχης* = ἀπὸ τοῦ πεδίου τῆς μάχης.—*ἐν Βαβυλῶνι* = ἐν τῇ περιοχῇ τῆς Βαβυλωνος.—*ἄχρι εἰς Κοτ.*—μέχρι τῶν Κοτωῶρων.—*στιαθμοί...*, δηλ. ἦσαν.—*χρόνου πλήθος* (δηλ. ἦν) = τὸ χρονικὸν διάστημα ἦτο.—*πομπή* = ἱερὰ τελετή.—*κατὰ ἔθνος ἕκαστοι τῶν Ἑλλ.* = ἕκαστη Ἑλληνικὴ φυλὴ χωριστά.—*χωρία* = κῶμαι.—*παρέχω ἀγοράν (τινι)* = παρέχω (εἰς τινὰ) τρόφιμα πρὸς ἀγοράν.—*τειχος* = πόλις.

Ἐνταῦθα, δηλ. τοῦ;—*ἐν Βαβυλ.*, ἡ μάχη ἐγένετο παρὰ τὸ χωρίον *Κούναξα*: ἀλλὰ πολλάκις αἱ μάχαι ὀνομάζονται ἕκ τινος περιβλεπτοτέρου καὶ γνωστοτέρου ὀνόματος, καὶ ἂν δὲν ἐγένοντο ἐν αὐτῇ τῇ πόλει, ἀλλ' ἐν τῇ περιοχῇ αὐτῆς.—*στιαθμοί... παρασάγγαι*, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 95.—*τετταράκοντα πέντε*, δηλ. ἀπὸ τῆς 4^{ης} Ἀπριλ.—19^{ης} Μαΐου.—*ἔθυσαν... ἐποίησαν*, πρὸς τίνα σκοπόν;—*ἀγῶνας γυμνικούς*, ὡς ἐν Τραπεζοῦντι (πρβλ. IV, 8, § 25).—*ἐλάμβανον*, δηλ. διὰ τῆς βίας.—*παρεῖχον*, δηλ. οἱ Κοτωῶριται.

§ 7—9.

Ἐν τούτῳ = ἐν τῇ μεταξὺ τούτῳ.—*περὶ τῶν Κοτ. τῆς τε πόλεως... καὶ περὶ τῆς χώρας* = περὶ τῆς πόλεως τῶν Κοτωῶρων... πρὸς δὲ τούτοις καὶ περὶ τῆς χώρας αὐτῶν.—*ἦν ἐκείνων*, ὑποκμ.: ἡ πόλις.—*εἰμί τινος* = ἀνήκω εἰς τινά.—*ἔφερον*, ὑποκμ.: *οἱ Κοτωῶριται*.—*φόρον φέρω τινι* = πληρώνω φόρον εἰς τινά.—*οἶ* = διότι.—*δηῶ (-ῶω)* = λεηλατῶ.—*προηγοῶ* = ἐν ὀνόματι τινος ἀγορεύω.—*νομίζομαι δεινὸς εἶναι λέγειν* = θεωροῦμαι δεινὸς ῥήτωρ.—*ἐπαινέσοντας... σινησθησομένους*, μετχ. τελκ.—*σινησθησομένους*, δηλ. ὑμῖν.—*συνήδομαί τινι* = συγχάριω

τινά.— νικῶ τινα = εἶμαι νικητῆς τινος.— Ἕλληνες ὄντες = ὡς Ἕλληνες. — διὰ πολλῶν τε καὶ δ... πραγμ. (δηλ. ἐλθόντες), κατ' ἔννοιαν = ὑπομείναντες πολλὰς καὶ δεινὰς στενοχωρίας. — σεσφωμένοι πάρεστε = σῶσι ἐφθάσατε ἐνταῦθα. — ἀξιῶ (μετ' ἀπρμφ.) = ἔχω τὴν ἀξίωσιν (νά...). — Ἕλλ. ὄντες καὶ αὐτοὶ = ἐπειδὴ καὶ ἡμεῖς εἴμεθα Ἕλλ. — ἀγαθὸν μὲν τι πάσχω, κακὸν δὲ οὐδὲν = ἀπολαύω μὲν εὐεργεσίας τινός, οὐδὲν δὲ κακὸν πάσχω. — οὐδὲ γὰρ ἡμεῖς... πῶποτε = διότι καὶ ἡμεῖς οὐδέποτε... — ὑπάρχω κακῶς ποιῶν τινά τι = ἀρχίζω νὰ κάμνω (= πρῶτος κάμνω) κακὸν τι εἰς τινα.

Φοβούμενοι, οἱ πρέσβεις ἢ οἱ Σινωπεῖς; — ἐκείνων... ἐκείνοις, νοοῦνται οἱ Σινωπεῖς· πρβλ. § 3 «Σινωπέων ἄποικον». — δηουμένην, αὐτὴν (δηλ. τὴν χώραν) ὑπὸ τίνων; — εἰς τὸ στρατ., τῶν Ἕλλ.

§ 10 — 12.

Εἰσὶ μὲν, ὁ μὲν = μὴν = τῇ ἀληθείᾳ, τῷ ὄντι. — τὴν χώραν ταύτην, ἀντικμ. τοῦ παραδεδώκαμεν καὶ τοῦ ἀφελόμενοι. — ἀφαιροῦμαι τινά τι = ἀφαιρῶ παρά τινός τι. — διὸ (= δι' ὃ) = διὰ τοῦτο δέ. — δασμὸς τεταγμένος = φόρος ὠρισμένος. — καὶ Κερ. = ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ Κερ. — νομίζει πάσχειν = φρονεῖ ὅτι εἰς αὐτὴν πράττετε τὸ κακόν. — ὑμᾶς... παρεληλυθότας... = ὑμᾶς... παρεληλυθέναι, ... = ὅτι σεῖς... εἰσῆλθετε, ... — ἐνίους σκηνοῦν... καὶ... λαμβάνειν (δηλ. ὑμᾶς), τὰ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ ἀκούομεν = ὅτι μερικοὶ (ἐξ ὑμῶν) καταλύετε... καὶ ὅτι σεῖς λαμβάνετε. — βία... οὐ πείθοντας = μὲ τὴν βίαν, ὅχι μὲ τὸ καλό. — ὧν ἂν δέησθε = ὅσα χρειάζεσθε. — ἀξιῶ τι = ἐγκρίνω τι. — εἰ δὲ ταῦτα ποιήσετε, κατ' ἔννοιαν = ἐὰν ὃ' ἐξακολουθήτε νὰ πράττετε ταῦτα. — ἀνάγκη, δηλ. ἐστί. — ἀνάγκη ἐστί τιμι = εἶναι τις ἡγαγκασμένος. — ἄλλον ὄντινα = ὄντινα ἄλλον.

Ἐκ τῶν χωρ... λαμβάνειν, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6 «τὰ ἐπι... ἐλάμβανον...».

§ 13 — 15.

Πρὸς ταῦτα, συναπτέον τῷ εἶπεν. — ὑπέρ τινος = ἐν ὀνόματι τινος. — ἡμεῖς δὲ = ἡμεῖς. — ἤκομεν ἀγαπ... = ἀγαπῶμεν ὅτι ἤκομεν διασωσάμενοι τὰ σ. καὶ τὰ ὄπλα. — ἀγαπῶ ὅτι =

εἶμαι εὐχαριστημένος ὅτι. — *διασφύζομαι τὸ σῶμα καὶ τὰ ὄπλα* = σφύζω τὴν ζωὴν μου καὶ τὰ ὄπλα μου. — *χρήματα* = πράγματα, λάφυρα. — *ἄγω καὶ φέρω* = ἀποκομίζω, μεταφέρω. — *παρεῖχον*, ὑποκμ.: οἱ Τραπεζοῦντιοι. — *γὰρ* = ἐπειδὴ. — *ἀνθ' ὧν ἐτίμησαν* = ἀντὶ τούτων, ἃ ἐτίμησαν = ἀντὶ τῶν τιμῶν, δι' ὧν ἐτίμησαν. — *καὶ ἀνθ' ὧν* (= ἀντὶ τούτων, ἃ) *ξένια ἔδωκαν* = καὶ ἀντὶ τούτων, τὰ ὅποια ὡς δῶρα ἔδωκαν. — *ἀντιτιμῶ* = τιμῶ καὶ ἐγώ. — *τούτων*, κατὰ πληθ., διότι τὸ *τις*, εἰς ὃ ἀναφέρεται, εἶναι περιληπτικόν. — *ἀπέχομαί τινος* = δὲν βλάπτω, δὲν πειράζω τινά. — *ἐφ' οὗθς αὐτοὶ ἠγοῖντο* = καθ' ὧν αὐτοὶ ὠδήγουν ἡμᾶς. — *ὁποίων τινῶν ἡμῶν ἔτυχον* = ὅσων τι λογῆς ἀνθρώπου μᾶς ἠῦραν (καλοὺς ἢ κακοὺς). — *πάρεισι*, ὑποκμ.: τινὲς (Τραπεζ.). — *πάρειμι* = παρευρίσκομαι. — *συμπέμπω τινά τινι ἡγεμόνα* = ἀποστέλλω μετὰ τινός τινα (δίδω εἰς τινά τινα) ὡς ὁδηγόν. — *διὰ φιλίαν* = ἐνεκα φιλίας.

"*Ἦκομεν*, ποῦ; — *χρήματα*, ἐννοοῦνται ζῆα, αἰχμάλωτοι, τρόφιμα κ.τ.τ. — *ἐν Τραπ. μέν*, ἢ ἀπόδοσις κατωτέρω ἐν § 19 «*Κοτυωρίτας δέ*». — *παρεῖχον ἀγοράν... καὶ ξένια ἔδωκαν*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 8, § 23 καὶ ἐξ. — ἡ πόλις, ποία ἐννοεῖται;

§ 16 — 19.

"*Ὅποι ἂν ἐλθ...* = *ὅποι ἂν ἐλθωμεν μὴ ἔχοντες ἀγοράν* = εἰς ὅποιον μέρος ἐρχόμεθα χωρὶς νὰ ἔχωμεν τρόφιμα πρὸς ἀγοράν. — *ἂν τε... ἂν τε* = εἴτε... εἴτε. — *οὐχ ὕβρει, ἀλλ' ἀνάγκη* = (ἐκεῖ) ὄχι ἐξ ἀλαζονείας, ἀλλὰ ἐξ ἀνάγκης. — *δμως*, συναπτέον τῷ *ἐκτιησάμεθα*. — *καὶ μάλα φοβεροὺς ὄντας* = ἂν καὶ ἦσαν παρὰ πολὺ φοβεροί. — *κιδῶμαί τινα πολέμιον* = κάμνω τινά ἐχθρόν. — *διὰ τὸ ἀνάγκην εἶναι* = διότι ἦτο ἀνάγκη = διότι εὐρέθημεν εἰς τὴν ἀνάγκην. — *παρέχω ἀγοράν οἷαν δύναμαι* = παρέχω τὸ κατὰ δύναμιν τρόφιμα πρὸς ἀγοράν. — *τῶν ἐκείνων*, ἐξ ὀνομαστικῆς: τὰ ἐκείνων ἢ δὲ γενκ. (τῶν ἐκείνων) ἐξαρτ. ἐκ τοῦ οὐδέν. — *Κοτυωρίτας δέ* = ὡς πρὸς δὲ τοὺς Κοτυωρίτας. — *λαμβάνω τί τινος* = λαμβάνω τι παρὰ τινος. — *πέμπω ἀγοράν* = στέλλω τρόφιμα πρὸς ἀγοράν. — *αἰτιῶμαί τινα αἰτιόν τινος εἶναι* = δισχυρίζομαι ὅτι εἶναι τις αἰτιός τινος = λέγω τινά ὡς αἰτιόν τινος. — *ὁ παρ' ὕμῶν ἀρμοστής* = ὁ κατασταθεὶς ὑφ' ὕμῶν διοικητής.

Και Καρδ. και Τ. και Χαλδ., περί τῶν λαῶν τούτων βλ. ἐν βιβλ. IV, κεφ. 1 καὶ 7. — *καίπερ β. οὐχ ὑπηκ. ὄντας*, ἐπομένως δὲν εἶχομεν λόγον νὰ ἔχωμεν αὐτοὺς ἐχθρούς. — *καὶ μάλα φ. ὄντας*, ἐπομένως ὁ πρὸς αὐτοὺς πόλεμος ἐπικίνδυνος. — *εἰλήφαμεν*, δηλ. βία. — *οὐ γὰρ φίλος...*, περί τοῦ πράγμ. πρβλ. § 6. — *ἐδέχοντο*, δηλ. ἡμᾶς. — *τὸν... ἀρμοστήν*, ἐννοεῖται ὁ ἐν Κοτυώροις κατασταθεὶς ὑπὸ τῶν Σινωπέων διοικητής· τοῦτον δὲ ὁ Ξεν. ὠνόμασεν *ἀρμοστήν* κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν *ἀρμοστῶν*, οὓς ἡ Σπάρτη ἀπέστελλε (τότε) εἰς τὰς ὑπηκόους αὐτῆ πόλεις.

§ 20 — 21.

“Ο δὲ = ὡς πρὸς ἐκεῖνο δέ, τὸ ὅποιον... — *βία παρελθόντας (τινάς) σκηνοῦν* = ὅτι δηλ. διὰ τῆς βίας εἰσελθόντες τινὲς ἐξ ἡμῶν καταλύουσιν (εἰς τὰς οἰκίας). — *ἡμεῖς ἤξιούμεν = εὖ ἴσθι δι᾽ ἡμεῖς ἤξιούμεν.* — *οἱ κάμνοντες* = οἱ ἀσθενεῖς. — *σιέγη* = οἰκία. — *δέξασθαι*, ὡς ὑποκμν. νοητέον τό: *τοὺς Κοτυωρίτας.* — *οὐκ ἀνέωγον* (τοῦ β. ἀνοίγω), ὑποκμ.: *οἱ Κοτυωρίται.* — *ἦ... ταύτη = ταύτη... ἦ* = ἐκεῖ, ὅπου. — *αὐτὸ τὸ χωρίον δέχεται τινα* = αὐτὴ ἀφ’ ἐαυτῆς ἢ θέσις (τοῦ φρουρίου, ὡς εὐάλωτος) ἐπιτρέπεται εἰς τινα τὴν εἴσοδον. — *εἰς... οὐδὲν ἐπ. = εἰσῆλθομεν οὐδὲν ποιήσαντες* (= χωρὶς οὐδὲν νὰ κάμωμεν). — *δαπανῶσι τὰ αὐτῶν* = δαπανῶσιν ἐξ ἰδίων. — *εἰμι ἐπὶ τι* = εἶμαι εἰς τὴν ἐξουσίαν τινός. — *κομίσασθαι*, νοητέον ὡς ἀντκμ.: *τοὺς κάμνοντας.* — *κομίζομαι τινα* = παραλαμβάνω, ἀποσύρω τινά. — *οἱ δὲ ἄλλοι* = ἡμεῖς δὲ οἱ ἄλλοι. — *σκηνώ ὑπαίθριος* = διαμένω, εἶμαι εἰς τὸ ὑπαίθριον — *ἐν τῇ τάξει* = ἕκαστος εἰς τὴν τάξιν του. — *ἀντευποιῶ* = ἀντευεργετῶ. — *ἂν δὲ κακῶς*, πῶς συμπληροῦται ἢ πρότασις; — *ἀλέξω* = ἀποκρούω. — *ἀλέξασθαι* = ν’ ἀνταποδώσωμεν τὸ κακόν, ν’ ἀντεκδικηθῶμεν.

“Ο δὲ λέγεις... , πρβλ. § 11. — *ἂν τις εὖ ποιῇ*, δηλ. ἡμᾶς.

§ 22 — 23.

“Α δὲ = ὡς πρὸς ὅσα δέ. — ὡς = ὅτι δηλ. — *ἡμεῖς δὲ = εὖ ἴσθι, ὅτι ἡμεῖς.* — *ἤδη* = ἕως τώρα. — *πολλαπλασίοις ὑμῶν* = πολὺ πλείοσιν ὑμῶν. — *ὁ Παφλαγῶν* = ὁ ἡγεμὼν τῶν Παφλαγόνων. —

ἐπιθυμῶ τῆς πόλεως καὶ χωρίων = ἐπιθυμῶ νὰ κατακτήσω τὴν πόλιν καὶ ὄχυρά μέρη. — ἐπιθαλάττιος = παραθαλάσσιος. — συμπρ. αὐτῷ, ὧν = συμπράττοντες αὐτῷ ταῦτα, ὧν. — συμπράττω τινί τι = πράττω μετὰ τινός τι = βοηθῶ τινα.

Ἄ δὲ ἠπειλήσας, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 12 «εἰ δὲ ποιήσετε...». — ἀμφοτέροις, δηλ. τίσι; — καὶ ἄλλοις πολ... ἐπολεμήσαμεν, πρὸς τίνας εἶχον πολεμήσει ἕως τώρα οἱ Ἕλλ.; — τὸν Παφλαγόνα, δηλ. τὸν Κορύλαν. — ὧν ἐπιθ., τίνων ἐπεθύμει ὁ Κορύλας; — φίλοι, δηλ. αὐτῷ (τίνι);

§ 24—25.

Ἐκ τούτου = μετὰ τούτους τοὺς λόγους (τοῦ Ξεν.). — μάλα = πολύ, λίαν συναπτόεν τῷ χαλεπαίνοντες. — δῆλός εἰμι (μετὰ μετχ.) = φαίνομαι (ὄτι...), — οἱ συμ. τῷ Ἐκ. = οἱ μετὰ τοῦ Ἐκατωνύμου ἐλθόντες πρέσβεις. — χαλεπαίνοντες, δηλ. τῷ Ἐκατωνύμῳ. — χαλεπαίνω τινί τοῖς εἰρημένοις = ὀργίζομαι κατὰ τινος διὰ τὰ ὅσα εἶπε. — παρέρχομαι (ἐπὶ τὸ βῆμα) = λαμβάνω τὸν λόγον. — αὐτῶν ἄλλος = ἄλλος τις ἐξ αὐτῶν. — ποιησόμενοι... ἐπιδείξοντες, μετχ. τελκ. — ἐπιδείκνυμι = ἀποδεικνύω. — καὶ ξενίοις... , μετὰθασις εἰς εὐθὺν λόγον. — ξενίοις δέχομαι (τινα) = με δῶρα φιλοξενίας δέχομαι (τινα). — ξενίζω τινά = φιλοξενῶ τινα. — πολλά τε καὶ φιλικὰ διαλέγομαι = πολλοὺς φιλικοὺς λόγους διαλέγομαι = συνομιλῶ περὶ πολλῶν φιλικῶς. — τά τε ἄλλα καὶ = μετὰ τῶν ἄλλων ἀκόμη καὶ. — περὶ τῆς λοιπῆς πορείας ἀναπυθάνονται, ὧν ἑκάτεροι δέονται = ὡς πρὸς τὴν λοιπὴν πορείαν ζητοῦσι πληροφορίας (οἱ Ἕλλ. καὶ οἱ Σινωπεῖς) περὶ τούτων, τὰ ὅποια ἐνδιαφέρουσι καὶ τοὺς μὲν καὶ τοὺς δέ.

Αὐτῶν, δηλ. τῶν πρέσβεων. — δεξόμεθα, δηλ. ὑμᾶς. — τοὺς ἐνθάδε, τίνες ἐννοοῦνται; — ἀνεπυθάνοντο, ὄχι μόνον οἱ Ἕλλ., ἀλλὰ καὶ οἱ Σινωπεῖς· διότι οὗτοι ὡς μέλλοντες πιθανῶς νὰ φροντίσωσι περὶ τῆς προμηθείας τῶν τροφίμων κατὰ τὴν περαιτέρω πορείαν εἶχον ἀνάγκην νὰ μάθωσι τὸ πλῆθος τοῦ στρατοῦ τῶν Ἕλλ. περὶ τούτου λοιπὸν ἐζήτησαν πληροφορίας· ὡσαύτως δὲ καὶ περὶ τῶν περαιτέρων σχεδίων τῶν Ἕλλ. μετὰ τὴν ἀναχώρησιν αὐτῶν ἐκ Σινώπης.

ΒΙΒΛΙΟΝ ΕΚΤΟΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1 — 3.

Ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — **ἐν τῇ διατριβῇ** = κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐκεῖ διαμονῆς των = ἐφ' ὅσον χρόνον διέμενον ἐκεῖ. — **ζῶ ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς** = ζῶ ἀγοράζων τὰ πρὸς τροφήν ἀναγκαῖα. — **λήξομαι** = λαφυραγωγῶ. — **κλωπεύω τινά** = δι' ἐνέδρας συλλαμβάνω τινά. — **εὖ μάλα** = πολὺ ἐπιδεξίως. — **οἱ ἀποσκευαννύμενοι** = οἱ διασκορπιζόμενοι. — **πρόσω σκηνῶ** = κατασκηνῶ μακρὰν. — **κακουργῶ** = κακῶς ποιῶ. — **πολεμικῶς ἔχω πρὸς τινά** = διακίμαι ἐχθρικῶς πρὸς τινά. — **ἐκ τούτων** = συνεπεῖα τούτων. — **παρὰ τοὺς . . .** = πρὸς τοὺς . . . — **πρέσβεις . . . λέγοντας** = πρέσβεις, οἵτινες ἔλεγον. — **ἔχοντας ἵππους καὶ . . .** = μὲ ἵππους καὶ . . . — **ὅτι** (μετ' εὐκτ.) = ὅτι (μεθ' ὀριστ.). — **εἰτοιμος** = διατεθειμένος. — **τοὺς Ἑλλ. μῆτε ἀδικεῖν μῆτε ἀδικ.** = μῆτε νὰ ἀδικῇ τοὺς Ἑλλ. μῆτε ν' ἀνέχηται ν' ἀδικῆται (ὑπ' αὐτῶν)· κατ' ἔννοιαν = νὰ κάμνη μετὰ τῶν Ἑλλήνων συνθήκη ἐπὶ τῇ ὄρῃ μῆτε ν' ἀδικῇ τοὺς Ἑλλ. μῆτε ν' ἀδικῆται ὑπ' αὐτῶν. — **ἐπὶ ξένια δέχομαι τινά** = φιλοξενῶ τινά. — **παρεκάλεσαν**, δηλ. ἐπὶ ξένια. — **παρακαλῶ ἐπὶ ξένια** = προσκαλῶ εἰς φιλοξενίαν. — **οὓς ἐδόκουν δικ. εἶναι**, ἢ σύνταξις προσωπικῆ ἀντὶ ἀπροσώπου = οὓς ἐδόκουν δικαιοτάτων εἶναι (παρακαλεῖν). — **δοκῶ** = νομίζω.

Ἐν τῇ διατριβῇ, ἔννοσε τὴν ἐν Κοτυώροις διαμονὴν τῶν Ἑλλ., περὶ ἧς βλ. ἐν βιβλ. V, κεφ. 5, § 5. — **οἱ μὲν . . . οἱ δέ**, δηλ. τῶν Ἑλλ. — **ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς . . . ληζόμενοι**, οἱ Ἑλλ., ἐφ' ὅσον εἶχον χρήματα καὶ παρείχοντο αὐτοῖς πρὸς ἀγορὰν τροφίμα, ἠγόραζον ταῦτα· ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει ἐλάμβανον τὰ τροφίμα διὰ τῆς βίας λεηλατοῦντες τὰς χώρας· αἱ δὲ λεηλασίαι ἐγένοντο ἢ ὑπὸ τινῶν στρατιωτῶν ἀπομακρυνομένων ἀπὸ τοῦ στρατοπέδου καὶ διασκορπιζομένων ἢ ὑπὸ συντεταγμένου στρατοῦ (σὺν προνομαῖς· βλ. ἐν σελ. 133). — **τοὺς ἀποσκευαννύμενους**, δηλ. πρὸς λείαν. — **πρόσω**, δηλ. τοῦ στρατοπέδου. — **εἶχον**, τίνες; — **ἔχοντας ἵππους καὶ σιολὰς**

κ., ἵνα δώσωσι ταῦτα εἰς τοὺς Ἑλλ. ὡς δῶρα. — *ὅτι... σὺν τῇ στρατ. βουλευσονται*, δεῖγμα καὶ τοῦτο τῆς δημοκρατικῆς διοικήσεως τοῦ στρατοῦ τῶν μυρίων. — *αὐτούς*, δηλ. τοὺς Κορύλα *πρέσβεις*. — *τῶν ἄλλων ἀνδρῶν*, δηλ. τῶν Ἑλλ.

§ 4 — 6.

Βοῦς τῶν αἰχμαλώτων = βοῦς τινὰς ἐκ τῶν λαφυραγωγηθέντων (βοῶν). — *ιερεῖα* = ζῶα πρὸς σφαγὴν, σφάγια. — *εὐωχίαν ἀρκοῦσαν παρέχω* = διοργανῶν πλούσιον συμπόσιον. — *κατακείμενοι ἐν σκίμποσι* (ὀνομαστ. *σκίμπους*) = κατακεκλιμένοι εἰς μικρὰς κλίνας. — *κεράτινα ποτήρια* = ποτήρια καμωμένα ἀπὸ κέρατα (βοῶν). — *ἐντυγχάνω τινί* = εὐρίσκω τι. — *ἐν τῇ χώρᾳ* = ἐν ταύτῃ τῇ χώρᾳ. — *ἐπαιάνισαν*, ὑποκμ.: *οἱ Ἑλλ.* — *παιανίζω* = ψάλλω *τὸν παιᾶνα*· *παιᾶν* δ' ἐνταῦθα = ὕμνος πρὸς τοὺς θεοὺς. — *πρὸς αὐλὸν ὀρχοῦμαι σὺν τοῖς ὄπλοις* = ὄπλισμένος χορεύω κατὰ τὸν ἦχον τοῦ αὐλοῦ. — *ἤλλοντο*, παρτκ. τοῦ ῥ. *ἄλλομαι* = πηδῶ. — *κούφως* = ἐλαφρῶς. — *ὁ ἕτερος τὸν ἕτερον* = ὁ εἰς τὸν ἄλλον. — *παίω* = κτυπῶ. — *ὡς (= ὥστε) πᾶσιν ἐδόκει* = ὥστε πάντες ἐνόμιζον. — *πεπληγέναι τὸν ἄνδρα* = ὅτι εἶχε πληγῶσει τὸν ἄνδρα. — *τεχνικῶς ἔπασ* = μὲ κάποιον τεχνικὸν τρόπον. — *ἀνεκραγον*, ἀόρ. β' τοῦ ῥ. *ἀνακράζω* = ἐκβάλλω δυνατὴν κραυγὴν. — *σκυλεύω τὰ ὄπλα* = ἀφαιρῶ τὰ ὄπλα. — *ὡς τεθνηκότα* = ὡς ἔαν ἦτο νεκρός. — *ἦν δὲ οὐδὲν πεπονθὼς* = οὐδὲν δ' ἐπεπόνθει = πράγματι δ' ὅμως οὐδὲν εἶχε πάθει.

Κατακείμενοι ἐν σκίμπ., οἱ ἀρχαῖοι ἔτρωγον οὐχὶ καθήμενοι, ἀλλὰ κατακεκλιμένοι· κατακλίνοντο δὲ ἐπὶ κλίνης, στηριζόμενοι διὰ τοῦ ἀριστεροῦ βραχίονος ἐπὶ προσκεφαλαίου καὶ διὰ τῆς δεξιᾶς τὴν τροφὴν παρὰ τῆς πλησίον παρακειμένης τραπέζης λαμβάνοντες. — *ἐδείπνου*, βλ. ἐν σελ. 78. — *ἐν τῇ χώρᾳ, ποίαν χώραν ἐννοεῖ;* — *αἱ σπονδαὶ* κτλ., ἐν τοῖς ἀρχαίοις συμπόσις οἱ Ἑλλ. δὲν ἔπινον, καθ' ὃν χρόνον ἔτρωγον· ὁ πότος ἦτο κεχωρισμένος τοῦ *δείπνου* καὶ ἐγίνετο μετ' αὐτό· μετὰ τὸ πέρας δηλ. τοῦ δείπνου ἐκαθαρίζοντο αἱ τράπεζαι καὶ τὸ ἔδαφος, ἐπλυνον δ' οἱ συνδαιτυμόνες τὰς χεῖρας· οἱ δοῦλοι ἔφερον τὸν οἶνον καὶ τὰ ποτήρια, οἱ συμπόται ἐστεφανοῦντο. Μετὰ τὰς ἐτοιμασίας αὐτὰς ἤρχιζεν ὁ πότος μὲ σπονδὰς πρὸς τοὺς θεοὺς (μὲ ἐκχύσεις δηλ.

ἀκράτου οἴνου ἀπὸ τὰ ποτήρια πρὸς τιμὴν τῶν θεῶν) καὶ μὲ ᾄσιν ὕμνου (= παιᾶνος) πρὸς αὐτούς· μετὰ ταῦτα ἐτρέποντο εἰς τὸν πότον· κατ' αὐτὸν ἔπινον, ἔπαιζον διαφόρους παιδιάς, ἤδον ἐν συνοδείᾳ μουσικῆς, ἐχόρευον καὶ συνδιελέγοντο περὶ διαφόρων ζητημάτων. — **πρῶτον μὲν**, ἢ ἀπόδοσις κατωτέρω ἐν § 7 «**μετὰ ταῦτα**». — **αὐλόν**, ὁ αὐλὸς τῶν ἀρχαίων ἦτο ὄργανον ὅμοιον πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν «κλαρινέτον»· συνίστατο ἐξ ἑνὸς ἢ τοῦ πολὺ δύο πρὸς ἀλλήλους συνδεδεμένων σωλήνων καὶ εἶχε γλωσσίδα· κατεσκευάζετο δὲ ἐκ καλάμου ἢ ξύλου ἢ ὄστου ἢ ἐλέφαντος ἢ μετάλλου· ὁ σωλήν, ὅστις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἦτο εὐθύς, ἐνίοτε δὲ καὶ κατὰ τὸ κάτω στόμιον αὐτοῦ κεκυρτωμένος πρὸς τὰ ἄνω, εἶχε 3 ἢ 4 ὀπὰς· βλ. εἰκ. ἐν σελ. VII. — **ταῖς μαχαίραις ἐχρ.**, πρὸλ. σημερινούς χοροὺς Τουρκαλθανῶν, χορευομένους ἀναπηδήμασι καὶ μαχαίραις. — **ὁ δ (έ)**, δηλ. ὁ πληρωθεὶς. — **ἀνέκραγον**, διατί; — **ὁ μὲν**, δηλ. ὁ νικητῆς. — **ἐξῆει**, ἐκ τοῦ κύκλου τοῦ χοροῦ. — **τὸν Σιτάλκαν**, ἐννοεῖ πολεμικόν τι ἄσμα ἐξυμνοῦν τὸν Σιτάλκαν, τὸν βασιλέα τῶν Θρακῶν· πρὸλ. νῦν: τραγοῦδησέ μας τὸν Διακκο, τὸν Κολοκοτρώνη κ. ἄ.

§ 7 — 8.

Ὁρχοῦντι τὴν καρπαίαν (ὄρχησιν) καλουμένην = ἤρχισαν νὰ χορεύωσι τὸν χορὸν, ὅστις ὠνομάζετο καρπαία. — **ἦν (ὄδε)** = ἦτο ὁ ἐξῆς. — **ὁ μὲν** = εἷς μὲν (τῶν χορευτῶν). — **παρατίθεμαι τὰ ὄπλα** = θέτω τὰ ὄπλα μου πλησίον μου κατὰ γῆς. — **σπεῖρει καὶ ζευγλαιεῖ** = κάνει πῶς σπεῖρει καὶ ὀδηγεῖ ζεύγος βοῶν. — **πυκνά** = συχνά - πυκνά. — **λησιῆς δὲ προσέρχεται** = ὁ δὲ προσέρχεται ὡς λησιῆς = ἄλλος δὲ (χορευτῆς) ὑποκρινόμενος τὸν ληστήν προσέρχεται. — **ἐπειδὰν** (μεθ' ὑποτακ.) = εὐθύς ὡς (μεθ' ὑποτακ.). — **προῖδηται** = προῖδη· τοῦ ῥ. προορῶ = βλέπω μακρόθεν. — **ἀπαντιῶ (τινι)** = ἀντεπεξέρχομαι, ὀρμῶ (κατὰ τινος). — **πρὸ τοῦ ζεύγους** = ἐμπροσθεν τοῦ ζεύγους (τῶν βοῶν). — **πρὸς τὸν αὐλόν** = κατὰ τὴν ἴχον τοῦ αὐλοῦ. — **δήσας**, τοῦ ῥ. δῶ(-έω) = δένω. — **καὶ τὸ ζεύγος ἀπάγει** = αὐτὸν (τὸν ἄνδρα) καὶ τὸ ζεύγος ἀπάγει. — **παρὰ τοὺς βοῦς** = κοντὰ στὰ βόδια του. — **ὀπίσω τῷ χεῖρε δεδεμένον** = μὲ τὰς χεῖρας δεδεμένας ὀπίσω. — **ἐλαύνω (τινὰ)** = κτυπῶ (τινα) διὰ νὰ βαδίξῃ ἐμπρός.

Τὴν καρπαίαν, αὕτη ἦτο ἰδίᾳ ὄρχησις τῶν βορειοτέρων Ἑλ-

λήνων.—*στρεφόμενος*, ποῦ;—*ὁ δ(έ)*, δηλ. *ὁ σπειρών καὶ ζευ-
γγλαίων*.—*προΐδεται*, δηλ. *τὸν ληστήν*.—*τὰ ὄπλα*, τὰ ἑποῖα
εἶχεν ἀποθέσει πλησίον του κατὰ γῆς.—*πρὸ τοῦ ζεύγους*, προ-
φυλάσσων οὕτω διὰ τοῦ σώματός του αὐτὸ ἀπὸ τὴν ἀρπαγῆν.—*καὶ
οὔτοι*, ὡς δηλ. καὶ οἱ Θρᾶκες χορευταὶ (§ 5).—*τὸν ἄνδρα*, δηλ.
τὸν χορευτήν, τὸν προσποιούμενον τὸν ζευγγλάτην.—*τὸν ληστήν*,
δηλ. *δήσας ἀπάγει*.—*δεδεμένον ἐλαύνει*, τίνα;

§ 9—11.

Μυσός = κάποιος Μυσός.—*τοιτὲ μὲν... τοιτὲ δέ* = ἄλλοτε μὲν
... ἄλλοτε δέ.—*ὡς δύο ἀντιπαιτομένων, μιμ. ὠρχεῖτο* =
ὡς ἐὰν εἶχε δύο ἀντιπάλους διὰ τῆς ὀρχήσεως ἐμιμῆτο τὴν
(καὶ πρὸς τοὺς δύο τούτους) μάχην.—*ὡς πρὸς ἓνα* = ὡς ἐναντίον
ἑνός (ἀντιπάλου).—*δινοῦμαι* = περιστρέφομαι, στρηφογυρίζω.—
ἐκκυβισιῶ = πίπτω κατακέφαλα, κάμνω τοῦμπες.—*δψις* = θέαμα.
—*φαίνομαι* = παρουσιάζομαι.—*τὸ περσικὸν (ὄρχημα) ὀρχοῦ-
μαι* = χορεύω τὸν περσικὸν χορόν.—*ὀκλάζω* = γονατίζω.—*ἐξανί-
σταμαι* = ξανασηκώνομαι.—*πρὸς τὸν αὐλόν*; πρβλ. § 8.—*ἐπὶ
τούτω* = μετὰ τούτον (δηλ. τὸν Μυσόν).—*ἦσαν* = ἐβάδιζον τίνος ρ.;
—*πρὸς τὸν ἐνόπλ. ῥ. αὐλ.*, ἐπεξήγησις τοῦ ἐν ῥυθμῶ.—*πρὸς
τὸν ἐνόπλιον ῥυθμόν* = κατὰ τὸν ῥυθμὸν τῆς ἐνόπλου ὀρχήσεως.
—*αὐλοῦμαι*, πθηκ. = συνοδεύομαι ὑπὸ αὐλοῦ.—*παιανίζω*; πρβλ.
§ 5.—*ἐν ταῖς... = κατὰ τάς...—αἱ πρὸς τοὺς θεοὺς (=πρὸς
τὰ τῶν θεῶν ἱερὰ) πρόσοδοι* = αἱ εἰς τοὺς ναοὺς τῶν θεῶν πομ-
παὶ (λιτανεῖαι).

Εἰσηλθεν, δηλ. εἰς τὸν χορόν.—*πέλιτην*, αὕτη ἦτο μικρὰ καὶ
ἐλαφρὰ ἀσπίς, ἡμισελήνοειδής, κατασκευαζομένη συνήθως ἐκ
κλώνων δένδρων, ὧν ὑπερθεν ἐτείνετο δέρμα αἰγείου.—*ὠκλαζε*,
τοιούτος χορὸς μὲ γονατίσματα εἶναι καὶ ὁ ἐν τῇ βορειοδυτικῇ
Ἑλλάδι ὀρχούμενος Ἰσάμικος χορὸς.—*ἐν ταῖς πρὸς τοὺς θ.
προσόδοις*, κατὰ ταύτας τάς πομπὰς προσήρχοντο εἰς τοὺς ναοὺς
ἐν ῥυθμῷ ἄδοντες καὶ χορεύοντες.

§ 12—13.

Δεινὰ ποιοῦμαι (μετ' ἀπρμφ.) = θεωρῶ ὡς τι ἐκπληκτικὸν
(τὸ ὅτι...)—*πάσας τὰς ὀρχ.*, ὑποκμ. τοῦ εἶναι = *γίγνεσθαι*.—

ἐπὶ τούτοις... αὐτοὺς = ὁ Μυσοῦς ὄρων αὐτοὺς ἐκπεπληγμένους ἐπὶ τούτοις. — πέπαμαι = κέκτημαι = ἔχω. — ὄρχηστρίδα, ἀντικμ. τοῦ πεπαμένον, τοῦ εἰσάγει καὶ τοῦ σκευάσας. — ὄρχηστρίς = χορεύτρια. — σκευάζω = στολίζω. — κοῦφος = ἐλαφρός. — ἐλαφρῶς = μετ' εὐκινησίας. — κρότος (χειρῶν) = χειροκροτήματα. — συνεμάχοντο αὐτοῖς = ἐμάχοντο σὺν αὐτοῖς. — διὰ αὐτὰ καὶ... εἶεν = ὅτι αὐτὰ ἀκριβῶς ἦσαν. — τρέπομαι τινα = τρέπω τινα εἰς φυγὴν. — τῇ νυκτὶ τοῦτο τὸ τέλος γίνεταί = οὕτω περνᾷ ἡ νύξ.

Ὁρῶντες, ποταῖ; — ὁ Μυσοῦς, ὁ ἐν § 9 μνημονευθεὶς. — αὐτοὺς, δηλ. τοὺς Παφλαγῶνας. — πείσας... τινά, δηλ. νὰ τῷ δῶσῃ τὴν ἄδειαν νὰ εἰσαγάγῃ εἰς τὸν χορὸν τὴν ὄρχηστρίδα. — εἰσάγει, δηλ. εἰς τὸν χορὸν. — πυρρίχην, αὕτη ἦτο ἔνοπλος πρὸς αὐτὸν ὄρχησις, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τοῦ Κρητὸς Πυρρίχου τοῦ ἐπινοήσαντος αὐτήν· βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV. — αὐτοῖς, δηλ. τοῖς Ἑλλ. — αἱ τρεψάμεναι... , κατὰ τὴν παρὰ τὰ Κούναξα μάχην. — βασιλέα, ποῖος ἐννοεῖται; — ἐκ τοῦ στρατ., δηλ. τῶν Ἑλλ.

§ 14—16.

Προσάγω τινά εἰς τὸ στρατεύμα = παρουσιάζω (εἰσάγω) τινά εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ στρατοῦ. — δοκεῖ τινι = ἀποφασίζει τις. — ἐδόκει παρεῖναι (αὐτοῖς) = ἐνόμιζον ὅτι εἶχον. — ἀναβαίνω = ἐπιβιβάζομαι. — πνεῦμα καλὸν = ἄνεμος οὐριος. — ὀρμίζομαι = ἀγκυροβολῶ. — ξένια = δῶρα (φιλοξενίας). — ἄλφιτα = κρίθινα ἄλευρα. — προσδοκῶ (-άω) = ἐλπίζω. — ἄγοντά τι σφ. ἤκειν = ὅτι ἦλθε φέρων εἰς αὐτοὺς κατὰ τι. — ἀπαγγέλλω = ἀναγγέλλω. — εἰ ἀφίκοντο ἔξω τοῦ Π. = ἐὰν ἐξέλθωσι τοῦ Πόντου. — μισθ. αὐτοῖς ἔσσεσθαι = ὅτι θὰ λάθωσιν (αὐτοὶ) μισθόν.

Αὐτοὺς, δηλ. τοὺς πρέσβεις τοῦ Κορύλα. — εἰς τὸ στρατ., ὅπερ εἶχε συνέλθει εἰς ἐκκλησίαν, ἵνα ἀποφασίσῃ περὶ τῆς μετὰ τοῦ Κορ. συνθήκης (πρβλ. § 3). — μήτε ἀδικεῖν... μήτε ἀδ., κατὰ ταῦτα ἡ συνθήκη ἐκλείσθη μετὰ τὸν προταθέντα ὑπὸ τῶν πρέσβειων τοῦ Κορ. ὄρον. — τῇ δ' ἄλλῃ, δηλ. ἡμέρᾳ. — μέδιμνος, οὗτος ἦτο μέτρον σιτηρῶν ἰσοδυναμοῦν πρὸς 51 1/2 περίπου λίτρας σημερινῆς (πρβλ. νῦν τὸ κοιλόν). — κεράμιον, τοῦτο ἦτο ἀμφορεὺς κεράμιος, στάμνα· ἕκαστον ἐχώρει 39 περίπου λίτρας. — Χειρί-

σοφος . . . ἦλθε, οὗτος εἶχεν ἀποσταλῆ ἐκ Τραπεζοῦντος πρὸς τὸν ἐν Βυζαντίῳ ναύαρχον τῶν Λακεδ. Ἄναξιθιον, ἵνα προμηθεύσῃ πλοῖα· περὶ τοῦ πράγμ. βλ. βιβλ. V, κεφ. 1, § 4 κ. ἐξ. — *ἐνιαῦθα*, ποῦ; — *τριήρη*, βλ. ἐν σελ. 132. — *ἄγοντά τι*, δηλ. πλοῖα. — *οἱ ἄλλοι*, τίνες ἐννοοῦνται;

§ 17 — 18.

Ὡς, χρονκ. — *ἐγγὺς γίγνομαι τινος* = πλησιάζω εἰς τι. — *εἰσέρχομαι τινα*, ὅπως ἂν (μεθ' ὑποκτ.) = ἐπέρχεται εἰς τινα ἢ σκέψις πῶς νά . . . — *εἰ . . . ἔλθοντο* = ἐὰν ἤθελον ἐκλέξει. — *μᾶλλον* = καλύτερον. — *ἂν . . . δύνασθαι τὸν ἕνα* = ὅτι θὰ ἠδύνατο οὗτος ὁ εἰς. — *ἢ πολ. οὔσης* = παρὰ ἐὰν ἦτο πολυαρχία = παρὰ ἐὰν ἦσαν πολλοὶ ἄρχοντες. — *χρῶμαι τῷ στρατ.* = διοικῶ τὸ στρατεύμα. — *εἰ δέοι* (μετ' ἀπρμφ.) = ἐὰν παρίστατο ἀνάγκη νά . . . — *λανθάνω τι* = μένω ἀπαρατήρητος ὡς πρὸς τι = κάμνω τι χωρὶς νά ἐννοηθῶ. — *ἂν κρύπτεσθαι*, τὸ ἀπρμφ. τοῦτο — καθὼς καὶ τὸ κατωτέρω *ὑστερίζειν* — ἐκ τοῦ *ἠγήσαντο* = ὅτι (οὗτος ὁ εἰς) θὰ ἀπεκρύπτετο. — *φθάνω τι* = προφθάνω, προλαμβάνω τι. — *ὑστερίζω* = καθυστερῶ. — *δεῖν . . . περαίνεσθαι*, ἐκ τοῦ νοουμένου ῥ. *ἠγοῦντο*. — *οὐ . . . ἂν δεῖν* = δὲν θὰ ὑπῆρχεν ἀνάγκη = δὲν θὰ ἀπηγοῦντο. — *λόγοι πρὸς ἀλλήλους* = ἀμοιβαῖαι συζητήσεις. — *τὸ δόξαν τῷ ἐνὶ* = τὸ ὑπὸ τοῦ ἐνὸς ἀποφασισθὲν = ἡ ἀπόφασις τοῦ ἐνός. — *περαίνεσθαι ἂν* = (ὅτι) ἠδύνατο νά ἀχθῆ εἰς πέρας (= νά ἐκτελεσθῆ). — *ἐκ τῆς νικώσης* (δηλ. *γνώμης*) = κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν γνώμην = κατὰ πλειονοψηφίαν.

(*Ἐχοντές*) τι, δηλ.;

§ 19 — 21.

Τρέπομαι ἐπὶ τινα = στρέφομαι πρὸς τινα = ἡ γνώμη μου κλίνει πρὸς ἐκλογὴν τινος (ὡς ἀρχηγοῦ). — *ἔλεγον προσ. αὐτῷ* = προσῆσαν αὐτῷ καὶ ἔλεγον. — *οὕτω γινώσκω* = τοιαύτην γνώμην ἔχω, οὕτω φρονῶ. — *ἐνδείκνυμαι τι* = δεικνύω τι. — *ἐπειθεν*, ἀποπειρικ. παρακτ. = προσεπάθει νά πείσῃ. — *ὑφίσταμαι τι* = ἀναλαμβάνω τι. — *τῇ μὲν* = ἀφ' ἐνός μὲν. — *νομίζων*, μετχ. αἰτλγκ. — *πρὸς τοὺς φίλους* = παρὰ τοῖς φίλοις, εἰς τοὺς φίλους του. — *εἰς τὴν πόλιν* = εἰς τὴν πατρίδα. — *ὄνομα* = δόξα, φήμη. —

αὐτοῦ, συναπτέα ἢ γενκ. τῷ: τοῦνομα. — τυχόν, αἰτιατκ. ἀπόλυτος=ἐάν τύχη=ἴσως. — ἄν... γενέσθαι, ἐκ τοῦ νομιζων=ἤθελε γείνει. — ἐνθύμημα = σκέψις. — ἐπῆρην, παρατκ. τοῦ ῥ. ἐπαίρω = παρακινῶ. — αὐτοκράτωρ ἄρχων = ἀπόλυτος ἄρχων. — ὁπότε δ' αὖ ἐνθυμοῖτο = ἀλλ' ὁσάκις πάλιν ἐσκέπτετο. — ἄδηλον, δηλ. ἐστι. — ὅπη τὸ μέλλον ἔξει = πῶς θὰ ἀποβῆ τὸ μέλλον. — διὰ τοῦτο δὲ καὶ... = καὶ ὅτι διὰ τοῦτο καὶ... — ἡ προειργασμένη δόξα = ἡ ἀποκτηθεῖσα πρότερον δόξα. — ἀποβάλλω τι = χάνω τι. — ἀποροῦμαι = ἀπορῶ = εὐρίσκομαι ἐν ἀπορίᾳ.

Διεννοῦντο, τίνες; — οὕτω, πῶς; — τῇ μὲν, ὡς ἀπόδοσις τούτου ἀντὶ τοῦ «τῇ δὲ» ἀκολουθεῖ κατωτέρω τὸ «ὁπότε δέ». — εἰς τὴν πόλιν, ποῖα ἔννοει; — τὴν προειργ. δόξαν, πῶς ἀπέκτησεν ὁ Ξεν. τὴν μέχρι τοῦδε δόξαν του;

§ 22 — 24.

Ἀποροῦμαι (μετ' ἀπρμφ.) = εὐρίσκομαι ἐν ἀπορίᾳ μὴ γνωρίζων τί νὰ... — διακρίνω = ἀποφασίζω. — ἀνακοινῶ τοῖς θεοῖς = ζητῶ τὴν συμβουλὴν τῶν θεῶν. — παρίσταμαί τι = διατάττω νὰ μοι φέρωσί τι. — ἰερεῖον = ζῆον πρὸς θυσίαν. — μαντευτὸς = ἐνδειγμένος ὑπὸ τοῦ μαντείου. — ὅσπερ αὐτῷ μαντευτὸς ἦν = ὥσπερ μαντευτὸν ἦν αὐτῷ (θύειν). — καὶ... δὴ = καὶ βεβαίως καὶ... — ἤρχετο... καθίστασθαι = ἤρχετο καθίστασθαι ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι τῆς σιραιᾶς. — ἀρχομαι (μετ' ἀπρμφ.) = ἀρχίζω νὰ... — καθίσταμαι ἐπὶ τι = ἀναλαμβάνω τι. — τὸ συνεπιμελεῖσθαι τινος = ἡ ἀπὸ κοινοῦ φροντίς περὶ τινος. — καὶ ὅτε... ἀετὸν ἀνεμimνήσκετο... φθεγγόμενον... = καὶ ἀνεμimνήσκετο ὅτι, ὅτε ἐξ Ἐφ... ἀετὸς... ἐφθέγγετο... — ὀρμῶμαι = ξεκινῶ, ἀπέρχομαι. — Κύρω συσταθησόμενος = ἔνα συστηθῆ εἰς τὸν Κύρον. — ἀετὸν ἑαυτῷ δεξιὸν φθεγγόμενον, καθήμενον μέντοι = ὅτι... ἀετὸς πρὸς τὰ δεξιὰ αὐτοῦ, καθήμενος ὁμοῦς, ἔκραζεν. — ὄνπερ... ἔλεγε = περὶ τοῦ ὁποίου... ἔλεγεν. — προπέμπω τινὰ = συνοδεύω τινά. — οἰωνός, κυρίως = μαντικὸν πτηνόν· εἶτα = σημεῖον προγνωστικόν (ἐξ οὗ προβλέπει τις τὸ μέλλον). — μέγας... καὶ οὐκ ἰδιωτικὸς = προσημαίνων σπουδαῖόν τι καὶ οὐχὶ σύνηθες. — ἐνδοξος... ἐπίπονος = προσημαίνων δόξαν... μόχθους (ταλαιπωρίας). — ὄρνεον = πτηνόν. — μάλιστα = ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ. —

ἐπιτίθεσθαι, ἔξαρτ. τὸ ἀπαρμ. τοῦτο, ὡς καὶ τὰ ἐπόμενα εἶναι . . . *λαμβάνειν*, ἐκ τοῦ ἔλεγεν.—*οἰωνὸς χρηματιστικὸς*=οἰωνὸς προμηγύων χρηματισμὸν (πλοῦτη). — *λαμβάνω τὰ ἐπιτήδεια* = προμηθεύομαι τὴν τροφήν μου. — *δὴ* = λοιπόν. — *διαφανῶς* = ὀλοφάνερα. — *σημαίνει* = δεικνύει, συμβουλεύει. — *προσδέομαι τινος* = ἐπιζητῶ τι. — *εἰ αἰροῖντο* (δηλ. αὐτὸν) = ἔάν ᾔθελον ἐκλέγει αὐτόν.

Δύο, ἵνα εὐθὺς προσφέρῃ δευτέραν θυσίαν, ἐάν ἢ πρώτη δὲν ἀποβῇ εὐνοϊκή. — *μαντιευτός*, ὁ Ξεν. πρὸ τοῦ ἀναχωρήσῃ ἐκ τῆς πατρίδος του διὰ τὰ μεταβῆ εἰς τὸν Κῦρον, ἠρώτησε τὸν ἐν Δελφοῖς θεόν, εἰς τίνα θεὸν ἔπρεπε νὰ θυσιάσῃ· ὁ δ' Ἀπόλλων ἐδήλωσεν αὐτῷ τοὺς θεοὺς, *οἷς ἔδει θύειν* (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 6). — *τὸ ὄναρ*, ὁ Ξεν. μετὰ τὴν παρὰ τὸν Ζαπάταν ποταμὸν δολοφονίαν τῶν Ἑλλ. στρατηγῶν εἶδεν ὄνειρον, ὅτι ἢ πατρικὴ του οἰκία ἐκαίετο, καὶ ἐπίστευσε ὅτι τὸ ὄνειρον τοῦτο ἐπέμπετο ὑπὸ τοῦ Διὸς (πρβλ. βιβλ. III, κεφ. 1, § 11). — *ἐπὶ τὸ συνεπιμελεῖσθαι*, μέχρι τῆς παρὰ τὸν Ζαπάταν δολοφονίας τῶν στρατηγῶν ὁ Ξεν. ἠκολούθει τὸ στράτευμα οὔτε στρατηγὸς οὔτε λοχαγὸς οὔτε στρατιώτης ὢν.—*ἐξ Ἐφέσου*, ὥστε ὁ Ξεν. ἦλθεν ἐξ Ἀθηνῶν εἰς Σάρδεις πρὸς τὸν Κῦρον διὰ τῆς Ἐφέσου. — *δεξιόν . . .*, ἢ πρὸς τὰ δεξιὰ, δηλ. πρὸς ἀνατολάς, πτήσις πτηνῶν ἢ ἢ κραυγὴ αὐτῶν πρὸς τὰ δεξιὰ καθημένων ἐσήμαινε εὐτυχίαν. — ὁ *μάντις*, βλ. ἐν σελ. 149.—*αὐτόν*, δηλ. τὸν Ξεν.—*οὕτω* (δηλ. θ . . .), δηλ. μετὰ τὴν ἀνάμνησιν τῶν προηγουμένων σημείων. — *σημαίνει*, διὰ τῶν σπλάγχχνων τοῦ θυσιασθέντος ζώου· οἱ θεοὶ μόνον οὕτω ὑπεδύλουν τοῖς ἀνθρώποις τὸ μέλλον; — *τῆς ἀρχῆς*, τῆς προτεινομένης αὐτῷ ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν (§ 19). — *ἀποδέχεσθαι*, δηλ. αὐτὴν (τὴν ἀρχήν). — *οὕτως*, πῶς;

§ 25 — 28.

Αἰροῦμαι τίνα = ; — *προβάλλομαι τίνα* = προτείνω τινά. — *ἐπιψηφίζω (τι)* = θέτω (τι) εἰς ψηφοφορίαν. — *ἡδομαι* (μετὰ μετχ.) = εὐχαριστοῦμαι ὅτι . . . — *εἴπερ* (= *ἐπειπερ*) *ἄνθρωπός εἰμι* = ὡς ἄνθρωπος καὶ ἐγὼ μὲ ἀδυναμίας. — *χάριν ἔχω* = χρεωστῶ χάριν. — *εὐχομαι*, ἐκ τούτου ἔξαρτ. τὸ *δοῦναι μοι*, ἐξ οὗ πάλιν τὸ *αἴτιον γενέσθαι*. — *δίδωμι τινι* (μετ' ἀπρμφ.) = δίδω εἰς τίνα τὴν

εὐκαιρίαν νά... — τοὺς θεοὺς, ὑποκμ. τοῦ δοῦναι.—προκρίνω = προτιμῶ.—ἀρχοντα, κτηρμ.—**Δακ. ἀνδρὸς παρόντος** = ἐν ᾧ παρευρίσκειται ἐδῶ ἀνὴρ Λακεδαιμόνιος.—ἀλλ' ἦτιον ἂν... τυγχάνειν, τὸ ἀπαρμφ. ἐκ τοῦ μοι δοκεῖτε, ὅπερ νοητέον ἐκ τοῦ μοι δοκεῖ=τοῦναντίον μάλιστα νομίζω ὅτι... δυσκολώτερον ἠθέλετε ἐπιτυγχάνει.—δέομαί τι παρὰ τινος = χρειάζομαι τι παρὰ τινος.—οὐ πάνυ τι=οὐδόλως· συναπτέον τῷ ἀσφαλές.—ὄρῳ = γιγνώσκω.—παύομαι (μετὰ μετχ.)=παύω νά...—πρὶν = παρὰ ἀφ' οὗ.—ποιῶ (μετ' ἀπρμφ.)=κατορθώνω νά...—πᾶσαν τὴν πόλιν = πάντας τοὺς πολίτας· ὑποκμ. τοῦ ὁμολογεῖν.—**Δακ. καὶ ... = Δακ. εἶναι ἡγεμόνας καὶ αὐτῶν.**—ὠμολόγησαν... ἐπαύσαντο, ποῖον τὸ ὑποκμ. τοῦ ἀ' ῥήμ. καὶ ποῖον τὸ τοῦ δ';—οὐκέτι πέρα πολιορκῶ=δὲν πολιορκῶ πλέον περαιτέρω (μακρότερον).—**εἰ οὖν ταῦτα** κτλ., ἢ σύνταξις: ταῦτα οὖν ἐγὼ ὄρῳ (=γιγνώσκων) ἐκείνο ἐννοῶ, μή, εἰ δοκοῖεν ἐνταῦθα, ὅπου δυναίμην, ἄκυρον ποιεῖν τὸ ἐκείνων ἀξίωμα, μίαν ἂν ταχὺ σωφρονισθεῖν.—ἐννοῶ μὴ (μετ' εὐκτ. δυνκ.)=φοβοῦμαι μήπως (μεθ' ὑποκτ.).—**εἰ δοκοῖεν** (μετ' ἀπρμφ.) = ἐὰν φανῶ ὅτι...—ἐνταῦθα ὅπου δυναίμην=ἐκεῖ, ὅπου δύναμαι.—**ἄκυρον ποιῶ τι** = σμικρύνω τι.—**σωφρονίζομαι** = ἔρχομαι εἰς φρόνησιν, τιμωροῦμαι.

Αὐτόν, δηλ. τὸν Ξεν.—**εἴ τις ἐπισηφίζοι, τί;** Ἡ διοίκησις τοῦ στρατοῦ τῶν μυρίων ἦτο δημοκρατικὴ· διὰ τοῦτο πανταχοῦ ἀπαντῶσιν αἱ ἐν δημοκρατικῇ πολιτεύματι συνήθεις ἐκφράσεις εἰς τὰς ἐκκλησίας τοῦ δήμου· π.χ. ἐκκλησίαν συνάγειν ἢ ποιεῖν, παρελθεῖν, ἀνίστασθαι, ἐδίδοτο λέγειν, γνώμην ἀποδείκνυσθαι ἢ ἀποφαίνεσθαι, δοκεῖ μοι, ἐπισηφίζειν, αἶρειν ἢ ἀνατείνειν τὴν χεῖρα, ἔδοξε ταῦτα κ. ἀ' περὶ δὲ τοῦ δικαϊώματος τοῦ ἐπισηφίζειν βλ. ἐν σελ. 136.—τιμώμενος, πῶς;—**Δακ. ἀνδρὸς παρόντος**, ὑπονοεῖ τὸν Χειρίσοφον.—οὔτε ὑμῖν, ἢ ἀπόδοσις τούτου κατωτέρω: «ἐμοί τε αὖ».—**παρ' αὐτῶν**, δηλ. τῶν Λακεδ.—τοῦτο, ποῖον;—**τῇ πατρίδι μου**... πολεμοῦντες, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον.—**καὶ αὐτῶν**, δηλ. τῶν Ἀθην.: κατὰ τὴν εἰρήνην τὴν γενομένην τῷ 404 οἱ Ἀθην. ὠμολόγησαν ἐν ῥήτῃ ἄρθρῳ αὐτῆς τὴν ἡγεμονίαν τῶν Λακεδ.—**τὴν πόλιν**, ποῖαν ἐννοεῖ;—**τὸ ἐκείνων**..., δηλ. τῶν Λακεδ.

§ 29.

“Ο = ὡς πρὸς ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον. — ἐννοῶ = σκέπτομαι. — *διήτιον ἂν στάσις εἴη*, κατ’ ἐννοιαν = ὅτι δηλ. ὀλιγώτεροι στάσεις ἤθελον συμβαίνει. — *ἐνὸς ἄρχοντος ἢ πολλῶν* = ἐὰν εἰς ἤθελον ἄρχει καὶ οὐχὶ πολλοί. — ἴστε, προστακτικ. τοῦ ῥ. *οἶδα* = ; — *ἐλόμενοι* = ἐὰν ἐλησθε. — *ἐν πολέμῳ ὧν* = ἐν καιρῷ πολέμου. — *ἄχθομαι τινι* = δυσφορῶ κατὰ τινος.

(*Εἴ*) *τινα*, ὑπονοεῖ τὸν Χειρίσοφον.

§ 30 — 31.

Ἐξανίσταντο λέγοντες = ἐξανίσταντο καὶ ἔλεγον. — ἐξανίσταμαι = ἀνίσταμαι. — ὡς δέοι αὐτὸν ἄρχειν = ὅτι πρέπει αὐτὸς (καὶ ὄχι ἄλλος) νὰ ἄρχει. — *ὅτι . . . εἴη* = ὅτι ἦτο. — *εἰ οὕτως ἔχοι* = ἐὰν (τὸ πρᾶγμα) θὰ εἶχεν οὕτως. — *ὀργιῶνται*, μέλ. τοῦ ῥ. *ὀργίζομαι*. — *σύνδειπνος* = συνδαιτυμῶν. — *συμποσίαρχος* = ἄρχων τοῦ συμποσίου. — *ἐπεὶ*, αἰτιολογ. — *λοχαγῶ* = εἶμαι λοχαγός. — ὡς *ἔοικεν* = καθὼς φαίνεται. — *δι* = διότι. — ὡς *εὖ εἰπόντος* τοῦ Ἄγ. = ὡς εὖ εἶπεν ὁ Ἀγασίας. — *εὖ λέγω* = ὀρθῶς ὁμιλῶ. — *ἀνεθορύβησαν*, ὑποκμ.: οἱ στρατιῶται. — *ἀναθορυβῶ* = μετὰ θορύβου ἐπιδοκιμάζω. — *πλειονος ἐνδέον* (τοῦ ῥ. *ἐνδεῖ*) = ὅτι ὑπῆρχεν ἀνάγκη περισσοτέρων ἐξηγήσεων. — *παρέρχομαι* (ἐπὶ τὸ βῆμα) = λαμβάνω τὸν λόγον. — ὡς *πάνυ εἰδήτε* = ἔνα βεβαιωθῆτε. — *ὀμνύω ὑμῖν θεοὺς πάντας καὶ πάσας* = σὰς ὀρκίζομαι εἰς τὸ ὄνομα ὅλων τῶν θεῶν καὶ θεαινῶν. — *ἢ μὴν* = βεβαίως. — *ἐπεὶ*, χρονικ. — *ὑμῖν τε ἐμοί, ἢ α’* δοτικ. συναπτά τῷ βέλτιον εἴη, ἢ β’ τῷ ἐπιτρέψαι. — *ἐπιτρέπω τινί τι* = ἀναθέτω εἰς τινὰ τι. — *καὶ ἐμοί*, ἐκ τοῦ βέλτιον εἴη. — *ὕφισταμαί (τι)* = ; (§ 19). — *οὕτως σημαίνω τι* = τόσον φανερά σημεῖα δίδω εἰς τινα. — *ἐν τοῖς ἱεροῖς* = διὰ τῶν θυσιῶν. — *ὥστε καὶ ἰδιώτην ἂν γινῶναι* = ὥστε (ὄχι μόνον μάντις, ἀλλὰ) καὶ ἄπειρος (τῆς μαντικῆς) ἠδύνατο νὰ γνωρίσῃ.

Ἐξανίσταντο, βλ. ἐν σελ. 162. — *αὐτόν*, τίνα; — *οὕτως*, ὅπως δηλ. λέγει ὁ Ξεν., ὅτι δηλ. οἱ Λακεδ. δὲν ἤθελον ὑπομείνει ἄλλον ἄρχοντα, μὴ Λακεδαιμόνιον. — *συμποσίαρχον*, ἐν παντὶ ἀρχαίω

συμποσίῳ ἐξελέγετο ἐκ τῶν συνδαιτημόνων εἰς ἄρχων τοῦ συμποσίου, *συμποσίαρχος* ἢ *βασιλεὺς* λεγόμενος, ὅστις διηύθυνε τὰ τοῦ συμποσίου, ὥριζε δηλ. πῶς καὶ πόσον αἶνον νὰ πίνωσι, ποίας διασκεδάσεις νὰ κάμνωσι, ποῖα ἄσματα νὰ ψάλλωσι κ. τ. τ. — *παρελθῶν*, βλ. ἐν σελ. 162. — *ὡς πάνυ εἰδῆτε*, τί; — *ἐθνόμην...*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. § 22, § 24. — *ὑποσιῆναι*, τί; — *ἐν τοῖς ἱεροῖς*, οἱ θεοὶ μόνον οὕτω ὑπεδήλουν τοῖς ἀνθρώποις τὸ μέλλον;

§ 32—33.

«*Ἄλλ'*, ὦ ἄνδρες... = «ὦ ἄνδρες... — ἴστε, προστακτ. ἐγκλίσεως τοῦ ῥ. οἶδα = ; — *ὠνήσατε*, ἄορ. τοῦ ῥ. *ὀνίημι* = ὠφελῶ. — *ἐλόμενοι*, μετχ. αἰτλγκ. — *ὡς καὶ νῦν* = διότι καὶ τώρα ἀκόμῃ. — *ὅ,τι ἠδύνατο* = ὅσον ἠδύνατο. — *καὶ μάλα ἐμοῦ αὐτὸν σιγάζοντος* = *εἰ καὶ ἐγὼ ἐσίγαζον αὐτόν*. — *σιγάξω τινὰ* = προτρέπω τινὰ νὰ σιγᾷ. — *ὁ δ' ἔφη...* = *ὁ δ' (= οὔτιος γὰρ) ἔφη νομίζειν αὐτόν* (δηλ. τὸν Ξεν.) *ἐθελῆσαι ἂν συνάρχειν τοῦ στρατεύματος τοῦ Κλ. μᾶλλον (σὺν) Τιμασίῳ, Δαρδ. ὄντι, ἢ (σὺν) ἔμαντιῳ, Δάκ. ὄντι* = διότι οὗτος (ὁ Δέξ.) ἔλεγεν ὅτι ἐνόμιζεν ὅτι αὐτὸς (ὁ Ξεν.) θὰ ἤθελε νὰ συγκυβερνᾷ τὸ στράτευμα τοῦ Κλεάρχου μᾶλλον μετὰ τοῦ Τιμ., ὅστις ἦτο Δαρδανεύς, παρὰ μετ' ἐμοῦ, ὅστις εἶμαι Λάκων. — *ὅ,τι ἂν δύνωμαι, ἀγαθόν τινα ποιῶ* = πράττω εἰς τινα ἔ,τι καλὸν δύναμαι. — *οὕτω* = λοιπόν. — *ὡς... ἀναξόμενοι* = ἵνα ἀποπλεύσωμεν. — *ἐὰν πλοῦς ᾖ, ἐνταῦθα τὸ πλοῦς* = οὐριος ἄνεμος πρὸς πλοῦν. — *ὁ πλοῦς ἐστὶ* = θὰ πλεύσωμεν. — *κατέχω* = προσορμίζομαι. — *βουλευομαί τι* = σκέπτομαι περὶ τίνος.

“*Οὐ οὐδ' ἂν ἐγωγε...*, διὰ τούτου ὁ Χειρ. ἀποκρίνεται εἰς τὸν ἐν § 29 ὑπαινιγμὸν τοῦ Ξεν. — *διέβαλλεν...*, ποία ἦτο ἡ διαβολὴ τοῦ Δεξιππου, δηλοῦται εὐθὺς κατωτέρω: «*ὁ δ' ἔφη νομίζειν...*». — *Τιμασ. μᾶλλον... ἢ ἔμαντιῳ Δάκωνι ὄντι*, ἐπομένως ὁ Ξεν. — *κατὰ τὴν διαβολὴν τοῦ Δεξ.* — δὲν διέκειτο φιλικῶς πρὸς τοὺς Λακεδ. — *ἐκεῖσε*, δηλ. τοῦ;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 1—3.

Ἀνάγομαι = ἀποπλέω. — **πνεῦμα καλὸν** = ἄνεμος οὐριος. — **παρὰ γῆν** = παρὰ τὴν παραλίαν. — **ἄποικος (πόλις)** = ἀποικία. — **ὀρμίζομαι παρὰ τινι** = ἀγκυροβολῶ πλησίον τινός. — **ἐπὶ τὸν Κέρβερον κύνα** = ἔνα λάβη τὸν κύνα Κέρβερον. — **ἦ** = ὅπου. — **σημεῖον** = ἕχρος. — **δεικνύασι**, ὑποκμ.: **οἱ ἐνοικοῦντες**. — **τὸ βάθος** (αἰτιατκ. τοῦ κατὰ τι) **πλέον ἢ ἐπὶ δ. σι.** = ἐκτεινόμενα (τὰ σημεῖα) εἰς βάθος περισσότερον τῶν δύο σταδίων. — **ξένια** = ὡς δῶρα (φιλοξενίας). — **οἷς** = πρόβατον. — **ὄνομα... εὔρος**, αἰτιατκ. τοῦ κατὰ τι. — **ὡς δύο**, τὸ ὡς = περίπου.

Ἐντεῦθεν, δηλ. ἐκ Σινώπης. — **ἀφίκοντο εἰς...**, περὶ τὸ τέλος Μαΐου τοῦ 400. — **ἐνθα λέγεται... καταβῆναι**, κατ' ἄλλον μῦθον — τὸν ἐπικρατέστερον — ὁ Ἑρακλῆς κατέβη εἰς τὸν Ἄδην δια τοῦ Ταινάρου τῆς Λακωνικῆς. — **τῆς καταβάσεως**, τίνος; — **στάδια**, βλ. ἐν σελ. 96. — **μεδίμνους** — **κεράμια**, περὶ τούτων βλ. ἐν σελ. 158. — **πλήθρων**, βλ. ἐν σελ. 116.

§ 4—5.

Βουλεύομαί τι = σκέπτομαι περὶ τίνος. — **πότερον κατὰ...**, ἐπεξηγήσις τοῦ: **τὴν λοιπὴν πορείαν**. — **πότερον** = ἄν. — **θανμάζω τινός** = παραξενεύομαι μέ τινα. — **μὲν** = μὴν = τῇ ἀληθείᾳ. — **ἐκπορίζω τινί τι** = προμηθεύω εἰς τινά τι. — **οὐ μὴ** (= οὐ φόβος ἐστὶ μὴ) **γένηται**, κατ' ἔννοιαν = μόλις θὰ ἐξαρκέσωσιν. — **σιτία** = ὡς τροφή. — **ὀπόθεν... οὐκ ἔστιν** = δὲν ὑπάρχει τόπος, ἐξ οὗ. — **ἐπισιτισάμενοι πορευσόμεθα** = ἐπισιτιούμεθα εἰς τὴν πορείαν = θὰ προμηθευθῶμεν τροφᾶς διὰ τὴν ὁδοιπορίαν. — **αἰτεῖν**, ὡς ὑποκμ. νοητέα ἢ αἰτιατκ.: **ἡμᾶς**. — **αἰτῶ τινά τι** = ζητῶ παρὰ τινός τι. — **μύριοι**; — **ἐλομένους (ἡμᾶς)** = ἀφ' οὗ ἐκλέξωμεν. — **αὐτίκα μάλα** = τώρα εὐθύς. — **ἡμῶν καθήμενων**, δηλ. ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ = ἐν ᾧ (ἀκόμη) ἡμεῖς καθήμεθα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ (= συνεδριάζομεν) κατ' ἔννοιαν = ἐν ταύτῃ τῇ ἐκκλησίᾳ. — **πέμπειν... εἰδέναι... βουλεύεσθαι**, ἐξαρτ. ἐκ τοῦ **δοκεῖ μοι**. — **ὅ, τι ἂν ἀπαγ-**

γέλλωσιν (οἱ πρέσβεις) = ποίαν ἀπόκρισιν θὰ μᾶς φέρωσιν (οἱ πρέσβεις). — *πρὸς ταῦτα* = κατὰ ταῦτα· κατ' ἔννοιαν = κατὰ τὴν ἀπόκρισιν, ἣτις θ' ἀνακοινωθῆ εἰς ἡμᾶς.

Σιτηρέσιον, ἕκαστος στρατιώτης ὄφειλεν αὐτὸς ν' ἀγοράζῃ τὰς πρὸς συντήρησίν του τροφάς· δι' αὐτὸ παρείχετο ἑκάστῳ στρατιώτῃ μισθὸς πρὸς ἀγορὰν αὐτῶν (*σιτηρέσιον*), ὅστις ἀνήρχετο εἰς 2 ὄβολοὺς καθ' ἑκάστην τὰς τροφάς ὁ στρατιώτης ἠγόραζεν εἴτε ἐκ τῶν ἀγορὰν παρεχόντων κατοίκων εἴτε ἐκ τῶν ἐν τῷ στρατοπέδῳ ἐμπόρων· βλ. καὶ ἐν σελ. 154 «ἀπὸ τῆς ἀγορᾶς... ληζόμενοι». — τὰ ξένια, τὰ ὅποια εἶχον ἀποστείλει οἱ Ἑρακλεῶται τοῖς Ἑλλ. (§ 3). — *κυζικηνὸς (στατήρ)*, ἦτο νόμισμα τῆς πόλεως Κυζίκου χρυσοῦν, ἰσοδυναμοῦν πρὸς 20 περίπου ἀττικὰς δραχμᾶς. — *ἄλλος δ' εἶπε μὴ ἔλ. ἢ μ.*, δηλ. *κυζικηνοὺς αἰτεῖν Ἑρακλεώτας*· παρενθετικὴ παρατήρησις τοῦ Ξεν. — *πέμπειν*, δηλ. αὐτοὺς (τοὺς πρέσβεις). — *πρὸς τὴν πόλιν*, ποίαν ἔννοεῖ;

§ 6 — 8.

Ἐντεῦθεν = μετὰ ταῦτα. — *προβάλλομαι πρέσβεις* = προτείνω ὡς πρέσβεις. — *ὄτι* = διότι. — *ἔστι... οἷ* = *τινές*. — *ἰσχυρῶς* = μετὰ πάσης δυνάμεως, ἐπιμόνως. — *ἀπομάχομαί (τι)* = ἀποκρούω (τι). — *ἀμφοῖν ταῦτὰ δοκεῖ* = ἀμφότεροι ἔχουσι τὴν αὐτὴν γνώμην. — *μὴ ἀναγκάζειν...*, ἐπεξηγήσις τοῦ: *ταῦτὰ ἐδόκει*. — (*τοῦτο*) *ὄ, τι μὴ αὐτοὶ ἐθέλοντες διδοῖεν* = εἰς τοῦτο, τὸ ὅποσον αὐτοὶ δὲν ἤθελον δίδει ἔκουσίως. — *καὶ φιλίαν* = καὶ πρὸς τοῦτοις καὶ φιλικήν. — *τὰ δεδογμένα (τῆ στρατιᾷ)* = ἡ ἀπόφασις (τοῦ στρατοῦ). — *καὶ ἐπαπειλεῖν* = ὅτι πρὸς τοῦτοις καὶ εἰς ἀπειλὰς προσέθη. *εἰ μὴ ποιήσοιεν*, ὑποκμ.: οἱ Ἑρακλεῶται. — *τὰ χρήματα* = τὰ πράγματα τῶν. — *συνάγω* = συλλέγω. — *ἡ ἀγορὰ* = τὰ ἐν τῇ ἀγορᾷ πωλούμενα, τὰ τρόφιμα. — *εἴσω ἀνεσκεύασαν* = ἀνασκευάσαντες ἐκόμισαν εἴσω. — *ἀνασκευάζω* = μαζεύω. — *εἴσω* = μέσα. — *ἐκλείντο*, ὑπερσντλκ. τοῦ β. *κλείομαι*· ὁ ὑπερσντλκ. ἐνταῦθα πρὸς δῆλωσιν τῆς ταχείας ἐκτελέσεως τῆς πράξεως = στῆ στιγμή ἐκλείσθησαν. — *δπλα* = *δπλίται*.

Ἄρχων ἤρητο, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1, § 32. — *οἱ δέ*, δηλ. ὁ Χειρῖς. καὶ ὁ Ξεν. — *ἀπεμάχοντο*, τοῦτο (δηλ.); — *πόλιν Ἑλλ.*, ποία ἔννοεῖται!; — *καὶ φιλίαν*, κατὰ τὴν § 3. —

(ὄ,τι μὴ) αὐτοί, ἦτοι οἱ κάτοικοι τῆς Ἑλληνίδος καὶ φιλίας πόλεως (δηλ. ;). — ἀπρόθυμοι, εἰς τί; — ἔφασαν, οἱ ἄλλοι πρέσβεις, ὅτε ἐπανήλθον. — ταῦτα, ποῖα; — συνῆγον, δηλ. εἰς τὴν πόλιν.

§ 9 — 12.

Ταράττω ταῦτα = ὑποκινῶ ταύτην τὴν ταραχὴν. — αἰτιῶμαι (μετ' ἀπρμφ.) = κατηγορῶ ὅτι... — προᾶξις = σχέδιον. — συνίστανται = κάμνουσι στάσιν, συνωμοτοῦσι. — προέστηκά τινος = προῖσταμαί τινος = ἐπὶ κεφαλῆς τινος εἶμαι. — αἰσχρὸν ἐστὶ (μετ' ἀπρμφ.) = εἶναι ἐντροπὴ νά... — Ἄθηναϊον... καὶ Λακ., ὑποκμ. τοῦ ἄρχεῖν. — δύναμις = στρατιωτικὴ δύναμις. — παρεχομένους, μετχ. ἀναφρκ. — παρέχομαί τι = παρέχω ἐξ ἰδίων τι. — σφᾶς ἔχειν, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ αἰσχρὸν εἶη. — τοὺς πόρους ἔχω = ὑφίσταμαι τοὺς κόπους, κοπιᾶζω. — τὰ κέρδη ἔχω = ὠφελοῦμαι. — καὶ ταῦτα = καὶ μάλιστα. — σφῶν κατειργασμένων = ἐν ᾧ αὐτοὶ ἔχουσι κατορθῶσει. — εἶναι τοὺς κατειργασμένους Ἀρκάδας καὶ Ἀχαιοὺς = (ἐλεγον) ὅτι ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσι κατορθῶσει (τὴν σωτηρίαν), εἶναι Ἀρκάδες καὶ Ἀχαιοί. — τῇ ἀληθείᾳ = πράγματι. — ὑπὲρ ἡμῶν = ὑπὲρ τὸ ἡμῶν. — εἰ σωφρονοῖεν = ἂν ἔχουσι φρόνησιν. — συστάντες = ἐνωθέντες. — ἐαυτῶν = ἐξ ἑαυτῶν. — καθ' ἑαυτοὺς = μόνοι των (δηλ. κεχωρισμένοι τῶν ἄλλων). — ἂν... ποιοῖντο καὶ πειρῶντο = δύνανται νά κάμνωσι... καὶ δύνανται νά προσπαθῶσι. — εἴ τινες = ὅσοι τυχόν. — τούτους ποιεῖν = ἐψηφίσαντο δὲ τούτους ποιεῖν τοῦτο, ὄ,τι δοκοίη ἐκ τῆς νικώσης. — ὄ,τι δοκοίη ἐκ τῆς νικώσης (γνώμης) = ὄ,τι ἤθελεν ἀποφασισθῆ κατὰ πλειονοψηφίαν. — ἡ τοῦ παντὸς ἀρχὴ Χειρ. = ἡ μοναρχία τοῦ Χειρισόφου. — ἀφ' ἧς = ἀπὸ ταύτης, ἧ.

Τὴν προᾶξιν, δηλ. ; — αὐτῶν, τίνων; — Ἄθηναϊον... καὶ Λακ., νοοῦνται οἱ ἐν § 6 μνημονευθέντες, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ ὁ Χειρίσ., οὓς οἱ Ἀρκάδες καὶ οἱ Ἀχαιοὶ ἐθεώρουν ὡς αἰτίους τοῦ ναυαγίου τοῦ σχεδίου των διότι οὗτοι ἠρνήθησαν νά ἔλθωσιν ὡς πρεσβευταὶ εἰς Ἡράκλειαν παρατηρητέον δὲ ὅτι θεωροῦσι τὸν Ξεν. ὡς συνάρχοντα τοῦ Χειρ., ἂν καὶ ὁ τελευταῖος πρὸ ὀλίγου εἶχεν ἐκλεχθῆ μόνος ἄρχων (πρόβλ. 1, § 32). — μηδεμίαν δ. παρεχομένους, ὁ Ξεν., ὡς γνωστόν, οὐδένα στρατιώτην ἤγαγε μεθ' ἑαυτοῦ ἐκ τῆς

Ἑλλάδος· ὁ δὲ Χειρ. ἦλθε μὲν εἰς τὸν Κύρον ἔχων 700 ὀπλίτας, ἀλλ' ἢ δύναμις αὐτῆ ἦτο — κατὰ τοὺς Ἀχαιοὺς καὶ Ἀρκάδας — μηδαμινή. — τὴν σωτηρίαν, τίνων; — καὶ ἦν... Ἀχ., παρενθετικῆ παρατήρησις τοῦ Ξεν. — ἀγαθὸν τι, δηλ. χρήματα.

§ 13 — 14.

Κοινῇ = ἀπὸ κοινοῦ, ὁμοῦ· τὸ ἀντίθ. *ἰδίᾳ*. — *νομίζων*, μετχ. αἰτλγκ. — *ἢ ἰδίᾳ ἕκαστον σιέλλεσθαι* = παρὰ νὰ πορεύηται ἕκαστος (τῶν ἄλλων στρατηγῶν) χωριστά· κατ' ἔννοιαν = παρὰ ἐὰν πορεύηται ἕκαστος χωριστά. — *ἔπειθεν*, ἀποπρτκ. πρτκ. = *ἐπειρᾶτο πείθειν*. — *καθ' αὐτὸν πορεύεσθαι* = νὰ πορεύηται μόνος. — *ἀκούσας*, μετχ. αἰτλγκ. — *ἀκούω τινός* = ἀκούω παρὰ τινος. — *οἷ . . . φαίη* = ὅτι εἶχεν εἶπει. — *ὅπως* (μετ' εὐκτκ.) = ἵνα (μεθ' ὑποκτ.). — *αὐτοὶ καὶ οἱ αὐτῶν στρατ.* = αὐτοὶ μόνοι καὶ οἱ στρατιωτῆται των. — *ἅμα μὲν . . . ἅμα δέ . . .* = ἀφ' ἑνὸς μὲν . . . ἀφ' ἑτέρου δέ. — *ἀθυμῶν . . . μισῶν*, μετχ. αἰτλγκ.· τὸ δ' *ἀθυμῶ τινι* = λυποῦμαι διὰ τι. — *ἐκ τούτου* = ἕνεκα τούτου.

Μετ' αὐτοῦ, δηλ. τοῦ Χειρισ. — *αὐτόν*, δηλ. τὸν Ξενοφ. — *ἀρμοσστής*, παρὰ τοῖς Λακεδ. *ἀρμοστής* ἐλέγετο ὁ ἀποστελλόμενος ἐκ τῆς Σπάρτης διοικητής, ὅπως διοικήσῃ πόλιν ὑπήκοον αὐτῆ. — *τριήρεις*, βλ. ἐν σελ. 132. — *μετάσχοι*, τίνος; — (*ἀλλ'*) *αὐτοί*, δηλ. ὁ Χειρισ. καὶ ὁ Νέων. — *ἐπὶ τῶν τριήρων*, τοῦ Κλεάνδρου. — *συνεβούλευε*, δηλ. τῷ Ξενοφ. — *αὐτῷ*, δηλ. τῷ Νέωνι.

§ 15 — 16.

Ἔτι μὲν = ἐπὶ τινι μὲν χρόνον. — *ἀπαλλάττομαι τινος* = ἀποχωρίζομαι τινος. — *αὐτῷ*, ἢ δοκτ. ἀνήκει εἰς τὸ *ἐσήμενε*. — *κοινοῦμαι* (-όμαι) = συμβουλεύομαι, ἐρωτῶ. — *πότῃρα . . . εἶη* = ἂν εἶναι. — *λῶρον καὶ ἄμεινον (αὐτῷ)* = συμφερότερον καὶ καλύτερον (εἰς αὐτόν). — *σημαίνω* = δεικνύω. — *τοῖς ἱεροῖς* = διὰ τῶν θυσιῶν. — *γίγνεται τρία* = διαχωρίζεται εἰς τρία (στρατιωτικὰ) σώματα. — *Ἀρκ. μὲν καὶ Ἀχ. . . πάντες*, ποῖον τὸ ῥ. τῆς προτάσεως; — *εἰς τετρ. καὶ χιλ.*, ἢ *εἰς* μετ' ἀριθμητκ. = περίπου. — *οἱ Κλεάρχου Θραῖκες*, παράθεσις τοῦ *σέλτασαι*.

Ἔτι μὲν, ἕως ὅτου δηλ. μετέπειπεν αὐτόν ὁ κατωτέρω ἀναφερόμενος χρησιμός. — *ἀπαλλαγείς*, ὡς ἀθυμῶν καὶ αὐτὸς δι' ὅσα

ἔγειναν (δηλ.): — *ἐκπλεῦσαι*, δηλ. ἐκ τοῦ Πόντου. — *αὐτῶ*, δηλ. τῷ Ξεν. — *τῶ ἡγεμόνι Ἑρακ.*, περὶ τούτου πρβλ. IV, κεφ. 8, § 25. — *τοὺς παραμεινάντας*, μετὰ τὴν ἀποχώρησιν δηλ. τῶν Ἀχαιῶν καὶ Ἀρκάδων τοῦ (§ 12). — *ἀπαλλάττεσθαι*, τίνων; — *ἐσήμενε... τοῖς ἱεροῖς*, βλ. ἐν σελ. 161. — *ὁ θεός*, τίς ἐννοεῖται ἐνταῦθα; — *Ἀρκ. καὶ Ἀχ...*, πρβλ. καὶ τὴν ἀπαρίθμησιν τοῦ στρατοῦ τὴν γενομένην ἐν Κερασσῶντι (βιβλ. V, κεφ. 3, § 3). — *οἱ Κλ. Θωράκες*, οὗτοι ἀρχικῶς ἦσαν 800 (πρβλ. βιβλ. I, κεφ. 2, § 9) ἢ ἐλάττωσις αὐτῶν κατὰ 100 ποῦ πρέπει ν' ἀποδοθῇ; — *οὔτος*, τίς;

§ 17 — 19.

Διαπράττομαί τι παρά τινος = λαμβάνω τι παρά τινος. — *δι πλεῖστα* = ὅσα περισσότερα δυνηθῶσι λάφυρα. — *εὐθύς ἀρξάμενος...* *ἐπορεύετο* = εὐθύς ἐπορεύετο. — *καὶ γὰρ* = γὰρ. — *πλοῖα λαβῶν* = ἀνεχώρησε διὰ θαλάσσης καὶ... — *ἀποβαίνω ἐπὶ* = ἀποβιβάζομαι εἰς. — *καὶ...* *ἐπορεύετο* = καὶ ἔπειτα... ἐπορεύετο. — *ἡ μεσόγεια* = τὸ ἐσωτερικὸν τῆς χώρας.

Πλοῖα, βλ. ἐν σελ. 132. — *εὐθύς*, διατὶ ὁ Χεῖρ. ἐπορεύετο εὐθύς; τὰ δύο ἄλλα στρατιωτικὰ σώματα πῶς ἐπορεύοντο; πεζῇ; — *εἰς τὴν Θωράκην*, τὴν ἐν Ἀσίᾳ, ἤτοι τὴν Βιθυνίαν. — *παρὰ τὴν θάλατταν ἦει*, ἔνθα ἡ ὁδὸς ἦτο εὐκολωτάτη καὶ ἀσφαλεστάτη. — *διὰ μεσ. ἐπορεύετο*, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὸν Χεῖρ. πορευόμενον παρὰ τὴν θάλασσαν.

BIBLION EBΔOMON

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 1.

§ 1.

Ἀνάβασις = πορεία ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ Αἰγαίου πελάγους εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀσίας. — *καὶ ὅσα*, δηλ. *ἔπραξαν*. — *μέχρι* = ἕως οὗτου. — *πεζῇ ἐξέρχομαι* = πορεύομαι διὰ ξηρᾶς. — *ἐκπλέω* = πορεύομαι διὰ θαλάσσης. — *σιόμα* = εἰσόδος. — *γίγνομαι ἐν...* — *ἀφικνοῦμαι εἰς...* — *λόγος* = διήγησις.

Μέχρι τῆς μάχης, δηλ. τῆς παρὰ τὰ Κούναξα. — *ἔξω*, ἐτέθη

τοῦτο ἀναφορικῶς πρὸς τὴν χώραν, ἐξ ἧς ἤρχοντο οἱ Ἕλλ. — τοῦ στόματος, αὐτοῦ (δηλ. τοῦ Πόντου)· στόμα δὲ τοῦ Πόντου = ὁ Βόσπορος· βλ. γεωγρ. πίν. — ἐν τῷ πρόσθεν λόγῳ, δηλ. ἐν τοῖς προηγούμενοις βιβλίοις (I-VI).

§ 2 — 4.

Ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — **τὸ στρατ. μὴ... στρατεύηται** = μὴ στρατεύηται τὸ στρατεύμα. — **έδειτο**, δηλ. αὐτοῦ· τὸ δὲ δέομαί τινος = παρακαλῶ τινα. — **ὄσα δέοι**, δηλ. ποιεῖν ἑαυτὸν = ὄσα ἦτο ἀνάγκη νὰ πράττῃ αὐτὸς (δηλ. ὁ Φαρν.)· κατ' ἔννοιαν = ὅ,τι ἤθελεν (ὁ Ἄναξ.). — **εἰ διαβαῖεν** = ἐὰν διαβῶσιν. — **ἔστι τινὶ μισθοφορὰ** = λαμβάνει τις μισθόν. — **ἀπαγγελεῖν**, δηλ. τῷ Ἄναξιβίῳ. — **ἀπαγγέλλω τινὶ** = ἀπαντῶ εἰς τινα. — **ἀπαλλάττομαι ἀπό τινος** = ἀποχωρῶ, ἀποσύρομαι ἀπό τινος. — **ἤδη** = εὐθύς. — **κελεύω** = προτρέπω, παρακαλῶ. — **συνδιαβάγια ἔπειτα οὕτως ἀπαλ.** = νὰ συνδιαβῆ (μετὰ τῶν ἄλλων στρατηγῶν) καὶ ἔπειτα (δηλ. μετὰ τὴν διάβασιν) οὕτω (δηλ. ὡς συνδιαβεβηκῶς) νὰ ἀποσύρηται.

Τὸ στρατεύμα, τίνων; — **ἐπὶ τὴν αὐτοῦ χ.**, ὁ Φαρν. ἦτο σατράπης τίνος χώρας; — **πέμψας**, δηλ. πρέσβεις. — **τὸν ναύαρχον**, τῶν Λακεδ. — **διαβιβάσαι**, δηλ. εἰς τὴν Εὐρώπην· διατὶ ἢ πρόθεσις **διὰ** παρὰ τῷ προσδιορισμῷ **ἐκ τῆς Ἀσίας**; — **μετεπέμψατο**, πόθεν; — **εἰ διαβαῖεν**, δηλ. ἐκ τῆς Ἀσίας εἰς τὴν Εὐρώπην. — **βουλευσάμενοι**, δηλ. σὺν τῇ στρατιᾷ· βλ. ἐν σελ. 155. — **ἀποπλεῖν**, δηλ. εἰς Ἑλλάδα. — **ἔφη**, δηλ. ὁ Ξεν. — **ταῦτα**, δηλ.;

§ 5 — 6.

Συμπροθυμοῦμαι ὅπως . . . = προθύμως ἐνεργῶ καὶ ἐγὼ νὰ . . . — **ἔφη αὐτῷ κτλ.** = ἔφη ὅτι οὐ μεταμελήσει αὐτῷ ταῦτα (αἰτ. τῆς ἀναφορᾶς) **συμπροθυμηθέντι** = εἶπεν (ὁ Σεύθης) ὅτι αὐτὸς (δηλ. ὁ Ξενοφ.) δὲν θὰ μετανοήσῃ, ἐὰν προθύμως ἐνεργήσῃ (=δειχθῆ πρόθυμος) ὡς πρὸς ταῦτα. — **μηδὲν τελείτω**, ὑποκμ.: ὁ **Σεύθης**. — **τελῶ τί τινι** = πληρώνω τι εἰς τινα. — **οἱ ἐπικαίριοι ὄντες** = οἱ ἔχοντες (ἐν τῷ στρατῷ) μεγίστην ἐπιρροήν. — **προσφέρωμαι πρὸς τινα** = συμπεριφέρομαι πρὸς τινα. — **ὡς ἂν αὐτῷ δοκῆ** = ὅπως θεωρεῖ (αὐτὸς) καλόν.

Ὁ δ(έ), δηλ. ὁ Ξεν. — ὅπως διαβῆ, ποῦ; — μηδὲν τελείω εἰμοί, ὁ Σεύθης θὰ ὑπεσχέθη χρηματικὴν τινα ἀμοιβὴν εἰς τὸν Ξεν., ἐὰν οὗτος συνήργει εἰς τὴν διάβασιν τοῦ στρατεύματος. — ἀπαλλάξομαι, ἀπὸ τίνος; — ἐπικαιρίους ὄντας, δηλ. τοὺς στρατηγούς καὶ λοχαγούς. — ὡς ἂν αὐτῷ (τῷ Σεύθῃ) δ., πρὸς ἐπιτυχίαν δηλ. τοῦ σκοποῦ του.

§ 7 — 10.

Κηρύττω = διὰ κήρυκος καθιστῶ γνωστὸν, διακηρύττω. — ὡς ἀποπέμψων... = διότι εἶχε σκοπὸν νὰ... — ἀποπέμπω = στέλλω ὀπίσω (εἰς τὰς πατρίδας). — ἀριθμὸν ποιῶ = ἀριθμῶ. — ἐνταῦθα = τότε. — ἀχθομαι, ὅτι = ἀγανακτῶ, διότι. — ἀργύριον = χρήματα. — ἐπισιτίζεσθαι, καθαρῶς τελικ. ἀπρμφ. — ἐπισιτίζομαι εἰς = προμηθεύομαι τρόφιμα διά. — ὀκνηρῶς = ἀπροθύμως. — συσκευάζομαι = ἐτοιμάζω τὰς ἀποσκευάς μου πρὸς ἀναχώρησιν. — ξένος γίγνομαι τινι = συνδέομαι διὰ φιλίας μετὰ τίνος. — ἀσπάζομαι τινα = ἀποχαιρετίζω τινά. — ὡς ἀποπλευσόμενος = διότι εἶχε σκοπὸν νὰ... — ἤδη = εὐθύς. — εἰ δὲ μὴ = εἰ δὲ ποιήσεις τοῦτο· κατ' ἔννοιαν = ἄλλως. — αἰτίαν ἔχω = κατηγοροῦμαι τὸ ἐνεργητ. τούτου αἰτιῶμαι (τινα) = κατηγορῶ (τινα). — νῦν... ἤδη = τώρα ἀκριβῶς. — ταχὺ = ταχέως. — ἐξέρπω = ἐξέρχομαι. — ἀλλ' αἴτιος... = αἴτιος... — οἱ δὲ στρατιῶται αὐτοὶ = ἀλλ' αὐτοὶ οἱ στρατιῶται. — ἐπισιτισμὸς = προμήθεια τροφίμων. — δεόμενοι, μετχ. αἰτλγκ. — δέομαι τίνος = ἔχω ἀνάγκην τινός. — ἀθυμῶ πρὸς τὴν ἐξοδον = δὲν ἔχω ὄρεξιν πρὸς τὴν ἐξοδον = δὲν ἐπιθυμῶ νὰ ἐξέλθω. — ἐξελθεῖν ὡς συμπορευσόμενον = νὰ ἐξέλθῃς προσποιούμενος ὅτι θὰ πορευθῆς μετ' αὐτῶν. — ἔξω γίγνομαι = ἐξέρχομαι. — ἀπαλλάττεσθαι, ἐκ τοῦ συμβουλευῶ. — διαπραττομαι τι = συνεννοοῦμαι περὶ τίνος. — οὕτως = λοιπόν.

Διαβαίνουσι, κατὰ τὰς ἀρχάς Ὀκτωβρίου τοῦ 400· διαβαίνουσι δὲ πόθεν; — ἐξιέναι, ἐκ τῆς πόλεως (δηλ. ἐκ τοῦ Βυζαντίου). — ἀποπέμψων, αὐτοῦς (δηλ.); — τῷ ἄρμοσιῃ, βλ. ἐν σελ. 168. — προσελθὼν, τίνι; — τινες, ἰδίᾳ ὁ Ἀναξίβιος. — (ἀλλ' ὅμως, ἢ ἔννοια: ἂν καὶ πιστεύω εἰς σέ, ὅμως. — ἔφη, δηλ. ὁ Κλέανδρος. — ἔξω, δηλ. τοῦ Βυζαντίου. — ἀπαλλάττεσθαι, ἀπὸ

τίνας; — ταῦτα (τοίνυν), δηλ. ποῖα; — ἐλθόντες, δηλ. ὁ Ξεν. καὶ ὁ Κλέανδρος.

§ 11—14.

Τὴν ταχίστην (δόδον) = τάχιστα. — προσαναεῖπεν, ἀόρ. τοῦ ῥ. προσαναγορεύω = προσέτι διακηρύττω. — ὅς ἂν... , ὅτι αὐτός... = ὅτι, ὅς ἂν... , αὐτός. — ὅς ἂν μὴ παρῆ = ὅστις δὲν παρευρεθῆ. — ἐξέτασις = ἐπιθεώρησις. — ἀριθμὸς = ἀπαριθμησις. — αὐτὸς αὐτὸν αἰτιάσεται = (αὐτὸς) θὰ ἔχη γὰ κατηγορηῆ τὸν ἑαυτὸν του (ἂν μετὰ ταῦτα τιμωρηθῆ). — ἐνιεῦθεν = μετὰ ταῦτα. — ἄρδην πάντες = πάντες ὁμοῦ. — καὶ Ἔτι... = ἐν ᾧ ἤδη ὁ Ἐτεόνικος... — ὡς... συγκλείσων... καὶ... ἐμβάλων, μετχ. τελκ. — συγκλείω = κλείω. — ἐμβάλλω = βάλλω. — πυροὶ = σίτος. — μισθοδοτῶ τι = δίδω μισθὸν εἰς τινα. — ἐπακούω τι = ἀκούω τι. — ἢ καὶ... τις = ἴσως δὲ καὶ τις. — διαγγέλλει, διατί τὸ ῥ. ἐν ἐνικῷ ἀριθμῷ, ἀφ' οὗ τοῦτο ἀποδίδεται καὶ εἰς τὸ ἐπακούσαντες τινες; — διαγγέλλω = κοινολογῶ, ἀναφέρω. — πυνθάνομαι περὶ τινος = ζητῶ πληροφορίας περὶ τινος. — πότερα... εἶη = ἂν δηλ. εἶναι. — πότερα... δέου = ἂν πρέπει. — κύκλω = ὀλόγυρα (ὡς πρὸς τὸ Ἱερὸν ὄρος) = περὶ τὸ Ἱερὸν ὄρος. — διὰ μέσης τῆς Θράκης = διὰ μέσου τῆς Θράκης.

Ὁ δέ, δηλ. ὁ Ἄναξ. — ἐκέλευε, τίνας; — οὕτω, δηλ. κατὰ τὴν συμβουλὴν τοῦ Κλεάνδρου (§ 10). — παρὰ τὰς πύλας, δηλ. τὰς Θρακίας, αἵτινες ἔφερον εἰς τόπον τινὰ καλούμενον Θράκιον (§ 24). — τὸν μοχλόν, οὗτος ἦτο ξύλον παχὺ τιθέμενον ἀπὸ τοῦ ἐνὸς παραστάτου τῆς θύρας μέχρι τοῦ ἐτέρου ἔσωθεν καὶ ἀσφαλιζόμενον διὰ τῆς βαλάνου· ἢ δὲ βάλανος ἦτο σιδήριον ἢ καρφίον εἰσερχόμενον διὰ τινος ὀπῆς εἰς τὸν ξύλινον μοχλόν καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τινα ὀπῆν ἀνεωγμένην ἐπὶ τῆς παραστάδος τῆς θύρας. — συγκαλέσας, δηλ. ἔξω πρὸ τῶν πυλῶν τῆς πόλεως. — λαβόντες, ταῦτα (δηλ.;). — εἰς Χερρ., δηλ. τὴν Θρακικὴν. — τινὲς τῶν στρατιωτῶν, αἵτινες, ὡς ἀκόλουθοι ἴσως τῶν συγκεκλημένων στρατηγῶν, ἴσταντο εἰς θέσιν, ἐξ ἧς ἠδύνατο ν' ἀκούσῃ τὰ ὑπὸ τοῦ Ἄναξ. λεχθέντα. — εἰς τὸ στρατεύμα, ὅπερ ἴστατο ὀλίγον μακρὰν τῶν συγκεκλημένων στρατηγῶν. — ἐπυνθάνοντο... , παρὰ τίνας ἐζήτουν ταύτας τὰς πληροφορίας; — περὶ τοῦ Σεύθου, περὶ οὗ ἴδ. ἐν § 5 καὶ § 6. — πολέμιος ἢ φίλος, δηλ. τῶν Λακεδ.

§ 15 — 17.

Θέω = τρέχω. — **δρόμω** =δρομαίως. — **ὡς... εἰσιόντες** (μέλλ. τοῦ **ῥ. εἰσέρχομαι**) = ἵνα εἰσέλθωσιν. — **τειχος** = πόλις. — **προσθέοντας** = θέοντας πρὸς τὰς πύλας. — **κόπτω τὰς πύλας** = κρούω τὰς πύλας ἔξωθεν (ἵνα εἰσέλθω). — **ἀδικώτατα πάσχω** = ἀδικουμαι τὰ μέγιστα. — **ἐκβάλλομαι εἰς τινα** = παραδίδομαι εἰς τὴν διάκρισίν τινος. — **κατασχίζω τὰς πύλας** = ἀνοίγω διὰ τῆς βίας τὰς πύλας, σπῶ τὰς πύλας. — **ἔφασαν** = ἠπείλουν. — **ἐκόντες** = ἐκούσιως. — **τὸ τεῖχος ὑπερβ. εἰς τὴν πόλιν** = τὸ τεῖχος ὑπερβαίνουσι καὶ εἰσπίπτουσιν εἰς τὴν πόλιν. — **εἰσπίπτω** = εἰσορμῶ. — **οἱ τῶν στρα.** = ὅσοι ἐκ τῶν στρατιωτῶν. — **ἔνδον** = ἐντός, μέσα. — **τὰ πράγματα** = τὰ συμβαίνοντα. — **ἐπὶ ταῖς πύλαις** = παρὰ τὰς πύλας. — **διακόπτω** = κόπτω εἰς δύο ἢ πέρα-πέρα, κατασπῶ. — **ἀναπετάννυμι** = ἀνοίγω. — **οἱ δ(ε)** = καὶ ἐκεῖνοι.

Διελέγοντο, δηλ. ὁ Ἄναξ. καὶ οἱ στρατηγοί. — **παρὰ τὴν χηλὴν**, πρὸ τοῦ τεύχους τοῦ πρὸς τὴν θάλασσαν ἐτοποθετοῦντο λίθοι πρὸς προφύλαξιν αὐτοῦ ἀπὸ τῶν προσβολῶν τῶν κυμάτων· οἱ λίθοι οὗτοι ἐκαλοῦντο **χηλή**· βλ. εἰκ. ἐν σελ. IV, ἣτις δεικνύει μέρος τεύχους (α) μετ' ἐπάλλξεως (β) καὶ **χηλῆς** (γ). — **οἱ ἐτύγχ...**, κατὰ τὴν § 12 **ὀλίγοι** εἶχον μείνει ἐν τῇ πόλει καὶ δὲν εἶχον ἐξέλθει. — **ἔνδον**, δηλ. ἐν τῇ πόλει. — **τὰ κλειῖθρα**, δηλ. τὸν **μοχλὸν** καὶ τὴν **βάλανον**, περὶ ὧν βλ. ἐν σελ. 172. — **οἱ δ(ε)**, δηλ. οἱ πρὸ τῶν πυλῶν στρατιῶται.

§ 18 — 20.

Δείσας, μετχ. αἰτλγκ. — **δέδοικα ἢ δέδια μὴ...** = φοβοῦμαι μήπως... — **ἀνήκεστος** = ἀθεράπευτος, ἀλέθριος. — **κακὸν** = δυστύχημα, συμφορά. — **ἔθει**, παρτατκ. τοῦ **ῥ. θέω** =; — **οἴκαδε** = εἰς τὰς οἰκίας. — **ἔξω**, δηλ. **τρέχουσι**. — **καθέλκω τὰς τριήρεις** = σύρω τὰ πλοῖα ἐκ τῆς ξηρᾶς εἰς τὴν θάλασσαν· τὸ ἀντίθετον **ἀνέλκω** = σύρω τὰ πλοῖα ἐκ τῆς θαλάσσης εἰς τὴν ξηράν — **ὡς** (μετ' εὐδικτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποκτ.). — **ἀπολωλέναι** (τοῦ **ῥ. ἀπόλλυμαι**) = εἶτι εἶχον χαθῆ. — **ὡς ἐαλωκυίας τῆς πόλεως** = ὡς ἐάν εἶχε κυριευθῆ ἢ πόλις. — **ἄκρα** = ἀκρόπολις. — **ἀποφεύγω** = καταφεύγω. — **κατατρέχω ἐπὶ θ.** = τρέχω εἰς τὴν θάλασσαν. — **ἐν ἄλ. πλοῖω περιέπλει εἰς τὴν ἀκρ.** = εἰσέρχεται εἰς τι ἐκεῖ ἀλιευτικὸν πλοῖον καὶ

περιπλέων ἀνήλθεν εἰς τὴν ἀκρόπολιν. — ἔχω τοὺς ἀνδρας = ἀναχαγίττω, ἐμποδίζω τοὺς ἀνδρας.

Ἐνδον, δηλ. ἐν ταῖς οἰκίαις. — ἔξω, δηλ. εἰς τὰς ὁδοὺς. — τὰς τριήρεις, βλ. ἐν σελ. 132. — σχεῖν, δηλ. ἀπὸ διαρπαγῶν κ.τ.τ. — τοὺς ἀνδρας, τίνες ἐννοοῦνται;

§ 21 — 24.

Προσπίπτω τινὶ = μεθ' ὁρμῆς προσέρχομαι πρὸς τινα. — ἔξεστί τινι (μετ' ἀπρμφ.) = δύναται τις νὰ... — ἀνὴρ γίγνομαι = ἀναδεικνύομαι σπουδαῖος (ἐπιφανής) ἀνὴρ. — ἀν... σύ τε... ὀνήσαις (τοῦ ῥ. ὀνίημι) = καὶ σὺ δύνασαι νὰ ὠφελήσῃς. — εἰ βούλοιο = ἐὰν θέλῃς. — καὶ ἡμεῖς... (ἄν) ποιήσαιμεν = καὶ ἡμεῖς δυνάμεθα νὰ καταστήσωμεν. — ἀλλ' εὔ γε... = εὔ γε... — τίθεμαι τὰ ὄπλα ἐν τάξει = παρατάττομαι. — παρεγγυῶ = διατάττω. — αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν = ὅπως ἀφ' ἑαυτῶν. — οἱ τε ὀπλῖται... καὶ οἱ πελτασταί, παράθεσις κατ' ἐπιμερισμὸν εἰς τό: οἱ δέ. — εἰς ὀκτώ γίνονται = τάττονται εἰς βᾶθος ὀκτώ ἀνδρῶν. — ἐπὶ τὸ κ. ἐκάτερον = εἰς τὰς δύο πτέρυγας. — παρεδεδραμήκεσαν, ὑπερσντλκ. τοῦ ῥ. παρατρέχω = προστρέχω' περὶ τῆς σημασίας τοῦ ὑπερσντλκ. πρβλ. βιβλ. IV, κεφ. 2, § 8 «ἐκέκλειντο». — τὸ δὲ χ. οἶον κάλ. ἐκτ. ἐστὶ — τὸ δὲ χωρίον τοιοῦτον ἦν, οἶον (= ὥστε) κάλλιστον εἶναι ἐκτάξασθαι = ὁ δὲ τόπος (ἐν ᾧ δηλ. ἐτάχθησαν οἱ στρατιῶται) ἦτο τοιοῦτος, ὥστε νὰ εἶναι κάλλιστος πρὸς παράταξιν κατ' ἔννοιαν = ὁ τόπος ἦτο κατ' ἐξοχὴν κατάλληλος πρὸς παράταξιν στρατεύματος. — τὸ Θράκιον καλούμενον = ὅστις (τόπος) ὠνομάζετο Θράκιον. — ἔρημον (ὄν)... = ἐπειδὴ ἦτο ἔρημος (ὁ τόπος)...

(Ποιήσω) ταῦτα, ποῖα; — θέσθε τὰ ὄπλα, περὶ τῆς φράσεως τίθεμαι τὰ ὄπλα (ἐν τάξει) βλ. ἐν σελ. 91. — καὶ τοὺς ἄλλους, δηλ. στρατηγούς καὶ λοχαγούς: ἐπομένως τὸ ἐκέλευε ἐνταῦθα = ; — παρεγγυᾶν, δηλ. τοὺς στρατιώτας. — οἱ δέ, δηλ. οἱ στρατιῶται. — αὐτοὶ ὑφ' ἑαυτῶν, ἄνευ δηλ. περαιτέρω ἐπεμβάσεως τῶν στρατηγῶν καὶ λοχαγῶν. — εἰς ὀκτώ, εἰς τὸν λόχον, ὅστις συνέκειτο ἐξ 100 περίπου ἀνδρῶν, παρετάσσοντο συνήθως οἱ ἄνδρες εἰς 8 ἐπαλλήλους σειράς, ὧν ἐκάστη συνέκειτο ἐκ 12 παρ' ἀλλή-

λους ἰσταμένων ὀπλιτῶν.—ἐπὶ τὸ κέρας ἐκ., ἔνθα ἦτο ἡ συνήθης θέσις τῶν πελταστῶν.

§ 25.

Κεῖται τὰ ὄπλα (πθτκ. τοῦ *τίθεσθαι τὰ ὄπλα* [§ 22]) = κεῖνται τὰ ὄπλα (δηλ. ἐκεῖ, ὅπου ἔχουσι παραταχθῆ οἱ στρατιῶται)· εἶτα = οἱ στρατιῶται ἔχουσι παραταχθῆ.—*καιηρεμίσθησαν*, ὑποκμ: *οἱ στρατιῶται*. — *καιηρεμίζω* = καθησυχάζω, καταπραύνω. — *ἐξαπατιώμενοι* = μὲ τὸ νὰ ἐξαπατᾶσθε. — *χαρίζομαι τῷ θυμῷ* = ἐνδίδω εἰς τὴν ὀργὴν μου, παρασύρομαι ὑπὸ τῆς ὀργῆς μου. — *τιμωρόυμαι τινά τινος* = τιμωρῶ τινα διὰ τι. — *ἐξαπάτη* = ἀπάτη. — *ὁ οὐδὲν αἴτιος* = ὅστις οὐδόλως εἶναι αἴτιος, ὅστις οὐδόλως πταίει. — *ἐνθυμεῖσθε*, ἐγκλ. προστακτ. — *ἐνθυμοῦμαι* = σκέπτομαι, συλλογίζομαι. — *ἃ ἔσται ἐντεῦθεν* = τί θὰ προκύψῃ ἐκ τούτου = ποῖα θὰ εἶναι ἡ συνέπεια τούτου.

Ἐξαπατιώμενοι, ὑπὸ τίνων; — *τῆς ἐξαπάτης*, ποῖαν ἀπάτην ἐννοεῖ;

§ 26 — 27.

Ἀποδεδειγμένος = κεκηρυγμένος. — *εἰκάζειν δὴ πάρεσιν* = *πάρεσιν* (ἡμῖν) *δὴ εἰκάζειν*. — *πάρεσί τινι* (μετ' ἀπρμφ.) = δύναται τις. — *δὴ* = βεβαίως. — *εἰκάζω* = συμπεραίνω. — *ἐωρακότας (ἡμᾶς) καὶ ἀναμν.* = ἀφ' οὗ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν μας ἔχωμεν ἴδει καὶ ἐνθυμώμεθα (ἀκόμῃ). — *τὰ νῦν δὴ γεγενημένα* = ἐκεῖνα, τὰ ὅποια τώρα δὴ ἔχουσι συμβῆ = τὰ πρόσφατα γεγονότα. — *ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον ... ἔχοντες ... ὑπαρχόντων δὲ πολλῶν χρ. ... καὶ ... οὔσης* = ἐπεὶ ἦλθομεν εἰς τὸν πόλεμον ... εἴχομεν ... ὑπῆρχον δὲ πολλὰ χρ. ... καὶ πρόσσδος ἦν ... — *ἔρχομαι εἰς τὸν πόλεμον* = ἀρχίζω τὸν πόλεμον. — *πόλις* = ἀκρόπολις. — *τὰ ἐνδημα* = τὰ πράγματα τοῦ τόπου· ἐνταῦθα = οἱ φόροι οἱ εἰσπραττόμενοι ἐν αὐτῇ τῇ Ἀττικῇ. — *ἡ ὑπερορία (γῆ)* = ἡ ἐκτὸς τῆς Ἀττικῆς χώρα· ἐνταῦθα = οἱ φόροι τῶν συμμάχων (τῶν Ἀθην.). — *οὐ μεῖον* = ὄχι ὀλιγώτερον = περισσότερα (ἢ πρόσσδος). — *ἄρχοντες ... ἔχοντες* = ἂν καὶ ἡμεθα κύριοι ... ἂν καὶ εἴχομεν. — *ἄλλως τε πολ. καὶ ...* = μεταξὺ πολλῶν ἄλλων πόλεων καὶ ... — *κατεπολεμήθημεν*, πρὸ τούτου ἐν τῇ ἔρμηνείᾳ ἄς προταχθῆ τό: ὅμως. — *καταπολεμοῦμαι* = κατὰ κράτος νικῶμαι. — *ἐπίσταμαι* = γινωρίζω.

Τοῖς συμμάχοις, δηλ. τῶν Λακεδ.— *τὰ νῦν δὴ γεγεν.*, ἐννοεῖ τὸν Πελοπον. πόλεμον, καὶ ἰδίᾳ τὴν πτώσιν τῶν Ἀθηνῶν, ἣτις εἶχε γείνει πρὸ τεσσάρων ἐτῶν τοῦλάχιστον (δηλ.). — *εἰς τὸν πόλεμον τόν . . .*, ποῖον πόλεμον ἐννοεῖ; — *τοὺς συμμάχους*, τίνων; — *τριήρεις*, βλ. ἐν σελ. 132. — *ἐν τοῖς νεωρίοις*, ταῦτα ἦσαν ναύσταθμοι, ἤτοι τόποι παρὰ τὴν θάλασσαν, ἐνθα ἐφυλάσσοντο τὰ πλοῖα καὶ πάντα τὰ εἰς αὐτὰ ἀνήκοντα σκεύη κτλ. ἐν τοῖς *νεωρίοις* προσέτι ἐναυπηγοῦντο νέα πλοῖα καὶ ἐπεσκευάζοντο παλαιά. — *ὑπαρχόντων πολλῶν χρ.*, κατὰ τὴν ἔκρηξιν τοῦ Πελοπον. πολέμου ὑπῆρχον ἐν τῇ ἀκροπόλει—δηλ. εἰς τὸν ὀπισθόδομον τοῦ Παρθενῶνος, ἐν ᾧ ἐφυλάσσετο ὁ δημόσιος θησαυρὸς — 6,000 τάλαντα. — *ταλάντων*, τὸ *τάλαντον* ἦτο ποσότης χρηματικῆ ἰσοδυναμοῦσα πρὸς 6,000 ἀττ. δραχμὰς (ὧν ὀκταπλασία τοῦλάχιστον ἢ ἀνάλογος σημερινῆ ἀξία).

§ 28.

Τί ἂν οἴομ. π. = *τί οἴομεθα παθεῖν ἂν.* — *παθεῖν ἂν* = ἔτι ἠθέλομεν πάθει. — *Λακ. καὶ τῶν ἀρχ. συμ. ὑπαρχ.* = ὅτε οἱ Λακ. ἔχουσιν (ἀκόμη) καὶ τοὺς ἀρχαίους συμμάχους. — *Ἀθ. δὲ καὶ κτλ.* = οἱ δὲ Ἀθην. καὶ πάντες οἱ τότε σύμμαχοι ἐκείνων ἔχουσι προστεθῆ (εἰς αὐτούς—τοὺς Λακεδ.—). — *οἱ ἐπὶ θαλάττῃ βάρβαροι* = οἱ κατοικοῦντες εἰς τὰ παραθαλάσσια βάρβαροι. — *πολεμιωτάτου*, δηλ. ὄντος. — *πολεμιώτατος* = μέγιστος ἐχθρός. — *ὁ ἄνω βασιλεὺς* = ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν. — *ὄν ἤλθομεν ἀφ. . . .* = κατὰ τοῦ ὁποίου ἐξεστρατεύσαμεν, ἵνα ἀφαιρέσωμεν ἀπ' αὐτοῦ. . . — *τούτων πάντων ὁμοῦ ὄντων* = ἀφ' οὗ πάντες οὗτοι εἶναι ἡνωμένοι. — *ἂν ἡμᾶς περιγενέσθαι (αὐτῶν)* = ἔτι ἡμεῖς ἠθέλομεν νικῆσαι (αὐτούς).

Ἐκείνοις, δηλ. τοῖς Ἀθην. — *τότε*, δηλ. κατὰ τὸν Πελοπον. πόλεμον. — *τοῦ ἄνω β.*, τοῦ ἐν τῇ μεσογαίᾳ οἰκοῦντος κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν Τισσ. καὶ τοὺς ἐπὶ θαλάττῃ βαρβάρους. — *τούτων πάντων*, δηλ. τίνων;

§ 29 — 31.

Μὴ μαινόμεθα = (ὄχι) ἄς μὴ . . . — *πρὸς θεῶν* = ἐν ὀνόματι τῶν θεῶν. — *μαίνομαι* = εἶμαι παράφρων. — *μηδ' ἀπολώμεθα* =

καὶ ἄς μὴ... — αἰσχεῶς = ἐπονειδίστως. — τοῖς ἡμετέροις αὐτῶν = τοῖς ἡμετέροις. — οἰκεῖος = συγγενής. — ἐν ταῖς πόλεσι... = πάντες εἰσὶν ἐν ταῖς πόλεσι ταῖς στρατευομέναις ἐφ' ἡμᾶς. — πάντες = πάντες οὗτοι. — καὶ δικαίως, δηλ. στρατεύονται. — εἰ βάρβαρον μὲν... Ἑλληνίδα δὲ... ἐξαλαπάξομεν (τοῦ β. ἐξαλαπάξω), ἡ σύνταξις κατὰ παράταξιν ἀντὶ καθ' ὑπόταξιν = ἐὰν λεηλατήσωμεν τὴν Ἑλληνικὴν πόλιν... ἐν ᾧ οὐδεμίαν βάρβαρον... — καὶ ταῦτα κρατοῦντες = καὶ μάλιστα ἐν ᾧ ἤμεθα νικηταί. — Ἑλλην. εἰς ἣν πρ. πόλ. ἤλθ. = τὴν πρώτην Ἑλληνίδα πόλιν, εἰς ἣν ἤλθομεν. — πρὶν ἐπιδεῖν = προτοῦ ζήσω καὶ ἴδω. — μυρίος α, ον = ἀναριθμητός, ἄπειρος. — ἐμὲ κατὰ τῆς γῆς γενέσθαι, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ εὐχομαι = νὰ χωθῶ μέσα εἰς τὴν γῆν ὑποκάτω. — τῶν δικαίων τυγχάνω = εὐρίσκω τὸ δίκαιόν μου. — ἡμᾶς δεῖ ἀδ. τῆς γοῦν Ἑλλ. μὴ στέρεσθαι, κατ' ἔννοιαν = ὀφείλομεν νὰ ὑπομεινώμεν τὴν ἀδικίαν, ἵνα μὴ τοῦλάχιστον στερηθῶμεν τῆς Ἑλλάδος. — πέμψαντας (ἡμᾶς) = ἀφ' οὗ στείλωμεν (πρέσβεις). — οὐδὲν βίαιον ποιήσονται = οὐ ποιήσονται βίαιόν τι = οὐχὶ ἵνα διαπράξωμεν βίαιόν τι· κατ' ἔννοιαν = οὐχὶ πρὸς κακὸν σκοπόν. — παρέρχομαι εἰς = εἰσέρχομαι εἰς. — ἀλλ' ἦν μὲν δ... εὐρίσκεσθαι, νοητέον τὸ εὐρησόμενοι· κατ' ἔννοιαν = ἀλλ', ἦν μὲν δυνώμεθα, παρ' ὑμῶν ἀγαθόν τι εὐρησόμενοι (μετχ. τελκ.). — εὐρίσκομαι τι παρά τινος = ἐπιτυγχάνω τι παρά τινος. — ἀλλὰ δηλώσονται = τοῦλάχιστον ὅμως ἵνα δηλώσωμεν (εἰς ὑμᾶς). — οὐκ ἐξ., ἀλλὰ πειθ. ἐξερχόμεθα, κατ' ἔννοιαν = εἰς τὴν ἐκ τῆς πόλεως ἀναχώρησίν μας συντελεῖ οὐχὶ ὁ δόλος σας, ἀλλ' ἡ ὑπακοή ἡμῶν.

Ταῖς πατρίσι, αἵτινες πᾶσαι νῦν συμμαχοῦσι μετὰ τῆς Σπάρτης. — πάντες, οἱ ἡμέτεροι φίλοι καὶ οἰκεῖοι. — ταῦτα... (γενόμενα), δηλ. ποῖα; — ὀργυιάς, βλ. ἐν σελ. 103. — τοῖς τῶν Ἑλλ. προεσθηκόσι, δηλ. τοῖς Λακεδ. — δύνησθε ταῦτα, δηλ. τυγχάνειν τῶν δικαίων. — μὴ στέρεσθαι, διὰ δουλείας ἢ θανατώσεως.

§ 32.

Ταῦτα ἔδοξε, κατ' ἔννοιαν = ταῦτα ἀπεδέχθησαν.

Πέμπουσι, πρὸς τίνας;

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 2.

§ 17 — 18.

Τὰ ἱερὰ καλὰ ἐστὶ = ἡ θυσία εἶναι εὐνοϊκῆ. — *ἀσφαλῶς* . . . *εἶναι*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *καλὰ εἶναι* = ἵνα ἀσφαλῶς πορευῆται. — *παρὰ τῶν στρατῶν* . . . = *παρ' ἐκάστου τῶν στρατηγῶν, πλὴν παρὰ Νέωνος, ἀνδρα, φ* . . . — *ἀνδρα* = ἓνα στρατιώτην. — *πιστεύω τινὶ* = ἔχω ἐμπιστοσύνην εἰς τινα. — *ἑξ. στάδια* = ὕπερ ἀπείχεν ἐξήκοντα στάδια. — *ἦσαν*, ὑποκμ.: οἱ περὶ Ξενοφῶντα. — *ἐπιτυγχάνω τινὶ* = συναντῶ τι, εὕρισκω τι. — *πυρὰ ἔρημα* = πυρά, παρὰ τὰ ὁποῖα οὐδεὶς φύλαξ ὑπῆρχε. — *μεταχωρῶ ποι* = ἀπέρχομαι εἰς κάποιον ἄλλο μέρος. — *αἰσθάνομαι θορύβου* = ἀκούω θόρυδον. — *καὶ σημαίνοντιον*, καὶ ἡ μετχ. αὕτη — ὡς καὶ ἡ γενκ. *θορύβου* — ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ ἦσθειο· ἀναλύεται δ' ἐν τῇ νέξ. διὰ τοῦ *οἱ* καὶ ὀριστκ. — *οἱ περὶ Σεύθην σημαίνουσιν ἀλλήλοις* = οἱ ἄνθρωποι τοῦ Σεύθου συνεννοοῦνται πρὸς ἀλλήλους διὰ σημείων. — *καταμανθάνω* = ἐννοῶ. — *οἱ κεκαυμένα εἶη τῷ Σεύθῃ* = οἱ εἶχον ἀναφθῆ ὑπὸ τοῦ Σεύθου (= τῇ διαταγῇ τοῦ Σ.). — *ὄπως* (μετ' εὐκτ.) = ἵνα (μεθ' ὑποτακτ.). — *δρῶμαι* = φαίνομαι — *οἱ δὲ* . . . *ἀλλὰ* . . ., ἐξακολουθεῖ ἢ ἐξάρτησις ἐκ τοῦ *ὄπως*. — *λανθάνω* = μένω ἀπαρατήρητος, διαφεύγω τὴν προσοχὴν (τινος). — *διὰ τὸ φῶς* = ἕνεκα τοῦ φωτός.

Τὰ ἱερὰ, ὁ Ξεν. εἶχε κάμει θυσίαν, ἵνα μάθῃ ἂν οἱ θεοὶ ἐπιτρέπωσιν εἰς αὐτὸν νὰ ὀδηγήσῃ τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην· ἀνάγκωθι τὴν ἐν τῷ κειμ. περιλήψιν τῶν § § 1-16 τοῦ κεφ. τούτου. — *τὰ ἱερὰ καλὰ εἶναι*, οἱ παλαιοὶ παρατηροῦντες τὰ σπλάγχχνα τῶν ἱερείων προέβλεπον τὸ μέλλον. — *πλὴν παρὰ Νέωνος*, διότι αὐτος μετ' ὀκτακοσίων ἀνδρῶν ἀποσυρθεὶς εἶχε στρατοπεδεύσει χωριστά. — *ἐξήκοντα ἑξήκοντα* ἑξήκοντα, πόσας ὥρας; βλ. ἐν σελ. 96. — *αὐτοῦ*, δηλ. τοῦ στρατεύματος τοῦ Σεύθου. — *ἐπιτυγχάνει*, τίς; — *τὸ μὲν πρῶτον*, ἢ ἀπόδοσις «ἐπεὶ δέ...».

§ 19 — 22.

Προπέμπω = στέλλω ἐμπρός. — *πάρειμι* = εἶμαι παρῶν. — *συγγίγνομαι τινι* = συνομιλῶ μετὰ τινος. — *ἤροντο*, ἀόρ. β' τοῦ ῥ.

ἔρωτῶ. — εἰ δ' Ἀθ. (δηλ. εἴη) = εἰάν εἶναι ὁ Ξενοφῶν ὁ Ἀθηναῖος. — ὁ ἀπὸ τοῦ στρατ. = ὁ ἐν τῷ στρατῷ (τῶν Κυρείων). — ἀναπηδῶ (ἐπὶ τὸν ἵππον) = πηδῶ ἐπάνω εἰς τὸν ἵππον μου. — διώκω = τρέχω ἐσπευσμένως. — παρῆσαν = προσήλθον. — ὅσον = περίπου. — τύρσις, εως, ἦ = πύργος. — ἦν... μάλα φυλαττόμενος = εὐρίσκετο ὑπὸ ἰσχυρὰν φρουράν. — ἐγχαλινῶ (-όω) = βάζω τὸν χαλινὸν (εἰς τὸ στόμα τοῦ ἵππου). — ἵππος ἐγκεχαλινωμένος = ἵππος ἔχων τὸν χαλινὸν (εἰς τὸ στόμα). — διὰ τὸν φόβον = διὰ τὸν φόβον, ὃν εἶχεν οὗτος. — χιλῶ τοὺς ἵππους = ἀφίνω τοὺς ἵππους νὰ βόσκωσιν. — ἐγκεχαλινωμένοις, δηλ. τοῖς ἵπποις = μὲ τοὺς ἵππους... — καὶ πρόσθεν = πρότερόν ποτε. — ἔχων, μετχ. ἐνδτκ. = εἰ καὶ εἶχεν. — ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν = ὑπὸ τῶν κατοίκων ταύτης τῆς χώρας. — τὰ σκευοφόρα (αἰτκ.) ἀφαιρεθῆναι = ὅτι ἐστερήθη τῶν σκευοφόρων (ζώων). — πάντων, γενκ. διαιρετκ. τοῦ πολεμικώτατοι. — μάλιστα νυκτὸς = μάλιστα ἐν καιρῷ νυκτός.

Ἦσθητο, ταῦτα (δηλ.;). — οἱ δέ, δηλ. φύλακες. — ἔφη, δηλ. ὁ Ξεν. διὰ τοῦ διερμηνέως. — ἐδίωκον, δηλ. πρὸς τὸν Σεύθην, ἵνα ἀναγγείλωσιν αὐτῷ τί; — περὶ αὐτήν, δηλ. τὴν τύρσιν. — διὰ τὸν φόβον, μήπως δηλ. πολέμιοί τινες ἐπιπέσωσιν ἀπροσδοκῆτως κατ' αὐτοῦ. — ὁ τούτου..., τίνας; — ὑπὸ τούτων τῶν ἀνδρῶν, δηλ. τῶν Θυνῶν.

§ 23 — 25.

Ἐκέλευσεν, ὑποκμ.: ὁ Σεύθης. — ἐνδον = ἐντός, μέσα. — ἀσπάζομαι τινα = χαιρετίζω τινά. — μὲν πρῶτον = πρῶτον μὲν. — κατὰ τὸν Θράκιον νόμον, ὁ προσδιορισμὸς οὗτος ἀποδοτέος τῷ κέρατα. — νόμος = συνήθεια. — προύπινον, δηλ. ἀλλήλοις. — προπίνω τινὶ κέρατα οἴνου = κάμνω πρόποσιν εἰς ὑγίαν τινὸς μὲ κέρατα πλήρη οἴνου. — πρεσβεύω τινὶ = πέμπομαι πρεσβευτῆς ὑπὸ τινος. — πάντοσε = πρὸς πάντα τὰ μέρη, πανταχοῦ. — οὔτοσι = οὗτος ἐδῶ. — συμπροθυμοῦμαι (μετ' ἀπρμφ.) = ἐνεργῶ προθύμως νὰ... — εἰ πράξαιμι = εἰάν πράξω. — εὖ ποιήσιν, ὡς ἀντικμ. νοητέον τό: ἐμέ· τὸ δὲ εὖ ποιῶ =; — ἐπήρეთο, ἀόρ. β' τοῦ β. ἐπερωτῶ = ἐρωτῶ. — ἔφη, δηλ. ἀληθῆ εἶναι ἐπομένως = εἶπε ναί. — αὐθις = δευτέραν φοράν ἀλὶν. — εἰ ἀγά-

γοιμι = ἐὰν ὀδηγήσω. — *ἰλλά τε* = καὶ κατὰ τὰ ἄλλα. — *χρῶμαι τινι φίλω καὶ ἀδελφῷ* = ἔχω τινὰ ὡς φίλον καὶ ἀδελφόν. — *τὰ παρὰ θ. μοι χωρία...* ἔσεσθαι παρὰ σοῦ = ἔτι θὰ λάβω παρὰ σοῦ τοὺς παραθαλασσίους τόπους. — *κρατῶ τινος* = εἶμαι κύριός τινος, ἐξουσιάζω τινά· ἐν ᾧ *κρατῶ τινα* = ;

Ἐγγύς, δηλ. *τῆς τύρσεως*. — *ἐνδον*, δηλ. *ἐν τῇ τύρσει*. — *κέρατα*, τὰ κέρατα βοῶν ἢ ἄλλων ζώων ἐπιτηδείως κατεσκευασμένα ἐχρησιμοποιοῦντο ὡς ποτήρια ὑπὸ τῶν Θρακῶν καὶ ἄλλων βαρβάρων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης. — *ἔπεμψας...*, περὶ τοῦ πράγμ. πρβλ. κεφ. 1, § 5.

§ 26 — 30.

Ἐπὶ τούτοις = μετὰ ταῦτα. — *σύμφημι* = ὁμολογῶ. — *ἴθι νυν* = ἐμπρὸς λοιπόν. — *ἀφήγησαι*, προστακτικ. ἀορ. τοῦ β. ἀφηγοῦμαι = διηγοῦμαι. — *οἷ (μετ' εὐκτ.)* = ἔτι (μεθ' ὀριστ.). — *οὐδὲν δέοι τελεῖν* = οὐ δέοι τελεῖν τι. — *δεῖ (μετ' ἀπρμφ.)* = ὑπάρχει ἀνάγκη νά... — *τελεῖν*, ὑποκμ.: *τὸν Σεύθην*. — *τελῶ τί τινα* = ; πρβλ. κεφ. 1, § 6. — *αὐτός*, ὑποκμ. τοῦ ἀπρμφ. *ἀπιέναι* = ἔτι σὺ αὐτὸς θ' ἀπέλθης. — *ἐπεὶ διαβαίης* = ἀφ' οὗ διαβῆς. — *τί γὰρ* = τί λοιπόν. — *ἔφη*, ὑποκμ.: ὁ Ξενοφῶν. — *κατὰ Σηλ.* = πλησίον τῆς Σηλυβρίας. — *οὐκ ἔφ. οἷόν τε εἶναι* = ἔφησθα οὐχ οἷόν τε εἶναι. — *οἷόν τ' ἐστὶ* = εἶναι δυνατόν. — *ἀλλ' ἐλθόντας (ὕμᾱς) διαβαίνειν*, τὸ ἀπρμφ. ἐκ τοῦ *χρῆναι*, ἕπερ νοητέον ἐκ τοῦ *οὐκ...* *οἷόν τε εἶναι* = ἀλλ' ἔτι πρέπει σεις, ἀφ' οὗ ἔλθητε..., νὰ διαβαίνητε. — *ἔξω εἰσίν*, ὡς ὑποκμ. νοητέον τὸ *ἄνδρες*, εἰς ὃ παράθεσις τὸ *δ πιστότατος ἐκάστῳ* (= καὶ μάλιστα ὁ πιστ. ...). — *ἀπὸ τῶν στρατηγῶν* = ἀπὸ μέρους τῶν στρατηγῶν. — *πλήν Νέωνος* = *πλήν ἀπὸ Νέωνος*. — *πιστιότερα πράξις* = διαπραγματεύσεις (συμφωνία) ἔτι μᾶλλον ἀξιόπιστος. — *τὰ ὄπλα...* = οὐ ἐλθὼν *εἰπέ*, οἷ ἐγὼ κελεύω καταλιπεῖν τὰ ὄπλα. — *ἐλθὼν εἰπέ* = πῆγαινε καὶ εἰπέ. — *εἰσιθι* = νὰ εἰσέλθῃς (πάλιν).

Ἐλεγε, τίς; — *τούτω*, δηλ. τῷ Σεύθῃ. — *κατὰ Σηλυβρ.*, δηλ. κατὰ τὴν δευτέραν πρεσβείαν. — *οἷόν τε εἶναι*, τοῦτο, δηλ. νὰ ὀδηγήσῃς τὸ στράτευμα εἰς τὸν Σεύθην. — *πλήν Νέωνος*, περὶ τούτου βλ. ἐν σελ. 178. — *καὶ ἐκείνους*, τίνας; — *καταλιπεῖν*, ποῦ; — *ἐκεῖ*, δηλ. ἔξω τῆς τύρσεως· διατὶ ὁ Ξεν. διατάττει ν' ἀφήσῃσι τὰ ὄπλα ἔξω;

§ 31 — 34.

Καὶ γὰρ . . . εἰδέναι, ἐκ τοῦ εἶπε = εἶπε γὰρ εἰδέναι ὅτι (ἘΑθηναῖοι) συγγενεῖς εἶεν. — φίλους εὖνους ἔφη νομίζειν, δηλ. τούτους (τούς ἘΑθην.) εἶναι. — νομίζω τινὰ φίλον εὖνουν εἶναι = θεωρῶ τινὰ ὡς εὖμενῆ φίλον. — οὓς ἔδει, δηλ. εἰσελθεῖν. — ὅ,τι δέοιτο χρῆσθαι τῇ στρατιᾷ = εἰς τί ἐπεθύμει νὰ χρησιμοποιοῖ τὸν στρατόν. — ἐκείνου ἦν ἀρχὴ Μελανδίται καὶ . . . = εἰς τὴν ἐπικράτειαν ἐκείνου ὑπήγετο ἡ χώρα τῶν Μελανδιτῶν καὶ . . . — τὰ ἘΟδρυσῶν πράγματα νοσεῖ = ἡ πολιτεία τῶν ἘΟδρ. περιέρχεται εἰς κακὴν κατάστασιν. — ἐκτρέφω = ἀνατρέφω. — ἐκπίπτω = ἐκδιώκομαι τὸ ἐνεργητικ. τούτου ἐκβάλλω = ἐκδιώκω. — ζῶ εἰς ἄλλοτριαν τράπεζαν ἀποβλέπων, κατ' ἔννοιαν = ζῶ ἐκ ξένης τραπέζης. — καθέξομαι ἐνδίφριός τινι ἰκέτης = κάθημαι παρὰ τὸν δίφρον τινός (= πλησίον τινός εἰς τὴν τράπεζαν) καὶ παρακαλῶ αὐτόν. — ὁπόσους δυνατὸς εἶη (= ὁπόσους δύναται) = ὅσους δύναται. — μὴ εἰς τὴν ἐκείνου (= αὐτοῦ) τράπεζαν ἀποβλέπων = χωρὶς νὰ τρέφωμαι ἐκ τῆς τραπέζης του. — ἐκ τούτου = μετὰ ταῦτα. — τούτους ἔχων = μετὰ τούτων. — εἰ δέ μοι . . . παραγένεισθε = ἐάν δὲ ἔλθητε εἰς βοήθειάν μου. — ἀν . . . ἀπολαβεῖν = ἀπολήγεσθαι. — ἀπολαμβάνω = λαμβάνω ὀπίσω. — δέομαι τινός τι = παρακαλῶ τινὰ διὰ τι.

Συγγενεῖς, οἱ ἘΑθην. ἦσαν συγγενεῖς πρὸς τοὺς Θρᾶκας, καθόσον ὁ Τήρης, ὁ πρόγονος τοῦ Σεύθου, ἐταυτίζετο πρὸς τὸν μυθικὸν βασιλέα Τηρέα, ὅστις εἶχε νυμφευθῆ τὴν Πρόκνην, τὴν θυγατέρα τοῦ βασιλέως τῶν ἘΑθηνῶν. — οὓς ἔδει, τίνες ἐννοοῦνται; — ἐκ ταύτης τῆς χώρας, δηλ. ποίας; — τῷ νῦν βασιλεῖ, δηλ. τῶν ἘΟδρυσῶν. — ἐκαθεξόμην ἐνδ. αὐτῷ ἰκ., οἱ Θρᾶκες συνειθίζον νὰ τρώωσιν οὐχὶ κατακεκλιμένοι (καθὼς τίνες;), ἀλλὰ καθήμενοι ἐπὶ δίφρων καθὼς δὲ παρὰ τοῖς Ἐλλησιν οἱ ἰκέται ἐκάθηντο ἐπὶ τῇ ἐστίᾳ (= ἐφέστιοι), οὕτω παρὰ τοῖς Θραξί συνήθεια ἦτο νὰ κάθηνται οἱ ἰκέται ἐνδίφριοι. — τοὺς ἐκβαλόντας, δηλ. τοὺς Μελανδίτας, Θυνοὺς καὶ Τρανίφας. — ἡμᾶς, δηλ. ἐμὲ καὶ τοὺς οἰκείους μου. — τούτους (ἔχων), δηλ. τίνας; — τὴν ἔμμαντοῦ πατρῶαν χ., ποία ἦτο ἡ πατρικὴ χώρα τοῦ Σεύθου;

§ 35 — 38.

Τί ἄν σὺ δύναιο δίδοναι = τί θὰ ἡδύνασο νὰ δίδῃς. — *τῷ στρατιώτῃ* = ἐκάστῳ *στρατιώτῃ* ὁμοίως *τῷ λοχαγῷ* = ἐκάστῳ *λοχαγῷ* καὶ *τῷ στρατηγῷ* = ἐκάστῳ *στρατηγῷ*. — *διμοιρία* = διπλῆ μοῖρα, διπλοῦς μισθός. — *τετραμοιρία* = τετραπλοῦς μισθός. — *ζεῦγος (βοῶν)* = ζευγάρι (βοῶν). — *ταῦτα*, ἀντικμ. τοῦ *διαπράξωμεν*. — *πειρώμενοι*, μετχ. ἐνδτκ. κατ' ἔνοιαν = παρὰ τὰς προσπαθείας μας. — *διαπράττω* = κατορθώνω. — *φόβος ἀπὸ Λακ.* = φόβος προερχόμενος ἐκ τῶν Λακ. = φόβος πρὸς τοὺς Λακ. — *δέξει*, μέλλ. τοῦ β. *δέχομαι*. — *εἰς τὴν σεαυτοῦ (χώραν)* = εἰς τὴν χώραν σου... — *καὶ... γε* = καὶ... μάλιστα. — *ἐνδίφριος* = ὁμοτράπεζος. — *ὠνήσομαι*, μέλλ. τοῦ β. *ὠνοῦμαι* = ἀγοράζω. — *Θρακίῳ νόμῳ* = κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν Θρακῶν. — *οἴκησιν* = πρὸς κατοικίαν.

Οὔτοι, τίνες; — *ἀπαγγέλλωσι*, τί; — *κυζικηγόν*, δηλ. ὡς μηνιαῖον μισθόν· περὶ τοῦ *κυζικηγοῦ* βλ. ἐν σελ. 166. — *διμοιρίαν*, δηλ. πόσους κυζικηγούς; — *ζεῦγη*, ἵνα καλλιεργῶσι τὴν γῆν ἐν περιπτώσει ἐγκαταστάσεως αὐτῶν ἐνταῦθα. — *ταῦτα... μὴ διαπράξωμεν*, δηλ. νὰ πείσωμεν τοὺς στρατιώτας νὰ προσέλθωσιν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σου. — *θυγατέρα δώσω*, δηλ. ὡς σύζυγον. — *ὠνήσομαι*, δηλ. ὡς σύζυγον· οἱ Θράκες ἠγόραζον τὰς γυναϊκάς των δίδοντες χρήματα εἰς τοὺς γονεῖς αὐτῶν· τοιαύτη συνήθεια ἐπεκράτει καὶ ἐν τῇ Ἑλλάδι· εἰς παλαιστοτάτην ἐποχὴν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 3.

§ 1 — 2.

Δεξιὰς δόντες καὶ λαβόντες = ἀφ' οὗ ἔδωκαν ἀμοιβαίως τὴν δεξιάν των. — *ἀπελαύνω* = ἀπέρχομαι, ἀναχωρῶ. — *ἔμπροσθεν ἡμέρας* = προτοῦ ἐξημερώσῃ. — *γίγνομαι ἐπὶ τινι* = ἔρχομαι εἰς τι. — *δοκεῖ τινι* (μετ' ἀπρμφ.) = ἀποφασίζει τις νὰ... — *ἔω τὴν πρὸς Ἄριστ. δδὸν* = δὲν πηγαίνω πρὸς τὸν Ἄριστ.

Δεξιὰς δ. καὶ λαβόντες, ὡς σημεῖον τίνος; — *ἐπὶ στρατο-*

πέδω, τῷ παρὰ τὴν Πέρινθον. — *ἀπήγγειλαν*, δηλ. τὰ συνομολογηθέντα. — *τοῖς πέμψασι*, δηλ. τοῖς στρατηγοῖς (πρβλ. κεφ. 2, § 29). — *Ἄρισταρχος*, ὁ ἐν Βυζαντίῳ ἄρμοστής τῶν Λακεδ., ὅστις καὶ πρότερον εἶχεν ἀπαγορεύσει εἰς τοὺς Ἕλλ. νὰ διαβῶσιν εἰς τὴν Ἀσίαν· ἀνάγνωθι τὴν περίληψιν τῶν § § 1-16 τοῦ 2 κεφ. ἐν σελ. 60. — *τὸ δὲ στρατ. συγκαλέσαι*, βλ. ἐν σελ. 155. — *πλήν οἱ Νέωνος*, βλ. ἐν σελ. 178. — *ἀπεῖχον*, τίνων; — *δέκα στάδια*, πόσα λεπτὰ τῆς ὥρας; βλ. ἐν σελ. 96.

§ 3 — 6.

Διαπλεῖν, ἀνήκει τῷ *βουλόμεθα* καὶ τῷ *κωλύει*. — *ἐνθα* = ἐκεῖ, ὅπου. — *οὗτος αὐτός* = ὁ αὐτός οὗτος. — *ἦν δέ, κρατ...* = ἦν δὲ κρατήσωμεν τούτου καὶ... — *κρατῶ τινος* = γίνομαι κύριός τινος. — *φησι* = *ὑπισχνεῖται*: ἐκ τούτου ἐξαρτ. τὰ ἀπαρμ. *πωλήσειν, ἐξαπατήσεσθαι* (ἐν παθητ. σημασίᾳ), *λήψεσθαι, περιόψεσθαι* ὑποκμ. τοῦ *ἀ'* καὶ *δ'* ἀπαρμφ. εἶναι: ὁ *Ἄρισταρχος*: τῶν δὲ λοιπῶν τό: *ὑμᾶς*. — *οὔτε... ἐτι* = οὔτε... πλέον. — *περιορῶ* (μετὰ μετχ.) = βλέπω μετ' ἀδιαφορίας ὅτι... — *νυνὶ* = τώρα δά. — *δεομένουσ, δηλ. ὑμᾶς*. — *πρὸς ἐκεῖνον* = πρὸς αὐτὸν. — *πότερον* = ἄν. — *βουλευομαί τι* = σκέπτομαι περὶ τινος. — *εἰς τὰ ἐπιτήδεια* = εἰς τὰς κώμας τὰς ἐχούσας ἄφθονα τρόφιμα. — *ἐπει* = ἐπειδή. — *ὥστε* (μετ' ἀπαρμφ.) = διὰ νὰ... — *ἔωσι*, ὑποκμ.: οἱ Λακεδ. — *οἱ ἥτιους* = οἱ ἀσθενέστεροι (κάτοικοι). — *ἔχοντας... ἀκούοντας*, αἶ μετχ. διατὶ δὲν συνδέονται; — *ὅ, τι τις ἡμῶν δεῖται* = εἰς τί χρειάζεταιται τις ἡμᾶς. — *αἰρεῖσθαι*, ἐκ τοῦ *ἐμοὶ δοκεῖ*. — *αἰροῦμαι* = ἐκλέγω. — *διω ταῦτα δοκεῖ* = ὅστις ἐγκρίνει ταῦτα. — *ἀράτω*, προσκτ. τοῦ β. *αἴρω* = ὑψώνω. — *ἀνατείνω (τὴν χεῖρα)* = ὑψώνω (τὴν χεῖρα). — *ἀπίοντες... συσκευάζεσθε* = ἀπιτε... καὶ συσκευάζεσθε. — *συσκευάζομαι* = ; — *τὸ ἡγούμενον* = τὸ προπορευόμενον μέρος τοῦ στρατοῦ = ἡ πρωτοπορία τοῦ στρατοῦ.

Ἀναστάς, βλ. ἐν σελ. 162. — *τριήρης—πλοῖα*, βλ. ἐν σελ. 132. — *τούτου*, τίνος; — *ἐκεῖσε*, δηλ. εἰς Χερρόνησον. — *ὥσπερ ἐν Βυζ.*, δηλ. *ἐπώλησε*: ὁ Ἄριστ. τῇ συμβουλῇ τοῦ Ἀναξίβιου εἶχε πωλήσει 400 ὑπολειφθέντας ἐν Βυζαντίῳ Κυρείους· ἀνάγνωθι τὴν ἐν τῷ χειμ. περίληψιν τῶν § § 1-16 τοῦ 2 κεφ. — *πρὸς ἐκεῖνον*,

δηλ. τὸν Σεύθην. — ἐνθάδε, ποῦ; — τοῦτο (βουλ.), ἐάν δηλ. πρέπει νὰ ὑπακούσῃτε εἰς τὸν Ἄριστ. ἢ νὰ ἐλθῆτε εἰς τὸν Σεύθην. — εἰς τὰς κώμας, ἐννοεῖ τὰς κατωτέρω ἐν § 18 ἀναφερομένας. — οἱ ἥτιους, δηλ. οἱ κάτοικοι τῶν κωμῶν οἱ μὴ δυνάμενοι νὰ ἀντεπεξέλθωσι κατὰ τῶν Κυρείων. — (ὄ,τι) τις . . ., δηλ. ὁ Ἄριστ. καὶ ὁ Σεύθης. — ἀνέτειναν, ὡς σημεῖον ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως τοῦ Ξεν. βλ. καὶ ἐν σελ. 162 «ἐπιψηφίζοι». — παραγγέλλῃ τις, περὶ τῶν στρατιωτικῶν διαταγῶν βλ. ἐν σελ. 75.

§ 7 — 9.

Ἐπειθον (αὐτούς) = ἐπειρῶντιο πείθειν (αὐτούς). — ἀποτρέπομαι = ἐπιστρέφω. — ὅσον = περίπου. — προσελαύνω = πλησιάζω. — κελεύω, ἐνταῦθα = ; — ὅπως (μετ' εὐκτι.) = ἵνα (μεθ' ὑποκτι.). — εἶποι, ὑποκτι.: ὁ Σεύθης. — οὐ πλείστων ἀκουόντων, κατ' ἐννοίαν = ἐνώπιον ὅσον τὸ δυνατόν πλείστων αὐτηκόων μαρτύρων. — ὅπου = ἐκεῖ, ὅπου. — τῶν τοῦ Λακωνικοῦ = τῶν ἀγγέλων τοῦ Ἀριστάρχου (§ 7). — ἠγοῦμαί τινι = ὀδηγῶ τινι: ἐν ᾧ ἠγοῦμαί τινος = ; — ὑπὸ σοῦ . . . = νομοῦμεν ξενίζεσθαι ὑπὸ σοῦ. — ξενίζομαι ὑπὸ τινος = φιλοξενουμαι ὑπὸ τινος. — « ἀλλὰ οἶδα . . . » = « οἶδα . . . — κῶμαι πολλαὶ ἀθροαὶ = κῶμαι πολλαὶ κείμεναι πλησίον ἀλλήλων. — ὅσον διελθόντες ἀν ἡδέως ἀριστῶτε = τσαύτην ἀπόστασιν, ὥστε, ἀφ' οὗ διέλθητε αὐτήν, νὰ δύνασθε νὰ προγευματίσητε με ὄρεξιν.

Ἀπαντᾷ, τίσι; — αὐτῶ, δηλ. τῷ Ξεν. — ὅσον διελθ. ἡδ. ἀριστῶτε, οἱ Κύριοι εἶχον ἀναχωρήσει λίαν πρωτῶ, ὡς ἐξάγεται ἐκ τῆς § 2: μετὰ πορείαν δὲ τριάκοντα σταδίων (δηλ. ὥρων): συναντῶσι τὸν Σεύθην κατὰ τοῦτον ἢ ἀπόστασιν αὐτῶν ἀπὸ τῶν κωμῶν εἶναι τόση, ὅση χρειάζεται, διὰ νὰ προγευματίσωσι με ὄρεξιν ἀλλὰ διὰ νὰ προγευματίσωσι με ὄρεξιν ἀνάγκη νὰ παρήρηχτο ἢ συνήθης ὥρα τοῦ ἀρίστου (περὶ οὗ βλ. ἐν σελ. 78): κατὰ ταῦτα ἢ ἀπόστασις τῶν Κυρείων ἀπὸ τῶν κωμῶν εἶναι μικρὰ ἢ μεγάλη;

§ 10 — 12.

Τῆς δειλῆς, γενν. τοῦ χρόνου = κατὰ τὴν δειλὴν = κατὰ τὸ ἀπόγευμα. — ὑμῖν τοῖς στρατιώταις = εἰς ἕκαστον ἐξ ὑμῶν τῶν στρ. — τὰ νομιζόμενα = τὰ συνήθη. — ἐξω τούτων = ἐκτὸς τούτων.

— λαμβάνοντες ἔξετε=λήψασθε.— ἀξιῶσω = ἀξιῶ.— διατίθε-
μαί τι = πωλῶ τι.— διώκειν καὶ μαστεύειν, τὸ ἀ' ἀναφέρεται
εἰς τὸ: φεύγοντα, τὸ β' εἰς τὸ: ἀποδιδράσκοντα.— διώκω =
καταδιώκω — μαστεύω = ἀναζητῶ.— σὺν ὑμῖν=μὲ τὴν βοήθειαν
ὑμῶν.— χειροῦμαι = καταβάλλω, καθυποτάττω.— πόσον ἀπὸ
θαλάττης = πόσον μακρὰν τῆς θαλάσσης.— ἀξιῶ = ἐπιθυμῶ.—
οὐδαμῇ... πολλαχῇ=εἰς οὐδὲν μέρος... εἰς πολλὰ μέρη.

Εἰς αὐτάς, δηλ. τὰς κώμας.— τῆς δείλης, πῶς συμμιβάξεται
τοῦτο πρὸς τὸ ἀριστιῶτε τοῦ Σεύθου; βλ. ἀνωτέρω περὶ δὲ τῆς
δείλης — καθὼς καὶ περὶ τῆς δείλης προῶτας, ἣτις ἐννοεῖται
ἐνταῦθα— βλ. ἐν σελ. 84.— συνῆλθον, δηλ. μετὰ τὸ ἀριστον.—
κυζικηγόν, βλ. ἐν σελ. 166.— τὰ νομιζόμενα, δηλ. ἐκάστῳ μὲν
λοχαγῷ διμοιρίαν, ἐκάστῳ δὲ στρατηγῷ τετραμοιρίαν (πρβλ.
κεφ. 2, § 36).— ἐν τῆς χώρας, ποίαν χώραν ἐννοεῖ; — ὅποσα
δ' ἂν ἀλίσκηται, δηλ. λάφυρα καὶ αἰχμάλωτα.— τὰ φεύγοντα
καὶ ἀποδ., δηλ. ἀνθρώπους καὶ ζῶα.— ἡμεῖς, δηλ. οἱ Θρᾶκες.—
διώκειν καὶ μαστ., οἱ Θρᾶκες θὰ εἶνε ἱκανοὶ νὰ καταδιώκωσι
μὲν τὰ φεύγοντα ὡς ἔχοντες ἵππικόν, ν' ἀναζητῶσι δὲ τὰ ἀπο-
διδράσκοντα ὡς γινῶσται τοῦ τόπου.— ἀπὸ θαλάττης, ἐννοεῖ
τὴν Προποντίδα.

§ 13 — 14.

Δίδονται λέγειν τῷ βουλομένῳ = δίδεται ὁ λόγος εἰς τὸν
θέλοντα νὰ ὁμιλήσῃ.—κατὰ ταῦτά=κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον, ὑπὸ
τὸ αὐτὸ πνεῦμα.— ὅτι παντὸς κτλ., ἐπεξηγήσεις τοῦ κατὰ ταῦτά.—
παντὸς ἄξια= ἄξια παντὸς ἐπαίνου.— χειμῶν γὰρ εἶη= ἔλεγον
γὰρ ὅτι χειμῶν εἶη.— διαγίνομαι ἐν φιλία=διαμένω ἐν φιλικῇ
χώρᾳ.— οὐχ οἶόν τε (δηλ. εἶη) = δὲν εἶναι δυνατόν.— εἰ δέοι
ῶνουμένους ζῆν = ἐὰν εἶναι ἀνάγκη νὰ ζῶσιν ἀγοράζοντες (τρο-
φάς).— ἀσφαλέστερον, δηλ. εἶη.— ὄντων ἀγαθῶν τοσοῦτων=
ἐν ᾧ ὑπάρχουσι τόσα ἀγαθὰ=παρὰ τὰ τόσα ἀγαθὰ.— προσλαμ-
βάνω μισθὸν = λαμβάνω προσθέτως καὶ μισθόν.— εὖρημα =
κέρδος ἀπροσδόκητον.— ἐπὶ τούτοις = μετὰ τούτους (δηλ. τοὺς
ρήτορας).— ἀντιλέγει = ἔχει ἄλλην γνώμην.— ἐπιψηφίζω τι =
θέτω τι εἰς ψηφοφορίαν.

Ἐδίδото λέγειν τῷ β., καθὼς ἐγένετο τοῦτο ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ
τοῦ δήμου, ἐν ᾗ ὁ κῆρυξ προσεκάλει τὸν βουλόμενον ν' ἀγορεύῃ

διὰ τοῦ: τίς ἀγορεύειν βούλεται; βλ. καὶ ἐν σελ. 162.—ἐδόκει, τοῦτο (δηλ.):—ἐπισηφιῶ, περὶ τοῦ δικαίωματος τοῦ ἐπισηφιῶ-
ζειν ἐν ταῖς στρατείαις βλ. ἐν σελ. 136.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

§ 1—5.

Ὑπερβάλλουσιν, ὑποκμ.: ὁ Σεύθης μετὰ τῶν Ἑλλήνων. —
ὑπερβάλλω πρὸς=ὑπερβαλὼν τὰ ὄρη ἐρχομαι πρὸς.—ὑπερ-
βάλλω τι = διαβαίνω τι. — οἱ ὑπὲρ Βυζαντίου Θραῖκες = οἱ
κατοικοῦντες ὑπεράνω τοῦ Βυζαντίου Θραῖκες. — αὕτη ἦν οὐκέτι
ἀρχή = τοῦτο δὲν ὑπῆγετο πλέον εἰς τὴν ἐπικράτειαν. — ἡ τιμὴ
τῆς λείας = τὰ ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν λαφύρων χρήματα.—
πάρειμι = παρευρίσκομαι. — ἐξαγαγὼν = διατάξας (τοὺς στρα-
τιώτας) νὰ προσαγάγωσι. — ζεύγη ἡμιονικὰ = ζεύγη ἡμιόνων.—
τὰ δ' ἄλλα βοεικὰ = ἐκτὸς δὲ αὐτῶν καὶ ζεύγη βοῶν.—τοῖνυν==
(μὲ προτρέπεις νὰ λάβω ὅσα ἐκ τῶν ζευγῶν θέλω, τὰ δ' ἄλλα νὰ
μοιράσω εἰς τοὺς στρ. καὶ λοχ.) λοιπόν.—καὶ αὐθις=καὶ ἄλλοτε,
ἔχι τώρα. — δωροῦ, προστακτ. τοῦ β. δωροῦμαι = χαρίζω. —
καταμερίζω=διανέμω.—ἀποδίδωμι μισθὸν=πληρῶν μισθόν.
— ἐξεληλυθὸς ἤδη τοῦ μηνός = ἂν καὶ ἤδη εἶχε παρέλθει ὁ
μῆν.—εἴκοσι μόνον ἡμερῶν, συναπτέα ἢ γενικ. τῷ τὸν μισθόν.
—ὅτι οὐ πλεῖον ἐμπολήσαι (ἀόρ. εὐκτικ. τοῦ β. ἐμπολῶ [-άω])=
ὅτι δὲν εἰσέπραξε περισσότερα ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν λαφύρων.—
ἄχθομαι = δυσαρεστοῦμαι. — εἶπεν ἐπομόσας=εἶπε μεθ' ὄρκου.
— κήδομαι τινος = φροντίζω περὶ τῶν συμφερόντων τινός. —
ἦκες ἂν φέρων = θὰ ἦρχεσο φέρων. — καὶ προσδανεισάμενος...
καὶ ἀποδόμενος, μετχ. ἐνδοτικ. = ἂν καὶ ἔπρεπε νὰ δανεισθῆς
καὶ νὰ πωλήσης.—λιμάτια=ἐνδύματα.

Ὑπερβάλλουσι, ἐκ τῆς χώρας τῶν Θυνῶν ἀνάγνωθι τὴν ἐν
τῷ κειμ. περίληψιν τοῦ 4 κεφ. — Μαισάδου, πρὸς κ. κεφ. 2, § 32.
— Τήρους, οὗτος δὲν εἶναι ὁ ἀνωτέρω ἐν κεφ. 2, § 22 μνημο-
νευθεὶς, ὁ πρόγονος τοῦ Σεύθου, ἀλλ' ἄλλος βασιλεὺς τῶν Ὀδρυ-
σῶν, σύγχρονος τοῦ Σεύθου. — ὁ Ἡρακλ. παρῆν, ἐκ Περίν-

θου, εἰς ἣν εἶχεν ἀποστείλει αὐτὸν ὁ Σεύθης πρὸς πώλησιν τῶν λαφύρων.—*ἐνταῦθα*, ποῦ;—*ἐκέλ. λαβεῖν*, δηλ. ἐξ αὐτῶν—τῶν ζευγῶν—ὅσα ἤθελεν.—*τῶν ζευγῶν*, δηλ. *τῶν τριῶν ἡμιονικῶν*.—*ἀποδίδωσι*, τίς;—*εἶπεν ἐπομόσας*, τοὺς λόγους του δηλ. ὁ Ξεν. συνώδευσε καὶ μ' ἐπίκλησιν πρὸς τοὺς θεοὺς· εἶπε δηλ.: μὰ τοὺς θεοὺς, μοῦ φαίνεται ὅτι...

§ 6—8.

Ἐντεῦθεν = ἔνεκα τούτου.—*ἔδειςε*, ἀόρ. τοῦ ῥ. *δέδοικα* ἢ *δέδια* = φοβοῦμαι.—*ἐκβάλλομαι ἐκ τῆς φιλίας τινός* = χάνω τὴν φιλίαν (τὴν εὐνοίαν) τινός.—*καί, ὅ, τι (= ὡς) ἐδύνατο* = καὶ διὰ τοῦτο, ὅσον ἠδύνατο.—*ἐγκαλῶ τινι* = κατηγορῶ τινά.—*οὐκ εἶχον* = *οὐκ εἰλήφεσαν*.—*τὸν μισθόν* = τὸν πλήρη μισθόν.—*ἐντόνος* = ἐπιμόνος.—*τοῖς στρατιώταις* = διὰ τοὺς στρατιώτας.—*τέως μὲν* = ἕως τότε μὲν.—*μέμνημαι* = μνημονεύω, ἀναφέρω.—*ἀπέρχομαι ἐπὶ θάλατταν* = ἔρχομαι, φθάνω εἰς τὴν θάλασσαν.—*καὶ τοῦτο διεβεβλήκει* = καὶ τοῦτο εἶχεν εἶπει (πρὸς τὸν Σεύθην) μὲ πρόθεσιν διαβολῆς.—*τείχη* = ὠχυρωμένοι τόποι, φρούρια.—*δύναμις* = στρατιωτικὴ δύναμις.

Μή... *ἐκβληθείη*, ἂν δηλ. ὁ Ξεν. διετῆρει τὴν ἐπιρροήν του παρὰ τῷ Σεύθῃ.—*οὐκ εἶχον τὸν μισθόν*, διότι οὗτοι εἶχον λάβει τὸν μισθὸν εἴκοσι μόνον ἡμερῶν (§ 4).—*αὐτῷ*, δηλ. τῷ Ξενοφ.—*ἐμέμνητο*, τίς;—*οὐκ ἀσφαλές*, δηλ. διὰ τὴν ἐπικράτειαν τοῦ Σεύθου.

§ 9—11.

Περὶ τοῦ ἔτι ἄνω στρατεύεσθαι = ὡς πρὸς τὴν περαιτέρω ἐκστρατείαν εἰς τὰ ἐνδότερα (τῆς Θράκης).—*δι... ἂν... σφεῖς* (= αὐτοὶ) *ἀγάγοιεν* = ὅτι αὐτοὶ δύνανται νὰ ὀδηγήσωσιν.—*οὐδὲν ἦτιον... ἢ Ξενοφῶν* = οὐδὲν ὀλιγώτερον ἢ ὁ Ξενοφῶν κατ' ἔννοιαν = οὕτω (δηλ. καλῶς), ὅπως ὁ Ξενοφῶν.—*τόν τε μισθόν... μνηοῖν* = ὑπισχνεῖτό τε παρέσεσθαι αὐτοῖς ἐντὸς ὀλίγων ἡμερῶν ἐκπλεων τὸν μισθὸν δυοῖν μνηοῖν.—*παρέσεσθαι αὐτοῖς* = ὅτι αὐτοὶ θὰ λάθωσιν.—*ἐκπλεως* = πλήρης.—*οὐδ' ἂν μέλλη... στρατευσαίμην ἂν* = καὶ ἂν μέλλη... οὐκ ἂν στρατευσαίμην.—*συνομολογῶ τινι* = λέγω τὰ αὐτὰ μέ τινα.—*λοι-*

δορῶ τινα = ὑδρίζω τινά. — *παρακαλῶ τινα* = προσκαλῶ τινα. — *παρακαλοῦσιν*, ὑποκμ.: ὁ Σεύθης καὶ ὁ Ἡρακλ. — *ὅτι βούλοιο* κτλ., ἐπεξήγησις τοῦ: *τὴν πανουργίαν* = ὅτι δηλ. ἐπεθύμει κτλ. — *παρέρχομαι* = προσέρχομαι.

Τοὺς ἄλλους στρ., πλὴν δηλ. τοῦ Ξεν. — *παρέρχεται*, δηλ. πρὸς τὸν Σεύθην.

§ 12 — 16.

Διὰ τῶν Μελ. . . Θρακῶν = διὰ τῆς χώρας τῶν . . . — *ὀκέλλω*, ἀμετθ. = ἐξοκέλλω, πίπτω ἔξω (δηλ. εἰς τὴν ξηράν). — *ἐκπίπτω* = ναυαγῶ, πίπτω ἔξω. — *τέναγος* = ὕδατα ἀβαθῆ, βῆχά μέρη ἐν τῇ θαλάσσῃ. — *ἐπὶ πάμπολυ* = εἰς πολὺ μεγάλην ἔκτασιν. — *κατὰ ταῦτα*, δηλ. *τὰ χωρία* = εἰς τούτους τοὺς τόπους. — *στήλας ὀρισάμενοι* = στήσαντες στήλας ὡς ἕρια (τῆς ἐπικρατείας των). — *τὰ καθ' αὐτοὺς ἐκπ.*, ἀντικμ. τοῦ *λήζονται*. — *τὰ ἐκπίπτοντα* = πᾶν ὅ,τι ἐρρίπτετο ἔξω (ὑπὸ τῆς θαλάσσης). — *καθ' αὐτοὺς* = εἰς τὴν περιοχὴν των. — *τέως δὲ* = ἐπὶ τινα δὲ χρόνον διασφαεῖται διὰ τοῦ πρὶν ὀρίσασθαι = προτοῦ δηλ. θέσωσιν ἕρια. — *ἀρπάζοντα* = ἐν καιρῷ τῆς ἀρπαγῆς. — *ξύλινον τεῦχος* = ξύλινον δοχεῖον, κιβώτιον. — *τᾶλλα πολλὰ* = πολλὰ ἄλλα. — *ναύκληρος* = ἰδιοκτῆτης πλοίου. — *ταῦτα*, δηλ. *τὰ χωρία*. — *καταστρέφομαί τι* = ὑποτάττω τι. — *ἀπέρχομαι πάλιν* = ἐπανέρχομαι ὀπίσω. — *ἐκ . . . Ὀδρυσῶν* = ἐκ τῆς χώρας τῶν Ὀδρυσῶν. — *οἱ αἰεὶ πειθόμενοι* = οἱ ἐκάστοτε ὑποταττόμενοι. — *καταυλίζομαι* = στρατοπεδεύω. — *παγκαλέπως ἔχω πρὸς τινα* = ἀγανακτῶ κατὰ τινος. — *οἰκείως διέκειτο*, δηλ. *τῷ Ξενοφῶντι*. — *οἰκείως διάκειμαι τινι* = φιλικῶς διάκειμαι πρὸς τινα. — *ὁπότε . . . βουλόμενος ἔλθοι (ὁ Ξεν.)* = *ὁπότε . . . βούλοιο* = ὅσάκις ἤθελε. — *συγγίγνομαι τινι* = συνομιλῶ μετὰ τινος. — *ἤδη* = παρευθύς. — *ἀσχολία φαίνονται (τινι)* = παρουσιάζονται εἰς τινα ἀσχολία.

Ἐπείσθησαν, δηλ. δι' ὑποσχέσεων ὁμοίων πρὸς τὰς ἐν § 9 γενομένας. — *τὰ ἐκπίπτοντα*, δηλ. πράγματα, ὡς τὰ κατωτέρω ἀναφερόμενα. — *βιβλοὶ γεγραμμένα*, αἵτινες θὰ ἀπεστέλλοντο ἐκ τῆς Ἑλλάδος διὰ τὰς ἐν τῷ Πόντῳ ἐλληνικὰς πόλεις· τὰ βιβλία δὲ τὰ χειρόγραφα ἀπὸ τότε ἤδη ἴσαν ἐμπόρευμα, ὅπως τὰ νῦν ἔντυπα.

ΠΙΝΑΞ ΚΥΡΙΩΝ ΟΝΟΜΑΤΩΝ

A.

- Αγασίας, ου, ό,** εκ Στυμφάλου τής Ἀρκαδίας, λοχαγός τῶν ὀπλιτῶν ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρρίων καί πιστός φίλος τοῦ Ξενοφῶντος· κατὰ τὴν ἄλωσιν τῆς ὑπὸ τῶν Καρδούχων κατεχομένης διόδου διακρίνεται· ὡσαύτως κατὰ τὴν ἄλωσιν φρουρίου τινός τῶν Ταόχων· δὲν φοβεῖται τοὺς Λακεδαιμονίους καὶ πέμπεται πρεσβευτὴς πρὸς τοὺς Ἡρακλεώτας.
- Ἀγησίλαος, ου, ό,** βασιλεὺς τῆς Σπάρτης, στρατεύσας ἐκ τῆς Ἀσίας κατὰ τῶν Βοιωτῶν.
- Ἀθηναῖοι, ων, οἱ,** κάτοικοι τῶν Ἀθηνῶν· τὴν ἀξιοπιστίαν αὐτῶν ἐπαινεῖ ὁ ἡγεμὼν τῆς Θράκης Σεύθης, ὅστις ὀνομάζει αὐτοὺς συγγενεῖς του· ἐν Δελφοῖς ἔχουσι *θησαυρόν*.
- Αἰνείας, ου, ό,** Ἕλλην λοχαγός ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας, φονευθεὶς ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ταόχους μάχῃ.
- Αἰνιᾶνες, ων, οἱ,** λαὸς Θεσσαλικὸς οἰκῶν παρὰ τὴν Οὔτην καὶ τὸν Σπερχειόν.
- Αἰσχίνης, ου, ό,** Ἀκαρνάν, ἀρχηγός τῶν Ἀρκαδῶν πελταστῶν τοῦ Χειρισόφου.
- Ἀκαρνάν, ἄνος, ό,** κάτοικος τῆς Ἀκαρνανίας, χώρας κειμένης πρὸς Δ. τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.
- Ἀμαζόνες, ων, αἱ,** μυθικὸν πολεμικὸν γυναικεῖον φύλον παρὰ τὸν Θερμῶδοντα ποταμὸν πρὸς Ν. τοῦ Εὐξείνου Πόντου· τὸ ὄνομα αὐτῶν προέρχεται πιθανῶς ἀπὸ τοῦ ὀνόματος τῆς πολεμικῆς θεότητος *Mā*, ἣτις ἐτιμᾶτο ἐν τοῖς τόποις ἐκείνοις καὶ ἐταντίζετο πρὸς τὴν Ἀρτέμιδα· τὰ κυριώτερα ὄπλα αὐτῶν ἦσαν δίστομος πέλεκυς (*σάγαρις*) καὶ ἀσπίς ἡμισεληνοειδῆς· βλ. εἰκ. ἐν σελ. V.
- Ἀμφίδημος, ου, ό,** πατὴρ τοῦ Ἀμφικράτους.

- Ἀμφικράτης, ους, ὁ**, υἱὸς Ἀμφιδήμων, Ἀθηναῖος, λοχαγὸς ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρίων, φονευθεὶς ἐν τῇ πρὸς Καρδούχους μάχῃ.
- Ἀναξίβιος, ου, ὁ**, ναύαρχος τοῦ Σπαρτιατικοῦ στόλου ἐν Βυζαντίῳ· προσκαλεῖ τοὺς Μυρίους, ὑποσχεθεὶς μισθόν, εἰς τὸ Βυζάντιον, εἶτα δὲ δολίως ἀποκλείει αὐτοὺς ἐκτὸς τῆς πόλεως· γενομένης στάσεως καταφεύγει εἰς τὴν ἀκρόπολιν τοῦ Βυζαντίου· μετὰ τὴν λῆξιν δὲ τῆς ναυαρχίας του πέμπει, ἵνα ἐκδικηθῇ τὸν Φαρνάβαζον, τὸν Ξενοφῶντα πάλιν εἰς τὸ στρατεύμα, ὅπερ οὗτος εἶχεν ἀποχαιρετίσει, ἵνα μεταβιβάσῃ αὐτὸ εἰς τὴν Ἀσίαν.
- Ἀπόλλων, ωνος, ὁ**, θεὸς τῆς μαντικῆς, μουσικῆς καὶ τοξικῆς· ὑπὲρ αὐτοῦ ἀποχωρίζουσιν οἱ Ἕλληνες στρατηγοὶ τὴν δεκάτην τῶν λαφύρων.
- Ἀργεῖος, ου, ὁ**, κάτοικος τῆς Ἀργολίδος, χώρας κειμένης πρὸς Α. τῆς Πελοποννήσου.
- Ἀρίσταρχος, ου, ὁ**, Λακεδαιμόνιος ἀρμοστής τοῦ Βυζαντίου, διάδοχος τοῦ Κλεάνδρου· διαφθαρεὶς διὰ χρημάτων ὑπὸ τοῦ Φαρναβάζου συμπεριφέρεται ἐχθρικῶς πρὸς τοὺς Ἕλληνας τοὺς μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος.
- Ἀριστέας, ου, ὁ**, Χίος, ταξίαρχος τῶν γυμνήτων ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρίων.
- Ἀριστάννομος, ου, ὁ**, ἐκ Μεθυδρίου τῆς Ἀρκαδίας, λοχαγὸς ὀπλιτῶν ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρίων.
- Ἀρκάς, ἄδος, ὁ**, κάτοικος τῆς Ἀρκαδίας, χώρας κειμένης ἐν τῷ μέσῳ τῆς Πελοποννήσου· Ἀρκαῆδες εἶναι οἱ πλεῖστοι τῶν μισθοφόρων τοῦ Κύρου· μετὰ τῶν Ἀχαιῶν ἐπὶ τινα χρόνον ἀποχωρίζονται τοῦ λοιποῦ στρατεύματος.
- Ἀρμενία, ας, ἡ**, τραχεῖα ὄρεινὴ χώρα ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ μεταξὺ τοῦ ἄνω Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγρητος, χωριζομένη ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων διὰ τοῦ ποταμοῦ Κεντρίτου· διαιρεῖται εἰς ἀνατολικὴν καὶ δυτικὴν Ἀρμενίαν, ἧς ὑποσατράπης ὁ Τριβάζος· οἱ κάτοικοι: **Ἀρμένιοι, ων**.
- Ἀρμῆνη, ης, ἡ**, λιμὴν τῆς Σινώπης, ἀπέχων αὐτῆς 50 στάδια.
- Ἄρπασος, ου, ὁ**, πιθανῶς ὁ νῦν τουρκιστὶ **Τσοροῦκ-σοῦ** καλούμενος ποταμὸς, ὅστις διαρρέων τὴν χώραν τῶν Σκυ-

θηνῶν καὶ Ταόχων ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξεινον Πόντον.

Ἄρτεμις, ἰδος, ἦ, θεὰ τῆς θήρας· εἰς αὐτὴν ἀφιερώνει ὁ Ξενοφῶν παρὰ τὸν Σκιλλοῦντα ναόν, τέμενος καὶ τελεῖ θυσίας ταύτης περίφημος ναὸς ἦτο ἐν Ἐφέσῳ, ἐξ οὗ καὶ **Ἐφεσία** ἐκαλεῖτο.

Ἀρχαγόρας, ου, ὄ, Ἀργεῖος λοχαγός, φυγᾶς.

Ἀσιδάτης, ου, ὄ, πλούσιος Πέρσης, συλληφθεὶς ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος.

Ἀσιναῖος, ου, ὄ, κάτοικος τῆς Ἀσίνης, πόλεως τῆς Λακωνικῆς.

Ἀχαιοί, οὔ, ὄ, κάτοικος τῆς Ἀχαιᾶς, χώρας τῆς Πελοποννήσου· ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Κύρου οἱ Ἀχαιοὶ μετὰ τῶν Ἀρκάδων ἀποτελοῦσι πλεόν τοῦ ἡμίσεος αὐτοῦ· ἀποχωρίζονται ἐπὶ τινα χρόνον μετὰ τῶν Ἀρκάδων τοῦ λοιποῦ στρατεύματος.

Ἀχερουσιᾶς, ἄδος, ἦ, Ἀχερουσία χερσόνησος κειμένη ἐπὶ τῆς ἀκτῆς τῆς Βιθυνίας, πλησίον τῆς Ἡρακλείας· ἐνταῦθα λέγεται ὅτι κατέβη ὁ Ἡρακλῆς, ἵνα ἀναγάγῃ τὸν Κέρβερον.

B.

Βαβυλών, ὦνος, ἦ, πρωτεύουσα τῆς Βαβυλωνίας πρὸς Ν. τῆς σημερινῆς Βαγδάτης ἑκατέρωθεν τοῦ Εὐφράτου.

Βασίας, ου, ὄ, Ἀρκάς, φονευθεὶς ἐν τῇ πρὸς τοὺς Καρδούχους μάχῃ.

Βιθυννοὶ, ὦν, οἱ, κάτοικοι τῆς Βιθυνίας, χώρας εἰς τὰ ΒΔ. παρὰ τῆς Μ. Ἀσίας ἀντικρὺ τῆς Προποντίδος, μεταναστεύσαντες ἐκ Θράκης εἰς τὴν χώραν ταύτην.

Βισάνθη, ης, ἦ, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα (νῦν *Ροδοστό*).

Βοιωτοὶ, ὦν, οἱ, κάτοικοι τῆς Βοιωτίας, χώρας τῆς Στερεᾶς Ἑλλάδος.

Βυζάντιον, ου, τό, πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον (νῦν *Κωνσταντινούπολις*).

Γ.

Γάνος, ους, τό, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα.

Γυμνιάς, ἄδος, ἦ, πόλις τῶν Σκυθηνῶν.

Δ.

Δαρδανεύς, έως, ό, κάτοικος τής Δαρδάνου, πόλεως κειμένης ἐν Τροφάδι εἰς τὰ παράλια τοῦ Ἑλλησπόντου.

Δέλτα, τό, χώρα τής Θράκης μεταξύ Βυζαντίου καὶ Σαλμυδησοῦ.

Δελφοί, ὧν, οἱ, Φωκική πόλις ἐπὶ τοῦ Παρνασσοῦ ἔχουσα ναὸν καὶ μαντεῖον τοῦ Ἄπολλωνος.

Δέξιππος, ου, ό, Λακεδαιμόνιος περίοικος, ὅστις λαβὼν παρὰ τῶν Τραπεζουντίων πλοῖον φεύγει διαβάλλει τὸν Ξενοφῶντα πρὸς τὸν Ἀναξίβιον καὶ φονεύεται ἐν Θράκη ὑπὸ Νικάνδρου τοῦ Λάκωνος.

Δημοκράτης, ους, ό, ἐκ τής Τήμνου, πόλεως τής Αἰολίδος, στρατιώτης ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρτίων, ἐπαινούμενος ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος διὰ τὴν φιλαλήθειάν του.

Δρακόντιος, ου, ό, Σπαρτιάτης, φυγὼν ἐκ Σπάρτης, διότι ἀκουσίως ἐφόνευσε διὰ μαχαίρας ἄλλον παῖδα διενθύνει τοὺς ἀγῶνας παρὰ τὴν Τραπεζοῦντα.

Δρίλαι, ὧν, οἱ, λαὸς ὄρεινός ἐπὶ τῶν ὑψηλοτέρων ὄρεων τοῦ Πόντου παρὰ τὴν Κολχίδα.

Ε.

Ἑλληνας, ὧν, οἱ, οἱ Ἑλληνας μισθοφόροι τοῦ Κύρου.

Ἑλληνίς, ἰδος, ή, ἐπίθετον Ἑλληνίς γῆ ἢ πόλις.

Ἑτεόνικος, ου, ό, Λακεδαιμόνιος, κλείσας εἰς τοὺς Ἑλληνας τὰς πύλας τοῦ Βυζαντίου καὶ μετὰ τὴν βιαίαν εἰσόρμησιν τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸ Βυζάντιον καταφυγῶν εἰς τὴν ἀκρόπολιν αὐτοῦ.

Εὐξείνος Πόντος, ό, ἡ νῦν Μαύρη θάλασσα.

Εὐρύλοχος, ου, ό, ὀπλίτης ἐκ Λουσῶν, πόλεως Ἀρκαδικῆς, ὑπερασπίζει εἰς τὰ ὄρη τῶν Καρδοίχων τὸν Ξενοφῶντα διὰ τῆς ἀσπίδος του καὶ μάχεται ἀνδρείως ἐν τῇ πρὸς τοὺς Ταόχους μάχῃ ἀποστέλλεται ὡς πρεσβευτῆς πρὸς τὸν Ἀναξίβιον.

Εὐφράτης, ου, ό, ὁ μέγιστος τῶν ποταμῶν τῆς Δ. Ἀσίας, πηγάζων ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ σχηματιζόμενος ἐκ δύο παραποτάμων, τοῦ δυτ. Εὐφράτου (τουρκιστὶ **Καρᾶ - σοῦ**) καὶ τοῦ ἀνατολ.

Εὐφράτου (τουριστὶ *Μουράδ-σοῦ*): οἱ Ἕλληνες κατὰ τὴν κατάβασιν διαβαίνουνσι τὸν ἀνατολ. Εὐφράτην.

Ἔφεσος, ου, ἡ, πόλις τῆς Ἰωνίας παρὰ τὰς ἐκβολὰς τοῦ Καῦστρου· ἐκ τῶν πολλῶν καὶ λαμπροτάτων κτιρίων αὐτῆς τὴν πρώτην θέσιν κατεῖχεν ὁ ναὸς τῆς Ἀρτέμιδος· ἐρείπια τούτου ἀνακαλυφθέντα τῷ 1870 κεῖνται πλησίον τοῦ χωρίου *Ἀγιασουλοῦκ*.

Ζ.

Ζεύς, Διός, ὁ, ὁ ὑπέροχος θεός, τιμώμενος ὡς *βασιλεύς*, ὡς *σωτὴρ* καὶ ὡς *ξένιος*.

Η.

Ἥλιος, ου, ὁ, θεὸς τοῦ ἡλιακοῦ φωτός, εἰς ὃν ἐθύοντο ἵπποι.

Ἡράκλεια, ας, ἡ, Ἑλληνικὴ πόλις τῆς Βιθυνίας παρὰ τὸν Εὐξείνιον, ἀποικία τῶν Μεγαρέων· ὁ κάτοικος: *Ἡρακλεῶτης, ου*· ἡ περὶ αὐτὴν χώρα: *Ἡρακλεῶτις, ιδος*.

Ἡρακλείδης, ου, ὁ, Ἕλλην ἐκ Μαρωνείας τῆς Θράκης, ἐν τῇ αὐτῇ τοῦ Σεύθου πέμπεται ὑπὸ τοῦ Σεύθου, ἵνα πωλήσῃ τὰ λάφυρα, καὶ διαβάλλει πρὸς αὐτὸν τὸν Ξενοφῶντα.

Ἡρακλῆς, έους, ὁ, ὁ γνωστός ἥρωσ· κατέβη εἰς τὸν Ἄδην, ἵνα ἀναγάγῃ τὸν Κέρβερον· ἐθεωρεῖτο ὡς προστάτης τῶν ἐν ταῖς πορείαις ταλαιπωρουμένων καὶ ὡς τοιοῦτος ἔφερε τὸ ἐπόνυμον *ἡγεμῶν* καὶ ἐδέχετο τὰ *ἡγεμόσυνα*, ἧτοι θυσίας διὰ τὴν εὐτυχῇ καθοδήγησιν.

Θ.

Θήκης, ου, ὁ, ὄρος πρὸς Β. τοῦ Πόντου πλησίον τῆς Τραπεζοῦντος, ἐξ οὗ κατὰ πρῶτον εἶδον οἱ Μύριοι τὴν θάλασσαν.

Θίβρων, ωνος, ὁ, Σπαρτιάτης στρατηγός, λαβὼν παρὰ τοῦ Ξενοφῶντος ἐπὶ μισθῷ τοὺς Ἕλληνας μισθοφόρους ἐναντίον τῶν Περσῶν.

Θούριος, ου, ὁ, κάτοικος τῶν Θουρίων, πόλεως Ἑλληνικῆς ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ.

Θράκη, ης, ἡ, 1) ἡ ἐν Εὐρώπῃ πρὸς Β. τοῦ Ἑλλησπόντου κειμένη, 2) ἡ ἐν Ἀσίᾳ (= Βιθυνίᾳ)· ὁ κάτοικος *Θραξ, κός* καὶ ἐπίθετον *Θράκιος, α, ον*.

Θράκιον, ου, τό, τόπος τις ἐντὸς τῶν τειχῶν τοῦ Βυζαντίου.

Θυνοί, ὦν, οί, Θρακικὸν φύλον πρὸς Β. τοῦ Βυζαντίου παρὰ τὴν Σαλμυδησοῦν καὶ Ἀπολλωνίαν.

Θώραξ, ακος, ὁ, Βοιωτὸς ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρίων, ἐχθρὸς τοῦ Ξενοφῶντος, ματαιοῖ μετὰ τοῦ Τιμασίωνος τὰ σχέδια τοῦ Ξενοφῶντος ἐπιθυμοῦντος νὰ ἰδρῦση ἀποικίαν ἐν Πόντῳ.

I.

Ἰερὸν ὄρος, ὄρος τῆς Θράκης μετὰ Περὶνθου καὶ Χερσονήσου.

Ἰερῶννυμος, ου, ὁ, ὁ πρεσβύτατος τῶν λοχαγῶν ἐν τῷ στρατεύματι τοῦ Προξένου, ἀποσταλεὶς ὡς πρεσβευτὴς πρὸς τὸν Ἀναξίβιον.

Κ.

Καλλίμαχος, ου, ὁ, λοχαγὸς ὀπλιτῶν ἐκ Παρρασίας τῆς Ἀρκαδίας, ἀποσταλεὶς ὡς πρεσβευτὴς πρὸς τοὺς Ἡρακλεώτας καὶ ἀναλαβὼν μετὰ τοῦ Λύκωνος τοῦ Ἀχαιοῦ τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν κατὰ τὸν ἀποχωρισμὸν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος.

Κάλπη, λιμῆν, λιμὴν μετὰ Ἡρακλείας καὶ Βυζαντίου.

Καλχηδών, ὄνος, ἡ, πόλις τῆς Βιθυνίας ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ, ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου.

Καρδούχεια ὄρη, τά, ὄρη ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ.

Καρδοῦχοι, ὦν, οί, πολεμικὸς καὶ ληστρικὸς λαὸς ἐν τῇ μεγάλῃ Ἀρμενίᾳ παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Τίγρητος. Οἱ σημερινοὶ Κοῦρδοι εἶναι ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν Καρδούχων.

Κεντρίτης, ου, ὁ, παραπόταμος τοῦ Τίγρητος, ὄριον μετὰ τῆς χώρας τῶν Καρδούχων καὶ τῆς λοιπῆς Ἀρμενίας.

Κερασσοῦς, οὔντος, ἡ, πόλις ἐν Πόντῳ πρὸς Δ. τῆς Τραπεζοῦντος, ἀποικία τῶν Σινωπέων, ὀνομασθεῖσα οὕτως ἐκ τῶν ἀφθόνων κερασίων τῆς.

Κέρβερος, ου, ὁ, ὁ γνωστὸς κύων, φύλαξ τοῦ Ἄδου.

Κηφισόδωρος, ου, ὁ, υἱὸς τοῦ Κηφισοφῶντος, λοχαγὸς Ἀθηναῖος, φονευθεὶς ἐν τῇ χώρᾳ τῶν Καρδούχων.

Κηφισοφῶν, ὄντος, ὁ, πατὴρ τοῦ Κηφισοδώρου.

Κλεαίνετος, ου, δ, Λακεδαιμόνιος ἀρμοστής ἐν Βυζαντίῳ, συνάφας ξενίαν πρὸς τὸν Ξενοφῶντα.

Κλεάνωρ, ορος, δ, ἔξ Ὀρχομενοῦ τῆς Ἀρκαδίας, στρατηγὸς τῶν Ἀρκάδων ὀπλιτῶν, ἀφωσιωμένος εἰς τὸν Ξενοφῶντα.

Κλεώννυμος, ου, δ, Λακεδαιμόνιος, ἐπαινούμενος ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος διὰ τὴν ἀνδρείαν του· ἐφονεύθη ἐν τῇ πρὸς τοὺς Καρδούχους μάχῃ.

Κοιραιάδας, ου, δ, Θηβαῖός τις τυχοδιώκτης, ματαίως ἐπιζητήσας τὴν στρατηγίαν τῶν Ἑλλήνων μισθοφόρων.

Κολχίς, ἴδος, χώρα τῆς Ἀσίας παρὰ τὰ νοτιανατολικά παραλία τοῦ Εὐξείνου Πόντου· οἱ κάτοικοι: **Κόλχοι, ων.**

Κορύλας, ου, δ, σατράπης τῆς Παφλαγονίας.

Κορώνεια, ας, ἡ, πόλις τῆς Βοιωτίας, ἔνθα ὁ Ἀγησίλαος ἐνίκησε τοὺς Ἀθηναίους καὶ Θηβαίους.

Κοτύωρα, ων, τά, πόλις τοῦ Πόντου, πρὸς Δ. τῆς Κερασσῶντος· οἱ κάτοικοι: **Κοτυωρίται, ὦν.**

Κρής, ητός, δ, κάτοικος τῆς Κρήτης.

Κυνίσκος, ου, δ, Σπαρτιάτης στρατηγὸς ἐν τῇ Χερσονήσῳ.

Λ.

Λακεδαίμων, ονος, ἡ, χώρα κατέχουσα τὸ νοτιανατολικὸν τῆς Πελοποννήσου.

Λακεδαιμόνιοι, ων, οἱ, 1) οἱ κάτοικοι τῆς Λακεδαίμονος, 2) Σπαρτιάται καὶ περίοικοι, 3) Σπαρτιάται.

Λάκων, ωνος, δ=Λακεδαιμόνιος· ἐπίθετον: **Λακωνικός, ἡ, ὄν,** ὅπερ πολλάκις=**Λάκων.**

Λάμπσκος, ου, ἡ, πόλις τῆς Τρωάδος παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Λέων, οντος, δ, στρατιώτης ἐκ Θουρίων, πόλεως ἐν τῇ κάτω Ἰταλίᾳ.

Λουσιεύς, ἑως, δ, κάτοικος τῶν Λουσῶν, πόλεως τῆς βορείου Ἀρκαδίας (παρὰ τὰ νῦν **Σουδενά**).

Λύκιος, ου, δ, Ἀθηναῖος, ἀρχηγὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ Χειρισόφου καταρτισθέντος ἱππικοῦ.

Λύκος, ου, δ, ποταμὸς παρὰ τὴν ἐν Πόντῳ Ἡράκλειαν.

Λύκων, ονος, δ, Ἀχαιός, ἀναλαβὼν μετὰ τοῦ ἐκ Παρρασίας Καλλιμάχου τὴν ἡγεμονίαν τῶν Ἀρκάδων καὶ Ἀχαιῶν κατὰ τὸν ἀποχωρησθὲν αὐτῶν ἀπὸ τοῦ λοιποῦ στρατεύματος.

M.

Μάγνητες, ων, οί, κάτοικοι τῆς Θεσσαλικῆς χερσονήσου Μαγνησίας.

Μαισάδης, ου, ό, βασιλεὺς τῆς Θράκης, πατὴρ τοῦ Σεύθου.

Μάκρωνες, ων, οί, λαὸς ἐν τῇ Μ. Ἀσίᾳ πρὸς τὰ νοτιανατολικά τῆς Τραπεζοῦντος.

Μαντινεῖς, έων, οί, κάτοικοι τῆς Μαντινείας, πόλεως τῆς ἀνατολικῆς Ἀρκαδίας.

Μαριανδυνοί, ών, οί, λαὸς τῆς Βιθυνίας κατοικῶν εἰς τὰ παράλια τοῦ Εὐξείνου Πόντου καὶ ὑποδουλωθεὶς ὕστερον ὑπὸ τῶν Ἡρακλεωτῶν.

Μεγάβυζος, ου, ό, ἀρχιερεὺς τῆς Ἐφεσίας Ἀρτέμιδος.

Μεγαρεύς, έως, ό, κάτοικος τῶν Μεγάρων, πρωτεύουσης τῆς Μεγαρίδος παρὰ τὸν Ἴσθμὸν τῆς Κορίνθου.

Μεθυδριεύς, έως, ό, κάτοικος τοῦ Μεθυδρίου, πόλεως τῆς Ἀρκαδίας.

Μελανδίται, ών, οί, ἔθνος Θρακικὸν ἐν Εὐρώπῃ.

Μελινοφάγοι, ων, οί, Θρακικὸν ἔθνος παρὰ τὴν Σαλμυδησόν, ὀνομασθὲν οὕτως ἐκ τῆς κυριωτέρας αὐτοῦ τροφῆς, τῆς μελίτης.

Μήδοκος, ου, ό, βασιλεὺς τῶν ἐν Θράκῃ Ὀδρουσῶν.

Μηδοσάδης, ου, ό, Θραξ, πρεσβευτὴς τοῦ Σεύθου.

Μοσσύνιοι, ων, οί, λαὸς ἐν τῷ Εὐξείνῳ Πόντῳ πρὸς Δ. τῆς Τραπεζοῦντος, ὀνομασθεὶς οὕτως ἐκ τῶν ξυλίνων πύργων (=μοσσύνων), ἐντὸς τῶν ὀρειῶν οὗτοι κατοικοῦν.

Μυσός, ου, ό, κάτοικος τῆς Μυσίας, χώρας βορειοδυτικῆς τῆς Μ. Ἀσίας.

N.

Νέον τεῖχος, φρούριον παρὰ τὴν Προποντίδα.

Νέων, ωνος, ό, Λακεδαιμόνιος ἐξ Ἀσίνης, πόλεως τῆς Λακωνίας, ὑποστράτηγος καὶ ὕστερον διάδοχος τοῦ Χειρισόφου μένει μόνος μετὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ στρατιωτῶν ἀποσυρθεὶς τοῦ λοιποῦ στρατεύματος.

Νίκανδρος, ου, ό, Λάκων, φονεύσας τὸν φυγάδα Δέξιππον.

Ξ.

Ξενοφῶν, ὠντος, δ, Ἀθηναῖος φιλόσοφος, στρατηγός καὶ ἱστορικός συγγραφεύς· βλ. εἰσαγωγὴν ἐν σελ. 71 καὶ 72.

Ο.

Οδρύσης, ου, δ, πληθ. Ὀδρύσαι, ὠν, Θρακικὸν ἔθνος ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τοῦ Σεύθου.

Ὀδυσσεύς, ἑως, δ, βασιλεὺς τῆς Ἰθάκης, εἷς ἐκ τῶν διασημοτάτων ἡρώων τῶν Ἑλλήνων, τῶν εἰς τὴν Τροίαν ἐκστρατευσάντων.

Ὀλυμπία, ας, ἡ, τόπος ἐν Ἡλίδι παρὰ τὸν Ἀλφειόν, ἔνθα ἐτελοῦντο κατὰ τετραετίαν ἐθνικοὶ ἀγῶνες πρὸς τιμὴν τοῦ Ὀλυμπίου Διός.

Π.

Πάριον, ου, τό, πόλις τῆς Μυσίας ἐν Προποντίδι ἀνατολικῶς τῆς Λαμψάκου.

Παρράσιος, ου, δ, κάτοικος τῆς Παρρασίας, χώρας τῆς Ἀρκαδίας περὶ τὸ Λύκαιον ὄρος.

Παφλαγονία, ας, ἡ, χώρα τῆς Μ. Ἀσίας παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον· ὁ κάτοικος: **Παφλαγών, ὄνος**· ἐπίθετον: **Παφλαγονικός, ἡ, ὄν.**

Πελοποννήσιοι, ων, οί, κάτοικοι τῆς Πελοποννήσου.

Πέργαμος, ου, ἡ, πόλις τῆς Μυσίας πλησίον τοῦ Καῦκου ποταμοῦ.

Πέρινθος, ου, ἡ, πόλις τῆς Θράκης ἐπὶ τῆς εὐρωπαϊκῆς ἀκτῆς τῆς Προποντίδος, ὕστερον **Ἡράκλεια.**

Πέρσαι, ὠν, οί, κάτοικοι τοῦ Περσικοῦ κράτους· ἐπίθετον: **Περσικός, ἡ, ὄν.**

Πολυκράτης, ους, δ, Ἀθηναῖος λοχαγὸς ἐν τῷ στρατῷ τῶν Μυρίων, ἐλθὼν ὡς πρεσβευτῆς μετὰ τοῦ Ξενοφῶντος πρὸς τὸν Σεύθην.

Πόντος, ου, δ, 1) ὁ Εὐξείνιος Πόντος, 2) χώρα περιλαμβάνουσα ὅλην τὴν πρὸς μεσημβρίαν παραλίαν τοῦ Εὐξείνιου Πόντου.

Πῶλος, ου, δ, Λακεδαιμόνιος ναύαρχος ἐν Βυζαντίῳ.

Σ.

Σαλμυδησός, οὔ, ἡ, Θρακική πόλις παρὰ τὸν Εὐξείνιον Πόντον.
Σελινοῦς, οὔντος, ὁ, ποταμὸς 1) ἐν Ἡλιδι πλησίον τοῦ Σκιλλοῦντος, 2) ἐν Ἰωνίᾳ πλησίον τῆς Ἐφέσου.

Σεύθης, ου, ὁ, ἡγεμὼν τῆς Θράκης, λαμβάνει τοὺς Μυρίους ἐπὶ μισθῷ, δυσαρεστεῖται πρὸς τὸν Ξενοφῶντα, ἐπιθυμεῖ ν' ἀπαλλαγῇ τῶν Ἑλλήνων καὶ τέλος πεισθὲς ὑπὸ τοῦ Ξενοφῶντος ἀποδίδει εἰς τοὺς Ἑλληνας τὸν ὀφειλόμενον εἰς αὐτοὺς μισθόν.

Σηλυμβρία, ας, ἡ, πόλις τῆς Θράκης παρὰ τὴν Προποντίδα.

Σινώπη, ης, ἡ, πόλις παράλιος τῆς Παφλαγονίας, ἀποικία τῆς Μιλήτου οἱ κάτοικοι: **Σινωπεῖς, έων.**

Σιτάλκας, ου, ὁ, ἄσμα Θρακικὸν ἐξυμνοῦν τὸν Σιτάλκαν (ἀρχαῖον τινα βασιλέα τῶν Θρακῶν).

Σκιλλοῦς, οὔντος, ὁ, πόλις ἐν Ἡλιδι πλησίον τῆς Ὀλυμπίας.

Σκυθηνοί, ὦν, οἱ, ἔθνος πρὸς Β. τῆς Ἀρμενίας.

Σοφαίνετος, ου, ὁ, ἐκ Στυμφάλου τῆς Ἀρκαδίας οὗτος καὶ ὁ Φιλήσιος εἶναι οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν τῶν Μυρίων.

Σπαρτιάτης, ου, ὁ, κάτοικος τῆς Σπάρτης.

Στρατοκλῆς, έους, ὁ, Κρής, ἀρχηγὸς τῶν τοξοτῶν.

Στυμφάλιος, ου, ὁ, κάτοικος τῆς Στυμφάλου, πόλεως τῆς βορείου Ἀρκαδίας.

Τ.

Τάοχοι, ὦν, οἱ, ὄρεινός ληστρικός λαὸς οἰκῶν πρὸς βορρᾶν τῆς Ἀρμενίας ἀνεξάρητοι ἀπὸ τῶν Περσῶν, ὑπηρετοῦντες δ' ὡς μισθοφόροι ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.

Τηλεβάας, α, ὁ, παραπόταμος τοῦ Εὐφράτου ἐν Ἀρμενίᾳ.

Τημνίτης, ου, ὁ, κάτοικος τῆς ἐν Αἰολίδι Τήμου.

Τήρης, ους, ὁ, 1) βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν, πρόγονος τοῦ Σεύθου, 2) βασιλεὺς τῶν Ὀδρουσῶν, σύγχρονος τοῦ Σεύθου.

Τιβερηνοί, ὦν, οἱ, λαὸς ἐν Πόντῳ γεινιάζων πρὸς τοὺς Χάλυβας.

Τίγρης, ητος, ὁ, πλωτὸς ποταμὸς πηγάζων ἐκ πολλῶν πηγῶν ἐν Ἀρμενίᾳ καὶ ῥέων πρὸς Α. τῆς Μεσοποταμίας, ἐνούμενος δὲ ἔπειτα μετὰ τοῦ Εὐφράτου καὶ χυνόμενος εἰς τὸν Περσικὸν κόλπον.

Τιμασίων, ωνος, δ, ἐκ Δαρδάνου, πόλεως ἐν Τρωάδι, ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς ἀντὶ τοῦ Κλεάρχου ματαιοῖ μετὰ τοῦ Θώρακος τὰ σχέδια τοῦ Ξενοφῶντος ἐπιθυμοῦντος νὰ ἰδρύσῃ ἀποικίαν ἐν Πόντῳ, ἀρνεῖται δ' ὁμῶς πρὸς τοῦ Ἡρακλείδου νὰ στρατεύσῃ τοῦ λοιποῦ ἄνευ τοῦ Ξενοφῶντος.

Τιμησίθεος, ου, δ, Τραπεζοῦντιος, πρόξενος τῶν Μοσσυνοίκων.

Τιρίβαζος, ου, δ, ὑπαρχος (= ὑποσατράπης) τῆς δυτικῆς Ἀρμενίας, ἔκαμε μὲν σπονδὰς πρὸς τοὺς Μυρίους, ἀλλ' ἐπιορκήσας εἶτα ἐσκόπει νὰ προσβάλῃ αὐτούς· διὰ τοῦτο τὸ στρατόπεδόν του προσεβλήθη καὶ ἐκυριεύθη ὑπ' αὐτῶν.

Τρανίψαι, ὦν, οἱ, ἔθνος Θρακικόν.

Τραπεζοῦς, οὔντος, ἡ, πόλις Ἑλληνικὴ εἰς τὰ παράλια τοῦ Πόντου, ἀποικία τῆς Σινώπης· οἱ κάτοικοι: **Τραπεζοῦντιοι, ὠν.**

Φ.

Φαρνάβαζος, ου, δ, σατράπης τῆς Βιθυνίας καὶ Φρυγίας προσπαθεῖ διὰ τοῦ Ἀναξιβίου καὶ ἔπειτα διὰ τοῦ Ἀριστάρχου ν' ἀπαλλαγῇ τῶν Μυρίων.

Φασιανοί, ὦν, οἱ, 1) ἔθνος παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν ἐν Ἀρμενίᾳ, 2) ἔθνος παρὰ τὸν Φᾶσιν ποταμὸν ἐν Κολχίδι.

Φᾶσις, ιος, δ, ποταμὸς 1) ἐν Ἀρμενίᾳ κατὰ τὸν κάτω ῥοῦν λεγόμενος Ἀράξης ῥέων πρὸς τὰ νοτιανατολικά παραλλήλως μὲ τὸν βορειότερον Κῦρον καὶ ἐκβάλλων εἰς τὴν Κασπίαν, 2) ἐν Κολχίδι, ῥέων ἀπ' ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς καὶ ἐκβάλλων εἰς τὸν Εὐξείνιον Πόντον.

Φιλήσιος, ου, δ, Ἀχαιοὺς, ἐκλεχθεὶς στρατηγὸς ἀντὶ τοῦ Μένωνος οὗτος καὶ ὁ Σοφαίνετος εἶναι οἱ πρεσβύτατοι τῶν στρατηγῶν τῶν Μυρίων· ἀποστέλλεται πρεσβευτὴς πρὸς τὸν Ἀναξίβιον.

Φολόη, ης, ἡ, ὄρος μεταξὺ Ἡλίδος καὶ Ἀρκαδίας.

Φρυνίσκος, ου, δ, Ἀχαιοὺς στρατηγός· ἀρνεῖται μετὰ τοῦ Τιμασίωνος νὰ στρατεύῃ τοῦ λοιποῦ ἄνευ τοῦ Ξενοφῶντος.

Χ.

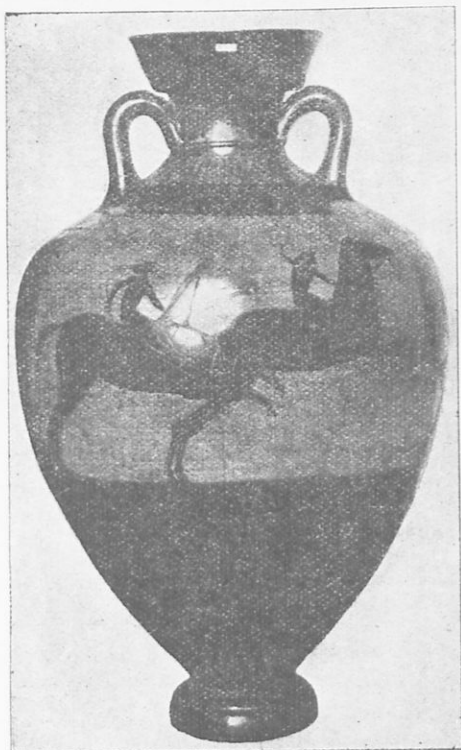
Χαλδαῖοι, ὠν, οἱ, λαὸς πολεμικὸς τῆς Μ. Ἀσίας ἐν Ἀρμενίᾳ· ἀνεξάρτητοι τῶν Περσῶν, ὑπηρετοῦντες δ' ὡς μισθοφόροι ἐν τῷ στρατῷ αὐτῶν.

Χάλυβες, ων, οί, λαὸς γειτνιαζῶν πρὸς τὴν Ἀρμενίαν, ὑποτεταγμένος εἰς τοὺς Μοσσυνοίκους.

Χειρίσοφος, ου, ό, στρατηγὸς Σπαρατιάτης ἐν τῷ στρατῷ τοῦ Κύρου· κατὰ τὴν ἐπάνοδον τῶν μυρίων ἠγείται τῆς ἐμπροσθοφυλακῆς· ἀποσταλεῖς ἐκ Τραπεζοῦντος εἰς Βυζάντιον πρὸς τὸν Ἀναξίβιον, ἵνα κομίσῃ πλοῖα, ἐπιστρέφει ἄπρακτος· μετὰ τὴν ἄφιξιν τῶν Ἑλλήνων εἰς Ἀρμήνην, τὸν λιμένα τῆς Σινώπης, ἀναγορεύεται τῇ προτάσει τοῦ Ξενοφῶντος ἀρχιστρατηγὸς ὅλου τοῦ στρατοῦ· μετ' ὀλίγον δ' ὅμως συνεπεία σιάσεώς τινος ἐν τῷ στρατῷ καθαιρεῖται τῆς ἀρχιστρατηγίας ἀποθνήσκει ἐκ πυρετοῦ ἐν Κάλπῃ.

Χερρόνησος, ου, ή, ἡ Θρακικὴ χερσόνησος ἢ παρὰ τὸν Ἑλλήσποντον.

Χρυσόπολις, εως, ή, πόλις παρὰ τὸν Βόσπορον ἀντικρὺ τοῦ Βυζαντίου (νῦν **Σκούταρι**).

Ἀμφορεῖς

Κ. ΚΟΣΜΑ — ΞΕΝΟΦΩΝΤΟΣ ΑΝΑΒΑΣΙΣ (IV-VII).

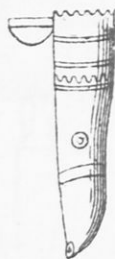
Σπολάς

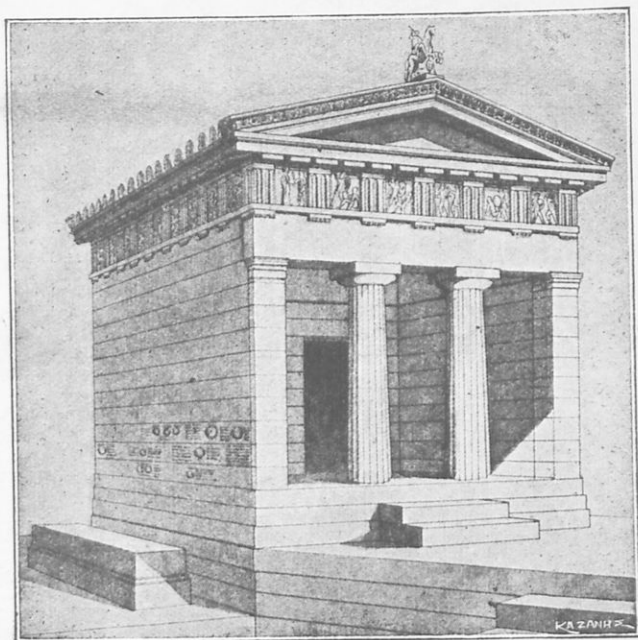
Κρατήρ

Σάλπιγξ

Φρέτρα

Θησαυρός Ἀθηναίων ἐν Δελφοῖς

Πυρρίχη

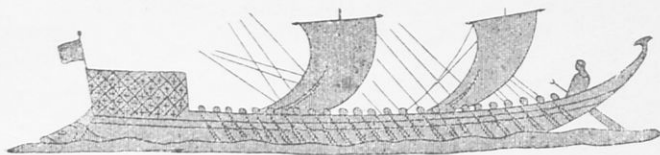
Δαρεικός

Καρβάται

Τείχος μετ' ἐπάλξεως καὶ χηλῆς

Πεντηκόντορος

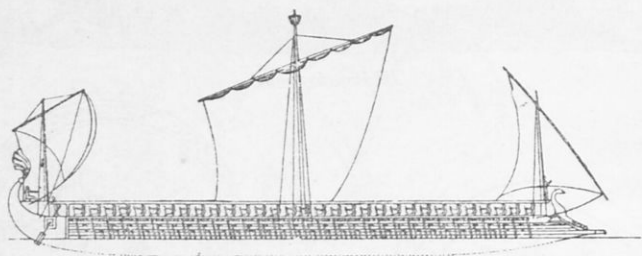
Ἄσπις στρογγύλη

Ἄσπις φοειδῆς

Ἄμαζών

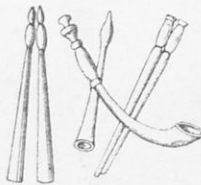
Τριήρης

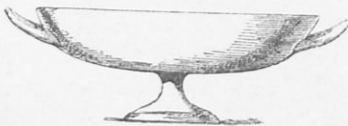
Μέρος τριήρους επί αρχαίου ανάγλυφου

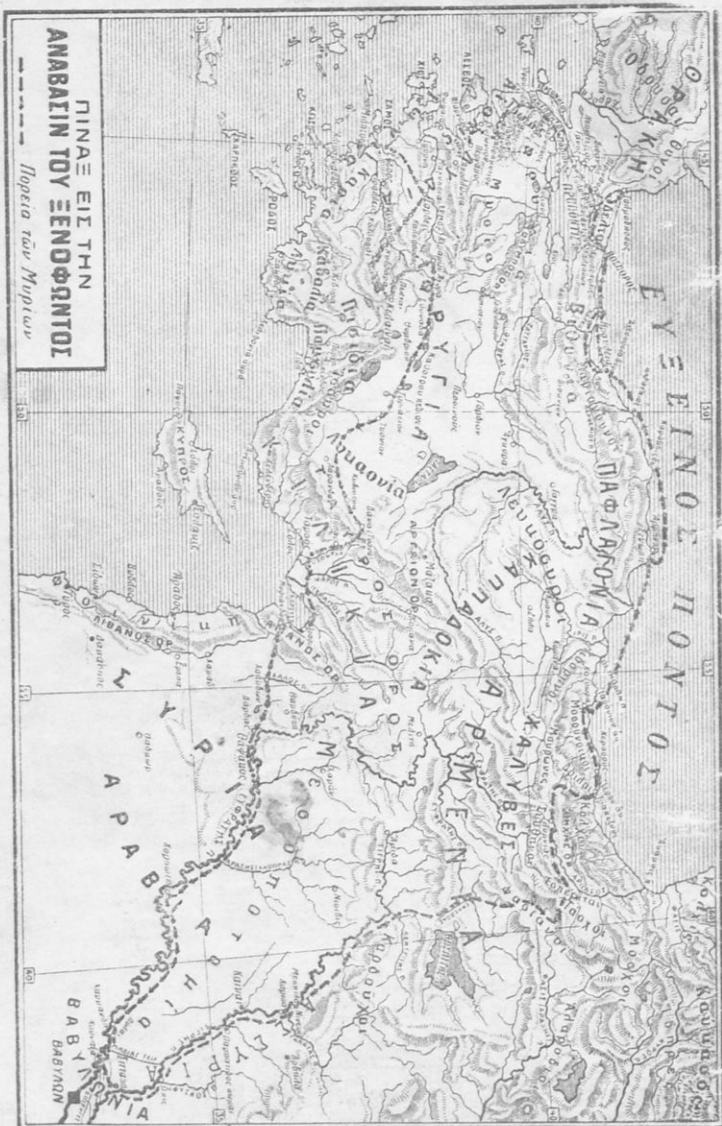
Πηδάλιον

Αὔλοι

Φιάλη

B. Sieg

STATE AND WOOD

Detroit

